

Քրեական գործի քննության ընթացքում պարզվել է հետևյալը.

Նախնական քննչական տվյալներով հաստատվել է, որ Ռուբեն Կառլենի Վարդանյանը 2020 թվականի դեկտեմբերի սկզբին միացել է հանցավոր համայնքի (կազմակերպության), որը ստեղծվել է ծանր հանցագործությունների կատարման նպատակով: Մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի վերջը նա ղեկավարել է այդ համայնքը (կազմակերպությունը) և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները: Գործելով հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) կազմում՝ ընդհանուր հանցավոր նպատակի և դիտավորության համաձայն՝ նա մասնակցել է սկսված ագրեսիվ պատերազմի պլանավորմանը, նոր հարձակումների ծրագրերի պատրաստմանը և ագրեսիվ պատերազմի վարմանը՝ շարունակելով այդ նպատակներն ու դիտավորությունները:

Վարդանյանը նաև զբաղվել է բնակչության բռնի տեղահանմամբ իրենց օրինական բնակության վայրերից՝ առանց միջազգային իրավունքի և Ադրբեջանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված հիմքերի, ինչպես նաև զբաղվել է մարդկանց խմբերի հետապնդմամբ՝ ըստ նրանց ազգային, էթնիկ, մշակութային և կրոնական պատկանելության, այսինքն, մարդկանց՝ իրենց հիմնական իրավունքներից կոպիտ զրկմամբ՝ նրանց խմբային պատկանելության հիման վրա: Նա ներգրավված է եղել նաև անձանց ձերբակալման, կալանավորման և առևանգման, ազատությունից զրկելու և նրանց ճակատագրի ու գտնվելու վայրի վերաբերյալ տեղեկատվություն տրամադրելու մեթոման, ինչպես նաև միջազգային իրավունքի խախտմամբ մարդկանց կալանավորման և այլ կերպ ազատությունից զրկելու, ֆիզիկական ցավ և հոգեկան տառապանք պատճառելու, ինչպես նաև ազատությունից զրկված կամ այլ կերպ սահմանափակված անձանց նկատմամբ վատ վերաբերմունքի մեջ:

Նա ներգրավված է եղել նաև վարձկանների հավաքագրման, պատրաստման, ֆինանսավորման և նյութական աջակցման մեջ, ինչպես նաև նրանց օգտագործման՝ զինված հակամարտություններում և ռազմական գործողություններում:

Բացի այդ, արձանագրվել են ռազմագերիների և այլ անձանց՝ ովքեր պաշտպանված են միջազգային մարդասիրական իրավունքով, նկատմամբ խոշտանգումների, դաժան և անմարդկային վերաբերմունքի դեպքեր, նրանց պատանդ պահելու, զինված հակամարտության ընթացքում էական վնաս պատճառող պատերազմի մեթոդների կիրառման, ինչպես նաև շրջակա միջավայրին դիտավորյալ մեծածավալ, երկարատև և լուրջ վնաս հասցնելու գործողությունների փաստեր:

Նա իրականացրել է հարձակումներ՝ խաղաղ բնակչության և քաղաքացիական անձանց նկատմամբ, ովքեր չեն մասնակցել ռազմական գործողություններին, բռնության՝ ռազմական գործողությունների վայրերում բնակչության նկատմամբ, գույքի ոչնչացում, ավերածություններ, որոնք կարող են հանգեցնել քաղաքացիական բնակչության զգալի զոհերի, ինչպես նաև հարձակումներ այն օբյեկտների վրա, որոնք կարող են զգալի վնաս պատճառել քաղաքացիական օբյեկտներին:

Նաև արձանագրվել է զինված հակամարտությունների ժամանակ պատերազմ վարելու այնպիսի տեսակների, միջոցների և մեթոդների կիրառում, որոնք արգելված են այն միջպետական պայմանագրերով, որոնց կողմ է հանդիսանում Ադրբեջանի

Հանրապետությունը: Դրանք ներառել են միջազգային մարդասիրական իրավունքով պաշտպանված ռազմագերիների և այլ անձանց կալանավորումը, ինչպես նաև այլ կերպ ազատությունից զրկումը՝ միջազգային իրավունքի խախտմամբ, ինչպես նաև դատավարական իրավունքներից զրկումը:

Ռուբեն Վարդանյանը, բացի այդ, կատարել է երկու և ավելի անձանց դիտավորությամբ սպանություն՝ կապված նրանց ծառայողական և հասարակական պարտականությունների կատարման հետ, առանձնահատուկ դաժանությամբ և հասարակության համար վտանգավոր եղանակով, ազգային թշնամանք և ատելություն հարուցելու դիտավորությամբ:

Ինչպես նաև իրականացրել է անօրինական ձեռնարկատիրական գործունեություն, որը պատճառել է խոշոր վնաս Ադրբեջանի Հանրապետությանը, ինչպես նաև պետության ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց:

Ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվել է առանց Ադրբեջանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով պետական գրանցման (հարկային հաշվառման) և առանց համապատասխան թույլտվության (լիցենզիայի)՝ այն դեպքերում, երբ այդպիսի թույլտվություն (լիցենզիա) պահանջվում է:

Իրականացրել է սպառնալիքներ՝ պայթյունների, հրդեհների և այլ ահաբեկչական գործողությունների կատարման վերաբերյալ, որոնք ստեղծում են մարդկանց մահվան, նրանց առողջությանը վնաս հասցնելու, էական գույքային վնաս պատճառելու և այլ հասարակական վտանգավոր հետևանքների առաջացման պատճառներ, որոնք իրենց հերթին հանգեցրել են մարդկանց մահվան և այլ ծանր հետևանքների:

Նման գործողությունների սպառնալիքը՝ անկախ միջոցների ստացման աղբյուրից, մասնակի, ուղիղ կամ անուղղակի ձևով դրամական միջոցների կամ այլ գույքի յուրացման միջոցով, պատժվում է Ադրբեջանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի հետևյալ հոդվածներով՝ 214 (ահաբեկչություն), 270-1 (գործողություններ, որոնք վտանգ են ստեղծում թռիչքների անվտանգության համար), 278 (իշխանության բռնի զավթում կամ պահպանում):

Ստորև ներկայացվում են պատժամիջոցներ՝ համաձայն քրեական օրենսգրքի՝ (1) 279-րդ հոդվածով նախատեսված գործողությունների (պետության սահմանադրական կարգի բռնի փոփոխություն և օրենսդրությամբ չնախատեսված զինված կազմավորումների կամ խմբերի ստեղծում) նախապատրաստում, կազմակերպում և իրականացում հանցավոր կազմակերպության շրջանակում:

Իրականացվել է հրազենային զենքերի, դրանց բաղադրիչների, ռազմամթերքի, պայթուցիկ նյութերի և սարքերի տեղափոխում և կրում, որոնք հակասում են Ադրբեջանի Հանրապետության Սահմանադրությանը:

Իրականացվել է ռազմական տեխնիկայի, զինվորական սարքավորումների մատակարարման, ինչպես նաև այդ կազմավորումների և խմբերի կազմում կազմակերպված հարձակումների մասնակցություն՝ ձեռնարկությունների, հիմնարկների, և առանձին անձանց վրա, որոնք հանգեցրել են մարդկային զոհերի և այլ ծանր հետևանքների:

Բացի այդ, Ռուբեն Վարդանյանն առանց անհրաժեշտ թույլտվությունների հատել է Ադրբեջանի Հանրապետության պահպանվող պետական սահմանը:

Այսպիսով, Հայաստանի Հանրապետության ռազմական-քաղաքական ղեկավարությունը, ներառյալ զինված ուժերն ու այլ զինված կազմավորումները, ինչպես նաև դրանց նյութատեխնիկական և կադրային ապահովումը, կենտրոնացված կառավարումը, բանավոր և գրավոր ցուցումները, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումների խիստ վերահսկողությունը, որոնք ստեղծվել էին 1980-ականների երկրորդ կեսին ծանր և առանձնապես ծանր հանցագործությունների կատարման նպատակով, 1987-1994 թվականներին ընդգրկվել են այդ կազմակերպության և դրա ստորաբաժանումների կազմում, ղեկավարել են կազմակերպությունն ու դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները, ինչպես նաև զբաղեցրել են բարձր պաշտոններ Հայաստանում՝ ծառայելով նույն նպատակին և դիտավորությանը:

Նրանք նույնպես առաջադրվել են տարբեր պաշտոնների՝ հանցավոր կազմակերպության կազմում գտնվող այսպես կոչված «Արցախ» կազմակերպությունում: Մասնավորապես՝

- **Վազգեն Զավենի Սարգսյանը**՝ 1991թ. դեկտեմբերի 5-ից մինչև 1992թ. հոկտեմբերի 20-ը եղել է Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարար, 1992-1994 թվականներին աշխատել է այլ ռազմական պաշտոններում: Նա եղել է «Ղարաբաղի Միավորման» կազմակերպչական կոմիտեի համահիմնադիրն ու համակարգողը, Հայաստանի վարչապետը՝ 1990-1991 թթ., պաշտպանության նախարար՝ 1992թ. հոկտեմբերի 20-ից մինչև 1993թ. օգոստոսի 21-ը, իսկ հետագայում՝ ընտրվել է Հայաստանի խորհրդարանի պատգամավոր՝ 1995, 1999 և 2003 թթ.:
- **Վազգեն Միքայելի Մանուկյանը**՝ 1991-1993 թվականներին եղել է Հայաստանի Չինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ և պաշտպանության նախարարի առաջին տեղակալ:
- **Գուրգեն Հարությունի Դալիբաբյանը**՝ 1992-1993 թվականներին եղել է Հայաստանի ՉՈՒ ԳՇ օպերատիվ վարչության պետի տեղակալ:
- **Լեոնիդ Արմենակի Մարտիրոսյանը**՝ 1992թ. ապրիլից մինչև 1994թ. եղել է Հայաստանի պաշտպանության նախարարի առաջին տեղակալ և Չինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ:
- **Հրաչ Համայակի Անդրեասյանը**՝ զբաղեցրել է այսպես կոչված կազմակերպության վարչապետի պաշտոնը, որը նրանք ապօրինի ձևավորել են Ադրբեջանի Հանրապետության օկուպացված տարածքում:
- **Օլեգ Եսայիի Եսայանը**՝ այսպես կոչված «Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն» («Արցախ») կազմավորման վարչապետ, եղել է Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահի տեղակալ՝ 1990-1995 թթ., նաև նույն ինքնահռչակ կազմավորման Գերագույն խորհրդի փոխնախագահ՝ 1991-ից մինչև 1992թ. օգոստոսը, «Կռունկ» («Դուրնա») կոմիտեի անդամ, ինչպես նաև «Միացում» շարժման ղեկավար՝ 1992թ. օգոստոսից մինչև 1994 թվականը:
- **Այշանը՝ «Արտակ» մականունով**, և 1994 թվականի դեկտեմբերի 29-ից մինչև 1997 թվականի մարտի 20-ը (նաև 1997 թվականի նոյեմբերի 24-ը) **Քոչարյան Ռոբերտ Սեդրակի**, որը այս այսպես կոչված կազմավորման

առաջին «նախագահն» էր (հիմնված 1996 թվականին նրանց կողմից բռնագրավված Ադրբեջանի ինքնիշխան տարածքներում անցկացված անօրինական ընտրությունների վրա) և չէր ճանաչվել աշխարհի որևէ պետության, այդ թվում՝ Հայաստանի Հանրապետության, կամ միջազգային կազմակերպությունների կողմից:

Խանքենդիի կառուցման գործընթացում ներգրավվածներ՝

- **Արկադի Մանվելի Մանուչարովը**՝ «Կռունկ» կոմիտեի ղեկավար, Թեմանի կոլտնտեսության ղեկավար՝ Շուշիի շրջանում:
- **Էդուարդ Մովսեսի Սաֆարյանը**՝ ԼՂԻՄ-ի ժողպատգամավորների խորհրդի գործադիր կոմիտեի նախագահ:
- **Ռուխ Գրիգորի Աղաջանյանը**՝ Խանքենդի քաղաքի շինարարության բաժնի ղեկավար:
- **Արմո Մարդին Չատուրյանը**՝ Խանքենդիում գտնվող նավթավերամշակման գործարանի տնօրեն:
- **Բորիս Վարդանի Դադամյանը**՝ քաղաքային ավտոբազայի ղեկավար, ինչպես նաև «Ղարաբաղ» շարժման անդամ, որի գործունեությունը նպատակաուղղված է եղել Ադրբեջանի դեմ ռազմական ագրեսիայի իրականացմանը՝ ներառյալ Ադրբեջանի Ղարաբաղի տարածաշրջանի գրավման, զինված հարձակումների կազմակերպման և Հայաստանի կողմից բռնակցման գաղափարների ստեղծումն ու տարածումը: «Ղարաբաղ» անվան տակ հանդես եկող այդ խմբավորումը ձևավորվել է 1989-ից մինչև 1992 թվականները:

Անօրինական զինված կազմակերպված խմբավորման՝ այսպես կոչված «ինքնապաշտպանական ուժերի» կամ «կոմիտեի» հրամանատարը եղել է այդպես հռչակված կառույցում, որը նրանք հայտարարել են որպես «Արցախ»՝ 1992 թվականի օգոստոսից մինչև 1993 թվականի օգոստոսի 20-ը:

Նա հետագայում զբաղեցրել է հետևյալ պաշտոնները՝

- բանակի նախարար՝ «ինքնապաշտպանության կոմիտե» անվամբ անօրինական զինված կազմակերպված խմբավորման կազմում,
- Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարար՝ 1993 թվականի օգոստոսի 21-ից մինչև 1995 թվականի մայիսի 17-ը,
- Հայաստանի Հանրապետության պետական անվտանգության վարչության առաջին պետ՝ 1995–1996 թթ.,
- ՀՀ ներքին գործերի և ազգային անվտանգության նախարար՝ 1996–2000 թթ.,
- ՀՀ պաշտպանության նախարար՝ 2000–2007 թթ.,
- ՀՀ վարչապետ՝ 2007 թվականի ապրիլի 4-ից մինչև 2008 թվականի փետրվարի 19-ը,

- ՀՀ վարչապետ՝ 2018 թվականի ապրիլի 17-ից մինչև ապրիլի 23-ը:
- **Սերժ Ազատի Սարգսյան**՝ ՀՀ երրորդ նախագահ մինչև 2018թ., ՀՀ վարչապետ՝ 2018թ. ապրիլի 17-ից մինչև ապրիլի 23-ը:
- **Գզողյան Ռաֆայել Յովհաննեսի (Նույն ինքը՝ «Ֆելիքս»)**՝ ապօրինի զինված խմբավորման շտաբի պետ՝ 1992թ. փետրվարից մինչև հոկտեմբեր:
- Նրա որդի՝ **Գզողյան Արսեն Ռաֆայելի**՝ Նույն կազմավորման ղեկավարի տեղակալ և շտաբի պետի տեղակալ՝ 1992թ. հունվարից մինչև օգոստոս: Այնուհետև՝ խմբավորման առաջին տեղակալ՝ 1992թ. օգոստոսից մինչև 1993թ. ապրիլ:
- **Սամվել Անդրանիկի Բաբայան**՝ ապօրինի զինված կազմավորման ղեկավար, «պաշտպանության նախարար»՝ 1995-1999թթ.: Նա եղել է նաև «Սովետական Ղարաբաղ» թերթի գլխավոր խմբագրի տեղակալ՝ 1980-1992թթ., զբաղվել է ազգային ատելության և խտրականության քարոզմամբ՝ աղբյուրներից նկատմամբ: 1992-1993թթ.՝ այսպես կոչված խորհրդարանի «պատգամավոր», ինչպես նաև՝ քաղաքական հարցերով խորհրդական՝ այսպես կոչված Պաշտպանության պետական կոմիտեի ղեկավարի մոտ՝ 1992թ. սեպտեմբերից մինչև 1993թ. հուլիսի 23:
- **Արկադի Արշավիրի Ղուկասյան**՝ եղել է այսպես կոչված կազմավորման «արտաքին գործերի նախարար»՝ 1993թ. հուլիսի 23-ից մինչև 1997թ. սեպտեմբերի 8-ը, իսկ 1988-1990թթ. եղել է Ասկերանի շրջանի ապօրինի «ինքնապաշտպանության ջոկատների» ղեկավար:
- **Վիտալի Միքայելի Բալասանյան**, զինված կազմակերպված խմբի ղեկավար, 1990-1996 թվականներին եղել է Ասկերանի շրջանում «ինքնապաշտպանության» ջոկատներ կոչվող ոչ օրինական զինված կազմակերպված խմբի հրամանատարը, ինչպես նաև 1991 թվականին ընտրվել է անորինակ «Արցախի ազգային խորհրդի» պատգամավոր:
- **Զորի Հայկի Բալայան**, գրող, ով 1989-1992 թվականներին եղել է ԽՍՀՄ խորհրդային խորհրդի պատգամավոր և «պատգամավոր» այդպես կոչված ռեժիմում 1992-1994 թվականներին, իսկ Արկադի Մուրադի Կարապետյանը եղել է «Միջպետական պաշտպանության հանձնաժողովի» անդամ, այդպես կոչված կազմակերպությունում՝ 1992 թ. մարտից մինչև 1993 թվականը:
- **Արկադի Մուրադի Կարապետյան**, մայիս 1992-ին ղեկավարել է 2-րդ արևելյան հարձակման դիվիզիան Ճուլիի շրջանի ուղղությամբ: Այս կազմակերպությունը եղել է «Մատենագիտական ապահովման բաժնի» մատակարար, ով կապված է եղել ոչ օրինական զինված կազմակերպված խմբի՝ «ինքնապաշտպանության ուժերի հանձնաժողովի» հետ, ստեղծված կազմակերպության քրեական նպատակների իրականացման համար: Նա զբաղեցրել է նյութատեխնիկական ապահովման բաժնի փոխհրամանատարի պաշտոնը 1992 թվականի հունիսից մինչև 1993 թվականների սկիզբը և եղել է այդ զինված խմբերի նյութատեխնիկական ապահովման շտաբի պետը 1993 թվականի սկզբից մինչև Նույն տարվա երկրորդ կեսը: 1993 թվականի երկրորդ կեսից մինչև 1995 թվականը նա նաև եղել է «Պաշտպանության բանակի» անդամ՝ այդպես կոչված ռեժիմի կողմից ստեղծված և Նույն նպատակները իրականացնելու համար: Նա եղել է զինված կազմակերպված խմբի թիկունքի պետը և «Պաշտպանության բանակի» արտաքին կապերի փոխհրամանատարը:

1995-1996 թվականներին, այնուհետև 1996-1997 թվականներին եղել է 10-րդ լեռնական մոտոհրաձգային դիվիզիայի թիկունքի փոխհրամանատարը: Նա 1997-1999 թվականներին եղել է Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության և ներքին գործերի նախարարի օգնականը, «այդպես կոչված կազմակերպության» ներքին գործերի նախարար 1999-2001 թվականներին և այդ կազմակերպության ազգային անվտանգության ծառայության տնօրեն 2001-2007 թվականներին: 2007 թվականի սեպտեմբերի 7-ից մինչև 2017 թվականի սեպտեմբերի 7-ը նա եղել է այդպես կոչված կազմակերպության «նախագահը», իսկ այդ տարեթվից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը՝ այդպես կոչված կազմակերպության «ղեկավարման պաշտոնյաների» հրավերով:

- **Բակո Սահակի Սահակյան**, ծնված 1960 թվականի օգոստոսի 30-ին, անմիջականորեն մասնակցել է Ադրբեջանի Հանրապետության և Նրա Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց դեմ հանցագործությունների նախապատրաստման և կատարման մասին որոշումների և այլ կարևոր որոշումների ընդունմանը «Անվտանգության խորհրդի» նիստերին, որը համարվում է հանցավոր կազմակերպության ղեկավար մարմիններից մեկը: Այսպիսով, նա իրավունք ուներ ընդունելու որոշումներ և ղեկավարելու հանցավոր կազմակերպության մեջ, այնուամենայնիվ, պաշտոնապես չի գտնվել իր պաշտոնում: Նա աշխատել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը պատկանող «Պաշտպանության կոմիտեի» չզինված պատրաստման բաժնի ղեկավար: 1991-1992 թվականներին նա եղել է Խանքենոյի քաղաքում այդպես կոչված «Արցախ» կազմակերպության կողմից օրինականորեն ստեղծված զինված կազմակերպված խմբի հրամանատարը և անվանել է այն «ինքնապաշտպանության ուժեր»: 1992-1993 թվականներին նա աշխատել է Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի գլխավոր շտաբի փոխհրամանատար:
- **Աշոտ Վաղիմիրի Ղուլյան**, «Պաշտպանության բանակ» զինված խմբի դիվիզիայի հրամանատարը և այդպես կոչված կազմակերպության պատերազմական հրամանատարը 1991-1992 թվականներին, եղել է այդ կազմակերպության «Արտաքին գործերի նախարար» 2002-2004 թվականներին, եղել է 366-րդ մոտոհրաձգային գնդի գումարտակի հրամանատար Խանքենոյի քաղաքում 1989-ից մինչև 1992 թվականի մարտը, ինչպես նաև եղել է «ընտրական ինքնապաշտպանության ջոկատների» հրամանատարը Ասկերանի և Ագդերինի շրջաններում 1992 թվականի մարտից մինչև 1993 թվականի մարտը: Նա նաև եղել է այդպես կոչված «Պաշտպանության բանակի գլխավոր տնօրինության» հրամանատար 1993 թվականի մարտից մինչև 1994 թվականի փետրվարը, «Պաշտպանության բանակի» հրամանատարի շտաբի պետը և «առաջին փոխհրամանատար» 1994-1997 թվականներին, Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի V կորպուսի հրամանատար 1997-1999 թվականներին, «Պաշտպանության բանակի» հրամանատար 1999-2007 թվականներին, Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարի գլխավոր շտաբի պետ՝ առաջին փոխնախարար 2007-2008 թվականներին, Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարար՝ գեներալ-գնդապետ բարձրագույն զինվորական կոչումով 2008-2016 թվականներին և ակտիվորեն մասնակցել է 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ին սկսված ագրեսիվ պատերազմի ավելի ակտիվ փուլին, որպես հանցավոր

կազմակերպության կենտրոնացված վերահսկման անդամ: Հետագայում նա աշխատել է այդպես կոչված կազմակերպության «նախագահի խորհրդական»:

- **Սեյրան Մուշեղի Օհանյան**, 1991 թվականից սեպտեմբերի 1-ը 1992 թվականն ընկած ժամանակահատվածում եղել է այդպես կոչված «Արցախ» կազմակերպության «ինքնապաշտպանության ուժեր» ոչ օրինական կազմակերպված խմբի 8-րդ վաշտի 3-րդ բատալյոնի զինծառայող: 1992 թվականի հոկտեմբերի 10-ից մինչև 1995 թվականը ծառայել է «Պաշտպանության բանակի» 3-րդ գումարտակի հրամանատարի տեղակալ և հրամանատար՝ տրոհված զինվորական ստորաբաժանման՝ հրթիռային և հրետանային զինամթերքի ծառայության ղեկավար: 1995 թվականի հուլիսի 3-ից մինչև 1997 թվականի մայիսի 21-ը եղել է այդպես կոչված «ֆինանսների նախարար» այդ կազմակերպությունում, 1997-2003 թվականներին ղեկավարել է «ԱՐՄ Ազրո Բանկ»-ը, 2003-2005 թվականներին եղել է Կոնյակի գործարանի տնօրեն Ղարաբաղում, 2005-2007 թվականներին եղել է այդ կազմակերպության «պատգամավոր»: 2007 թվականի սեպտեմբերի 14-ից մինչև 2017 թվականի սեպտեմբերի 25-ը եղել է այդ կազմակերպության «վարչապետ», 2017 թվականի սեպտեմբերի 25-ից մինչև 2018 թվականի հունիսի 6-ը՝ «պետական նախարար» այդպես կոչված կազմակերպությունում, իսկ 2020 թվականի մայիսի 21-ից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 1-ը՝ այդ կազմակերպության «նախագահ»: Այդ ամսաթվից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը նա անմիջականորեն մասնակցել է այդ կազմակերպության հանցավոր գործունեության որոշման և իրականացման վերաբերյալ քննարկումներին՝ «Անվտանգության խորհրդի» նիստերին՝ բարձր պաշտոնյաների հրավերով:
- **Արայիկ Վլադիմիրի Հարությունյան**, ծնված 1973 թվականի դեկտեմբերի 14-ին, ով իրականում ունեցել է որոշումներ ընդունելու լիազորություններ և ղեկավարելու գործառույթներ, 1992 թվականի սեպտեմբերի 1-ից մինչև 1993 թվականի փետրվար եղել է «Արցախ» ոչ օրինական զինված կազմակերպության «ինքնապաշտպանության ուժեր» խմբի հրամանատարի տեղակալ, 1993 թվականի փետրվարից մինչև նույն տարվա օգոստոս՝ ԽԱՄ-46492 հրետանային ստորաբաժանման հրամանատար: 1993 թվականի օգոստոսից մինչև 1994 թվականի մարտը եղել է նույն ստորաբաժանման հրետանային ծառայության պետ, մարտի 1994-ից մինչև հունվար 1998 թվականը՝ ԽԱՄ-39138 հրետանային ստորաբաժանման հրամանատար, իսկ 1998 թվականի հունվարից մինչև 1999 թվականի դեկտեմբեր՝ 10-րդ լեռնական դիվիզիայի հրամանատար, ով տեղակայված էր Ներկայիս Ազդերինի շրջանում: 2000 թվականի հուլիսից մինչև 2001 թվականի հոկտեմբեր եղել է Հայաստանում տեղակայված նույն կարգի հրետանային ստորաբաժանման հրամանատար: 2001 թվականի հոկտեմբերից մինչև 2004 թվականի հունիս նա եղել է այդպես կոչված «Արցախ» կազմակերպության 18-րդ լեռնային դիվիզիայի հրամանատարը, որը տեղակայված էր Հադրութ շրջանի Բնակավայրում: 2004 թվականի սեպտեմբերի 2004-ից մինչև 2005 թվականի օգոստոսը նա եղել է ՌԴ Չինված ուժերի Գլխավոր շտաբի ավագ սպաների ակադեմիայում «ազգային անվտանգության» մասնագիտությամբ ուսանող: 2005 թվականի օգոստոսից մինչև 2007 թվականի մայիս նա զբաղեցրել է այդպես կոչված «Պաշտպանության բանակի» փոխհրամանատարի պաշտոնը: Նա ծառայել է որպես այդպես կոչված «Պաշտպանության բանակի» շտաբի պետ մինչև 2012 թվականի նոյեմբեր, իսկ հետո դարձել է Հայաստանի Հանրապետության Չինված ուժերի Գլխավոր շտաբի փոխհրամանատար՝ 2012

թվականի նոյեմբերից մինչև 2015 թվականի հունիս: 2015 թվականի հունիսի 15-ից մինչև 2018 թվականի դեկտեմբերի 14-ը եղել է այդպես կոչված «Պաշտպանության բանակի» հրամանատար՝ գեներալ-լեյտենանտի զինվորական կոչումով, 2018 թվականի դեկտեմբերի 14-ից մինչև 2019 թվականի հունիսի 11-ը՝ «Արտակարգ իրավիճակների պետական ծառայության» տնօրեն այդպես կոչված կազմակերպությունում, և 2019 թվականի հունիսի 11-ից մինչև 2020 թվականի մայիսի 26-ը՝ այդ կազմակերպության «ոստիկանության պետ»: 2020 թվականի մայիսի 26-ից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը նա զբաղեցրել է այս պաշտոնը՝ բարձր պաշտոնյաների հրավերով:

- Լյովա Ջենրիի Մնացականյան**, ծնված 1965 թվականի սեպտեմբերի 14-ին, ով անմիջականորեն մասնակցել է «Անվտանգության խորհրդի» նիստերին և այլ կարևոր որոշումների ընդունմանը, ունենալով իրական լիազորություններ և ղեկավարելու գործառնություններ հանցավոր խմբում, չնայած պաշտոնապես նա չէր զբաղեցրել իր պաշտոնը, եղել է այդպես կոչված «Շուշիի հատուկ նշանակության գումարտակի» զինծառայող «Պաշտպանության բանակի» այդպես կոչված կազմակերպությունում 1992 թվականի դեկտեմբերի 1-ից մինչև 1994 թվականի մայիս: Վերջին ամսաթվից մինչև 2001 թվականի սեպտեմբեր նա ծառայել է այս գումարտակում (հետագայում՝ 37043 զորամաս) որպես սպա՝ հերթով զբաղեցնելով վաշտի հրամանատարի, վաշտի հրամանատարի և շտաբի պետի պաշտոնները: 2001 թվականի սեպտեմբերից մինչև 2005 թվականը եղել է «Պաշտպանության բանակի» 5-րդ պաշտպանական գծի շտաբի պետ՝ 49971 զորամասում: 2005-2010 թվականներին եղել է «Պաշտպանության բանակի» 7-րդ պաշտպանական գծի հրամանատար՝ 38862 զորամասում: 2010-2015 թվականներին եղել է «Պաշտպանության բանակի» 10-րդ Ագդերիսի դիվիզիայի շտաբի պետ՝ 32964 զորամասում: 2015 թվականի մարտից մինչև 2016 թվականի հուլիս նա եղել է Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարի շտաբի անձնակազմի ղեկավար: 2016 թվականի հուլիսից մինչև 2019 թվականի դեկտեմբերի 26-ը նա ծառայել է Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության 2-րդ բանակային կորպուսի հրամանատար՝ 282233 զորամասում: 2019 թվականի դեկտեմբերի 26-ից մինչև 2022 թվականի հունվար նա զբաղեցրել է «Պաշտպանության բանակի» «1-ին փոխհրամանատարի՝ մարտական պատրաստության փոխհրամանատարի» պաշտոնը:

Դավիթ Մանուկյան Ազատի, ծնված 1971 թվականի հոկտեմբերի 15-ին, որը, ըստ այդպես կոչված կազմակերպության առաջնորդների հրավերով, մինչև 2023 թվականը անմիջականորեն մասնակցել է «Անվտանգության խորհրդի» նիստերին և այլ կարևոր որոշումների ընդունմանը, որի արդյունքում նա ունեցել է որոշումներ ընդունելու լիազորություններ և ղեկավարում գործառնություններ հանցավոր խմբում, չնայած պաշտոնապես չի զբաղեցրել իր պաշտոնը:

Կարապետյան Սամվել Զամիլի, հայտնի է նաև որպես գեներալ Օգանովսկի, 1992-2000 թվականներին եղել է «Պաշտպանության բանակի Կենտրոնական պաշտպանական գործերի հրամանատարը (Ստեփանակերտի (Խանկենդի) գնդի հրամանատար)» այդպես կոչված կազմակերպությունում, եղել է ԲեՅուկ-Թագլար գյուղում Հադրութի ուղղությամբ «ինքնապաշտպանության ջոկատների» ղեկավար

մինչև 1992 թվականի մայիսի 17-ը և «Պաշտպանության բանակի 1-ին պաշտպանական շրջանի» հրամանատար՝ այդպես կոչված կազմակերպությունում 1992-1996 թվականներին:

Աղաբեկյան Արթուր Ալեքսանդրի, ով ծառայել է որպես «Հադրուբի գնդի» հրամանատար, 1993 թվականին,

Այրյան Բոգդան Էդուարդի, ով ծառայել է 1-ին գումարտակի հրամանատար,

Սարգսյան Սարո Շահենի, ով ծառայել է 2-րդ գումարտակի հրամանատար, ապօրինի զինված կազմավորում «ինքնապաշտպանության ուժեր» ղեկավար, ով ապօրինի ներխուժել է Ղարաբաղի տարածք Էջմիածին (Ուֆիլսա) քաղաքից 1991-1992 թվականներին,

3-րդ առանձին լեռնային հրաձգային գումարտակի հրամանատար ապօրինի զինված կազմակերպության՝ «ինքնապաշտպանության ուժեր»՝ **Մանվել Սեկտորի Գրիգորյան,** հայտնի նաև Գեներալ Մանվել անունով, ով ծառայել է Հայաստանի զինված ուժերի 83-րդ բրիգադի հրամանատար 1993-1996 թվականներին,

Գասպարյան Արմեն Լևոնի, ով ծառայել է որպես 4-րդ գումարտակի հրամանատար,

Սարգսյան Արթուր Էդուարդի, ով ծառայել է որպես 5-րդ գումարտակի հրամանատար,

Այրյան Արամ Արտաշեսի, ով ծառայել է որպես 6-րդ գումարտակի հրամանատար,

Իշխանյան Վաչագան Արշակի, ով ծառայել է որպես 1-ին «պաշտպանական շրջանի» փոխհրամանատար այսպես կոչված կազմակերպությունում 1993 թվականին,

Պողոսյան Կամո Գևորգի, ով ծառայել է որպես փոխհրամանատար՝ սպառնալուծության հարցերով այսպես կոչված կազմակերպությունում, որն առավել ակտիվ անդամ էր «Դաշնակցություն» կուսակցության, որը 1989 թվականից սկսած տարածել է հայերի մեջ ադրբեջանցիների նկատմամբ ազգային թշնամություն, և որը եղել է ապօրինի զինված խմբի՝ «ինքնապաշտպանության ուժեր» զինված անդամ այսպես կոչված «Արցախ» կազմակերպության կազմում 1990-1992 թվականներին: Նա եղել է 28-րդ «Մարտունի» գումարտակի հրամանատար ապօրինի զինված կազմավորման այսպես կոչված կազմակերպությունում 1992 թվականի սեպտեմբերի 10-ից մինչև 1994 թվականի փետրվար, իսկ փետրվար 1994-ից մարտ 1995 թվականներին եղել է 27-րդ «Մարտունի» գումարտակի շտաբի պետ մինչև 2015 թվականը, եղել է Հաշանի միջնակարգ դպրոցի տնօրեն՝ Խոջավենդի շրջանում 1995-2000 թվականներին, Խաշանի գյուղի համայնքի ղեկավար 2000-2005 թվականներին, «Արցախի կենտրոնական կոմիտեի» ներկայացուցիչ Հայ հեղափոխական դաշնակցությունից 2007 թվականից, այդ թվում՝ այսպես կոչված կազմակերպության բյուրոյի նախագահ, ով այս կազմակերպության գործադիր մարմինն է աշխարհում, «Արցախի» «պառլամենտի» 8-րդ ընտրատարածքի պատգամավոր՝ 6-րդ գումարման այսպես կոչված կազմակերպության, «պառլամենտի մշտական հանձնաժողովի անդամ ֆինանսական-բյուջետային և տնտեսական կառավարման հարցերով», «Արցախ» այսպես կոչված կազմակերպության «Ազգային ժողովի» պատգամավոր՝ 2015թ. մայիսից մինչև 2017թ. մարտ, ինչպես նաև նա եղել է

«Դաշնակցություն» խմբակցության ղեկավար՝ մարտ 2020-ից, այսպես կոչված կազմակերպության «պառլամենտի փոխնախագահ» 2023թ. օգոստոսի 7-ից մինչև սեպտեմբերի 1-ը, և ժամանակավորապես զբաղեցրել է «Արցախ» այսպես կոչված կազմակերպության նախագահի պաշտոնը (մինչև դեկտեմբերի 27-ը):

Շաքարյան Կարեն Շահենի, 1992 թվականի հոկտեմբեր; Ապոլինի գինված կազմակերպության հրամանատար՝ «ինքնապաշտպանության ջոկատներ» խոջավենդի շրջանից մինչև հոկտեմբերի 10-ը 1992, 2-րդ շրջանի հրամանատար՝ այսպես կոչված «Պաշտպանության բանակ» 1992 թվականի հոկտեմբերի 10-ից մինչև 1993 թվականի հունիսի 12-ը, Լիբանանից, «ԱՍԱԼԱ-ՌՄ» («Ա հեղափոխական շարժում») ահաբեկչական կազմակերպություն «ԱՍԱԼԱ»-ի հիմնադիր և ղեկավար, որին հետմահու պարգևատրվել է ազդեցիկ պատերազմի և պատերազմներին ակտիվ մասնակցելու համար, որոնք վարել է Յայաստանը Ադրբեջանի դեմ, այդ թվում՝ «Յայաստանի ազգային հերոս» և «Արցախի հերոս» այսպես կոչված կազմակերպության **Մելքոնյան Մոնթե Չարլզի**՝ «Ավո» մականունով, ով եղել է 1991-1992 թվականներին Յայաստանում հիմնադրված «Սասունցի Դավիթ» (Սասունլու Դավիթ) ինքնապաշտպանության գինված խմբի անդամ:

1990-ական թվականներին՝ 300 հոգուց բաղկացած մարտական խմբի հրամանատար՝ որը տեղակայված էր «26»-ի դիրքերում Խանքենդիի և Շուշիի միջև, Կոսալար գյուղի շրջանում խոջալուի մոտ, եղել է **Յովհաննիսյան Յուրա Գարնիկի**՝ «26-րդ Յուրա» մականունով:

1992-1994 թվականներին, այսպես կոչված «ինքնապաշտպանության ուժեր» կազմակերպության անօրինական գինված կազմակերպված խմբի ազդանշանորդ **Փափազյան Արթուր Վարդանի,**

Չարլիզորով Յուրի Յուրևիչ, ով զբաղեցրել է Խանքենդի քաղաքում տեղակայված ԽՍՀՄ նախկին բանակի, ապա՝ Ռուսաստանի Դաշնության 366-րդ մոտոհրաձգային գնդի հրամանատարի պաշտոնը: 1988 թվականից մինչև 1992 թվականի մարտին նա ծառայել է 366-րդ մոտոհրաձգային գնդում՝ սկսած վաշտի հրամանատարից, հետո 2-րդ վաշտի 1-ին գումարտակի հրամանատար: 1992 թվականին նա եղել է ապոլինի գինված կազմավորման՝ «պաշտպանության շրջանի» հրամանատար՝ Շուշիի շրջանում, իսկ հետո՝ ճարտար համայնքի «պաշտպանության գումարտակի» հրամանատար՝ խոջավենդի շրջանում: 1992 թվականի հոկտեմբերի 10-ից մինչև 1993 թվականի հունիսի 12-ը նա եղել է 2-րդ «պաշտպանության շրջանի» փոխհրամանատար՝ խոջավենդի հարավային շրջաններում:

1993 թվականի հունիսի 12-ից մինչև տարվա վերջ նա եղել է այս կազմավորման հրամանատար, իսկ 2007 թվականի մայիսի 11-ից մինչև 2015 թվականի հունիսի 15-ը **Յակոբյան Մովսես Յրանտի** զբաղեցրել է «պաշտպանության նախարար» պաշտոնը այսպես կոչված կազմակերպությունում, որը նրանք անվանում են «Արցախ»: 2018 թվականին նա ծառայել է որպես Յայաստանի գինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ 2016 թվականի սեպտեմբերի 3-ից մինչև 2018 թվականի մայիսի 24-ը: 366-րդ մոտոհրաձգային գնդում տարբեր պաշտոններ զբաղեցրած մարդկանցից կարելի է առանձնացնել հետևյալներին. **Վահագն Գրիգորի,** ով ծառայել է հետախուզության պետ, **Գրիգոր Յակոբի Կիսեբյան,** ով եղել է կապի ստորաբաժանման հրամանատար, **Արմեն Վոլոդի Բեգլարյան,** ով եղել է վաշտի

հրամանատար, **Կամո Ռաֆայելի Զարուբյունյան**, ով եղել է տանկային դիվիզիայի վաշտի հրամանատար; **Ալեքսանդր Վլադիմիրի Սմագինը**, ով ծառայել է 1-ին դիվիզիայի վաշտի հրամանատար, **Անդրեյ Արտյուշի Իշխանյան**, ով ծառայել է 1-ին դիվիզիայի մատակարարման վաշտի հրամանատար; **Վիկտոր Անատոլիչ Գարմաշ**, ով եղել է զինծառայող; **Օլեգ Վիկտորովիչ Բալյազին**, 2-րդ դիվիզիայի ավագ սերժանտ; **Վաչիկ Զրանտի Միրոյան**, 3-րդ դիվիզիայի ավագ սերժանտ; **Վաչիկ Գուրգենի Զայրապետյան**, 7-րդ դիվիզիայի ավագ սերժանտ; **Ալեքսանդր Ալեքսանդրի Զայրապետյան**, զինվոր; **Գասպարյան Ժորա Իսահակի**՝ «Գրադ ժորա» մականունով, այսպես կոչված «անվտանգության բանակի» շտաբի պետ **Վիտալի Զարուբյունյան**, ով ծառայել է 1-ին (41-ին) մոտոհրաձգային գումարտակի հրամանատար 5-րդ պաշտպանության շրջանի ապօրինի զինված կազմավորման մեջ, **Կամո Նալբանդյան**, այդ գումարտակի փոխհրամանատար, **Մանգասարյան Վլադիկ Գևորգի**, գումարտակի շտաբի պետ, **Չարմիկ Մարկոսյան**, այդ գումարտակի վաշտերի հրամանատարներ **Վարուժան Բեկնազարյան**, **Ալբերտ Զայրապետյան** և **Թեմուր Արուստամյան**: 2-րդ (42-րդ) մոտոհրաձգային գումարտակի հրամանատարն էր **Վաղո (Վաղո) Բեգլարյանը**, գումարտակի փոխհրամանատար՝ **Ռաֆիկ Սայանը**, այդ կազմավորման շտաբի պետի պաշտոնակատար՝ **Ալիկ Սարգսյանը**, այդ գումարտակի վաշտերի հրամանատարները՝ **Ջուլվեր Սերյանը**, **Համբարձում Ադամյանը** և **Ռաշիդ Առաքելյանը**: 3-րդ (43-րդ) մոտոհրաձգային գումարտակի հրամանատարն էր **Իլիչ Բադիրյանը**, գումարտակի փոխհրամանատարի պաշտոնակատար, 1-ին ընկերության հրամանատար՝ **Միքայել Արզումանյանը**, գումարտակի շտաբի պետ՝ **Նիկոլայ Ավագիմյանը**, ընկերության հրամանատարները՝ **Մուսայելյան Էդիկ Գուրգենի, Սերգեյ Ապանց և Մայիս Առուստամյան**; ապօրինի զինված խմբի հրամանատարն, ով կոչվում էր 44-րդ բատալյոն, **Արամայիս Պողոսյանը**, գումարտակի շտաբի պետ՝ **Արտավազդ Սարգսյանը**: Հիշատակվում են նաև 122 մմ (հրետանային) դիվիզիայի հրամանատար Խաչատրյան Վլադիկը Ռուբենի, BM-21 մարտկոցի հրամանատար **Գարիկ Մանվելի**, իսկ ավելի ուշ՝ **Սարասար Գյուրջյանը**, ով փոխարինեց **Գարիկ Զարուբյունյանին**:

Ապօրինի տանկային ընկերության հրամանատար **Վլադիմիր Սարգսյանը**, ապօրինի տանկային վերականգնման խմբի հրամանատար **Արամ Ավագյանը**, ապօրինի ինժեներական ու ամրացման ընկերության հրամանատար **Վլադիմիր Հովհաննիսյանը**, Խոջավենդի պաշտպանության շրջանի հրամանատար **Սողոմոնյան Նելսոնը Սերգեյի**, «Բերդաշեն» գումարտակի հրամանատարի պաշտոնը զբաղեցնող **Իշխանյան Վաչագանը Արշակի**, 1992-1996 թվականներին Շուշիի ռազմական ոստիկանության հրամանատարի պաշտոնը զբաղեցնող, 1992-1993 թվականներին «Պաշտպանության շրջանի» Մարտունի իրավապահ խմբի ղեկավար, 1993-1994 թվականներին Հադրութի «Պաշտպանության շրջանի» հրամանատար, 1993-1995 թվականներին Մարտունի «Պաշտպանության շրջանի» հրամանատար:

Հայաստանի Հանրապետության ռազմական ոստիկանության փոխգործակալ **Վարդան Ավետիսյան**, ով 2000-2002 թվականներին եղել է Ասկերանի ռազմական ոստիկանության հրամանատար, ինչպես նաև **Արմեն Աբրահամյանը Անդրանիկի**, ով իրավունք ուներ ակտիվորեն մասնակցելու մարտերին և հրամաններ ու ցուցումներ տալու: **Քարամյան Արշավիր Սուրենի**, «Արշո» մականունով հանցավոր զինված խմբի հիմնադիրը, ով անօրինական ստեղծվել էր 1990 թվականին Գարաբաղ գյուղում՝ Խոջալու շրջանի տարածքում, ադրբեջանցիներով բնակեցված գյուղերի վրա

հարձակումներ իրականացնելու նպատակով: **Բաբայան Մադաթ Առաքելի**, ապօրինի զինված կազմավորումների անդամ, որոնք ստեղծվել էին 1990-1994 թվականներին այսպես կոչված կազմակերպության տարածքում: **Մարտիրոսյան Գարիկ Գրիգորի**, ապօրինի զինված խմբի անդամ, ով կոչվում էր 31-րդ զինվորական մասը, որը գտնվում էր Ասկերանի (այժմ՝ Խոջալու) շրջանում այսպես կոչված կազմակերպության մեջ 1993-1994 թվականներին: Ապօրինի զինված խմբի անդամները, որոնք կոչվում էին 1-ին ռազմական միավոր, ներառում են՝

Փաշայան Մելիքսեթ Վլադիմիրի, Վիգեն Գրիգորյան, Ֆրունզե Ավագյան, Վալերի Այվագյան, Էդուարդ Այվագյան, Կարեն Ալավերդյան, Սաք Պողոսյան, Համայակ Հարոյան, Հրանտ Շամխալյան, Միրոն Վարդանյան, Ոստանիկ Ադուն, Բեգլարյան Սերգեյ Անդրանիկի, Սերգեյ Արմենակյան Մելիքի, Սարո Երեմյան, Մովսիսյան Մերուժան Արմենովիչ, Աբրիկ Հայրապետյան, Արշան Բաբայան, Արմեն Մելքումյան, Մավր Օհանյան, Ռուբիկ Բալայան, Սարգսյան Սլավիկ Ռազմիկ, Գրիգորյան Սամվել Էդուարդի, Վարդան Ավետիսյան, Նորայր Դանիելյան, Աշոտ Արուշանյան, Գարիկ Խաչաբյան, Ռոբերտ Համբարձումյան, Գևորգյան Արարատ Լիպարիտի, Միշա Ասանովիչ, Ալավերդյան Եղիշ Ալավերդիկիչ, Ալավերդյան Սևան Ասատուրի, Խաչիկյան Վահան Սարգսի, Բեգլարյան Հովհաննես Դավիդի, Բեգլարյան Սամվել Դավիդի, Սահակյան Աղաբեկ Վասիլի, Ալավերդյան Սևան Սերոժի, Սահակյան Սերյոժա Աղաբեկի, Չիլինգանյան Ռևիկ Սումբատի, Ղուկասյան Արմեն Շավարշի, Գուսան Արամ Շավարշի, Սահակյան Սերյոժա Սանթրոյի, Լևոն Արշակի, Ալավերդյան Սամվել Սերոժայի, Ղուկասյան Վահան Մակարի, Եգյան Մանվել Վասիլի, ապօրինի զինված խմբի հրամանատար, ով ստեղծվել էր հանցավոր ասոցիացիայի կողմից «Արաբո» անվամբ, անդամները՝ Արամ Թորգոմյան, Արմավիր Գալստյան, Յուրա Աղայան, Էդուարդ Ասլանյան, Էդուարդ Խաչատրյան, Արմեն Ավագյան, Սլավիկ Միրոզյան, Ֆելիքս Բեգլարյան, Բենիկ Հակոբյան, Կայգեր Շահբազյան, Իվան Մեհրաբյան, Սլավիկ Ստեփանյան, Վլադիկ Կազարյան, Վազգեն Գաբրիելյան, Սամվել Հակոբյան, Գարիկ Դադայան, Կամո Մելքումյան, Արթուր Ստեփանյան, Համլետ Ստեփանյան, Միեր Ահարոնյան, Ավետիք Հայրապետյան, Սուրեն Հովհաննիսյան, Կարեն Արզումանյան, Ալբերտ Սարգսյան, Սամվել Վարդանյան, Կարեն Ավետիսյան, Ավետիսյան Սամվել Սուրենի, Վարդանյան Այոշա, Գրիգորյան Գագո Չեյնալի, Վարդանյան Աշոտ Անդրանիկի, Գասպարյան Աշոտ Միքայելի, Հարությունյան Չորիկ Նիկոլայի, Աբրամյան Ալեքսանդր Սողոմոնի, Առաքելյան Արթուր Կամոյի, Հարությունյան Վախթանգ Բեյբուդի, Ղուկասյան Աշոտ Հմայակի, ով հայտնի է «Բեկոր» մականվամբ, 1991-1992 թվականներին եղել է ապօրինի զինված կազմավորման 1-ին ջոկատի հրամանատար, որը կոչվում էր «սահմանապահ ուժեր»: 1991-1992 թվականներին Արգամ Հարությունյան, ով հայտնի էր «Շոշի Ագո» մականվամբ, եղել է այդ զինված խմբի «Սահմանապահ ուժեր» հրամանատարի ենթակայությամբ: 1992-1994 թվականներին եղել է Շուշայի հատուկ ռազմական ստորաբաժանման հրամանատար, Սեմյոնովիչ, ով աշխատել է նշված վարչության ղեկավարի տեղակալ: **Պետրոսյան Կարո Վանոյի**, ով աշխատել է այն բաժնի ոստիկանության աշխատակից, **Այրյան Սամվել Սամուրիկի**, ով աշխատել է Ադրբեջանի Հանրապետության ոստիկանության Խանջենդի քաղաքային վարչության ղեկավար, **Աբրամյան Արմո Արամի**, ով աշխատել է Խանջենդի քաղաքի բանտի ղեկավար, Քոչարյան Սերժիկ Սումբատի, ով աշխատել է նույն բանտի գլխավոր տնօրենի պաշտոնում: 1990 թվականներին եղել է Ոստիկանության վարչությունում և աշխատանքի 5 ապրիլ 1963-ի Խոջալու Դաշտային Ազգային ընտրություն:

Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիրը, որը ընդունվել է Միացյալ ազգերի կազմակերպության Գերագույն վեհաժողովի կողմից 1948 թվականի դեկտեմբերի 10-ին, Չորրորդ ժնկյան կոնվենցիան «Պաշտպանության մասին պատերազմի ժամանակ քաղաքացիական բնակչության» 1949 թվականի օգոստոսի 12-ից, Առաջին արձանագրություն «Միջազգային զինված կոնֆլիկտների զոհերի պաշտպանության մասին» 1977 թվականի հունիսի 8-ից, 1950 թվականի նոյեմբերի 4-ի արձանագրությունը, 1994 թվականի մայիսի 12-ի արձանագրությունը, Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության կոնվենցիան, որը ընդունվել է Միացյալ ազգերի կազմակերպության Գերագույն վեհաժողովի կողմից, 1974 թվականի դեկտեմբերի 14-ի 3314 (XXIX) բանաձևը ագրեսիայի սահմանման վերաբերյալ, Միջազգային քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների կոնվենցիան, որը ընդունվել է Միացյալ ազգերի կազմակերպության Գերագույն վեհաժողովի կողմից 1966 թվականի դեկտեմբերի 16-ին և ուժի մեջ է մտել 1976 թվականի մարտի 23-ին, Եվրոպայում անվտանգության և համագործակցության հարցերով ժողովի եզրափակիչ ակտը (Յելսինկյան ակտ), որը ընդունվել է 1975 թվականին, Եվրոպական կոնվենցիան անհրաժեշտության կանխարգելման մասին 1977 թվականի հունվարի 27-ից, 1993 թվականի ապրիլի 30-ի 822 և 1993 թվականի հուլիսի 29-ի 853 բանաձևերը Միացյալ ազգերի կազմակերպության Անվտանգության խորհրդի կողմից (այսուհետ անվանված Անվտանգության խորհուրդ): 1993 թվականի հոկտեմբերի 14-ին և 1993 թվականի նոյեմբերի 12-ին համապատասխանաբար ընդունված 874 և 884 բանաձևերի պահանջների խիստ խախտման արդյունքում, ինչպես նաև բազմաթիվ այլ միջազգային կոնվենցիաների և փաստաթղթերի, որոնք արգելում են երկրի օգտագործումը տարածքի ձեռքբերման նպատակով: 1988-ից 1994 թվականներին Ադրբեջանի մի շարք քաղաքներ և շրջաններ, ինչպիսիք են Խանքենդին, Քելբեջարը, Շուշան, Լաչինը, Խոջալուն, Խոջալենդը, Չանգիլանը, Ջաբրայիլը, Գուբադլիի շրջանները և այլ գյուղեր, այդ թվում՝ Ղազախի շրջանի Քերքի, Աուբենու, Ինքնավար մարզի, Ինքնավար Ռիմլի, Բարխուդարլիի, Սոֆուլուի, Գիզլիխայլիի և Յուխարի Եսկիպարա գյուղերը, ինչպես նաև Ագրամի, Ֆիզուլիի և այլ շրջանների կենտրոնները ենթարկվել են օկուպացիայի, ավերածությունների, հրկիզումների, կողոպուտի և այլ մեթոդների, ինչը հանգեցրել է 8,163,534,807 մանաթի նյութական վնասի, ինչպես նաև 11,130,422,682 մանաթի արժողությամբ 98,294 մասնավոր անշարժ գույքի և Ադրբեջանի 37,168 պետական անշարժ գույքի, 434 արժեքավոր պատմամշակութային հուշարձանների և 263 մզկիթների, եկեղեցիների, թանգարանների, պատմական շենքերի և ամրոցների ընդհանուր արժեքի՝ 906,822,486 մանաթ: Ընդհանուր առմամբ նյութական վնասը կազմել է 20,200,779,975 մանաթ, ինչը հանգեցրել է 924 բնակավայրերի օկուպացիային, այդ թվում՝ 12 քաղաքներ, 17 գյուղեր և 895 գյուղեր, և 442,841 մարդու ուժով տեղահանմանը:

Համապատասխանաբար հանցագործ կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր նպատակներին և մտադրություններին, ինչպես նաև Հայաստանի ռազմական-քաղաքական ղեկավարության, որն ընդգրկվել է այս դաշինքում, 1990 թվականի հունվարի 15-19-ը Սադարակի շրջանի Բյարքի գյուղում Նախիջևանի Ինքնավար մարզում (օկուպացիայի նախօրեին՝ Իլիչ, ավելի ուշ՝ Շարուր, այժմ՝ Հայաստան) բռնությամբ արտաքսվել և տեղահանվել ընդհանուր առմամբ 461 ադրբեջանցի բնակիչ, որոնք բաղկացած էին 95 ընտանիքից, և վնասվել է պետական և մասնավոր սեփականության 54 օբյեկտ՝ 7,719,543 մանաթի չափով: 1990 թվականի մարտի 24-ից մինչև 1992 թվականի հունիսի 8-ը ընդհանուր առմամբ 3159 ադրբեջանցի բնակիչ բռնությամբ արտաքսվել և տեղահանվել են, իսկ պետական և

մասնավոր սեփականության 896 օբյեկտների վրա նյութական վնաս է հասցվել՝ 137,551,603 մանաթի ընդհանուր գումարով: Բաղանիս-Այրիմ, Աշաղը Եսկիպարա, Խեյրիմլի, Բարխուդառլի, Սոֆուլու, Գիզիլհաջըլը, Յուխարի Եսկիպարա ազախի շրջանից գյուղերը օկուպացվել են հայկական զինված ուժերի կողմից, որոնք ցուցաբերել են նյութական, քաղաքական, զինվորական և այլ աջակցություն: 1988 թվականի սեպտեմբերի 1-ից մինչև 1991 թվականի դեկտեմբերի 28-ը ընդհանուր առմամբ 2,944 ադրբեջանցի բնակիչ բռնությամբ արտաքսվել և տեղահանվել են, իսկ պետական և մասնավոր սեփականության 4,579 օբյեկտներին հասցվել է նյութական վնաս՝ 636,180,697 մանաթի ընդհանուր գումարով:

Վնասները.

Խանկենդի քաղաքի օկուպացիայի ժամանակ, ներառյալ Կարկիջախանի բնակավայրը, 1998 թվականի սկզբից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը և 1991 թվականի դեկտեմբերի 28-ից մինչև 1992 թվականի մարտի 9-ը, ընդհանուր առմամբ 7,161 ադրբեջանցի արտաքսվել է, և քաղաքում ընդհանուր առմամբ 1,070,186 մարդ է տեղափոխվել, ներառյալ բնակավայրերը՝ Ասկերան, Խանաբադ, Բադարա, Ծուշաքանդ, Խանյուրդու, Պիրժամալ, Բալինջիճա, Դեհրադուն, Դաշբուլադ, Խարուվ, Քիշլադ, Պիրարար, Սարդական, Գարաբուգատ, Ալմալի, Գարակյուտյուք, Մեհդիբեյլի, Ծանախչի, Սըղըրիդ, Խիրյիդ, Խանաբեդ Դագան, Աղգեդիկ, Աշագի Կիլիչգյահ: 1998 թվականի սկզբից մինչև 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ը և 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը օկուպացվել են Բաշկենդ, Ջանհասան, Ջավադլար, Յալոբակենդ, Դեմիրչիլեր, Գուշչուբաբա, Մադատկենդ, Գիզլոբա, Յուխարի Էմիշջան, Աշաղը Էմիշջան, Խաչմաչ, Նախչիվանլի, Աղբուլադ, Արանգամին, Դաշբաշի, Ֆարրուհ, Մեյդիբեյլի, Ուլուբաբա, Դաշկենդ, Մուխթար, Թագաբինա, Ծելվե և Կոսալար գյուղերը, իսկ 1991 թվականի հունվարի 26-ից մինչև 1992 թվականի մայիսի 15-ը բռնությամբ տեղահանվել և տեղաբաշխվել են 16,299 ադրբեջանցի բնակիչներ, իսկ Ծուշա քաղաքում և Ծուշայի շրջանում պետական և մասնավոր սեփականության 2,769 օբյեկտների վրա նյութական վնաս է պատճառվել՝ ընդհանուր առմամբ 391,715,248 մանաթի չափով: Գուշչուլար, Մալիբիլի, Գոյթալա, Խանալի, Հասանաբադ, Իմամգուլեյարնի, Խալֆալի, Արրուդլու, Դուկանլար, Գարաբուլադ, Լախիսլար, Միրզալեր, Ծուշուլ, Չամանփեյասի, Բոյուկ Գալադարասի, Կիչիկ Գալադաս, Գայդալերա, Սարաբաբա, Օնվերստ, Սաֆիջանս, Ալլահուլար, Խասանգուդար, Խանլիգալեյ, Ծիրան, Ագբուլադ, Ջամիլլեր, Չայքենթ, Իմամլար, Մամիշլեր, Փաշալար, Թուրաբխան և Թուրշու բնակավայրերը զբաղեցվել են 1998 թվականի սկզբից: Որպես արդյունք՝ ընդհանուր առմամբ 7,451 ադրբեջանցի զոհ են դարձել: 46 բնակավայր Զոջավենդի շրջանում, այդ թվում՝ 1 քաղաք, 1 գյուղ և 80 գյուղեր՝ շրջանի կենտրոնով, ինչպիսիք են՝ Տուգ, Ազըխ, Հունարլի, Մամեդդերե, Չիրագուգ, Աղդամ, Ատակուտ, Սուսանլըգ, Բինա, Չոգալբուլադ, Սալակետին, Դուդուկչու, Էդիլի, Ագբուլադ, Ախուլլու, Բոյուկ Թագլար, Գյունաշլի, Չայլի, Դադդոշու, Չինարլի, Էդիշա, Քըրմըհըրըզըզա, Ծահըրըհըրըզըզա, Ծահըրըհըրըզըզը: Բուլուբան, Մալիքջանլի, Բինադարեսի, Արաքուլ, Ջիլան, Աղջաքենդ, Քոհնե Թագլար, Դաշբաշի, Չայլագալա, Արփագեդիկ, Մուկուլդերա, Սուր, Գուշչուլար, Դուկանլար, Բունյադլի, Չարդանաշեն, Թագալերդ, Չագադուգ, Թագասեր և Հադրուլթետ գյուղերը օկուպացվել են 1998 թվականի սկզբից մինչև 2020 թվականի նոյեմբերի 9-ը և 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը, 1992 թվականի մայիսի 17-ից մինչև 1992 թվականի մայիսի 18-ը ընդհանուր առմամբ 57,047 ադրբեջանցի բնակիչներ բռնությամբ արտաքսվել և տեղահանվել են, իսկ պետական և մասնավոր սեփականության 15,459 օբյեկտներին վնաս է հասցվել՝ 2,731,172,258 մանաթի

ընդհանուր չափով: Լաչինի քաղաքը, Գալգի գյուղը և Լաչինի շրջանի 125 այլ գյուղեր, ինչպիսիք են՝ Գարիկախա, Ագբուլաղ, Աղջաքենո, Աշաղի Ֆարաջան, Ջազագուր, Նարիշլար, Գյուլաբուրդ, Բուդագդերե, Խոջազ, Չիրաղլի, Գարաբեյլի, Մալխալաֆ և այլ գյուղեր օկուպացվել են 1998 թվականի սկզբից մինչև 2020 թվականի դեկտեմբերի 1-ը; 1992 թվականի ապրիլի 8-ից մինչև 1993 թվականի ապրիլի 3-ը ընդհանուր առմամբ 48,847 ադրբեջանցի բնակիչներ բռնությամբ արտաքսվել և տեղահանվել են, և պետական և մասնավոր սեփականության 17,489 օբյեկտներին պատճառվել է նյութական վնաս՝ 2,299,195,889 մանաթի ընդհանուր չափով:

Ադրբեջանի բանակը գրավել է հետևյալ բնակավայրերը՝ Քելբաջար քաղաք, Խստիսու գյուղ, Աբդուլլաուշաղի, Ագբուլաղ, Աղջաքենո, Աղդաբան, Ագդաշ, Ագգայա, Ագյաթաղ, Ալագայա, Ալչալի, Ալիբեյլի, Ալիրզալար, Ալիքենո, Ալմալըզ, Ալուար, Արմուղլու, Աշաղի Այրիմ, Աշաղը Գարաջանլի, Աշագըզըլար Բաղըթաղը, Ալագայա Բարմակբինա, Բաշ Գարաջանլի, Բաշքենո, Բաշլիբեյ, Բագիրխանա, Բիրինչի Միլլի, Բոյազլի, Բոզլու, Բոյուկդուզ, Բոյուրբինա, Ջամիլլի, Ջոմարո, Չայկենո, Չայգովուշան, Շեպլի, Չիրագ, Չոբանգարախմեզ, Չոփուրլու, Շարման, Դաբուլիհիդը, Ջովդարաղըմլի, Դերաքիշլաղ, Ասրիկ, Ֆաթալլար, Գոյդավա, Գյունեյպեյա, Գյունեշգայա, Գյունեշլի, Հադիդուլնյամա-լիլար, Հաջիքենո, Խասանով, Խոփուրլու, Հալլանլի, Խուլագայ, Իկինջի Միլլի, Իլյասար, Իմանաբինեսի, Քեչերենդաջ, Քեհենագե, Քեչերադ, Քեհենագ Ի, Քիլսե, Քիլսալի, Քալաբոյուն, Կամիշլի, Կանլիքենո, Կարագյունեյ, սիմլը, Գարաքընլի, Գարաքընլի, Քարագյունեյ, սիմլըրդհանլի, Գարաքընը, Քեչերենագը: Կիլինչի, Գուզեյչիրկին, Լաչին, Մամեդաֆի, Մալաբամե, Մուշլամաք, Մաշլամաք, Մաշլամաք, Մուշլամաք, Մաշլամաք, Մաշլ Գարաջանլի, Նադիրխանլի, Նաբիլար, Նաջաֆալի, Օրթա Գարաջանլի, Օրթա Շուրթան, Օրբուլ, Ուտաղդաշլըրի, Ս. Սեդլար, Սոյուքբուլաղ, Սուսուզ, Շախքեր, Շափլար, Շիինլի գյուղեր, Թագիլար, Թախտաբաշի, Թաթլար, Թեքդամ, Թեքագայա, Թագաքենո, Թիրքեշավանո, Թվուղդերե, Ուշուխնի Միլլի, Վենգ, Յանշաղ, Յանշաղբինա, Յիլլիջա, Չիրար, Չաիր, Չուրար, Չաիր, Չարգուլու, Չայլիկ, Չիվել և Չուֆուգարլի, ինչպես նաև հայտնի Չարեքթար, Գոզլու, Յաշագըզյա, Գոզըհարլու: Քալբաջարի շրջանի վարչակազմում նշանակված Դնեդաշին, Հեյվալին, Շայլեդուրանը, Մեհմանը, Դովշանը, Բարան Էմիրությունները Գարվանդը, Չարդախակը, Չավարը, Հասանրիզը, Նարինքլարը, Դամդալին և Քուլաթազը ընտրվել են Ախդարի շրջան 1998 թվականից մինչև 2023 թվականի մարտի 25-ը մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 19-ը ընկած ժամանակահատվածում: Ադրբեջանում ընդհանուր աղետի հետևանքով զոհվել և վիրավորվել է 899 մարդ, մահացել է 1127 մարդ, այդ թվում՝ 155,815,898 լամանտիններ՝ իրենց նյութական և ֆիզիկական բնույթի շնորհիվ: Սուզովուշան, Թալեշ, Շայլա, Ագդերա քաղաք, Ջանյաթա, Գուլյաթա, Չարդաղլա, Լուլեսազ, Մեգրեյլալա, Թեփեհանո, Կիչիկ Գարաբի, Աշագաս Օրաթաղ, Գասապետ, Դեմիրլի, Ուլու Գարաբի, Ումուղլու, Ջեյլիք, Շայլա, Շիլիանբյուհարի, Սեյսուլ, Էրգադարյաթ գյուղերը: Տերտերի շրջանի Մարալանսարիները ոչնչացման են ենթարկվել 1998 թվականից մինչև 2020 թվականի հոկտեմբերի 3-ը, 2020 թվականի հոկտեմբերի 9-ը և 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը:

1992 թվականից մինչև 1994 թվականի ապրիլի 26-ը տեղի է ունեցել բռնի արտաքսում և բնակչության տեղափոխում, ինչի արդյունքում ընդհանուր նյութական վնասը կազմել է 3,728,975,815 մանաթ, ինչպես նաև կործանվել է 31,736 միավոր մասնավոր սեփականություն Աշարի քաղաքում, Սարի և շրջակա բնակավայրերում՝ Մաջրիլ, Բեյլի, Մուղալի, Փիրգաղլի, Սալբալի, Բաշ Գյունեյպա, Օրտա Գյունեյպա, Բոյամեղլի, Գիզիլի Կանգարս, Մուլալար, Սեֆուլու, Սալաիլի Կանգարս, Ալիմադաթլի, Ժինլի,

Ալագապլի, Խաչինդարբանդ, Կուլայ, Ունլու, Ջավահիրլի, Քոսալար, Գուլուջալի
Թագիրբեյլի, Խիդիրլի, Չուխուրմալ, Ախմադավար, Կենգալի, Գարագաշլի, Շիրվանլի,
Գասայմլի, Գարադաղլի, Գյուրդլար, Փուլաղլի, Շելլի, Խաթինբեյլի, Գիյասլի, Աթեմազլի,
Շեշդազլի, Շալլու, Շալաղբ, Շեշբալ Իշլար, Թուֆթալըմար, Սալաղբ, Շեշբալ Իշլարըլար,
Թեփեմալ: Գազանչի, Մարգիլի, Նովրուզլու, Յուսիֆյանլի, Փափուրավանդ,
Գարափիրիմ, Սարիջալի, Գարագենյալի, Գուլլար, Սիրխավանդ, Բալլայլ, Գարագի,
Բաբալիար, Գարագինալի և այլ գյուղեր:

1992 թվականի մարտի 31-ից մինչև 1993 թվականի օգոստոսի 23-ը բռնի արտաքսվել և
տեղափոխվել է 83,544 Ադրբեջանի բնակիչ, ինչի արդյունքում նյութական վնասը
կազմել է 3,414,627,671 մանաթ:

1993 թվականի հոկտեմբերի 17-ից ի վեր տեղի են ունեցել նաև հարկադիր
արտաքսումներ և տեղահանություններ, որոնց արդյունքում Ջաբրայիլ քաղաքում և
մոտակա գյուղերում, ինչպիսիք են Խալաֆլին, Խուդաֆերինը, Գումլագը, Մահմուդլուն
և Ջաբրայիլի շրջանի 92 այլ գյուղերում, 141 ադրբեջանցի բնակիչ ստիպված է եղել լքել
իրենց տները, իսկ 15,206 միավոր մասնավոր սեփականություն բռնագրավվել է: 1998
թվականի սկզբից մինչև 2020 թվականի հոկտեմբերի 4-ը ընդհանուր նյութական
վնասը կազմել է 2,168,440,343 մանաթ:

1992 թվականի սկզբից մինչև 1993 թվականի հոկտեմբերի 29-ը Ադրբեջանի 32,775
բնակիչներ բռնի կերպով վտարվել և տեղահանվել են, որի արդյունքում ընդհանուր
առմամբ վնասը կազմել է 1,336,035,575 մանաթ, ինչպես նաև կորել է 9,679 մասնավոր
սեփականություն: Այս ժամանակահատվածում Չանգիլան, Մինիվան, Յանյան, Աղին,
Գարսինգ, Դարալի, Բուրունլու, Յուխարի Գայալի, Աշաղի Գայալի, Յուսիֆլար,
Գարագոլ, Նաջաֆլար, Սեյդլար, Շարիքան, Շեյֆլի, Քուլգիշլագ, Ռագդարա, Մաշադի
Իսմայիլլի, Վեժնակլինցի, Ուխարի Գայալի, Աշաղի Գայալի, Սեյդլար, Շարիքան, Շեյֆլի,
Քուլգիշլագ, Ռագդարա, Մաշադի Իսմայիլլի, Վեժնակլինցի, Վեժնակլիկի, քաղաքները:
Գրավվել են Ագալին, Բաբայլին, Մամեդբեյլին, Չարնալին, Խավալի, Մուդանլին,
ինչպես նաև Խուրամա, Ջակարի, Չոպադար և Դալլաքլի գյուղերը: 1993 թվականի
օգոստոսի 23-ից մինչև 1993 թվականի հոկտեմբերի 28-ը Ադրբեջանի 29539 բնակիչներ
ենթարկվել են բռնության, ինչի հետևանքով օկուպացվել են հետևյալ տարածքները՝
Էֆենդի, Յուսիֆբեյլի, Չայթուզ, Ալիգուլուուշաղի, Յուխարի Խոջամսախլի,
Աշալեուշամսախլի, Սեյրահաժդի, Գյոշամսախլի, Ջիդըրաժի, Սեյխալուշամսախլի,
Մեհուրաժի. Բախտիյարլի, Սարիլի, Սարասալի, Մուրադխանլի, Ջակարի, Իշիզլի,
Ջանդակ, Գայալի, Աբդաբանլի, Լեպահեյանլի, Քարալար, Քավդաղիգ, Յուսեյնուշաղի,
Նովլու, Դավուդլու, Գուրջուլու, Էյվազլի, Քեդիլի, Մագիրա, Մահմուդաշլու, Բուդաշլի,
Չերա, Սալլըզը, Մահմուդաշլի, Չերա, Սալլըզը: Մամար, Գազիյան, Խալ, Աշաղի
Ջիբիկլի, Ջալավար, Յուխարի Ջիբիկլի, Մալիքահմեդլի, Գյունդանլի, Խոջիկ, Մարդոնլի,
Թեյգմուսքանլի, Խիդիրլի, Բալասանովլի, Դոնդալի, Դալլալի Մուսքանլի, Միրլար,
Սարայ, Սելելի, Բաշարաթ, Խաթ, Դեշդահադ, Արմուդլու, Ֆարժան, Գոյալ, Ջարթիգ, Չոր,
Չարդաղի, Տարովլու, Ջալագ, Այն, Քարագաջալար, Քարաջալլըլի, Սո Քարագաջալլըլը
Մոլլու, Մոլլաբուրխան, թաթար, Կարագոյունլի, Գիյասլի, Ուլաշլի, Աբիջա, Ալթինջա,
Խոջախան, Քիլիջան և այլ գյուղեր, որոնք 1998 թվականի սկզբից մինչև 2020
թվականի հոկտեմբերի 25-ը օկուպացված են եղել Հայաստանի Հանրապետության
կողմից:

Վերը նշված հանցավոր կազմակերպությունը հիմնադրվել է և ղեկավարվում է Հայաստանի Հանրապետության ռազմական քաղաքական ղեկավարությամբ, զինված ուժերով և մյուս զինված կազմավորումներով, ինչպես նաև նրա ղեկավարներով և անդամներով, որոնք ունեն համատեղ հանցավոր մտադրություններ և նպատակներ: Ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում, որին նրանք նախապատրաստվել էին և որը ծրագրել էին, նրանք գործողություններ են իրականացրել Ադրբեջանի դեմ՝ Էկոհամակարգի ոչնչացում և մարդու իրավունքների խախտում կազմակերպելու նպատակով: Դա դրսևորվեց պաշտպանված չլինող տարածքների, բնակավայրերի և զինված շրջանների վրա հարձակմամբ, ինչի արդյունքում բնակիչների ունեցվածքի ոչնչացում տեղի ունեցավ ռազմական գործողությունների գոտիներում՝ խախտելով հրադադարի համաձայնությունները: Դրա հետևանքով օկուպացվել է Ղարաբաղի շրջան և հարակից տարածքներ՝ ինչպես Ադակ, Ադամ, Ֆուզուլի, Ձեբրաիլ, Չանգիլան, Գուբադլի և Քելբաջար, ինչպես նաև Ղազախի շրջանի յոթ գյուղեր և Սադարակի շրջանում գտնվող Քերքի գյուղը՝ մինչև 1994 թվականի ապրիլ:

100,574 մարդ՝ 27,922 ընտանիքից, Ադամի շրջանում, 52,141 մարդ՝ 13,183 ընտանիքներից, Ձեբրաիլի շրջանում, 83,544 մարդ՝ 22,699 ընտանիքներից, Ֆուզուլիի շրջանում, 48,847 մարդ՝ 12,050 ընտանիքներից, Քելբաջարի շրջանում, 57,047 մարդ՝ 13,282 ընտանիքներից, Լաչինի շրջանում, 29,539 մարդ՝ 7,176 ընտանիքներից, Գուբադլիի շրջանում, 899 մարդ՝ 202 ընտանիքներից, Տերտերի (Ագդերի) շրջանում, 7,161 մարդ՝ Խոջալուի շրջանում, 2,944 մարդ (ներառյալ Քերքիջահանը) Խանկենդի քաղաքում, 7,451 մարդ՝ 1,359 ընտանիքներից, Խոջավենդի շրջանում, 8,210 մարդ՝ Չանգելանի շրջանում: Բռնի տեղահանված 32,775 մարդ՝ 5,544 ընտանիքներից Շուշիի շրջանում, 3,159 մարդ՝ 726 ընտանիքներից՝ 7 գյուղերից Ղազախի շրջանում, 461 մարդ՝ 94 ընտանիքներից Բյարքի գյուղից Սադարակի շրջանում Նախիջևանի Ինքնավար Հանրապետությունում, ինչն ընդհանուր թվով կազմում է 442,841 մարդ՝ 114,184 ընտանիքներից, տեղահանված առանց միջազգային իրավունքի և Ադրբեջանի Հանրապետության օրենքներով նախատեսված հիմքերի: Այս գործողությունը խախտում է Ժնևի կոնվենցիայի «Քաղաքացիական բնակչության պաշտպանության մասին պատերազմական ժամանակ» պահանջները՝ 1949 թվականի օգոստոսի 12-ին և հանգեցնում է բռնի վերաբնակեցման տարբեր շրջաններում՝ չավարտված շենքերում՝ նպատակ ունենալով վնաս հասցնել Ադրբեջանի Հանրապետության պետական տնտեսությանը, ինչը ստեղծում է լարված սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական իրավիճակ, ինչպես նաև ստիպում է օկուպացված ադրբեջանական տարածքները մնալ Հայաստանի իրավասության տակ: Քաղաքացիները տեղավորվում են հանրակացարաններում, բժշկական և կրթական հաստատություններում, վրանային ճամբարներում, կցասայլակներում և այլ վարչական շենքերում: Նրանք պետությանը հասցրել են հատկապես խոշոր չափի նյութական վնաս՝ 8,832,002,937 մանաթ: Այս գումարը ներառում է 2023 մանաթ, որը հատկացվել է Ադրբեջանի Հանրապետությունից ներքին տեղահանված անձանց կենսամակարդակն ապահովելու համար՝ նվազագույն կենսապայմանների ապահովման, նրանց նյութական և կենսապայմանների բարելավման, ժամանակավոր վրանների և ֆինանսական ճամբարների կառուցման, իսկ ավելի ուշ ժամանակահատվածներում՝ տների և շենքերի կառուցման և նրանց բնակեցման միջոցով: Նրանք պետական բյուջեի միջոցներից 8,816,009,937 մանաթ, ինչպես նաև արտասահմանյան միջազգային ընկերություններից և բանկերից ստացված վարկեր են ծախսել ներքին տեղահանված անձանց սոցիալական ապահովության և նյութական ու կենսապայմանների

բարելավման համար: Այս գումարի շրջանակներում խմելու ջրով ապահովելու համար օգտագործվել է 15,993,000 մանաթից 8,832,002,937 մանաթը:

Հայաստանի Հանրապետության ռազմական-քաղաքական դեկլարությունը, ներառյալ զինված ուժերը և այլ զինված կազմավորումները, ինչպես նաև դրանց նյութական-տեխնիկական և անձնակազմի ապահովումը, իրականացնում է կենտրոնացված կառավարում, որը ներառում է բանավոր և գրավոր հրահանգներ, հրամաններ և խիստ վերահսկողություն հանցավոր կազմակերպության (Միության) կողմից, որը անօրինական գործողություններ է իրականացնում Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում՝ ներքին և միջազգային իրավունքի խախտմամբ: Այս կազմակերպությունը և նրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները, որոնք հագեցած են տարբեր տեսակի զենքերով, զինամթերքով, մարտական տեխնիկայով և այլ զինանոցներով, գործում են Հայաստանի Հանրապետության պետական մակարդակի աջակցությամբ և համաձայնությամբ: Այս գործողությունները ուղղված են հանցավոր ծրագրի իրականացմանը՝ համաձայն ընդհանուր հանցավոր նպատակի և մտադրության, որոնք խախտում են միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերը և սկզբունքները, այդ թվում՝ 1949 թվականի օգոստոսի 12-ի Երրորդ և Չորրորդ ժնկի կոնվենցիաների 17, 120, 111, 112, 113 և 114 հոդվածները, 1977 թվականի հունիսի 8-ի ժնկի կոնվենցիաներին հավելված Առաջին լրացուցիչ արձանագրության 34 հոդվածը, միջազգային սովորական իրավունքի 96, 113, 115 և 116 կանոնները, Միավորված Ազգերի Կազմակերպության կողմից 2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ին ընդունված մարդկանց բռնի անհետացումներից պաշտպանության մասին կոնվենցիան, Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիրը (ՄԱՀ) 1948 թվականի դեկտեմբերի 10-ից, Մարդու իրավունքների և հիմնական ազատությունների պաշտպանության մասին Եվրոպական կոնվենցիան՝ 1950 թվականի նոյեմբերի 4-ից, այս Կոնվենցիայի 1-ին արձանագրությունը, ՄԱԿ-ի 1984 թվականի դեկտեմբերի 10-ի խոշտանգումների և այլ դաժան, անմարդկային կամ նվաստացնող վերաբերմունքի կամ պատժի դեմ կոնվենցիան, ժնկի կոնվենցիան զինված ուժերի կողմից ռազմագերիների հանդեպ վերաբերմունքի մասին՝ 1949 թվականի օգոստոսի 12-ից, ժնկի կոնվենցիաներին հավելված I լրացուցիչ արձանագրությունը՝ 1949 թվականի օգոստոսի 12-ից և միջազգային սովորական իրավունքի 96, 113, 115 և 116 կանոնները, վավերացված Արդարադատության միջազգային դատարանի կանոնադրության 38-րդ հոդվածով, նախատեսում են, որ հակամարտության յուրաքանչյուր կողմ անմիջապես, երբ պայմանները թույլ կտան և ոչ ուշ, քան ակտիվ ռազմական գործողությունների ավարտից հետո, պետք է որոնի այն անձանց, որոնք հակառակ կողմը հայտարարում է անհետ կորած, և աջակցի այդ անձանց որոնմանը: Կատարվող որոնումների ընթացքում պետք է տրամադրվեն բոլոր անհրաժեշտ տեղեկությունները նրանց մասին, այդ թվում՝ (անուն, ազգանուն, ծննդյան վայր և ամսաթիվ, քաղաքացիություն, վերջին բնակության վայրը, հատուկ նշաններ, ծնողների անուն ազգանուն, անձի դեմ ձեռնարկված գործողության ամսաթիվը, վայրը և բնույթը, այն հասցեն, որին պետք է ուղարկվի նամակագրությունը, և այն անձի հասցեն, որին պետք է տեղեկացվի) այն անձանց մասին, որոնք զրկվել են ազատությունից՝ ավելի քան երկու շաբաթ ռազմական գործողությունների կամ օկուպացիայի արդյունքում, ինչպես նաև հնարավորինս աջակցել անձանց որոնմանը, որոնք մահացել են այլ հանգամանքներում՝ ռազմական գործողությունների կամ օկուպացիայի հետևանքով, և անհրաժեշտության դեպքում կատարել որոնումներն ու գրանցումը՝ տեղեկություններով ուղարկելով այն մասին, թե ովքեր են անհետ կորածները՝ ուղարկելով տեղեկությունները կամ առանց միջնորդի, կամ Պաշտպանական

պետության Կենտրոնական Տեղեկատվական գործակալության, Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի կամ Կարմիր խաչի ազգային ընկերությունների միջոցով, ինչպես նաև բազմաթիվ այլ միջազգային իրավական նորմերի խախտմամբ՝ ընդդեմ Ադրբեջանի Հանրապետության:

Ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում, որը շարունակվում է 1989 թվականի նոյեմբերի 10-ից մինչև 2020 թվականի նոյեմբերի 8-ը Ադրբեջանի Ղարաբաղի տարածաշրջանում և դրա շուրջը, 1989 թվականին Խոջալիի շրջանում գոհվել է 2 մարդ, 1990 թվականին Գադաբայի շրջանում՝ 5 մարդ, Ղազախի շրջանում՝ 3 մարդ, Շահբեսի շրջանում՝ 1 մարդ, 10 մարդ՝ մի քանի շրջանում, Շահբեսի շրջանում՝ 4 մարդ: Ընդհանուր առմամբ, 3 մարդ գոհվել է Հոջալիի շրջանում, 3 մարդ՝ Գորանբոյի շրջանում, 2 մարդ՝ Աղդամի շրջանում, 2 մարդ՝ Ղարաբաղի տարածաշրջանում, 1 մարդ՝ Շուշիի շրջանում, 1 մարդ՝ Խոջավենդի շրջանում, ընդհանուր առմամբ՝ 16 մարդ: Այլ տվյալներով, 142 մարդ գոհվել է՝ 76 մարդ Խոջավենդի շրջանում, 40 մարդ Ֆիզուլիի շրջանում, 29 մարդ Չանգելանի շրջանում, 7 մարդ Գուբադլուի շրջանում, 4 մարդ Կալբաջարի շրջանում, 3 մարդ Խանքենդի քաղաքում, 2 մարդ Ջեբրաիլի շրջանում, 2 մարդ Գորանբոյի շրջանում, ընդհանուր՝ 1147 մարդ: 1993 թվականին գոհվել է 417 մարդ Աղդամի շրջանում, 336 մարդ Կալբաջարի շրջանում, 286 մարդ Աղդարի շրջանում, 199 մարդ Ֆիզուլիի շրջանում, 114 մարդ Գուբադլուի շրջանում, 97 մարդ Ջեբրաիլի շրջանում, 24 մարդ Լաչինի շրջանում, 19 մարդ Չանգելանի շրջանում: 1 մարդ գոհվել է Ղազախի շրջանում, 4 մարդ Խոջավենդի շրջանում, 1 մարդ Քեդաբեկի շրջանում, 1 մարդ Աջաջաբեդինի շրջանում, 1 մարդ Գերանբոյի շրջանում, 1 մարդ Տոփուզի շրջանում և 1 մարդ Խանքենդի քաղաքում, ընդհանուր՝ 1521 մարդ: 1994 թվականին գոհվել է 335 մարդ Կալբաջարի շրջանում, 290 մարդ Աղդամի շրջանում, 243 մարդ Ֆիզուլիի շրջանում, 150 մարդ Տերտերի շրջանում, 149 մարդ Ագդերի շրջանում, 51 մարդ Խոջավենդի շրջանում, 14 մարդ Գերանբոյի շրջանում, 11 մարդ Բեյլազանի շրջանում, 11 մարդ Ջեբրաիլի շրջանում, 4 մարդ Աջաջաբեդինի շրջանում, 1 մարդ Ղարաբաղի շրջանում, 1 մարդ Ղազախի շրջանում և 1 մարդ Գուբադլուի շրջանում, ընդհանուր՝ 1261 մարդ: 1995 թվականին գոհվել է 2 մարդ Տերտերի շրջանում, 1 մարդ Ագդերի շրջանում և 1 մարդ Տոփուզի շրջանում, ընդհանուր՝ 5 մարդ: 1996 թվականին գոհվել է 1 մարդ Տերտերի շրջանում, 1997 թվականին՝ 1 մարդ Նախիջևանի ԱՀ-ում, 1 մարդ Ղազախի շրջանում, 1 մարդ Աջաջաբեդինի շրջանում, ընդհանուր՝ 3 մարդ: 2000 թվականին գոհվել է 1 մարդ Քեդաբեկի շրջանում, 2002 թվականին՝ 1 մարդ Կալբաջարի շրջանում, 2003 թվականին՝ 1 մարդ Աջաջաբեդինի շրջանում, ընդհանուր՝ 2 մարդ, և 1 մարդ Նախիջևանի ԱՀ Օրդուբադի շրջանում, 1 մարդ Ղազախի շրջանում 2013 թվականին, 2 մարդ Տերտերի շրջանում, 2 մարդ Ֆիզուլիի շրջանում, 1 մարդ Խոջավենդի շրջանում, 1 մարդ Գեյգելի շրջանում, ընդհանուր՝ 6 մարդ: Նրանցից 490 տղամարդ (20 անչափահաս), 283 կին (18 անչափահաս), ընդհանուր՝ 773 քաղաքացիական անձ, 3206 տղամարդ և 1 կին՝ ընդհանուր՝ 3207 զինվորական, ընդհանուր՝ 3980 մարդ: Այդ ընթացքում Նրանց ճակատագրի և գտնվելու վայրի մասին տեղեկություններ տրամադրվելուց հրաժարվել են, ինչպես նաև չեն տրամադրել դիակները՝ հետազայում միջազգային իրավունքի համաձայն պատասխանատվությունից խուսափելու և կատարած հանցագործությունների հետքերը կոծկելու նպատակով: Գրավված տարածքներում զանգվածաբար և վիրավորական կերպով փորվեցին մեծ փոսեր, ինչը կրոնական և բարոյական տեսանկյունից անընդունելի էր թե՛ հայկական, թե՛ ադրբեջանական հասարակությունում: Նրանք մարդկանց նետում էին մեծ փոսերի մեջ՝ հագուստով, ծածկում էին հողով և բռնի կերպով անհետանում՝ հրաժարվելով որևէ տեղեկություն

տրամադրել նրանց գտնվելու վայրի և ճակատագրի մասին: Այս մարդիկ դեռևս համարվում են անհետ կորած:

Համաձայն Ադրբեջանի Հանրապետության Նախագահի, Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի և Ռուսաստանի Դաշնության Նախագահի 2020 թվականի Նոյեմբերի 10-ի՝ լիակատար հրադարձարի և բոլոր ռազմական գործողությունների դադարեցման մասին հայտարարության, այս միջոցառումները ձեռնարկվել են Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից՝ ի պատասխան 1987-1994 թվականներին իր դեմ իրականացված ագրեսիվ գործողությունների: Մասնավորապես, 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ին իրականացված հակաահաբեկչական գործողությունների արդյունքում պարզվել է, որ հանցավոր կազմակերպության անդամները կրակ են բացել ավտոմատ զենքերի, գնդացիների, նռնականետների և այլ հրազենային միջոցների կիրառմամբ, ինչը հանգեցրել է բազմաթիվ վիրավորների և Ադրբեջանի քաղաքացիների դիտավորյալ սպանությունների: Չոհերի թվում են ադրբեջանական բանակի զինծառայողներ և քաղաքացիական անձինք:

Մասնավորապես, Բաքվի Առաջին Նահատակների ճամուղում թաղված 23 անհայտ Նահատակների շարքում առանձնանում են 11 անձինք՝ Մաիլով Գարաբալա Ազաբալա օղլու, Ջավադով Էլման Խուրշուդ օղլու, Ալին Իմամեդդին Ալիագա, Աբդուրախմանով Յասին Շաքիր օղլու, Ազան Շահլար Հուսեյնագա, Չեյնալով Ուջար Ֆիդայիլ օղլու, որոնք դիտավորյալ սպանվել են հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից 1992 թվականի հուլիսի 19-ին Աղդերեի շրջանի Գասանրիզ (Աթերք) գյուղում: Ալին Ռաուֆ Իսմայիլ օղլուն, դիտավորյալ սպանվել է 1992 թվականի օգոստոսի 18-ին Աղդերեի շրջանի Չիլդիրա գյուղում: Յաղուբով Ֆազան Միսիր օղլուն, սպանվել է 1992 թվականի օգոստոսի 7-ին: Ասկերով Աիլիման Վահիդ օղլու, սպանվել է 1992 թվականի սեպտեմբերի 29-ին: Պարզվել է, որ նրանց թվում են նաև զինծառայողներ Գասիմով Ադիգեզել Ամիրսուլթան օղլուն, որը դիտավորյալ սպանվել է Լաչին քաղաքում 1993 թվականին, և Սարխանով Ակպեր Բայրամալի օղլուն, որը սպանվել է Աղդերեի շրջանում 1992 թվականի սեպտեմբերի 26-ին, ինչպես նաև 12 անձինք, որոնց ինքնությունը դեռևս անհայտ է:

Բացի այդ, Բաքվի Երկրորդ Նահատակների ճամուղում թաղված 9 անհայտ Նահատակներից հայտնաբերվել են զինծառայող Ալին Նաթիգ Սուլեյման օղլուի մնացորդները, որը դիտավորյալ սպանվել էր հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից 1994 թվականի հունվարի 3-ին Ֆիզուլիի շրջանի Աշագի Աբդուրահմանլի գյուղում, և զինծառայող Բարաթով Խորմաթ Բեյթուլլա օղլուի մնացորդները, որը սպանվել էր Աղդամի շրջանի Գյուլլուջա գյուղում 1994 թվականի ապրիլի 18-ին: Մնացած յոթ անձանց ինքնությունը դեռևս անհայտ է:

Բացի այդ, Թաթարական գերեզմանատանը թաղված 26 անհայտ Նահատակներից 13-ը թաղվել են հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից: Նրանց թվում է զինվորական Աբբասով Ադալաթ Վիլայաթ օղլուն, որը դիտավորյալ սպանվել է 1992 թվականի Նոյեմբերի 15-ին Ախդարայի շրջանի Չախլտիրանա գյուղում: զինվորական Իսագով Չաքիր Նուսրաթ օղլու, սպանվել է 1992 թվականի սեպտեմբերի 24-ին: Աբդուլհակիմ օղլուն, սպանվել է 1992 թվականի սեպտեմբերի 20-ին: զինվորական սպա Ռաջաբով Օսման Խալիֆա օղլու, սպանվել է 1992 թվականի Նոյեմբերի 17-ին: զինվորական սպա Խալիլով Իսմայիլ Անատոլի օղլու, սպանվել է 1992 թվականի

Նոյեմբերի 20-ին Լազիսի շրջանի Սիրիավենդի գյուղում: զինվորական Նովրուզով Նիյազ Իյուս Օղլու, սպանվել է 1992 թվականի Նոյեմբերի 17-ին Ախդարայի շրջանի Դովչանլի (Վենգ) գյուղում: զինվորական Ակբերով Իխտիր Յուսեյն, սպանվել է 1993 թվականի հոկտեմբերի 13-ին գյուղական վայրում: զինվորական Մուրադով Չաքիր Մինադ օղլու, սպանվել է 1992 թվականին Ադդարայի շրջանում: զինվորական Ջաֆարով Նամիգ Բալախան օղլուն, դիտավորյալ սպանվել է 1992 թվականի սեպտեմբերին: Եվս 13 նահատակների ինքնությունը դեռևս պարզված չէ:

Բացի այդ, Բեյլագանի շրջանի «Պեյգամբարլիք» կոչվող գերեզմանատանը թաղված 23 անհայտ նահատակներից 10 գերեզմաններում հայտնաբերվել են հետևյալ մնացորդները՝ զինծառայող Ալին Ռասուլ Արիֆ օղլու, ով դիտավորյալ սպանվել է հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից 1993 թվականի հոկտեմբերի 28-ին Ֆիզուլիի շրջանի Քուրդմահմուդլու գյուղում, զինծառայող Նարիմանով Սիրաջ Ֆեյյուզ օղլուն, դիտավորյալ սպանվել է 1994 թվականի հունվարի 11-ին Ֆիզուլիի շրջանի Աբդուրահմանլի գյուղում: Չինվորական Ագանա Այազ Գաբիբուլլա օղլուն, Մուսաաա Իբադա Մուսարգա օղլուն, Խամայիլովա Սիյավուշ Էլդար օղլուն, Սաֆարովա Ասիմա Նադիր օղլուն, Դադաշովա Գյուլալի Մագոմեդ օղլուն և Ջաֆարովա Մուշֆիգա Իյաս օղլուն դիտավորյալ սպանվել են 1994 թվականին: Հաստատվել է, որ կան 13 անձինք, որոնց ինքնությունը դեռևս պարզված չէ, այդ թվում՝ զինծառայող Խամայիլով Հաբիլ Օրուշ օղլուն, ով դիտավորյալ սպանվել է բարձունքի մոտ 1994 թվականի փետրվարի 16-ին Ֆիզուլիի շրջանի Քերիմբեյլի գյուղում, զինծառայող Գաիմով Էլշադ Շիրին օղլուն, ով դիտավորյալ սպանվել է 1994 թվականի փետրվարի 16-ին Ֆիզուլիի շրջանի Քերիմբեյլի գյուղի տարածքում, ինչպես նաև ևս 11 անձինք, որոնց ինքնությունը դեռևս պարզված չէ: Բացի այդ, Իմիշլիի շրջանի Շամմադլիի գերեզմանատանը թաղված 12 անհայտ նահատակներից մեկը պարունակում է զինծառայող Իբրահիմով Վելիյադդին Սահրաբ օղլուի աճյունները, ով դիտավորյալ սպանվել է Ֆիզուլիի շրջանի Շուբուրբեյլի գյուղում 1994 թվականի հունվարի 19-ին հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից, և ևս 11 անձանց, որոնց ինքնությունը դեռևս պարզված չէ:

Բացի այդ, Ֆիզուլիի շրջանի Բալա-Բահմանլի գյուղի գերեզմանատանը թաղված 11 անհայտ նահատակներից 5-ը Նույնականացվել են որպես զինծառայող Աբիշ Ասգար օղլու Մահամմադովի գերեզմաններ, որը 1993 թվականի օգոստոսին Գուբադլիի շրջանում հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից դիտավորյալ սպանվել էր: Ջաբրայիլի շրջանի Նիյազգուլար գյուղի բնակիչ, ով դիտավորյալ սպանվել է Ֆիզուլիի շրջանի Գորադիգա բնակավայրում 1993 թվականի հոկտեմբերի 23-ին: Ֆիզուլիի շրջանի Ուրբայլի գյուղը 1993 թվականի հոկտեմբերի 23-ին: Բացի այդ, պարզվել է, որ Ֆիզուլիի շրջանի Մահմուդլու-2 գյուղում թաղված 1 անհայտ նահատակի գերեզմանում են գտնվում զինծառայող Էլդարով Ռասիմ Սաֆար օղլուի մասունքները, ով դիտավորյալ սպանվել է Ֆիզուլիի շրջանի Քուրդմահմուդլու գյուղում 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից:

Բացի դրանից, Գանձայի քաղաքի Մարգարիտների փողոցում թաղված 49 անհայտ նահատակներից, 1993 թվականի ապրիլի 3-ին դիտավորյալ սպանվել էին հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամների կողմից Մուրով լեռան մոտ Քյալբաջար շրջանում: Էման Սոլտանով Սագուբի Սաբիր օղլը, ով դիտավորյալ սպանվել էր 1994 թվականի փետրվարի 10-ին: զինվորական Խասին Էլշան Նազարալի օղլը, ով դիտավորյալ սպանվել էր 1994 թվականի փետրվարի 11-ին: զինվորական Խազով Էլբրուս Խազա օղլը: Շախհայվ Խադ-Ալբուր Ալբրավ Ալբրավ Ալբրավ օղլը, ով

դիտավորյալ սպանվել էր 1994 թվականի փետրվարի 12-ին; զինվորական Աբասով
Էլմադդին Շիրխան օղլը, ով դիտավորյալ սպանվել էր 1994 թվականի փետրվարի
14-ին; զինվորականներ Խուլբատով Բախտիյար Ալիշ օղլը, Ռահիմով Իլգար Շայգ օղլը
և Սեյդով Վուրգուն Ալամետը, որոնք դիտավորյալ սպանվել էին 1994 թվականի
փետրվարի 15-ին; զինվորական Արազ Ֆարիդ Օրուդ օղլը, ով դիտավորյալ սպանվել էր
1994 թվականի փետրվարի 17-ին; զինվորական Ալաքբարով Ջավադ Ֆազիլ օղլը, ով
դիտավորյալ սպանվել էր 1994 թվականի ապրիլի 14-ին; զինվորականներ Խաջին
Ֆիրուդին Նադիր օղլը և Նուրին Շոհրատ Տելման, որոնք դիտավորյալ սպանվել էին
1994 թվականի փետրվարի 12-ին ԱԼԱԹ գյուղի ինտենսիվ շրջանում; Վեյզել օղլը, ով
դիտավորյալ սպանվել էր 1994 թվականի փետրվարի 12-ին Կամիշլի գյուղում,
Կալբաջար շրջանում: Ստացված տվյալներով՝ կա 27 անձ, որոնց անձը դեռևս չի
հաստատվել, մասնավորապես՝ զինվորական Նազաֆաթի Արեֆ Խամդուլլա օղլը,
զինվորական Մուստաֆան Նուխու Մուստաֆա օղլը, ով դիտավորյալ սպանվել էր 1994
թվականի փետրվարի 14-ին Տեկազայա գյուղում Կելբաջար շրջանում; զինվորական
Ամրուլլան Ռզա Գազանֆար օղլը, ով դիտավորյալ սպանվել էր 1994 թվականի
փետրվարի 18-ին Տոդանա գյուղում Կելբաջար շրջանում; զինվորական Աբասով
Չուլֆուզար Կամիլ օղլը, ով դիտավորյալ սպանվել էր 1994 թվականի մարտի 30-ին
Չապառլի գյուղում Կելբաջար շրջանում; և 27 անձ, որոնց անձը դեռևս չի հաստատվել:

Բացի այդ, պարզվել է, որ 1 անձ թաղված է Ադդամի շրջանի Աֆաթի գյուղում, 3 անձ՝
Ադդամի շրջանի Յինդիրխտան գյուղի գերեզմանատանը, 1 անձ՝ Ադջաբադի քաղաքի
Նահատակների ծառուղում, 6 անձ՝ Բարդա քաղաքի Նահատակների ծառուղում, 3 անձ՝
Ղազախ քաղաքի Նահատակների ծառուղում, 1 անձ՝ Ֆիզուլիի շրջանի
Քուրդմահմուդլու գյուղի միջնակարգ դպրոցի բակում, 2 անձ՝ Շիրվան քաղաքի
Նահատակների ծառուղում, 3 անձ՝ Սումգայիթ քաղաքի Նահատակների ծառուղում, 2
անձ՝ Եվլախի շրջանի Յալդիլի գյուղի գերեզմանատանը, 1 անձ՝ Եվլախ քաղաքի
Նահատակների ծառուղում, 1 անձ՝ Իսմայիլլի քաղաքի Նահատակների ծառուղում և 3
անձ՝ Թաթար շրջանի Յուսենլի գյուղի գերեզմանատանը: Այս անձանց թաղել են
հանցավոր կազմակերպության ներկայացուցիչները: Հաստատվել է, որ ընդհանուր
առմամբ դիտավորյալ սպանվել է 27 մարդ, որոնց ինքնությունը դեռևս պարզված չէ:

Մինչ այդ, Ադրբեջանի Հանրապետության 30-ից ավելի տարի օկուպացված
ինքնիշխան տարածքների ազատագրման հետևանքով, Ադրբեջանի
Հանրապետության իրավապահ մարմինների և այլ կազմակերպությունների
ձեռնարկած համապատասխան միջոցառումների արդյունքում, 1987-1994
թվականներին Ադրբեջանի դեմ մղված ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում հանցավոր
կազմակերպության (Միության) անդամների մոտ հայտնաբերվել են ավտոմատ
հրազեններ, փամփուշտակալներ, նռնականետներ և այլ զինատեսակներ: Առնվազն 128
անձի աճյուններ, ում ինքնությունը դեռևս պարզված չէ, ենթադրաբար՝ ադրբեջանցի
զինծառայողների և ադրբեջանական ծագում ունեցող քաղաքացիական անձանց,
հայտնաբերվել են տարբեր դիակների պարկերում՝ բազմաթիվ հրազենային և
բեկորային վերքերով, ինչպես նաև բռնի անհետացման հետքերով: Այս մնացորդները
հայտնաբերվել են հետևյալ ամսաթվերին՝ 2021 թվականի փետրվարի 12-ին՝ 7
դիակների պարկերի մեջ: 2021 թվականի փետրվարի 20-ը՝ 8 տուպրակով: 2021
թվականի փետրվարի 17-ին (Խոջալուի շրջանի Դահրազ գյուղ)՝ 13 պարկով: 2021
թվականի մայիսի 23-ին (Խոջավենդի շրջանի Գարադաղլի գյուղ)՝ 5 պարկով: 2021
թվականի հուլիսի 10-ին՝ 3 պարկով (Խոջավենդի շրջան): 2021 թվականի հոկտեմբերի
20-ին՝ 5 պարկով (Խոջավենդի Ղարադաղլի գյուղ): 2022 թվականի հունվարի 26-ին՝ 5

պարկով և 3 պարկով (Սիրիավենո գյուղ, Ագդերա շրջան): 2022 թվականի ապրիլի 28-ին՝ 7 դիակի պարկերում (Սիրիավենո գյուղ, Ագդերա շրջան): 2022 թվականի դեկտեմբերի 1-ը՝ 3 պարկով (Ասկերանի շրջան): 2023 թվականի մարտի 30-ին, երբ հայտնաբերվել է դիակների համար նախատեսված 3 սպիտակ պարկ, և 2023 թվականի սեպտեմբերի 28-ին, երբ հանձնվել են դիակների համար նախատեսված 2 պարկ, 1 պարկ և 3 պլաստիկ պարկ (Աղդերեի և Խոջավենոյի շրջանների տարածք):

Բացի դրանից, Ադրբեջանի Հանրապետության 30 տարի և ավելի օկուպացված ինքնիշխան տարածքների ազատագրման հետևանքով, այդ տարածքներում իրավապահ մարմինների, այլ հաստատությունների, ինչպես նաև Ադրբեջանի Հանրապետության ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ձեռնարկած համապատասխան միջոցառումների արդյունքում, 1992 թվականի հունվարի 26-ին Շուշա քաղաքից սկսվել է ռազմական գործողություն, որի նպատակն էր հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամների զինաթափումը և չեզոքացումը: Սակայն Դաշալտի գյուղում, որտեղ այս կազմակերպության անդամները դարանակալվել էին, նրանք կրակ են բացել ավտոմատ զենքերից, գնդացիրներից, նռնականետներից և այլ տեսակի հրազենից ու զինամթերքից՝ չճշտված մակնիշի, ինչի հետևանքով նրանց պատճառվել են բազմաթիվ հրազենային և բեկորային վերքեր: Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության «N» զորամասի զինծառայողներին, ինչպիսիք են Աբբասով Մահերրամ Աբբաս օղլուն, Հուսեյնով Գյուլվերդի Ադահուսեյն օղլուն, Նիֆտալին Ադիլ Քամալ օղլուն, Գուրբանով Նոֆալ Նարիման օղլուն, Ռուստամով Արազ Բադի օղլուն, Ադան Յուսիֆ Բալասաֆ օղլուն, Աբդուլլահ Նուրալի Հաջիբաբա օղլուն և Միքայիլովա Բաբակիսին, ինչպես նաև առնվազն 9 այլ զինծառայողների, դիտավորյալ սպանելով՝ նրանց մարմինները թաքցվել և ոչնչացվել են տարբեր ձևերով: Խոսքը վերաբերում է Դաշալթի գյուղում իսլամական սովորույթներին չհարգելով նշված անձանց՝ հագուստով և ոտքերով կապված մետաղալարով և թաղված հողի մեջ: 2021 թվականի փետրվարի 17-ին Շուշայի շրջանի Դաշալտի գյուղի մեկ այլ վայրում, թաղված 1-ին գերեզմանոցից 20 մետր հեռավորության վրա, հայտնաբերվել է ընդհանուր առմամբ 11 մարդ, այդ թվում՝ Պաշտպանության նախարարության «H» զինծառայողներ և առնվազն 7 անձ, որոնց ինքնությունը չի պարզվել:

Բացի այդ, 1993 թվականի հուլիսի 24-ին Ադդամի շրջանի Սարիջալի գյուղում թաքնված հանցավոր խմբի անդամները կրակ են բացել ավտոմատ զենքերից, գնդացիրներից, նռնականետներից և այլ չճշտված տեսակի հրազենից ու զինամթերքից՝ պատճառելով բազմաթիվ գնդակային և բեկորային վերքեր, դիտավորյալ սպանելով և ոչնչացնելով իրենց զոհերի մարմինները՝ թաքցնելով և այլ միջոցներով: Բռնի կերպով թաքցվել են նաև Պաշտպանության նախարարության «N» զորամասի զինծառայող, շարքային Սեյֆադդին Էլդար օղլու Նաջաֆովի, Նույն քաղաքի բնակիչ Մագերրամ Իսմայիլ օղլու Ազիզովի, որը 1993 թվականի հուլիսի 23-ին Ադդամ քաղաքում պատանդ էր վերցվել, և Պաշտպանության նախարարության «N» զորամասի զինծառայող, շարքային Հիքմետ Չիլի օղլու Ալինի, ինչպես նաև առնվազն երեք անձանց մարմինները, որոնց ինքնությունը դեռևս պարզված չէ, ընդհանուր առմամբ՝ վեց մարդ: Նրանց մարմինների մնացորդները, որոնք գլխից մինչև ոտքերը միմյանց վրա դարսված էին, հագուստով և թաղված իսլամական սովորույթների խախտմամբ, հայտնաբերվել են 2023 թվականի հունիսի 19-ին Ադդամի շրջանի Սարիջալի գյուղում:

Բացի այդ, 1993 թվականի մարտի 27-ին Քելբաջարի շրջանի Ենիկենդ գյուղում հայտնաբերվել են Քելբաջարի շրջանի Թախտաբաշի գյուղի բնակիչներ, գյուղի ինքնապաշտպանության ջոկատի անդամներ Գարա Գաֆար Գամբար օղլուի, Մուսա Ենիման Ջամալ օղլուի և Ազիզով Յուսիֆ Իսմայիլ օղլուի, ինչպես նաև առնվազն մեկ անձի աճյունի մնացորդները, ում ինքնությունը դեռևս պարզված չէ: Ընդհանուր առմամբ գտնվել է չորս մարմին՝ գլխից մինչև ոտքերը միմյանց վրա դարսված, լիովին հագնված և թաղված հողի մեջ, որը չէր համապատասխանում իսլամական սովորույթներին:

Բացի այդ, 1992 թվականի փետրվարի 26-ին հանցավոր կազմակերպության անդամները կրակ են բացել Խոջալու քաղաքում դարանակալված դիրքերից՝ օգտագործելով ավտոմատ հրացաններ, գնդացիներ, նռնականետներ և այլ տեսակի հրազեն, ինչի հետևանքով վիրավորվել են խաղաղ բնակիչներ: Չոհերի ցանկում են Մահարրամով Բասիր (Նազլի) Վելի Գիզին, Մախմուդով (Ազիմով) Ակիֆ Սեյդուլլա օղլուն, Իսմայիլով Իսմայիլ Բահման օղլուն, Ալին Աղալի Նայբ-օղլուն, Ալիև Սեյրա Բեհաբուլը, Սալիմով Աղամիրը, ինչպես նաև այլ անձինք, որոնց ինքնությունը դեռևս չի պարզվել: Չոհերի թվում ընդհանուր առմամբ 18 մարդ կար, ում աճյունների մնացորդները հայտնաբերվել են գլխից մինչև ոտքերը թաղված, լիովին հագնված, ոտքերը պարաններով կապված՝ իսլամական սովորույթներին չհամապատասխանող եղանակով, 2024 թվականի փետրվարի 21-ին Խոջալու քաղաքի վայրերից մեկում:

Բացի այդ, 2024 թվականի մարտի 28-ին Խոջալուի Գալա Դերեսի թաղամասում հայտնաբերվել են առնվազն երկու մարդու աճյունի մնացորդներ, որոնց ինքնությունը դեռևս պարզված չէ: Այս մարդիկ դիտավորյալ սպանվել, թաքցվել և այլ կերպ ոչնչացվել են 1987-1994 թվականներին Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում՝ հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից: Աճյունները դարսվել էին միմյանց վրա՝ գլխից մինչև ոտքերը, լիովին հագնված և թաղված իսլամական սովորույթների հետ անհամատեղելի ձևով:

Նաև, 2023 թվականի դեկտեմբերի 2-ին, Շուշա քաղաքում գտնվող Չոլգալա մզկիթում հայտնաբերվել են առնվազն 5 անձի մարմիններ, ում ինքնությունը դեռևս չի հաստատվել: Այս մարդիկ դիտավորյալ սպանվել, թաքցվել և ոչնչացվել են այլ եղանակներով հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամների կողմից և եղել են դրված իրար վրա, հագուստներով և թաղված հողի մեջ՝ իսլամական սովորույթներին հակառակ եղանակով:

1993 թվականի ապրիլին հանցավոր խմբի անդամները Քելբաջարի շրջանի Չիրագ գյուղի դիրքերից կրակ են բացել անհայտ մոդելի գնդացիից և այլ հրազենից՝ պատանդ վերցնելով Քելբաջարի շրջանի Իստիսու գյուղի բնակիչ Էյվազ Յուսիֆ օղլու Մուստաֆանին: 1993 թվականի օգոստոսին, պատանդի ազատ արձակվելուց հետո, նրա կինը դիտավորյալ սպանվել է՝ մեջքից կրակոց ստանալով, որից հետո հանցագործները բռնի ուժով լքել են Քելբաջարի շրջանի Իստիսու գյուղը: Շրջանի բնակչուհի Իսաևա Սանեմ Չասան քրզիի դին հայտնաբերվել է 2022 թվականի օգոստոսի 1-ին՝ այս շրջանի Չիրագ գյուղի Թովլա Դերեսի տարածքում գտնվող մեքենայի կափարիչի տակ:

Բացի այդ, 2021 թվականի հունվարի 6-ից մինչ օրս ազատագրված տարածքներում իրականացված լայնածավալ շինարարական աշխատանքների ընթացքում Աղդամի,

Շուշայի, Գյոյգոլի, Թերթերի, Ֆիզուլիի, Խոջավենդի և Չանգիլանի շրջանների տարածքներում հայտնաբերվել է 127 մարդ, ում ինքնությունը դեռևս պարզված չէ: Ենթադրաբար, նրանք ադրբեջանական բանակի զինծառայողներ են և քաղաքացիական բնակչության շրջանում պատանդներ, որոնք զոհվել են 1987-1994 թվականներին Ադրբեջանի դեմ սանձագերծված ագրեսիվ պատերազմի ժամանակ՝ հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից, որոնք դիտավորյալ սպանել և թաքցրել են նրանց մարմինները:

Ավելի քան 30 տարի օկուպացիայի տակ գտնվող Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքների ազատագրումից հետո, այդ տարածքներում իրավապահ մարմինների և այլ կազմակերպությունների կողմից ձեռնարկված համապատասխան միջոցառումների արդյունքում, ազատ են արձակվել հետևյալ անձինք՝ շարքային Ալլահվերդիև Շամսադդին Ավագ օլլուն, ով գերի է վերցվել Ֆիզուլիի շրջանի Ջուվարլի գյուղում 1993 թվականի հուլիսի 23-ին: Շարքային Նագին Ջահիդ Շաֆա օլլու, ով գերի է վերցվել Ֆիզուլիի շրջանի Մուրգյուզլու լեռան շրջանում 1993 թվականի օգոստոսի 5-ին: Սերժանտ Հասանով Վուգար Թելման օլլու, գերի է վերցվել Ֆիզուլիի շրջանի Ուչթեփե լեռան շրջանում 1993 թվականի օգոստոսի 6-ին և շարքային Հուսեյնով Ալի Հեյդար օլլու, ով գերի է վերցվել Ֆիզուլիի շրջանի Գովշադլի գյուղում 1993 թվականի օգոստոսի 31-ին: Գերեվարված զինծառայող, կրտսեր լեյտենանտ Ասադով Վուգար Հաբիլ օլլուի մնացորդները, ինչպես նաև առնվազն երեք մարդ, ում ինքնությունը ներկայումս անհայտ է, ընդհանուր առմամբ ութ մարդ, դիտավորյալ սպանվել են հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից՝ օգտագործելով 7.62 մմ տրամաչափի հրազեն և այլ միջոցներ: Նրանց մարմինները դարսված էին միմյանց վրա, լիովին հագնված, ոտքերը կապված մետաղալարով, փաթաթված տոպրակով և թաղված՝ իսլամական ավանդույթներին չհամապատասխանող ձևով, որը հայտնաբերվել է Խոջավենդի շրջանի Էդիլի գյուղում 2022 թվականի փետրվարի 23-26-ը և սեպտեմբերի 15-21-ը:

1993 թվականի օգոստոսի 31-ին զինծառայող Ատամովլանով Աբուլֆաթ Սաբիր օլլուն, շարքայիններ Մամեդովա Ասադ Մամեդ օլլուն, Թախիրով Սեյֆուլլա Վեյթուլլա օլլուն, Խաջին Թահսին Ֆիքրան օլլուն և Բաբաշով Ախմադը դիտավորյալ սպանվել են հանցավոր խմբի անդամների կողմից՝ 5.45 մմ տրամաչափի կրակոցից և այլ մեթոդներով: Գրանցվել են նաև քաղաքացիական անձանց մահվան դեպքեր, այդ թվում՝ Ֆիզուլիի Դորդխիևար գյուղի բնակիչ Խալաֆով Ջահանգիր Մեմի օլլուի, ովքեր առնանգվել և ենթարկվել են տարբեր տեսակի խոշտանգումների: Այս գործողությունների արդյունքում Խոջավենդի շրջանի Էդիլի գյուղում առնվազն 15 մարդ, այդ թվում՝ վեց անձ, ում ինքնությունը դեռևս պարզված չէ, հայտնաբերվել են իսլամական թաղման սովորույթներին չհամապատասխանող վիճակում:

Բացի այդ, նույն տարածքում, մասնավորապես՝ առաջին գերեզմանատնից 300 մետր հյուսիս, հայտնաբերվել են քաղաքացիական անձանց աճյուններ, այդ թվում՝ Գուլին Նովրուզ Մահմուդ օլլուի և Թադին Անվար Ջուլմուդ օլլուի, ովքեր առնանգվել և դիտավորյալ սպանվել էին հանցավոր խմբի անդամների կողմից 1993 թվականի օգոստոսի 16-ին: Այս մնացորդները նույնպես հայտնաբերվել են իսլամական սովորույթներին չհամապատասխանող վիճակում:

Ավելի քան 30 տարի օկուպացիայի տակ գտնվող Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքների ազատագրումից և իրավապահ մարմինների կողմից

համապատասխան միջոցառումների իրականացումից հետո, 2022 թվականի մարտի 31-ին, Խոջալուի շրջանի Ֆարրուխ գյուղում հայտնաբերվել են առնվազն 12 մարդու աճյուններ, այդ թվում՝ 5 տղամարդու, 5 կնոջ և 2 երեխայի, որոնց ինքնությունը նույնպես չի պարզվել: Աճյունները դիտավորյալ թաքցվել և այլ եղանակներով ոչնչացվել են 1987-1994 թվականներին Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի ժամանակ, ինչը նաև հաստատում է, որ նրանց թաղումը չի համապատասխանել իսլամական սովորույթներին:

Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքների ազատագրման արդյունքում, որոնք գտնվում էին օկուպացիայի տակ ավելի քան 30 տարի, համապատասխան միջոցների ընդունման հետևանքով, որոնք իրականացրել են իրավապահ մարմինները, այլ կազմակերպությունները, ինչպես նաև ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք՝ Ադրբեջանական Հանրապետության ազատագրված տարածքներում շինարարություն իրականացնող, 1987-1994 թվականներին Ադրբեջանի դեմ մղված ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները կիրառել են հրազեն, ներառյալ ավտոմատներ, պոմպերներ և գրանատոմետներ՝ բազմաթիվ հրազենային վերքեր պատճառելով: Այս գործողությունների հետևանքով տեղի են ունեցել դիտավորյալ սպանություններ, մարմինների թաքցնել և ոչնչացնել տարբեր եղանակներով, ինչպես նաև մարդկանց բռնի անհետացում: Այս պահին՝ Ֆիզուլիի շրջանի Յուխարի Սեյիդահմեդլի գյուղի Աշադի Սեյիդահմեդլի տանող ասֆալտապատ ճանապարհին, հայտնաբերվել են առնվազն 11 անձի մարմիններ, այդ թվում՝ 6-ը մեկ վայրում և 5-ը մեկ այլ, որոնց մնացորդները ցրված և թաղված են հողի մեջ՝ իսլամական ավանդույթներին չհամապատասխանող կերպով: Այս մնացորդները հայտնաբերվել են երկու տարածքում՝ 2022 թվականի նոյեմբերի 22-ից 25-ը և 2023 թվականի մայիսի 5-ից 8-ը:

Բացի այդ, վերը նշված գործողությունների արդյունքում, մայիսի 31-ին, հունիսի 3-ին, հունիսի 22-23-ին և օգոստոսի 15-ին Շուշա քաղաքի հին բանտի տարածքում հայտնաբերվել են առնվազն 31 մարդու աճյուններ: Այս դեպքում, մեկ տեղում հայտնաբերվել է 14 մնացորդ, իսկ մեկ այլ տեղում՝ 17-ը՝ 10 մետր հեռավորության վրա: Այս անձինք, ենթադրաբար, ադրբեջանական բանակի գերի վերցված զինծառայողներ և քաղաքացիական բնակչության շրջանում պատանդներ են եղել, սպանված, թաքցված և բռնի կերպով անհետացած հանցավոր կազմակերպության անդամներ՝ 1987-1994 թվականներին Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի ժամանակ: Նշված մնացորդները նույնպես հայտնաբերվել են 2023 թվականին:

Այսպիսով, մինչ օրս գրանցվել է առնվազն 602 մարդկային աճյուն, այդ թվում՝ 181 մարդու աճյուն, որոնք թաղված են որպես անհայտ նահատակներ Ադրբեջանի Հանրապետության 14 քաղաքներում և շրջաններում գտնվող 20 գերեզմանատներում, առնվազն 166 մարդու աճյուններ, որոնք հայտնաբերվել են ազատագրված տարածքներում զանգվածային գերեզմաններում, առնվազն 127 մարդու աճյուններ, որոնք հայտնաբերվել են ազատագրված տարածքներում լայնածավալ շինարարական աշխատանքների ընթացքում, ինչպես նաև առնվազն 128 մարդու աճյուններ, որոնք տրամադրվել են ՀՀ ներկայացուցիչների կողմից Շուշա և Խանքենդի քաղաքներում դիակների պարկերում, որոնցից 120-ը նույնականացվել են:

Ադրբեջանի տարածքում անօրինականորեն գործող և ինչպես ներքին, այնպես էլ միջազգային իրավունքը խախտող հանցավոր կազմակերպությունը, ինչպես նաև դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները, տարբեր տեսակի զենքերով, զինամթերքով, ռազմական տեխնիկայով և այլ զինամթերքով զինված կազմավորումների անդամները, մտնում են Հայաստանի ռազմաքաղաքական դեկլարության, այդ թվում՝ զինված ուժերի և այլ զինված կազմավորումների կազմի մեջ, ինչպես նաև իրականացնում են դրանց անմիջական լոգիստիկ և անձնակազմային աջակցությունը, կենտրոնացված կառավարումը, բանավոր և գրավոր հրահանգները, ինչպես նաև խիստ վերահսկողությունը: Այս հանցավոր կազմակերպության հիմնական առաջնորդներից են զինված խմբավորումների անդամները, որոնք տիրապետում են տարբեր տեսակի զենքերի, զինամթերքի, ռազմական տեխնիկայի և այլ զինամթերքի: Նրանք անմիջականորեն ղեկավարել են Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ ագրեսիվ պատերազմը 1987-ից 1994 թվականներին և զբաղեցրել են այսպես կոչված «Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն» կամ «Արցախ» կոչվող կազմավորման «վարչապետի» պաշտոնը, որը ստեղծվել է 1991 թվականի դեկտեմբերի 10-ին և գործել է 1992 թվականի օգոստոսից մինչև 1994 թվականի դեկտեմբերի 29-ը: 1994 թվականի դեկտեմբերի 29-ից (նաև 1996 թվականի նոյեմբերի 24-ին և նոյեմբերին ստեղծվեց քվեարկությամբ ընտրության եղանակը) **Ռոբերտ Սեդրակի Քոչարյանը** դարձել է այսպես կոչված կազմակերպության «նախագահը», որը չի ճանաչվել աշխարհի որևէ պետության, այդ թվում՝ Հայաստանի Հանրապետության, ինչպես նաև միջազգային կազմակերպությունների կողմից: Նա «ղարաբաղյան շարժման» առաջնորդներից մեկն էր և հանցավոր կազմակերպության ղեկավար, ով հայ հասարակության մեջ խթանում և ստեղծում էր ազգամիջյան ատելություն և թշնամանք ադրբեջանցիների նկատմամբ, ինչպես նաև գաղափարներ էր մշակում Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմ նախապատրաստելու և պլանավորելու համար: Սերժ Ազատովիչը, որը 1987-1994 թվականներին անմիջականորեն ղեկավարել է Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ ագրեսիվ պատերազմը, զբաղեցրել է անօրինական զինված կազմավորման հրամանատարի պաշտոնը, որը նրանց կողմից անվանվել է այսպես կոչված «Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն» կամ «Արցախ» հռչակված կազմակերպության «ինքնապաշտպանության կոմիտե»:

1991 թվականի դեկտեմբերի 10-ից նա եղել է այս կազմակերպության ղեկավար, "պաշտպանության նախարար" 1992 թվականի հունվարից մինչև օգոստոս, ապա 1993 թվականի օգոստոսի 21-ից մինչև 1995 թվականի մայիսի 17-ը՝ Հայաստանի պաշտպանության նախարար: Նա նաև եղել է ազգային անվտանգության և ներքին գործերի նախարար՝ 1996 թվականի նոյեմբերի 4-ից մինչև 1999 թվականի հունիսի 11-ը, ղեկավարել է նախագահության վարչությունը՝ 1999 թվականի հունիսի 11-ից մինչև 2000 թվականի մայիսի 20-ը, կրկին եղել է պաշտպանության նախարար՝ 2000 թվականի մայիսի 20-ից մինչև 2007 թվականի մարտի 26-ը, և զբաղեցրել է վարչապետի պաշտոնը՝ 2007 թվականի ապրիլի 4-ից մինչև 2008 թվականի ապրիլի 9-ը, ապա եղել է նախագահ՝ 2008 թվականի ապրիլի 9-ից մինչև 2018 թվականի ապրիլի 9-ը:

Մանվել Սեդրակի Գրիգորյանը մասնակցել է 1989-1991 թվականներին "Էջմիածին" անվանվող զինված խմբի կազմում՝ ադրբեջանցիներով բնակեցված գյուղերին հարձակվելու համար և եղել է Հայաստանի զինված ուժերի անդամ՝ 1993-1996 թվականներին: Նա զբաղեցրել է Հայաստանի զինված ուժերի 83-րդ բրիգադի հրամանատարի պաշտոնը՝ 1996-2000 թվականներին, եղել է Հայաստանի

պաշտպանության նախարարի տեղակալ՝ 2000-2008 թվականներին և կարևոր դեր է խաղացել Հայաստանի զինված ուժերի ձևավորման մեջ սահմանամերձ շրջաններում, նրանց զինամթերք, ռազմա-դիվանագիտական աշխատանքը և զինվորականների պատրաստությունը: Գրիգորյանը նաև եղել է Հայաստանի պաշտպանության նախարարության գլխավոր շտաբի առաջին տեղակալ՝ 1993-2003 թվականներին, Հայաստանի պաշտպանության նախարարության գլխավոր կազմակերպական և մոբիլիզացիոն վարչության ղեկավար, Հայաստանի պետական սահմանը պաշտպանող գլխավոր վարչության՝ սահմանապահ զորքերի հրամանատար: "Հայաստանի ազգային անվտանգության ծառայության դադարեցում" հիմնադրամի հիմնադիր, ինչպես նաև "Արսին Արսին" և "Հայաստանի ազգային անվտանգության հիմնական ծառայության": Կազմակերպությունը հիմնադրվել է 1990 թվականին՝ Գարաբուլադ գյուղում, որը գտնվում է Խոջալու տարածաշրջանում, ադրբեջանցիներով բնակեցված գյուղերին հարձակվելու նպատակով: 1991-1994 թվականներին նա մասնակցել է Խոջալենո, Շուշա, Լաչին, Խոջալու (նախկին Ասկերան), Ադդերա, Ադդամ, Քելբաջար և Ֆիզուլի շրջանները օկուպացնելու մարտերին: 1992-1996 թվականներին եղել է "պաշտպանական բանակի" 35-րդ ճակատային բատալիոնի հրամանատարը: Ոսկանյան Ալբերտ Չավենովիչը 1993 թվականի հունիսից մինչև 1997 թվականի հուլիս զբաղեցրել է Հայաստանի ռազմագերիների, անհետ կորածների և պատանդների գործերի պետական հանձնաժողովի փոխնախագահի պաշտոնը: Պետրոսյան Կարո Վանոնիչը 1991-1992 թվականներին ղեկավարել է Խոջալուի (նախկին Ասկերանի) շրջանի ներքին գործերի հրշեջ ծառայությունը:

Սամվել Անդրանիկի Բաբայանը 1989–1991 թվականներին եղել է «2-րդ» Խանքենդիի բրիգադի հրամանատար, ով նշանակվել էր ադրբեջանական գյուղերին հարձակումներ կատարելու համար, ղեկավարել է անօրինական զինված կազմավորում, որը կոչվել է «ինքնապաշտպանության գումարտակ»: 1992 թվականի օգոստոսից մինչև 1993 թվականի ապրիլը զբաղեցրել է անօրինական կազմավորման առաջին փոխնախագահի պաշտոնը, որը նրանք անվանել են «ինքնապաշտպանության կոմիտե», 1993 թվականի նոյեմբերից մինչև 1999 թվականի դեկտեմբեր եղել է անօրինական զինված կազմավորման հրամանատար, ով ստացել է «պաշտպանության բանակ» անվանումը: 1995–1999 թվականներին իրականացրել է այս կազմակերպության «պաշտպանության նախարարի» պարտականությունները և եղել է «կառավարության անդամ և անվտանգության խորհրդի անդամ նախագահին առընթեր»: 2020 թվականի մայիսից նոյեմբեր ընկած ժամանակահատվածում նա զբաղեցրել է այս կազմակերպության «անվտանգության խորհրդի քարտուղարի» պաշտոնը:

Լևոն Հենրիի Մնացականյանը (1992 թվականի սեպտեմբերից մինչև 1994 թվականը աշխատել է գումարտակի փոխհրամանատար, դիվիզիայի հրամանատար և հրետանու ղեկավար «պաշտպանության բանակում» այս կազմակերպությունում): 1995–1999 թվականներին եղել է այդպես կոչված կազմակերպության «պաշտպանության նախարար» և նախագահի կողմից «կառավարության և անվտանգության խորհրդի» անդամ: 2020 թվականի մայիսից մինչև նոյեմբեր նա զբաղեցրել է նույն կազմակերպության անվտանգության խորհրդի քարտուղարի պաշտոնը: 1992 թվականի սեպտեմբերից սկսած, նա կատարել է գումարտակի փոխհրամանատարի պարտականությունները, այնուհետև եղել է դիվիզիայի հրամանատար և հրետանու ղեկավար «պաշտպանության բանակում», իսկ 1994–1998 թվականներին եղել է 39138 հրետանու բաժանմունքի հրամանատարը: 1998–1999

թվականներին նա եղել է 10-րդ լեռնային հրաձգային դիվիզիայի հրամանատարը՝ տեղակայված Ադդերայի շրջանում: 2001–2004 թվականներին նա եղել է 18-րդ հրաձգային դիվիզիայի հրամանատարը՝ տեղակայված Գադրուղ գյուղում, Խոջավենդի շրջանում, իսկ 2005-ից 2007 թվականներին եղել է «Պաշտպանության բանակի» փոխգնդապետը (Սեյրան Օհանյան): 2007–2012 թվականներին նա զբաղեցրել է «Պաշտպանության բանակի» գլխավոր շտաբի պետի պաշտոնը, իսկ 2012–2015 թվականներին եղել է Հայաստանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի փոխգնդապետը: 2015 թվականի հունիսի 15-ից մինչև 2018 թվականի դեկտեմբերի 14-ը նա կրկին եղել է «պաշտպանության նախարար», իսկ 2018–2019 թվականներին աշխատել է արտակարգ ծառայություններում մինչև 2019 թվականի հունիսին ոստիկանության պետի նշանակումը:

Արկադի Արշավիրի Ղուկասյանը եղել է «Սովետական Ղարաբաղ» թերթի գլխավոր խմբագրի տեղակալ՝ 1980–1992 թվականներին, ով տարածում էր ազգային թշնամանք և խտրականություն ադրբեջանցիների նկատմամբ: Նա նաև զբաղեցրել է խորհրդարանի պատգամավորի պաշտոն 1992–1993 թվականներին և քաղաքական հարցերով խորհրդական նախագահի մոտ՝ 1992 թվականի սեպտեմբերի 23-ից մինչև 1993 թվականի հուլիսի 23-ը: 1993 թվականի հուլիսի 23-ից մինչև 1997 թվականի սեպտեմբերի 8-ը եղել է արտաքին գործերի նախարար, իսկ 1997 թվականի սեպտեմբերի 8-ից մինչև 2007 թվականի սեպտեմբերի 7-ը՝ նախագահ: 2008–2018 թվականներին աշխատել է Հայաստանի Հանրապետության արտգործնախարարությունում՝ հատուկ հանձնարարություններով դեսպանի պաշտոնում:

Բակո Սահակի Սահակյանը 1990–1992 թվականներին զբաղեցրել է անօրինական զինված խմբի մատակարարի պաշտոնը՝ «ինքնապաշտպանության ուժեր» անվանմամբ: 1992 թվականի հունիսից մինչև 1993 թվականի սկիզբը եղել է թիկունքի փոխգնդապետ, իսկ 1993 թվականի սկզբից մինչև նույն տարվա երկրորդ կեսը՝ «Պաշտպանության բանակի» թիկունքի շտաբի պետ: 1993 թվականի երկրորդ կեսից մինչև 1995 թվականը ծառայել է «Պաշտպանության բանակի» թիկունքի շտաբի պետ: 1999–2001 թվականներին նա կատարել է «Ներքին գործերի նախարարի» պարտականությունները, իսկ 2001–2007 թվականներին եղել է Անվտանգության ծառայության պետ՝ զբաղեցնելով նախագահի պաշտոնը 2007 թվականի սեպտեմբերի 7-ից մինչև 2020 թվականի մայիսի 19-ը:

Դավիթ Ռուբենի Իշխանյանը 1989 թվականից եղել է «Դաշնակցություն» կուսակցության ակտիվ անդամ, որը տարածում էր ազգային թշնամանք ադրբեջանցիների նկատմամբ հայերի շրջանում: 1990–1992 թվականներին նա եղել է անօրինական զինված կազմավորման՝ «ինքնապաշտպանության ուժերի» զինված անդամ: 1992 թվականի սեպտեմբերի 10-ից մինչև 1994 թվականի փետրվար նա եղել է 28-րդ «Մարտունի» գումարտակի հրամանատար, իսկ 1994 թվականի փետրվարից մինչև 1995 թվականի մարտ նա եղել է 27-րդ «Մարտունի» գումարտակի շտաբի փոխհրամանատար և շտաբի պետ: 1995–2000 թվականներին նա աշխատել է միջնակարգ դպրոցի տնօրեն՝ Խեշան գյուղում, իսկ 2000–2005 թվականներին ղեկավարել է Խեշան գյուղի համայնքը: Նա «Արցախի կենտրոնական կոմիտեի» ներկայացուցիչն է «Հայաստանի հեղափոխական դաշնակցություն»-ից 2007 թվականից, այդ թվում 2022 թվականից սկսած՝ այդ կազմակերպության բյուրոյի նախագահ: Ավելին, 2015 թվականի մայիսի 3-ից նա զբաղեցրել է 8-րդ

ընտրատարածքի «պառլամենտի» պատգամավորի պաշտոնը՝ 6-րդ գումարման, ինչպես նաև եղել է պառլամենտի մշտական հանձնաժողովի անդամ՝ ֆինանսական և տնտեսական կառավարման հարցերով: 2015–2017 թվականներին նա ղեկավարել է «Դաշնակցություն» խմբակցությունը Ազգային ժողովում: Նա կրկին դարձել է «պառլամենտի» պատգամավոր 2020 թվականի մարտին:

Արայիկ Վլադիմիրի Զարուբունյանը, ծնված 1968 թվականի դեկտեմբերի 27-ին, զբաղեցրել է այսպես կոչված կազմակերպության Ազգային ժողովի նախագահի պաշտոնը մինչև 2023 թվականը և ժամանակավորապես եղել է նախագահի պաշտոնակատար 2023 թվականի սեպտեմբերի 1-ից 9-ը: 1991 թվականի դեկտեմբերից մինչև 1992 թվականի սեպտեմբեր 1-ը ծառայել է Պաշտպանության բանակում, 1992 թվականի հոկտեմբերի 10-ից մինչև 1995 թվականը կատարել է Պաշտպանության բանակի 3-րդ գումարտակի սպայի պարտականությունները, նաև եղել է հրթիռային հրետանային զինտեխնիկայի ծառայության փոխհրամանատար և շտաբի պետ: 1995–1997 թվականներին եղել է տնտեսության և ֆինանսների նախարարի խորհրդական, իսկ 1997–2003 թվականներին ղեկավարել է «ԱՐՄ Ագրո»-ն և եղել է Խանքենոյի քաղաքում գտնվող կոնյակի գործարանի տնօրեն, 2003–2005 թվականներին եղել է այս կազմավորման «պառլամենտի» պատգամավոր 2005–2007 թվականներին: 2007 թվականի սեպտեմբերի 14-ից մինչև 2017 թվականի սեպտեմբերի 25-ը եղել է «վարչապետ», 2017 թվականի սեպտեմբերի 25-ից մինչև 2018 թվականի հունիսի 6-ը՝ «պետական նախարար», 2020 թվականի մայիսի 21-ից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 1-ը՝ «նախագահ»:

Դավիթ Ազատի Մանուկյանը 1993 թվականի հունվարից մինչև 1994 թվականի մայիս ծառայել է այսպես կոչված «Շուշի հատուկ նշանակության բատալիոնում»՝ «Պաշտպանության բանակ»-ում: 1994 թվականի մայիսից մինչև 2001 թվականի սեպտեմբեր նա զբաղեցրել է սպայական պաշտոններ Նույն գումարտակում (հետագայում՝ զորամաս № 37043), ներառյալ վաշտի, դասակի հրամանատարի և շտաբի պետի պաշտոնները: 2001 թվականի սեպտեմբերից մինչև 2005 թվականը եղել է «Պաշտպանության բանակի» 5-րդ պաշտպանական գծի շտաբի պետ՝ զորամաս № 49971-ում: 2005–2010 թվականներին եղել է «Պաշտպանության բանակի» 7-րդ պաշտպանական գծի հրամանատար՝ զորամաս № 38862-ում: 2010–2015 թվականներին եղել է «Պաշտպանության բանակի» 10-րդ դիվիզիայի շտաբի պետ՝ զորամաս № 32964-ում: 2016 թվականի մարտից մինչև հուլիս եղել է Հայաստանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության Գլխավոր շտաբի անձնակազմի վարչության պետ: 2016 թվականի հուլիսից մինչև 2019 թվականի դեկտեմբերի 26-ը եղել է Հայաստանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության 2-րդ բանակային կորպուսի հրամանատար (վ/չ 282233): 2019 թվականի դեկտեմբերի 26-ից մինչև 2022 թվականի հունվար նա զբաղեցրել է «Պաշտպանության բանակի» «հրամանատարի 1-ին փոխհրամանատարի – մարտական պատրաստության փոխհրամանատարի» պաշտոնը: Այս ժամանակահատվածում, 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը ներառյալ, նա մասնակցել է «Անվտանգության խորհրդի» նիստերին և այլ կարևոր որոշումների ընդունմանը՝ բարձրագույն պաշտոնյաների հրավերով, ինչը նրան հնարավորություն է տվել ընդունել որոշումներ և իրականացնել ղեկավարական գործառնություններ հանցավոր խմբում՝ պաշտոնի պաշտոնական նշանակումը չունենալով:

Դավիթ Կլիմի Բաբայանը զբաղեցրել է մի քանի բարձր պաշտոններ պետական կառույցում, այդ թվում՝ 1998-1999 թվականներին արտաքին գործերի նախարարությունում 2-րդ քարտուղարի պաշտոն, 1999-2000 թվականներին նախարարության քաղաքական ծրագրավորման վարչության պետի պաշտոն, ինչպես նաև 2001 թվականի մայիսից մինչև դեկտեմբեր նախարարության քաղաքական վարչության պետի պաշտոնը: 2001 թվականի դեկտեմբերից մինչև 2005 թվականը եղել է նախագահի քաղաքական պլանավորման խմբի աշխատակից, ապա 2005-2007 թվականներին աշխատել է նախագահի քաղաքական հարցերի օգնական: 2007-2013 թվականներին նա զբաղեցրել է նախագահի վարչակազմի Գլխավոր տեղեկատվական վարչության պետի պաշտոնը, իսկ 2013-2020 թվականներին եղել է վարչակազմի ղեկավարի տեղակալ: 2020 թվականի սկզբին և մինչև 2021 թվականի հունվարի 4-ը նա կրկին դարձել է նախագահի արտաքին քաղաքականության հարցերով օգնական, իսկ 2021 թվականի հունվարի 4-ից մինչև 2023 թվականի հունվարի 15-ը շարունակել է կատարել այդ պաշտոնը: Իսկ 2023 թվականի հունվարի 17-ից մինչև սեպտեմբերի 19-ը նա դարձել է նախագահի հատուկ հանձնարարությունների օգնական:

Վիտալին Միքայելի Բալասանյանը 1988-1990 թվականներին եղել է Ասկերանի շրջանի անօրինական զինված կազմավորման՝ «ինքնապաշտպանության ջոկատների» ղեկավար, իսկ 1990-1996 թվականներին՝ այդ կազմավորման հրամանատար: 1991 թվականին նա «ընտրվել» է Արցախի Ազգային խորհրդի պատգամավոր: 1996-1998 թվականներին զբաղեցրել է դիվիզիայի հրամանատարի պաշտոնը, իսկ 1998-1999 թվականներին եղել է Պաշտպանության բանակի փոխհրամանատար: 1999-2005 թվականներին Բալասանյանը շարունակել է ղեկավարել անօրինական զինված կազմավորումը: 2010 թվականին նա «Դաշնակցություն» կուսակցությունից ընտրվել է Արցախի Ազգային խորհրդի պատգամավոր և զբաղեցրել է նախագահի խորհրդականի պաշտոնը 2007-2010 թվականներին, ինչպես նաև եղել է Անվտանգության խորհրդի քարտուղար 2020 թվականի դեկտեմբերի 2-ից մինչև մայիսի 29-ը:

Սեյրան Մուշեղի Օհանյանը 1989 թվականից մինչև 1992 թվականի մարտը զբաղեցրել է 366-րդ մոտոհրաձգային գնդի, որը տեղակայված էր Խանկենդիում, գումարտակի հրամանատարի պաշտոնը: 1992 թվականի մարտից մինչև 1993 թվականի մարտը նա դարձել է Ասկերանի և Ադդերինի շրջանների անօրինական զինված կազմավորման «ինքնապաշտպանության ջոկատներ» հրամանատար: 1993 թվականի մարտից մինչև 1994 թվականի փետրվար նա եղել է «պաշտպանության բանակի» ղեկավար: 2007-2008 թվականներին զբաղեցրել է Հայաստանի պաշտպանության նախարարության շտաբի պետի պաշտոնը և եղել է այդ կազմակերպության պաշտպանության նախարարի առաջին տեղակալ: 1992 թվականի հոկտեմբեր ամսվա առաջ նա աշխատել է Խոջավենդի շրջանի «ինքնապաշտպանության ջոկատների» անօրինական զինված կազմավորման փոխհրամանատար: 1992 թվականի հոկտեմբերի 10-ից մինչև 1993 թվականի հունիսի 12-ը ծառայել է որպես այսպես կոչված «Պաշտպանության բանակի» 2-րդ շրջանի հրամանատար, լիբանանցի, «ԱՍԱԼԱ» ահաբեկչական կազմակերպության «ԱՍԱԼԱ-ՌՄ» («Հեղափոխական շարժում») թևի հիմնադիր և ղեկավար, հետմահու պարգևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության կողմից Ադրբեջանի դեմ մղված ագրեսիվ պատերազմում և մարտերում իր ակտիվ դերակատարման համար, այդ թվում՝ արժանացել է Հայաստանի Հանրապետության «Ազգային հերոսի» և այսպես կոչված «Ավո» մականունով կազմակերպության կողմից այսպես կոչված «Արցախի

հերոսի» կոչման, ինչպես նաև **Վիկտոր Միքայելի Քոչարյան**, ով հանցավոր կազմակերպությունում զբաղեցրել է տարբեր պաշտոններ՝ համաձայն դերերի բաշխման՝ Մկրտչյան Օհան Սիմոնի, Աղաբեկյան Արթուր Ալեքսանդրի, Համբարձումյան Մաքսիմ Ամիրի, Բաբայան Կարեն Անդրանիկի, Աժայան Էլմիրա Ալեքսանդրի, Մանասյան Խաչիկ Սերժիկի, Աբրահամյան Կամո Վլադիմիրի, Պետրոսյան Սամվել Ռոբերտի, Թումանյան Ռոբերտ Սերգեյի, Գասպարյան Յուրի Շահենի, Աղամալյան Կարեն Գրիգորի, Սարումյան Ալեքսանդր Հարութի, Ազոյան Հովիկ Բասենցի, Հարությունյան Հավրան, Պողոսյան Մելիքսեթ Աբրահամի, Աբրահամյան Պողոս Գառնոշի, Կարապետյան Մարտին Նազարի, Ամիրյան Արզուման Արամազի, Սարգսյան Լևոն Գրիշայի, Սարգսյան Աշոտ Գրիշայի, Գրիգորյան Բելլա Սեդրակի, Գրիգորյան Կարեն Սուրենի, Համլետ Ալեքսանդրի, զինվորական ծառայող «Ասկերանի ինքնապաշտպանության ուժեր» անօրինական կազմակերպության զինվորական ծառայող՝ «Արցախ» հռչակված ռեժիմի վերաբերյալ 1992 թվականի վերջից մինչև 1995 թվականի դեկտեմբերի 31-ը, զինծառայող «Պաշտպանության ուժեր», որոնք հիմնադրվել են Հաշագի Եմիշջան գյուղում 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 10-ը, և նաև մայիսից 2023 թվականին մինչև սեպտեմբերի 20-ը 2023 թվականին:

Մելիքսեթ Վլադիմիրի Փաշայան, 1971 թվականի հունվարի 28-ին ծնված, «Ասկերանի ինքնապաշտպանության ուժեր» անօրինական կազմակերպության զինծառայող 1993 թվականից մինչև 1994 թվականի դեկտեմբերի 31-ը, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 10-ը 2020 թվականին, ինչպես նաև 2023 թվականի հունվարի 1-ից մինչև սեպտեմբերի 20-ը 2023 թվականին՝ պաշտպանության պետական ուժեր, որոնք նրանք ստեղծել են Հաշագի Եմիշջան գյուղում:

Գարիկ Գրիգորի Մարտիրոսյան, ծնված 1972 թվականի մարտի 27-ին, 1990 թվականի հունվարից մինչև 1994 թվականի վերջը Ազդերեի «ինքնապաշտպանության ուժեր» անօրինական զինված կազմակերպված խմբի զինծառայող, Ազդերեի շրջանի Գեզլու Քորփու գյուղում նրանց կողմից ստեղծված «ինքնապաշտպանության ուժերի» զինծառայող:

Մադաթ Առաքելովի Բաբայան, ծնված 1952 թվականի սեպտեմբերի 15-ին, և ուրիշներ, որոնցից յուրաքանչյուրը հանցավոր կազմակերպության անդամ էր՝ համաձայն «Մեծ Հայաստան» գաղափարախոսության հետ ընդհանուր հանցավոր նպատակի և մտադրության՝ հայ հասարակությունում արդեն ձևավորված ազգամիջյան թշնամանքի գաղափարներն էլ ավելի ամրապնդելու, այդ հիմքի վրա հայ հասարակությունում ազգամիջյան թշնամանքի դեմ խտրականություն քարոզելու, հակամարտություններ ստեղծելու, ադրբեջանցիներին Ղարաբաղի շրջանից, հարակից շրջաններից և Ադրբեջանի այլ մասերից վտարելու, Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքները, որոնք նրանք գրավել են Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում, օկուպացիայի տակ պահելու համար, այդ նպատակով՝ ազգամիջյան ատելության և թշնամանքի հիման վրա, սպանելու, խոշտանգումների ենթարկելու, գերի կամ պատանդ վերցնելու, բռնի անհետանալու համար, այդպիսով մշտական վախ և խուճապ առաջացնելով ադրբեջանական բնակչության շրջանում, կանխելով նրանց վերադարձը այն տարածքներ, որտեղից նրանք վտարվել են, և այլ հանցավոր նպատակներով՝ խախտելու «Հողային պատերազմի օրենքների և սովորույթների մասին» Հաագայի չորրորդ կոնվենցիայի և դրան կից դրույթների՝ 1907 թվականի հոկտեմբերի 18-ի դրույթը «Հողային

պատերազմի օրենքների և սովորույթների մասին» չորրորդ Հաագայի կոնվենցիայի և դրան կից դրույթների՝ ցամաքային տարածքների վիճակի բարելավման վերաբերյալ դրույթները: գործող բանակներում վիրավորների և հիվանդների, ինչպես նաև ռազմագերիների հետ վարվելակերպի վերաբերյալ:

1949 թվականի «Պատերազմի ժամանակ քաղաքացիական անձանց պաշտպանության մասին» համաձայնագիրը, 1977 թվականի հունիսի 8-ի «Միջազգային զինված հակամարտությունների զոհերի պաշտպանության մասին» և «Ոչ միջազգային զինված հակամարտությունների զոհերի պաշտպանության մասին» արձանագրությունները, որոնք կցված են այս կոնվենցիաներին, 1979 թվականի դեկտեմբերի 17-ին Նյու Յորքում ընդունված «Պատանդներ վերցնելու դեմ» միջազգային կոնվենցիային, Միավորված Ազգերի Կազմակերպության Կանոնադրությանը, 1948 թվականի դեկտեմբերի 10-ին Միավորված Ազգերի Կազմակերպության Գլխավոր ասամբլեայի կողմից ընդունված Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրին, 1950 թվականի նոյեմբերի 4-ի «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» Եվրոպական կոնվենցիային, 1984 թվականի կոնվենցիայի, 1966 թվականի դեկտեմբերի 16-ի «Քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին» ՄԱԿ-ի միջազգային դաշնագրի և այլ միջազգային իրավական նորմերի պահանջների կոպիտ խախտմամբ՝ Ադրբեջանի Հանրապետության իրավապահ մարմինները 1988 թվականի հունվարի 1-ից 2008 թվականից: մինչև 2023 թվականի հոկտեմբերի 3-ը, հանցավոր խմբի մասնակցությամբ, գերի և պատանդ է վերցվել 1698 մարդ:

1992-ից 2023 թվականի հոկտեմբերի 3-ը Արցախյան տարածաշրջանում Ադրբեջանական Հանրապետության և հարակից տարածքներում 1992 թվականին առևանգվել է 647 քաղաքացի և 72 զինվորական, 1993 թվականին՝ 325 քաղաքացի և 134 զինվորական, 1994 թվականին՝ 15 քաղաքացի և 83 զինվորական, 1995 թվականին՝ 9 քաղաքացի և 15 զինվորական, 1996 թվականին՝ 5 քաղաքացի և 11 զինվորական, 1997 թվականին՝ 1 քաղաքացի և 8 զինվորական, 1998 թվականին՝ 7 քաղաքացի և 9 զինվորական, 1999 թվականին՝ 1 քաղաքացի և 3 զինվորական, 2000 թվականին՝ 3 քաղաքացի և 5 զինվորական, 2001 թվականին՝ 3 քաղաքացի և 2 զինվորական, 2002 թվականին՝ 1 քաղաքացի և 2 զինվորական, 2003 թվականին՝ 3 քաղաքացի և 3 զինվորական, 2004 թվականին՝ 4 զինվորական, 2005 թվականին՝ 1 զինվորական, 2006 թվականին՝ 1 զինվորական, 2007 թվականին՝ 3 քաղաքացի, 2008 թվականին՝ 1 քաղաքացի և 2 զինվորական, 2009 թվականին՝ 1 քաղաքացի և 2 զինվորական, 2012 թվականին՝ 1 քաղաքացի և 2 զինվորական, 2014 թվականին՝ 4 քաղաքացի, 2016 թվականին՝ 1 քաղաքացի և 1 զինվորական, 2019 թվականին՝ 1 քաղաքացի, 2020 թվականին՝ 3 քաղաքացի և 23 զինվորական, 2021 թվականին՝ 1 քաղաքացի և 5 զինվորական, 2022 թվականին՝ 2 զինվորական, ընդհանուր՝ 660 տղամարդ (ներառյալ 101 անչափահաս տղա և 120 ծեր) 376 կին (ներառյալ 68 անչափահաս աղջիկ և 82 ծեր), ընդհանուր՝ 1036 մարդ (որից 729-ը ենթարկվել են խոշտանգումների՝ ֆիզիկական ցավով և հոգեկան տառապանքով, 307-ը՝ հոգեկան տառապանքների) քաղաքացիական անձիք և 389 տղամարդ (Նրանցից 356-ը ենթարկվել են խոշտանգումների, որոնք հանգեցրել են ֆիզիկական ցավի և հոգեկան տառապանքի, 33-ը՝ հոգեկան տառապանքի) զինվորականներ, ընդհանուր՝ 1425 մարդ (որից 1085-ը ենթարկվել են խոշտանգումների՝ ֆիզիկական ցավ և բարոյական տառապանքներ, 341-ը՝ բարոյական տառապանքներ) սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում անօրինական կերպով գերի են վերցրել և պատանդ են

վերցրել անձանց խանքենդիի, խոջալուի, Շուշայի, Լաչինի, խոջավենդի, Քելբաջարի, Աղդամի, Աղդերայի, Ջեբրաիլի, Գուբադլիի, Ֆիզուլիի, Չանգելանի օկուպացված շրջաններից և քաղաքներից, ինչպես նաև Ղազախի, Տավուշի, Գեդաբեյի, Գյոյգյոլի շրջաններից և Նախչըվանի ինքնավար Հանրապետության տարածքներից՝ Հայաստանին սահմանակից:

Հետագայում, Հայաստանի ռազմաքաղաքական դեկլարության հրահանգներով և կարգադրությամբ, այս ռազմագերիներն ու պատանդները պահվել են հատուկ ռեժիմի կալանավայրերում, կիսառազմական ճամբարներում, շրջանային ոստիկանության բաժինների վարչական շենքերի նկուղներում, գործասերում, հիվանդանոցներում, մանկապարտեզներում, ֆերմաներում, բանտերում՝ ծանր հանցագործություններ կատարած կալանավորներով, ինչպես նաև առանձին դաշտային հրամանատարների և այլ լիազորված անձանց գարշահոտ տներում՝ Ադրբեյջանի տարբեր շրջաններում և քաղաքներում, որոնք նրանք գրավել էին, ինչպես նաև Հայաստանի տարբեր շրջաններում, այդ թվում՝ Երևանում (Իրևան), Գորիսում (Գորիս), Մասիսում (Չանգիբասար), Մեղրիում (Մեհրի), Սիսիանում (Գարակիլս), Վարդենիսում (Բասարկեչար), Նոյեմբերյանում (Բարանա), Բերդում (Թովուզգալ), Վայքում (Ազիզբեկով), Լենինականում (Գյումրի), Իջևանում (Քարվանսարա), Կրասնոսելսկում (Չեմբերակ), Արտաշատում: (Գամարլի), Էջմիածին (Ուչկիլսե) և այլ շրջաններ ու քաղաքներ: Նրանք նրանց մերկ պահում էին անտանելի պայմաններում՝ նկուղներում, տարբեր մեկուսի վայրերում և շենքերի բաց տարածքներում, փողոցում՝ ձյունառատ և ցրտաշունչ եղանակին: Նրանք նրանց ենթարկում էին տարբեր տանջանքների՝ առանձնահատուկ դաժանությամբ, անկախ տարիքից, սեռից, հիվանդությունից կամ հաշմանդամությունից, ինչպես նաև ծնողների, այնպես էլ երեխաների և ծնողների՝ երեխաների աչքի առաջ: Մասնավորապես, կալանավայրերում նրանց պարբերաբար ծեծում էին հրացանի կոթերով, ռետինե և երկաթե մահակներով, մետաղի և փայտի կտորներով, ինչպես նաև տարբեր կոշտ, բուխ առարկաներով, մինչև թուլացնելը, խոշտանգում էին՝ մարմնի միջով էլեկտրական հոսանք անցկացնելով, ձեռքերը բռնելով և դիմադրությունը կոտրելով՝ ստիպելով նրանց նստել ապակե շշի վրա (նեղ վզով շիշ՝ հեղուկ լցնելու համար) և շիշը հետանցքի մեջ մտցնելով, առողջ ատամները և ոսկե պրոթեզները, ձեռքերի և ոտքերի եղունգները բռնի կերպով հանելով, մատները սեղմելով և կոտրելով դռների արանքում, մարմնի մասերին վնասվածքներ պատճառելով ծակող և կտրող առարկաներով և այդ վերքերի մեջ ծծմբական թթու, աղ և հալված մոմ լցնելով, մարմնի տարբեր մասերում այրվող ծխախոտները մարելով, մարմնի վրա խաչաձև նշաններ անելով տաք դանակներով, ինչը և՛ խոշտանգում էր, և՛ նվաստացում, նրանց ստիպելով կուլ տալ կոտրված ապակի, վերքերից կեղևներ պոկելով, գլխին հարվածներ հասցնելով: Նրանք հոգեկան հիվանդություն էին առաջացնում՝ երեխաների վրա հասցված վնասվածքների հետևանքով՝ նրանց մեխերով հարվածելով, մարմիններին տաք առարկաներ սեղմելով և փոքր երեխաներին գլխով բետոնե հատակին նետելով: Բացի այդ, ֆիզիկական ուժ գործադրելով և դրա կիրառման սպառնալիքով, ինչպես նաև օգտվելով նրանց անօգնական վիճակից, նրանք բնական և ոչ բնական եղանակով սեռական հարաբերություն են ունեցել անչափահասների, անչափահաս աղջիկների և կանանց հետ, բռնաբարել են նրանց և ստիպել կատարել սեռական գործողություններ, ստիպել են նրանց ոչ բնական եղանակով սեռական հարաբերություն ունենալ տղամարդկանց հետ՝ միաժամանակ ուժ գործադրելով և՛ կանանց, և՛ տղամարդկանց նկատմամբ, կիրառել են սեռական բռնության այլասերված գործողություններ, ստիպել են տղամարդկանց ոչ բնական եղանակով սեռական հարաբերություն ունենալ միմյանց

հետ, բռնաբարել և բռնի կերպով հղիացրել են կանանց՝ հեռացնելով նրանց օրգանները (ներառյալ բազկոսկրը՝ մկանային շերտով) փոխապատվաստման համար, գիտակցաբար և նպատակասլաց կերպով նրանց վրա իրականացրել են անօրինական բժշկական և այլ փորձեր՝ ապագայում նրանց հաշմանդամ դարձնելու նպատակով, հարկադրաբար փորձարկել են տարբեր դեղամիջոցներ նրանց մարմինների վրա, ներարկային եղանակով նրանց երակներ են ներարկել անհայտ կազմի նյութեր, այդ թվում՝ դիզելային վառելիք և բենզին, կատարել են բժշկական և կենսաբանական հետազոտություններ՝ նրանց ենթարկելով տարբեր տեսակի ճառագայթման:

Նրանք գերիներին ենթարկում էին հոգեբանական բռնության՝ նվաստացնելով նրանց անհատականությունն ու արժանապատվությունը: Նրանց ստիպում էին շների շրջապատում լինել, կծում ու հարձակվում էին, թքում էին դեմքին, վիրավորում ու սպառնում մահով: Բացի այդ, նրանց ստիպում էին ընդօրինակել կենդանիների ձայներն ու շարժումները, ինչը ուղեկցվում էր երկարատև տանջանքներով: Այս գործողությունները տեղի են ունեցել տարբեր վայրերում, այդ թվում՝ Չանգիլանի շրջանում, Քելբեջարի շրջանի Սոյուդլու-գոդում, Ադդարայի շրջանում, ինչպես նաև Գյզըլբուլազի պղնձի և ոսկու հանքերում, այլ հանքավայրերում, Ֆիզուլիի և Խոջավենդի շրջանների քարհանքերում, Ադդամի շրջանի կրի հորատանցքերում: Բռնությունները ներառում էին տների քանդում, օկուպացված տարածքներում բնակավայրերի թալան և պատմական ու մշակութային հուշարձանների նկատմամբ վանդալիզմի գործողություններ: Բացի այդ, բանտարկյալները դաժանորեն շահագործվել են զորամասերի, ֆերմաների, բնակելի և ոչ բնակելի շենքերի շինարարության և վերանորոգման, ինչպես նաև մասնավոր տներում և գյուղատնտեսական հողերում: Նրանք ստիպված էին աշխատել որպես ստրուկներ և դիտավորյալ ենթարկվում էին վարակների: Ազգային ատելություն հրահրելու նպատակով գերիներին ցուցադրում էին հայկական բնակավայրերում, մասնավորապես՝ դպրոցներում, ինչին ուղեկցում էին հետևյալ հայտարարությունները. «Նայեք, սա թուրք է, նա ձեր թշնամին է»: Նրանք ստիպված էին մասնակցել հանրային արարողությունների և ծեծի էին ենթարկվել տեղի բնակիչների կողմից, ինչը մեծացրել էր ատելությունը ադրբեջանական ժողովրդի նկատմամբ:

Բացի այդ, նրանք անօրինականորեն հարցաքննվել են խոշտանգումների միջոցով՝ փորձելով տեղեկություններ ստանալ ռազմական անվտանգության, տնտեսության, քաղաքականության և պետության այլ ոլորտների վերաբերյալ:

Ադրբեջանցիների դեմ կատարված հանցագործությունների հետքերը մարտադաշտ ժամանած միջազգային պատվիրակությունից և համաշխարհային հանրությունից թաքցնելու համար, 1993 թվականի ապրիլի 1-ին, Ադրբեջանի Քելբեջարի շրջանի վրա հայկական զինված ուժերի լայնածավալ հարձակման ժամանակ, Հայաստանի Վարդենիսի շրջանի «QSM-7» գլխավոր ռադիոկայանը հրաման տվեց Քելբեջարի մարտադաշտում գտնվող գլխավոր ռադիոկայանին՝ անհապաղ ոչնչացնել և թաղել ադրբեջանցի գերիներին և պատանդներին, այդ թվում՝ տարեցներին, կանանց և երեխաներին:

Մարտերում զոհված հայ զինվորների և անօրինական զինված խմբավորումների անդամների գերեզմանների մոտ և այսպես կոչված «հայոց ցեղասպանության» հիշատակի օրերին Ադրբեջանի քաղաքացիների շարքում գերիները ենթարկվել են

դաժան հաշվեհարդարների: Նրանց գլխատել են, դանակահարել և կտրել մարմնի տարբեր մասեր, այդ թվում՝ կանանց կաթնագեղձերը, տղամարդկանց սեռական օրգանները, ականջների բլթակները և քթերը: Կրծքավանդակի վրա խաչ փորագրվեց, իսկ աչքերն ու ներքին օրգանները (սիրտ, լյարդ, փայծաղ և այլն) հանվեցին: Կիրառվել են նաև մոտ հեռավորությունից կրակոցներ, խեղդամահ անել և կենդանի այրել:

Բանտարկյալներին կապում էին մեջքի ետևում մետաղալարով, կախում ծառերից և ոտքերի տակ կրակ էին վառում: Դրանք կախված էին տների առաստաղներից, ծառերից և այլ առարկաներից, ջախջախվում էին տանկերի, զրահափոխադրիչների, հետևակի մարտական մեքենաների և այլ ծանր ռազմական տեխնիկայի կողմից: Մարդկանց առանց հագուստի նետում էին ձյան մեջ, լցնում սառը ջրով և երկար ժամանակ ենթարկում սառցե գետերի և ցրտահարություն առաջացնող քիմիական ռեակտիվներով տարաների ազդեցությանը: Նրանց մերկացրին, կապեցին մեքենաների հետևի մասին և քարշ տվեցին գետնի վրայով:

Բացի այդ, բանտարկյալները դիտավորյալ զրկվել են բժշկական օգնությունից և ենթարկվել են տուբերկուլյոզի, սիֆիլիսի և այլ վարակիչ հիվանդությունների: Նրանք պահվում էին սառը և խոնավ սենյակներում՝ առանց սննդի և ջրի, ինչը հանգեցնում էր դիստրոֆիայի՝ ծանր նյութափոխանակության խանգարման վիճակի: Նրանք ենթարկվում էին պարբերաբար ծեծի, խոշտանգումների և նվաստացումների, ինչը շատ ռազմագերիների և պատանդների հանգեցրել էր ինքնասպանության կամ ծայրահեղ հուսահատության:

Հետաքննությանը հայտնի հարյուրից ավելի տարբեր խոշտանգումների մեթոդներ կիրառելով՝ հանցագործները դիտավորյալ սպանել են 13 մարդու՝ 34 քաղաքացիական անձանցից 1-ին և պատանդ վերցված 65 զինծառայողներից 12-ին: Մնացած 86 անձինք, այդ թվում՝ 33 պատանդ և 53 ռազմագերի, ազատ են արձակվել ադրբեջանական պետության կողմից միջազգային կազմակերպությունների միջոցով, ինչպես նաև անձնական նախաձեռնությունների և իրենց հարազատների կապերի միջոցով տրամադրված ֆինանսական արտոնությունների դիմաց:

Հանցագործություններին մասնակցել են հետևյալ անձինք.

- Արայիկ Վլադիմիրի Հարությունյանը (ծնված՝ 1973 թվականի դեկտեմբերի 14-ին), ով ներկայացել է որպես այսպես կոչված «Արցախ» կազմակերպության «նախագահ»:
- Դավիթ Կլիմի Բաբայանը (ծնված՝ 1973թ. ապրիլի 5-ին), ով ներկայացել է որպես իր «խորհրդական», 1989 թվականից Դաշնակցություն կուսակցության անդամ, այս կուսակցության խմբակցության ղեկավար այսպես կոչված «Արցախի Ազգային ժողովում»:
- Դավիթ Ռուբենի Իշխանյանը (ծնված՝ 1958 թվականի դեկտեմբերի 27-ին), ով ներկայացավ որպես «խորհրդարանի անդամ»:
- Դավիթ Ազատովիչ Մանուկյանը (ծնված՝ 1971 թվականի հոկտեմբերի 15-ին), ով ներկայացավ որպես «պաշտպանության բանակի մարտական պատրաստության գծով հրամանատարի տեղակալ»:
- Արկադի Արշավիրի Ղուկասյանը (ծնված՝ 1957 թվականի հունիսի 21-ին), ով 1997 թվականի սեպտեմբերի 8-ից մինչև 2007 թվականի սեպտեմբերի 7-ը

զբաղեցրել է այս հանցավոր կազմակերպության (Միության) երկրորդ «նախագահի» պաշտոնը:

- Բակո Սահակի Սահակյանը (ծնված՝ օգոստոսի 30, 1960), այս կազմակերպության երրորդ «նախագահը» (2007 թվականի հուլիսի 19-ից մինչև 2020 թվականի մայիսի 21-ը), ինչպես նաև «պաշտպանության նախարարը» (2015 թվականի հունիսի 15-ից մինչև 2018 թվականի դեկտեմբերի 14-ը):
- Լևոն Յենրիի Մնացականյանը (ծնված՝ 1965 թվականի սեպտեմբերի 14-ին) և այլ ղեկավարների կողմից տրված հանցավոր հրամաններն ու հրահանգները կոպտորեն խախտել են միջազգային իրավունքը, այդ թվում՝

1994 թվականի մայիսի 8-ին ստորագրված հրադադարի արձանագրությունը, Վարձկանների հավաքագրման, օգտագործման, ֆինանսավորման և մարզման դեմ ՄԱԿ-ի կոնվենցիա (1970 թվականի դեկտեմբերի 4):

Վարչավայի «Ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին» կոնվենցիա (2005թ.) և դրա լրացուցիչ արձանագրություն (2015թ.):

Հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, որոնց ինքնությունը դեռևս անհայտ է քննությանը, հետապնդում էին ընդհանուր նպատակ՝ խորացնել ազգային ատելությունն ու թշնամանքը ադրբեջանցիների նկատմամբ: Ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում նրանք ձգտում էին իրենց վերահսկողության տակ պահել օկուպացված տարածքները և կանխել ադրբեջանական բնակչության վերադարձը:

Համակարգված կերպով խախտելով միջազգային մարդասիրական իրավունքի նորմերը՝ նրանք տարբեր տրամաչափի զենքերի միջոցով գնդակոծության ենթարկեցին Ադրբեջանի քաղաքացիական բնակչությանը: Այս հարձակումները, որոնք իրականացվել են ինչպես շփման գծում, այնպես էլ ռազմաճակատից հեռու գտնվող տարածքներում, հանգեցրել են զգալի ավերածությունների և շրջակա միջավայրի վնասի: Նրանք դիտավորյալ կիրառեցին պատերազմի արգելված մեթոդներ, այդ թվում՝

- հարձակումներ անպաշտպան բնակավայրերի վրա,
- տարածքների արդյունահանում առանց ռազմական անհրաժեշտության,
- քաղաքացիական բնակչության համար վտանգ ստեղծելով:

Այս գործողությունները ուղեկցվել են մարդու իրավունքների կոպիտ խախտումներով՝ զանգվածային սպանություններ, խոշտանգումներ, ահաբեկչություն, ավազակություն, պատանդներ վերցնելը և մարդկանց բռնի անհետացումները: Առանձնահատուկ դաժանությամբ, էթնիկ ատելությունից դրդված, հանցագործները հետապնդում էին ադրբեջանցիներին, սպանում նրանց իրենց ծառայողական պարտականությունները կատարելու համար և զրկում նրանց տարրական իրավունքներից և ազատություններից:

Այս հանցագործությունները կատարելու համար որոշակի երաշխիքների դիմաց հավաքագրվել են որակյալ զինվորականներ և վարձկաններ: Իր բռնության և տարածքների զավթման քաղաքականությունը շարունակելու նպատակով, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ին հանցավոր խումբը սկսեց ագրեսիվ պատերազմի նոր լայնածավալ փուլ Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ:

Նախապես պլանավորված պատերազմի նախապատրաստման շրջանակներում, 2013 թվականի հունվարի 11-ին Հայաստանի Հանրապետության առաջին հետախուզական-դիվերսիոն ջոկատի հրամանատար Վլադիմիր (Վովա) Լևանովիչ (Լևանի) Վարտանովի կողմից հիմնադրված «ՈՄա» կազմակերպությունը ստեղծել է անօրինական զինված կազմավորում՝ «դիվերսանտների պահեստային գումարտակ», որի գործունեությունը նախատեսված է Ադրբեջանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

Ինտերնետային ռեսուրսների միջոցով այս խումբը կապեր է պահպանել Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների, Ֆրանսիայի Հանրապետության, Շվեդիայի Թագավորության, Բելգիայի Թագավորության, Իսպանիայի Թագավորության, Իսրայելի Պետության, Միացյալ Արաբական Էմիրությունների, Լիբանանի Հանրապետության, Սիրիայի Արաբական Հանրապետության, Ռուսաստանի Դաշնության, Բելառուսի Հանրապետության, Վրաստանի, Հունաստանի, Կանադայի և մի շարք այլ երկրների հետ:

Տարբեր երկրներից հայազգի քաղաքացիների, ինչպես նաև ահաբեկչական խմբավորումների անդամների հանցավոր կազմակերպության մեջ ներգրավելով՝ նրանք 2013-ից 2020 թվականներին Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ներթափանցել են Ադրբեջանի օկուպացված շրջաններ, այդ թվում՝ Խանքենդի քաղաք, Քելբաջարի շրջան և այլ տարածքներ:

Այս կազմակերպությունը, լինելով հանցավոր կազմավորման ճյուղ, երկար տարիներ անօրինական ռազմական վարժանքներ է անցկացրել Ադրբեջանի Հանրապետության Շուշա, Խանքենդի օկուպացված քաղաքներում, ինչպես նաև Ջաբրայիլի, Ֆիզուլիի, Չանգելանի, Գուբադլիի, Լաչինի, Քելբեջարի, Խոջավենդի, Խոջալուի և Աղդամի շրջանների տարածքներում: Այս գործողությունների շրջանակներում, այսպես կոչված «կազմակերպության» վերոնշյալ պաշտոնյաներին և այլ անձանց տրամադրվել են տարածքներ՝ զորավարժություններին մասնակցելու համար, ինչպես նաև նրանց մատակարարվել է զենք և զինամթերք ռազմական զինանոցներից:

2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ին, ժամը 06:00-ի սահմաններում, Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ ագրեսիվ պատերազմի նոր փուլին մասնակցելու համար, որը նրանք պլանավորում, պատրաստում, սանձազերծում և վարում էին 1980-ականների երկրորդ կեսից, նույն թվականի սեպտեմբերի վերջին և հոկտեմբերի սկզբին, «ՈՄա» կիսառազմական կազմակերպության ղեկավար, 1965 թվականի դեկտեմբերի 10-ին երևանում ծնված ՀՀ քաղաքացի Վլադիմիր (Վովա) Լևանովիչ (Լևանի) Վարտանովի, ինչպես նաև հանցավոր կազմակերպության (Միության) այլ ղեկավարների և անդամների հրավերով մարտական գործողությունների գոտի ժամանեցին հետևյալ անձինք.

- Չախալյան Վահագն Ռուբենի – Վրաստանի քաղաքացի
- Արթուր Հովհաննիսյան - Ֆրանսիայի Հանրապետության քաղաքացի է:
- Ժիլբեր Մինաս-Մինասյանը «ԱՍԱԼԱ» ահաբեկչական կազմակերպության անդամ է, Ֆրանսիայի Հանրապետության քաղաքացի, ծնունդով Սիրիայի Արաբական Հանրապետության Հալեպ քաղաքից, բնակվում է Ալֆորվիլում (Ֆրանսիա):
- Սիփան Մուրադյան - Ֆրանսիայի Հանրապետության քաղաքացի է:

- Մարտոյան Արմեն Գամլետովիչ, մականունը՝ «Սամվել» - Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի, «Ղրիմի Հանրապետության ժողովրդական աշխարհագրի գնդի վետերանների միություն» կազմակերպության ղեկավար:
- Արդաշ Օքսուզյանը - Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի է, բնակվում է Սոչի քաղաքում:
- Էդուարդ Սահակյանը - Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի է, բնակվում է Աբխազիայի (Վրաստան) Գալիի շրջանում:
- Էքսուզյան Անդրեյ Եփրեմի – Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի
- Տրապիզոնյան Գալուստ Պարնակի – Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի, բնակվող Աբխազիայում
- Գարեգին Խալայջյան, մականունը՝ «Գարիկ», Աբխազիայի «Իբրիս» հատուկ նշանակության ջոկատի հետախուզության սպա
- Գարո Կարապետյան, Ռուսլան Պեկլիվանյան, Կոժամանյան Սեյրան Արտաշի – ՌԴ քաղաքացիներ.
- Ռաստորգուն Վիկտոր Ալեքսանդրի – Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի, «Ստանիչ Ադմիրալտեյսկայա» կազակական ընկերության իրավաբանական բաժնի ղեկավար
- Ալեքսանդր Անախանյանը Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի է, «Հայոց թանգարանի և ազգերի մշակույթի» և «Ռուսաստանի հայերի միության» նախագահ:
- Տոնոյան Դավիթ Սամվելի - Ռուսաստանի Դաշնության Ներքին գործերի նախարարության նախկին սպա
- Ախմետովալեն Ռուստեմ Չիգֆրիդի - Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի, բնակվող Դոնեցկում, «Սև Հովազ» կիսառազմական խմբավորման անդամ
- Բիրյուկով Ռոման Անդրեյի – Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի, բնակվող Դոնեցկ քաղաքում, Ուկրաինա
- Էուլջեքջյան Վիգեն Աբրահամին Լիբանանի Հանրապետության քաղաքացի է, բնակվում է Բեյրութում:
- Արայիկ Վլադիմիրին Խսպանիայի Թագավորության քաղաքացի է:
- Հայրապետյան Արայիկը, Հարությունյան Արայիկի մտերիմ ընկերը, Ֆրանսիայի Հանրապետության քաղաքացի է, բնակվում է Փարիզում:
- Հրայր Քորոզյանը Ֆրանսիայի Հանրապետության քաղաքացի է, ծնունդով Սիրիայի Արաբական Հանրապետության Հալեպ քաղաքից:
- Արեն Օսիպովը Հունաստանի քաղաքացի է
- Արթուր Հովհաննիսյանը Ֆրանսիայի Հանրապետության քաղաքացի է:
- Քրիստոֆեր Արթինը Կանադայի քաղաքացի է:
- Գևորգ Այդջյանը Լիբանանի Հանրապետության քաղաքացի է:
- Ստեփան Քեշիշյանը Սիրիայի Արաբական Հանրապետության քաղաքացի է:
- Մարկ դը Կակերե-Վալմենիեն «Չուավներ Փարիզ» (ZVP) արմատական խմբի առաջնորդն է, Ֆրանսիայի Հանրապետության քաղաքացի, ծնունդով Նանտերից:
- Արուս Փանոյանը Սիրիայի Արաբական Հանրապետության քաղաքացի է և Դաշնակցություն կուսակցության անդամ:
- Հակոբ Աստարջյանը Սիրիայի Արաբական Հանրապետության քաղաքացի է, Դաշնակցություն կուսակցության անդամ, բնակվում է Հալեպում:

Բացի այդ, ռազմական գործողություններին մասնակցել են PKK-PYD-YPG ահաբեկչական կազմակերպությունների անդամներ, Սիրիայի Արաբական Հանրապետության և Իրաքի քաղաքացիներ, այդ թվում՝

- Ալի Աբդուլկարիմ Մահբուբա - հրամանատար
- Ռուստով Ֆաիզ Կասիմ Աթեյե - հրամանատար
- Նանդին Ահմեդ Ահմեդ - հրամանատար
- Աբդուլ-Աբդուլ-Աբդուլ-Անդեր – հրամանատար
- Այման Բարկալ Ամինա - հրամանատար
- Իմադ Ալի Բահար - հրամանատար
- Մահիր Մուհամմադ Չեյնաբ - հրամանատարի օգնական
- Մուհամմադալի Շեյխո Ամինա, Հուսեյն ալ-Ահմադ Չահրա, Շիրզադ Շամո Հաջար, Սադուլլա Քարիմ Ջամիլա, Շահին Քարիմի Սամեյա, Ջալալ Յուդաթ Մարիամ, Միշել Բուտրոս, Մարիա, Ազադ Իզաթթին Սարա, Իբրահիմ ալ-Հուսեյն Հադիա, Աբդուլքարիմ Ադիլ Ֆաթիմա, Աբբաս Մուհամադ Ահմեդ Ֆաթիմա, Աբբաս Մուհամադ Ադիլ Ֆաթիմա Բուրհան Շուքուր Իյա, Անվար Ամին Բասիմա, Լաթիֆ Ասադ Ռուշան, Աբդուլազիզ Ռուստամ Նուր, Ազադ Աբբաս Ամինա, Ջաբբար Աբդուլսաթթար Աիշա, Լուկման Բուրզո Մանալ, Աբդո Կալո Ռանա, Ալան Ռաշո Մարիամ, Բասիլ Համի Նադա, Հուսեյն Գենչո, Օսման Դարվիշ Ալի, Սալահոմին Յաուհազ Ռիյա: Վաֆակ, Արմեն Ահմեդ Քելսում, Յասմին Նամ

Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ սանձազերծված պատերազմին վարձկանների կարգավիճակով մասնակցությունն ապահովելու համար կազմակերպվել է առնվազն 2000 օտարերկրյա քաղաքացիների, այդ թվում՝ Հայֆայի և Օգել Ալազ Ֆարահիի, Լաչինի միջանցքով Խանքենդի, Շուշա, Քելբաջար, Խոջավենդ և Ադրբեջանի այլ օկուպացված տարածքներ ժամանումը Հայաստանի Հանրապետության տարածքից:

Ավելի ուշ նրանք ապահովեցին Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի ագրեսիվ գործողություններին որպես վարձկաններ հավաքագրված անձանց մասնակցությունը Ադրբեջանի դեմ ռազմական գործողություններին՝ օկուպացված Դարաբադի շրջանում և Ադրբեջանի Հանրապետության հարակից տարածքներում, այդ թվում՝ Շուշա և Խանքենդի քաղաքներում, Ջաբրայիլի, Ֆիզուլիի, Չանգելանի, Գուբադլիի, Լաչինի, Քելբաջարի, Խոջավենդի, Խոջալուի և Ադդամի շրջանների տարածքներում՝ կայուն զինված կազմավորումներից ձևավորված կազմակերպված խմբերի կազմում: Վարձկանների շարքում «PKK-PYD-YPG» ահաբեկչական կազմակերպության անդամները 2020 թվականի սեպտեմբերի վերջից մինչև 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ը և դրանից հետո ակտիվ մասնակցություն են ունեցել Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ ռազմական գործողություններին, այդ թվում՝ Շուշա և Խանքենդի քաղաքների տարածքներում, Քելբեջարի շրջանի տարբեր գյուղերում, Խոջավենդի շրջանի Թագավերդ և Գիրմիզ-Բազար գյուղերում ստեղծված ռազմավարական մարտական դիրքերում և այլն, զինված լինելով 7.62 և 5.45 մմ տրամաչափի «Կալաշնիկով» ավտոմատ զենքերով, ինչպես նաև տարբեր տրամաչափի ավտոմատ զենքերով, նռնականետերով, դրանց բաղադրիչներով, ինչպես նաև տարբեր տեսակի զինամթերքով, պայթուցիկ նյութերով, սարքերով և այլ զենքերով: Հանցավոր կազմակերպության (Միության) ընդհանուր հանցավոր մտադրությունների և նպատակների համար պատրաստված հանցավոր ծրագրի համաձայն՝ կոպտորեն խախտվել են վարձկանների հավաքագրման, օգտագործման, ֆինանսավորման և մարզման դեմ պայքարի մասին ՄԱԿ-ի 1970 թվականի

դեկտեմբերի 4-ի կոնվենցիայի, 1999 թվականի դեկտեմբերի 9-ի ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին կոնվենցիայի, 2005 թվականի մայիսի 16-ի ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին Վարշավայի կոնվենցիայի, 1949 թվականի օգոստոսի 12-ի պատերազմի ժամանակ քաղաքացիական անձանց պաշտպանության մասին ժնևի կոնվենցիայի, 1907 թվականի հոկտեմբերի 18-ի ցամաքային պատերազմի օրենքների և սովորույթների մասին Յապահայի չորրորդ կոնվենցիայի և դրան կից Կանոնադրության դրույթները, այլ միջազգային կոնվենցիաների դրույթները, Ադրբեջանի Հանրապետության Սահմանադրության և օրենքների պահանջները, ինչպես նաև օկուպացիայի հետևանքով տարածաշրջանից տեղահանված պետության, մոնիցիպալիտետի և ադրբեջանական բնակչության սեփականության իրավունքները: և թալանելով Ադրբեջանի Հանրապետության բնական պաշարները, ականապատ տարածքները, շփման գծերը, ինչը խոչընդոտներ է ստեղծում նրանց հայրենիք վերադառնալու համար, ինչպես նաև առանց Ադրբեջանի Հանրապետության լիազոր պետական մարմիններից որևէ համաձայնություն ստանալու և պետական գրանցում չանցնելու, նրանք ստեղծել են գործունեության հիմնական ոլորտները՝ գյուղատնտեսությունը, հանքարդյունաբերությունը, էներգիայի արտադրությունը (հիդրոէներգիան) և գործունեության այլ ոլորտներ, կազմակերպել են օկուպացված տարածքներում ինչպես Հայաստանի Հանրապետությանը պատկանող ընկերությունների, այնպես էլ տարբեր երկրներից եկած ընկերությունների ներգրավումը, որոնք անընդհատ կապի մեջ են այսպես կոչված կազմավորման կառավարման կառույցների հետ, ինչպես նաև ադրբեջանական պետությանը, նրա ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց պատկանող շարժական և անշարժ գույքի անօրինական թալանն ու շահագործումը:

Այսպիսով, վերոնշյալ ղեկավարները և այլ հանցավոր կազմակերպություններ, ընդհանուր հանցավոր նպատակին և մտադրությանը համապատասխան, հանցավոր հարաբերությունների մեջ են մտել «Ֆրանկ Մյուլլեր» խմբի համահիմնադիր և գործադիր տնօրեն, «Վալեքս» խմբի ֆինանսական ներդրող, «Գոլդեն Սթար» խմբի ղեկավար, ՀՀ քաղաքացի Մեծլումյան, «Վալեքս» խմբի կողմից ՀՀ-ում հիմնադրված «Բեյսիկ Մեթալս» ընկերության գործադիր տնօրեն Վալերի Յանիբեկովիչի հետ: Այս անձինք իրենց գործունեությունը կազմակերպել են Ադրբեջանի Հանրապետության օկուպացված տարածքներում, այդ թվում՝ Խանքենդիի, Լաչինի, Քելբաջարի, Չանգելանի և այլ շրջանների տարածքներում: Խախտելով «Ձեռներեցության մասին» 1992 թվականի դեկտեմբերի 15-ի թիվ 405 օրենքի 2-րդ հոդվածի և «Իրավաբանական անձանց պետական գրանցման և պետական գրանցամատյանի մասին» 2003 թվականի դեկտեմբերի 12-ի թիվ 560-III օրենքի 4-րդ հոդվածի պահանջները և առանց օրենքով սահմանված կարգով որպես հարկ վճարող գրանցվելու, «Ոսկե աստղ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը, որը գլխավորում և ֆինանսավորում է Վարդան Սիրմաբեշը, անօրինական կերպով շահագործել է վերը նշված ոսկի-պիրիտի և քվարց-ոսկի-սուլֆիդի հանքավայրերը, որոնք գտնվում են իրենց զբաղեցրած տարածքներում, այդ թվում՝ Չանգիլանի շրջանի Վեժնալի գյուղի քվարց-ոսկի-սուլֆիդի հանքավայրը՝ օգտագործելով երկրաքիմիական, հորատման և ապարահանման մեթոդներ: 2009-ից 2016 թվականներին արդյունահանվել է 1405 կիլոգրամ ոսկի՝ 139,597,040.9 մանաթ արժողությամբ, 1553.8 տոննա սպիտակ արծաթ՝ 2,400,771.5 մանաթ արժողությամբ, ընդհանուր առմամբ՝ 149,773,996.7 մանաթ արժողությամբ: Հետագայում նրանք շարունակեցին անօրինական արդյունահանումը այլ հանքավայրերում, այդ թվում՝ Քելբաջարի շրջանի Գիզիլբուլազ գյուղում գտնվող ոսկի-պիրիտ-պիրիտի հանքավայրում: 2009–2011 թվականներին արդյունահանվել է

47,900 տոննա պղինձ՝ 761,083.140 մանաթ արժողությամբ, 274,400 տոննա ծծումբ՝ 4,898,040 մանաթ արժողությամբ, 18.03 տոննա սելեն՝ 1,103,400 մանաթ արժողությամբ, 0.85 տոննա մետաղական թափոններ՝ 950 մանաթ արժողությամբ, 18.9 տոննա արծաթ՝ 29,166,471 մանաթ արժողությամբ, ընդհանուր առմամբ՝ 2,157,336,501 մանաթ: Բացի այդ, 2011-ից 2017 թվականներին Թարթառի շրջանի Դեմիրլի գյուղում շարունակվել են անօրինական հանքարդյունաբերական գործունեությունը, որի արդյունքում արդյունահանվել է 700 կիլոգրամ ոսկի՝ 69,540,450 մանաթ արժողությամբ, 123,000 տոննա պղինձ՝ 1,954,347,000 մանաթ արժողությամբ, 2.5 տոննա մոլիբդեն՝ 136,000,000 մանաթ արժողությամբ: Ընդհանուր առմամբ, Վեջնալիում, Գիզիլբուլագում և Դեմիրլիում իրականացված անօրինական գործունեության պատճառով Ադրբեջանի Հանրապետությունը կրել է 2,184,578,650 մանաթի նյութական վնաս:

Բացի այդ, վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության (Միության) ղեկավարները և այլ անձինք զբաղվել են ոչ օրինական ձեռնարկատիրական գործունեությամբ, օգտագործելով ոսկի, որը ստացվել է Ադրբեջանի Հանրապետության պետական հողերում իրականացված օրինախախտ հանքագործական գործունեությունից, որոնք գտնվում էին իրենց օկուպացիայի տակ, որպես ٱ مիավոր ոսկու ու զարդերի արտադրության նյութ, իսպառ «Frank Müller Group» ընկերության միջոցով, որի համահիմնադիրն ու գործադիր տնօրենն է Վարդան Սիրմակես, 2009-2017 թվականներին, և այդպիսով ստանալով օրինախախտ եկամուտ՝ 6,602,059.4 (վեց միլիոն վեց հարյուր երկու հազար հիսունհինգ մանաթի քառասուն կոպեկ) մանաթ՝ ժամացույցների արտադրության և վաճառքի ոլորտում առանց պետական գրանցման Ադրբեջանի օկուպացված տարածքներում՝ պատճառելով նյութական վնաս նույն չափով:

Բացի այդ, վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության (Միության) ղեկավարները և այլ անձինք, գործողելով նույն հանցավոր նպատակով ու մտադրությամբ, 2009-2016 թվականներին, Վարդան Սիրմակեսի և այլ վերոնշյալ անձանց ղեկավարությամբ, զբաղվել են օրինախախտ ձկների գյուտի գործունեությամբ՝ գյուղ Սուգովուշան Տերտեր քաղաքի ջրամբարներում (այդ գյուղը եղել է Ադերիայի շրջանի կազմում 1992 թվականի հոկտեմբերի 13-ից մինչ 2023 թվականի դեկտեմբերի 5-ը), պատճառելով նյութական վնաս 236,904.1 (երկու հարյուր երեսուն վեց հազար ինը հարյուր չորս մանաթ տասը կոպեկ) մանաթ և իրականացրել օրինախախտ ձեռնարկատիրական գործունեություն:

Բացի այդ, վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության (Միության) ղեկավարները և այլ անձինք, գործողելով նույն հանցավոր նպատակով ու մտադրությամբ, զբաղվել են օրինախախտ ձեռնարկատիրական գործունեությամբ «Արցախբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության անունից, որը ստեղծվել է 1996 թվականի փետրվարի 12-ին և որի համատերերն են Վարդան Սիրմակեսը, և որի մեջ 11 մասնաճյուղեր են գործում Շուշի քաղաքում Գադրուղ գյուղում և այլ օկուպացված տարածքներում առանց պետական գրանցման: 1996–2020 թվականներին նրանք ստացած են օրինախախտ եկամուտ՝ 116,972,785.4 մանաթ (հարյուր տասնվեց միլիոն ինը հարյուր յոթանասուն երկու հազար յոթ հարյուր ութսուն հինգ մանաթ քառասուն կոպեկ) և պատճառել նյութական վնաս նույն չափով:

Բացի այդ, վերոնշված հանցավոր կազմակերպության (Միության) ղեկավարները և այլ անձինք, գործողելով նույն հանցավոր նպատակով ու մտադրությամբ, օրինախախտ էլեկտրաէներգիա արտադրել են «Արցախ ԳԷԿ» փակ բաժնետիրական ընկերությունում (ԳԷԿ-Արցախի հայ միջազգայնական ընկերություն), որը ստեղծվել է 2007 թվականի նոյեմբերի 1-ին՝ տեղակայված Յաքարի և Չաբուխչայ գետերի խաչմերուկում Լաչինի շրջանում: Այս ընկերության բաժնետեր ու ֆինանսական ներդրող է Վարդան Սիրամակետը, իսկ հիդրոէլեկտրակայանները՝ 12 միլիոն խորանարդ մետր արտադրող հզորությամբ, ինչպես նաև փոքր հիդրոէլեկտրակայանները, որոնք կառուցվել են օկուպացված տարածքներում Լաչինի, Գուբադլիի, Չանգելանի և Տերտեր մարզերում, որոնց բաժնետոմսերը պատկանում են հանցավոր կազմակերպությանը: 2009-2016 թվականներին, երբ այդ տարածքները գտնվում էին օկուպացիայի տակ, նրանք ստացան հատկապես մեծ օրինախախտ եկամուտ:

Այսպիսով, հանցավոր կազմակերպությունը հատկապես մեծ նյութական վնաս է պատճառել Ադրբեջանի Հանրապետության, զբաղվելով օրինախախտ ձեռնարկատիրական գործունեությամբ, այդ թվում՝ Վեջնեի, Գիզբուլաղ և Դեմիրլի հանքավայրերում, ընդհանուր թվով 4 491 689 147,7 մանաթի չափով, ոսկու և զարդերի վաճառքի ոլորտում՝ հանքերից ստացված خام نچولہ (ոսկի) օգտագործմամբ՝ 6 602 059,4 մանաթի չափով, ձկների ձկան ձկան արտադրության ոլորտում՝ 236 904,1 մանաթի չափով, «Արցախբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության անունից ֆինանսական գործողություններ կատարելով՝ 116 972 785,4 մանաթի չափով, «Արցախ ԳԷԿ» բաց բաժնետիրական ընկերությունում էլեկտրաէներգիայի օրինախախտ արտադրություն իրականացնելով՝ 1 997 681,53 մանաթի չափով, ինչպես նաև այդ օրինախախտ եկամուտների բաշխում հանցավոր խմբի անդամների միջև: Այս միջոցներից մի մասը օգտագործվել է հանցավոր խմբի ձևավորման, պահպանումը և սոցիալ-տնտեսական ամրապնդումը, զինամթերք և զինատեսակներ ձեռք բերելու համար, վարձկաններին պահելու համար, ինչպես նաև ահաբեկչական գործունեություն և ագրեսիվ պատերազմ ֆինանսավորելու համար: Այս գումարները նաև ուղղվել են Ղարաբաղի տարածաշրջանի հայրենիքից արտերկրում բնակվող հայերի բերելու, նրանց այնտեղ ապօրինի տեղաբաշխման և այլ հանցավոր ծրագրերի իրականացման համար:

Բացի այդ, վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության (Միության) ղեկավարները և այլ անձինք, գործողելով ընդհանուր հանցավոր նպատակով և մտադրությամբ, Էական տնտեսական վնաս են հասցրել Ադրբեջանի Հանրապետության գյուղատնտեսության ոլորտին՝ պետական հողերը օկուպացնելու ընթացքում: Սա ներառում է մշակաբույսերի, անասնաբուծության, ինչպես նաև մեղվաբուծության վնասները օկուպացված տարածքներում: 1991-1993 թվականներին՝ Ղարաբաղի և հարակից շրջանների, ինչպես նաև Հայաստանի հետ պայմանական սահմանին գտնվող տարածքների օկուպացիայի ժամանակ, գյուղատնտեսական մշակույթների ոչնչացման հետևանքով տնտեսական վնասները կազմել են՝

- 707 220 000 մանաթ Ադրամի շրջանում,
- 548 770 000 մանաթ Ֆիզուլիի շրջանում,
- 235 820 000 մանաթ Ջեբրաիլի շրջանում,
- 6 950 000 մանաթ Քելբաջարի շրջանում,
- 84 130 000 մանաթ Գուբադլիի շրջանում,

- 31 320 000 մանաթ Լաչինի շրջանում,
- 97 000 մանաթ այլ շրջաններում:

Ընդհանուր առմամբ, գյուղատնտեսության ոլորտում բուսաբուծության վնասները կազմել են 2 276 700 000 մանաթ, իսկ անասնաբուծության և մեղվաբուծության վնասներով՝ 3 987 934 000 մանաթ: Ընդհանուր տնտեսական վնասը, որը պատճառվել է գյուղատնտեսական ոլորտի ավերածություններով, կազմել է 7 318 240 000 մանաթ:

Բացի այդ, օկուպացիայի շրջանում ոչնչացվել է մեծ քանակությամբ խոշոր եղջերավոր անասուններ՝

- 24 330 գլուխ Աղդամի շրջանում,
- 22 441 գլուխ Ձեբրաիլի շրջանում,
- 24 518 գլուխ Ֆիզուլիի շրջանում,
- 24 770 գլուխ Քելբաջարի շրջանում,
- 16 298 գլուխ Գուբադլիի շրջանում,
- 154 076 գլուխ Չանգելանի շրջանում:

Բացի այդ, գողացվել են ձիեր հետևյալ շրջաններից՝

- 494 ձի Ձեբրաիլի շրջանում,
- 559 ձի Ֆիզուլիի շրջանում,
- 1 070 ձի Քելբաջարի շրջանում,
- 256 ձի Գուբադլիի շրջանում,
- 1 122 ձի Լաչինի շրջանում,
- 283 ձի Չանգելանի շրջանում:

Բացի այդ, գողացվել է 6697 մեղվաընտանիք: Ագրեսիվ պատերազմի հետևանքով Ադրբեջանի Հանրապետությունը գյուղատնտեսության ոլորտում կրել է 7,637,757,920 մանաթի տնտեսական վնաս, որից 319,517,920 մանաթը կապված է անասնապահության և մեղվաբուծության ոլորտում կրած վնասների հետ:

Բացի այդ, վերոնշյալ ընկերությունների խմբերի՝ «Ֆրանկ Մյուլլեր Գրուպի», «Վալենթա Գրուպի» և «Բեյս Մեթալսի» ղեկավարները, գործելով ընդհանուր հանցավոր նպատակի շրջանակներում, անօրինական կերպով օգտագործել են բնական պաշարներ, այդ թվում՝ 128 ոչ մետաղական հանքավայրեր, 13 հանքավայրեր և 26 ստորգետնյա խմելու, հանքային և ջերմային հանքային ջրերի աղբյուրներ, ընդհանուր առմամբ՝ 46 հանքավայր: Պետական և արդյունաբերական հաշվեկշիռներում գրանցված 167 հանքային ռեսուրսների հանքավայրերից, ինչպիսիք են՝ սև, գունավոր և թանկարժեք մետաղների հանքաքարերը, հազվագյուտ մետաղները, միկրոտարրերը, քիմիական արդյունաբերության համար նախատեսված հումքը, մետալուրգիայի համար նախատեսված հրակայուն նյութերը, շինանյութերը և ջերմամեղմ ջրերը, նրանք 1993-ից 2020 թվականներին անօրինական կերպով արդյունահանել են այդ ռեսուրսները Ղարաբաղի տարածքում և հարակից շրջաններում, ինչպես նաև Հայաստանի հետ պայմանական սահմանին գտնվող տարածքներում:

Հատուկ նրանց կողմից օրինախախտ կերպով շահագործված ոչ մետաղական հանածոները՝

- 70 000 մանաթ մեկ հանքավայրից Շուշիի շրջանում,
- 345 590 մանաթ երկու հանքավայրից Չանգեվանի շրջանում,
- 20 384 934 մանաթ վեց հանքավայրից Ադդամի շրջանում,
- 3 010 000 մանաթ մեկ հանքավայրից Գուբադլիսի շրջանում,
- 22 036 000 մանաթ երեք հանքավայրից Թերթերի (Ագդերիսի) շրջանում,
- 7 916 100 մանաթ վեց հանքավայրից Ջեբրաիլի շրջանում,
- 2 087 500 մանաթ երկու հանքավայրից Ֆիզուլիի շրջանում,
- 18 454 400 մանաթ չորս հանքավայրից Քելբաջարի շրջանում,
- 1 640 900 մանաթ երկու հանքավայրից Լաչինի շրջանում,
- 16 831 278 մանաթ տասը հանքավայրից Խոջավենդի, Խոջալուի և Ագդերիսի շրջաններում:

Ընդհանուր առմամբ նրանք շահագործել են 92 776 702 մանաթ՝ ոչ մետաղական հանքանյութեր հանելով, և 149 773 996 մանաթ՝ մեկ հանքավայրից Չանգեվանի շրջանում: Նրանք նաև օրինախախտ կերպով հանեցին ջերմամիներալ ջրեր, պատճառելով նվազագույն 9 585 262 051 մանաթի վնաս: Հիդրոէներգետիկայի ոլորտում նրանք պատճառեցին 508 348 400 մանաթի վնաս, այդ թվում՝ Սարսանգի ՀԷԿ-ի համար (Թերթեր գետում)՝ 111 023 400 մանաթ, և Խուդաֆերիսի և Գիզգալասի ՀԷԿ-երի համար (Արագ գետում)՝ 397 325 000 մանաթ:

Վերոգրյալից բացի, հանցավոր կազմակերպության (Միության) ղեկավարները և մյուս մասնակիցները, գործող լինելով նույն նպատակով, զբաղվել են օրինախախտ տնտեսական գործունեությամբ տարբեր ոլորտներում, ինչպիսիք են մանրածախ առևտուրը, հանրային սնունդը, արդյունաբերական արտադրությունը և այլ ոլորտներ, գրավելով դրա համար առանձին ընկերություններ: Այս գործունեության արդյունքում, 1993-ից 2023 թվականներին, նրանք պատճառել են Ադրբեջանի Հանրապետությանը օկուպացված տարածքներում նյութական վնաս՝ ոչ պակաս, քան 3 140 642 270 մանաթ:

Հայաստանի Հանրապետության ռազմական-քաղաքական ղեկավարությունը, զինված ուժերը և այլ զինված կազմավորումները, ինչպես նաև նրանց նյութատեխնիկական և անձնակազմային ապահովումը, որոնք գտնվում էին հանցավոր կազմակերպության (Միության) և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումների խիստ վերահսկողության տակ, օրինախախտ գործունեություն են ծավալել Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում, խախտելով ինչպես ներքին, այնպես էլ միջազգային իրավունքները: Ընդհանուր հանցավոր նպատակի շրջանակներում նրանք զբաղվել են Ադրբեջանի Հանրապետությանն պատկանող ռեսուրսների օրինախախտ շահագործմամբ, ինչը հանգեցրել է Էսկան տնտեսական կորուստների: Սա վերաբերում է հանցավոր կազմակերպության (Միության) ղեկավարների և նրանց համախոհների գործունեությանը, ինչպես նաև այլ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց գործունեությանը Ադրբեջանի օկուպացված տարածքներում 1992-ից 2023 թվականների ընթացքում:

Հատուկ, գյուղատնտեսական հատվածի օրինախախտ շահագործումը բերեց 7 637 757 920 մանաթ եկամուտի 1992-2022 թվականների ընթացքում, հանքային և նյութերի արդյունահանումը՝ 9 585 262 051 մանաթ 1993-2020 թվականների ընթացքում, Էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը (հիդրոէներգիայի)՝ 508 348 400 մանաթ 1993-2023 թվականներին, մանրածախ առևտրի և այլ տնտեսական ոլորտներում

գործունեությունը՝ 3 140 642 270 մանաթ 1993-2023 թվականներին: Բացի այդ, նշվում են «Franck Müller Group» ընկերության օրինախախտ գործունեությունից ստացված եկամուտները՝ 6 602 059,4 մանաթ (2009-2017 թվականները), 236 904,1 մանաթ՝ իկրայի օրինախախտ արտադրությունից (2009-2016 թվականները) և 20 995 822 389,9 մանաթ՝ «Արցախբանկ»-ի կողմից կատարված օրինախախտ ֆինանսական գործողություններից 1996-2020 թվականներին: Այս օրինախախտ եկամուտները, ներառյալ 116 972 785,4 մանաթը, օգտագործվել են Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի և այլ հանցավոր նպատակների ֆինանսավորման համար:

Այս միջոցները նաև օգտագործվել են մարտական գործողությունների ֆինանսավորման, ապօրինի զինված կազմավորումների և վարձկանների աշխատավարձերի վճարման, տարբեր տեսակի զենքով, զինամթերքով և այլ անհրաժեշտ տեխնիկայով զինված խմբերի ապահովման համար: Բացի դրանից, դրանք օգտագործվել են տարբեր երկրներից՝ Լիբանան, Սիրիա և այլ երկրներից, ինչպես նաև Չայաստանից, քաղաքացիական բնակչության և զինվորականների ապօրինի տեղաբաշխման համար Ադրբեջանի օկուպացված տարածքներում:

Չայաստանի ռազմաքաղաքական դեկավարության հսկողության ներքո շարունակվեց նաև ադրբեջանցիների նկատմամբ ազգային ատելության և թշնամանքի քարոզչությունը: Այս ընթացքում տեղի են ունեցել անօրինական անտառահատումներ, հազվագյուտ բույսերի, գյուղատնտեսական հողերի, ջրային ռեսուրսների և այլ բնական օբյեկտների ոչնչացում, ինչը բնապահպանական չափորոշիչների և միջազգային համաձայնագրերի խախտում է: Այս վնասը առաջացել է այնպիսի մեթոդների կիրառման հետևանքով, որոնք հակասում են ՄԱԿ-ի Բնության համաշխարհային խարտիայի 5-րդ սկզբունքին, որն արգելում է բնության ոչնչացումը պատերազմների ժամանակ, և հակասում է Ժնևի կոնվենցիաների լրացուցիչ արձանագրության 1-ին մասի 35-րդ հոդվածին, որը պաշտպանում է շրջակա միջավայրը ռազմական գործողությունների ժամանակ լուրջ վնասներից:

Ուստի, Չայաստանի Չանրապետության զինված ուժերի և նրանց վերահսկողության տակ գործող հանցավոր կազմակերպության (Միության) գործողությունները մեծ վնաս հասցրեցին միայն Ադրբեջանի Չանրապետության տնտեսությանը և ենթակառուցվածքներին, այլև հանգեցրեցին Էկոհամակարգերի քայքայման և Էկոլոգիական աղետի օկուպացված տարածքներում 1990-ական թվականներից մինչև 2023 թվականը:

Այսպիսով, 1990-ականների սկզբից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը, օկուպացիայի տակ գտնվելով, նրանք դիտավորյալ և անօրինական կերպով կտրել կամ դիտավորյալ հրդեհել են Ադրբեջանի Չանրապետության տարածքներում անտառային ֆոնդում ընդգրկված բազմամյա ծառերը, թփերը և այլ կանաչ տարածքներ՝ տարբեր տեսակների և տրամագծերի, ոչնչացնելով Ադդամի շրջանի տարածքում ընդհանուր առմամբ 4743 հեկտար, այդ թվում՝ 1248 հեկտար խիտ անտառ՝ 4733 հեկտար մակերեսով, այսինքն՝ 52948.4 խորանարդ մետր թեփ՝ 2773560.33 մանաթ արժողությամբ, 42872.8 խորանարդ մետր վառելափայտ՝ 120855.81 մանաթ արժողությամբ, և ընդհանուր առմամբ 2894416.13 մանաթ՝ նիրխայի գնով (պետական մարմինների կողմից հին և նոր դարաշրջաններին համապատասխան ամենակարևոր կարիք:

Ջաբրայիլի շրջանի տարածքում 4,629 հեկտար ընդհանուր մակերեսի վրա, այդ թվում՝ 2,497 հեկտար ընդհանուր մակերեսի վրա, 95,821.1 խորանարդ մետր ($52,948.4 + 42,872.8$) վառելափայտ ոչնչացնելով՝ ($2,773,560.33 + 120,855.81$) մանաթ, ինչպես նաև 3,829,411 մանաթ արժողությամբ տարբեր տեսակի և տրամագծի կոճղեր, բազմամյա ծառեր և թփեր անօրինական կերպով հատելով և 6,022,280 մանաթ արժողությամբ բնական վերաճի ոչնչացմամբ, ընդհանուր վնասը կազմել է 12,746,107.13 մանաթ ($2,894,416.13 + 3,829,411 + 6,022,280$): Այդ թվում՝ 2,497 հեկտար ընդհանուր մակերեսի վրա, այդ թվում՝ 2,319.7 հեկտար խիտ անտառ, 73,503.2 խորանարդ մետր մակերեսով անտառ ոչնչացնելով: 3,057,019.63 մանաթ:

Խոջալուի շրջանի տարածքում 22,428 հեկտար ընդհանուր մակերեսով 139,655.4 խորանարդ մետր ($73,503.2 + 66,152.2$) վառելափայտի ոչնչացման հետևանքով, որի արժեքը կազմում է 211,436.92 մանաթ, այդ թվում՝ շուկայական գնով 66,152.2 խորանարդ մետր՝ 3,268,456.54 մանաթ ($3,057,019.63 + 211,436.92$), ինչպես նաև տարբեր տեսակների և տրամագծերի ծառերի և թփերի, բազմամյա տնկարկների 5,556,671 մանաթ արժողությամբ հատման և 10,250,680 մանաթ արժողությամբ բնական վերականգնման ոչնչացման հետևանքով ընդհանուր վնասը կազմել է 19,075,807.54 մանաթ ($3,268,456.54 + 5,556,671 + 10,250,680$): 20,403 հեկտար մակերեսի վրա 3,537.4 հեկտար խիտ անտառ, այսինքն՝ 397,458.9 խորանարդ մետր վառելափայտ ($208,811.7 + 188,647.2$)՝ ընդհանուր 9,381,947.34 մանաթ ($8,777,276.06 + 604,671.28$):

Քելբաջարի շրջանի տարածքում 80,019 հեկտար ընդհանուր մակերեսի վրա, այդ թվում՝ 16,524 հեկտար խիտ անտառ՝ 73,468 հեկտար մակերեսով, ոչնչացվել է 208,811.7 խորանարդ մետր թեփ՝ 8,777,276.06 մանաթ արժողությամբ, և 188,647.2 խորանարդ մետր վառելափայտ՝ 604,671.28 մանաթ արժողությամբ, ինչպես նաև անօրինական կերպով կտրվել են կոճղերի վրա կանգնած տարբեր տեսակի և տրամագծի ծառեր և թփեր, 15,228,110 մանաթ արժողությամբ բազմամյա տնկարկներ և ոչնչացվել է 15,756,400 մանաթ արժողությամբ բնական վերաճի անտառ, որի վնասը կազմել է 40,366,457.34 մանաթ ($9,381,947.34 + 15,228,110 + 15,756,400$): Այդ թվում՝ 73,468 հեկտար մակերեսով խիտ անտառ՝ 16,524 հեկտար, այսինքն՝ ոչնչացվել է 1,090,177.1 խորանարդ մետր: 48,144,060.23 մանաթ արժողությամբ փայտանյութ, 873,676.4 խորանարդ մետր փայտանյութ՝ 2,841,154.03 մանաթ արժողությամբ և 1,963,853.4 խորանարդ մետր փայտանյութ՝ 50,985,214.26 մանաթ արժողությամբ:

Լաչինի շրջանում, որը ներառում է 9,565.3 հեկտար խիտ անտառ՝ 26,793 հեկտար մակերեսով, ոչնչացվել է 671,650.4 խորանարդ մետր թեփ՝ 29,845,204.27 մանաթ արժողությամբ, 582,585.4 խորանարդ մետր փայտանյութ՝ 1,886,118.19 մանաթ արժողությամբ և 1,254,235.8 խորանարդ մետր փայտանյութ՝ 31,731,322.47 մանաթ ($29,845,204.27 + 1,886,118.19$) արժողությամբ շուկայական գնով, ինչպես նաև տարբեր տեսակների և տրամագծերի ծառերի և թփերի ապօրինի հատումը՝ 38,261,808 մանաթ արժողությամբ և բնական վերածննդի ոչնչացում՝ 42,069,720 մանաթ արժողությամբ, ընդհանուր վնասը կազմել է 112,062,850.47 մանաթ: ($31,731,322.47 + 38,261,808 + 42,069,720$):

Այսպիսով, նրանք անօրինական կերպով կտրել են տարբեր տրամագծերի 212 ակացիա ծառ, ինչպես նաև այլ ծառեր և թփեր՝ դրանք հրկիզելով, ինչը հանգեցրել է 112,062,850.47 մանաթ արժողությամբ բնական պաշարների ոչնչացմանը:

Բացի այդ, նշված ժամանակահատվածում, քանի որ նրանք դադարեցրել են ջրամատակարարումը Գորանբոյի, Թարթառի, Բարդայի, Ախդամի, Աղջաբաղիի, Բեյլագանի և Բիլասուվարի տարածքներում գտնվող 56,200,000 հեկտար ոռոգվող գյուղատնտեսական հողերին, որոնք իրենց օկուպացիայի հետևանքով ջրամատակարարվում էին տարածքում գտնվող ջրային մարմիններից, այդ թվում՝ Թարթառ գետից, դադարեցրել են ջրամատակարարումը, 2005-2020 թվականներին Ադրբեջանի Հանրապետության պետական բյուջեից ընդհանուր առմամբ 102,831,600 մանաթ է ծախսվել այդ շրջանների տարածքներում 1,279 ենթաարտեզյան հորատանցքերի հորատման համար՝ բնակավայրերը ջրհեղեղների սպառնալիքից պաշտպանելու և Սարսանգի ջրամբարից ջրամատակարարումը կարգավորելու նպատակով:

Ջրամբարի տակ գտնվող Թարթառի և Բարդայի շրջանները պաշտպանելու համար Թարթառ գետի վրա կառուցվեցին անհրաժեշտ կառույցները: Քանի որ այս միջոցառումների իրականացման համար Ադրբեջանի Հանրապետության պետական բյուջեից ծախսվել է 6,090,000 մանաթ, անհրաժեշտ են եղել լրացուցիչ միջոցներ՝ գյուղատնտեսական հողերին ոռոգման ջուր մատակարարելու և ձմեռային արոտավայրերի մելիորացիոն վիճակը բարելավելու համար այն տարածքներում, որտեղ ժամանակավորապես բնակություն է հաստատել օկուպացված տարածքներից բռնի տեղահանված բնակչությունը, այդ թվում՝ Աղջաբեդիի և Ֆիզուլիի շրջանների տարածքում 2006-2020 թվականներին: Երկաթե և բետոնե ջրանցքների, փակ ջրահեռացման համակարգերի, բաց կոլեկտորների, մետաղական խողովակների և այլ նմանատիպ կառույցների կառուցման վրա ծախսվել է 91,861,000 մանաթ: Ջրային ռեսուրսների օգտագործման անհնարինության միտումնավոր ստեղծման և ջրամբարների անարդյունավետ շահագործման արդյունքում շրջակա միջավայրին պատճառված վնասը կազմել է 200,782,600 մանաթ ($102,831,600 + 6,090,000 + 91,861,000$):

Բացի այդ, նշված ժամանակահատվածում 12,000,000 մանաթ տուգանք է նշանակվել Ադրբեջանի Հանրապետության օկուպացված տարածքներում գտնվող Սարսանգի ջրամբարի ոչ պատշաճ շահագործման, այսինքն՝ որևէ կանոն չպահպանելու համար, ներառյալ ժամանակին մաքրումը, ամրացումը և ջրի ծավալի ոչ պատշաճ կարգավորումը: Սուգովուշանի ջրամբարի ոչ պատշաճ շահագործման համար՝ 20,708,000 մանաթ: Խաչինչայի ջրամբարի ոչ պատշաճ շահագործման համար՝ 20 824 000 մանաթ: Աղդամբենդի ջրամբարի անպատշաճ շահագործման համար՝ 20,824,000 մանաթ: Բացի այդ, «Կոնդալեն-1» ջրամբարի ոչ պատշաճ շահագործման համար նշանակվել է 1,156,000 մանաթ տուգանք, «Կոնդալեն-2» ջրամբարի համար՝ 2,066,000 մանաթ, «Աջազի» Կոնդալեն ջրամբարի համար՝ 3,442,000 մանաթ, իսկ օկուպացիայից առաջ կառուցված 7 ջրամբարների շահագործման համար՝ շահագործման բոլոր կանոնների խախտմամբ, 9,344,000 մանաթ տուգանք: Ընդհանուր առմամբ, ջրային մարմինների անպատշաճ օգտագործումից պատճառված նյութական վնասը կազմել է 69,540,000 մանաթ: Այսպիսով, ջրային մարմինների շահագործման խախտման հետևանքով Ադրբեջանի Հանրապետության Էկոլոգիային և բնությանը պատճառված ընդհանուր վնասը կազմել է 270,322,600 մանաթ ($200,782,600 + 69,540,000$):

Բացի այդ, վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության ղեկավարները և մյուս անդամները դիտավորյալ ոչնչացրել են 5210 հեկտար հանրային գյուղատնտեսական հողատարածքներ Զանգիլանի, Ջաբրայիլի, Գուբադլիի, Ֆիզուլիի, Լաչինի, Քելբաջարի,

Շուշայի, Խոջալուի, Խոջավենդի, Ադդամի, Թերթերի և Ներկայիս Ադդերեի շրջանների տարածքներում, որոնք նրանք զավթել են Ադրբեջանի դեմ 1990-ականների սկզբից մինչև 2023 թվականը մղված ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում: Ռազմական ագրեսիայի հետևանքով այս հողերը ենթարկվել են Էրոզիայի՝ խոշոր արկերի և հրթիռների պայթեցման, ականապատման և պայթուցիկ սարքերի տեղադրման պատճառով, ինչը հանգեցրել է լանդշաֆտի դեֆորմացման, հողի ոչնչացման և բուսականության դեգրադացիայի:

Այս հողերում մաքրման աշխատանքներն իրականացնելու համար անհրաժեշտ էին լրացուցիչ ռեսուրսներ, այդ թվում՝ ռազմական տեխնիկայի բեկորների, հրթիռային տարրերի և արկերի հեռացման համար: Նման աշխատանքներ իրականացնելու համար մեկ հեկտարի համար ծախսվել է 34,000 մանաթ, ինչը կազմում է ընդհանուր առմամբ 177,140,000 մանաթ: Բույսերի պաշտպանության կենսաբանական միջոցների, ինչպիսիք են օգտակար մանրէները և սնկային սպորները, կիրառման և քիմիական մշակման ընդհանուր ծախսերը կազմել են 4,428,500,000 մանաթ: Այս գործունեության արդյունքում 5,210 հեկտար գյուղատնտեսական հողերի վերականգնման համար ընդհանուր առմամբ ծախսվել է 11,398,959,000 մանաթ:

Այսպիսով, 1980-ականների վերջից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը, վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության ղեկավարները և մյուս անդամները, ծառերի միտումնավոր հատման, բուսականության ոչնչացման, ջրային աղբյուրների աղտոտման, ջրային ռեսուրսների օգտագործման անհնարինության, ինչպես նաև գյուղատնտեսական հողերի ոչնչացման և դրանց ռազմական Էրոզիայի միջոցով, Ադրբեջանի Հանրապետության Էկոլոգիային և բնությանը պատճառել են 13,487,959,374 մանաթի (տասներեք միլիարդ չորս հարյուր ութսունյոթ միլիոն ինը հարյուր հիսունինը հազար երեք հարյուր յոթանասունչորս մանաթ) ընդհանուր գումարի նյութական վնաս:

Ադրբեջանի Հանրապետության ռազմական-քաղաքական ղեկավարությանը, այդ թվում՝ զինված ուժերին և այլ զինված ձևավորումներին, ինչպես նաև նրանց անմիջական նյութատեխնիկական և անձնակազմային ապահովմանը, կենտրոնացված կառավարմանը, բանավոր և գրավոր հրահանգներին և քրեական կազմակերպության և նրա կառուցվածքային ստորաբաժանումների խիստ հսկողությանը՝ զինված տարբեր տեսակի զինատեսակներով, զինամթերքով, մարտական տեխնիկայով և այլ զինատեսակներով, որոնք գործում են Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում՝ խախտելով ներքին և միջազգային օրենքները, ինչպես նաև նրանց անդամներին, որոնց անձը քննությանը անհայտ է, յուրաքանչյուր անդամ քրեական կազմակերպության՝ ընդհանուր քրեական նպատակով և մտադրությամբ շարունակելու հայ հասարակության մեջ ձևավորվող ազգային ատելությունն ու հակառակությունը ադրբեջանցիների դեմ, ապահովելու Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքների պահպանումը իրենց կողմից օկուպացված, այսինքն՝ նրանց կողմից Ադրբեջանի դեմ վարած ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում, ցանկացած միջոցներով չթուլյալորելով ադրբեջանական բնակչության վերադարձը այնտեղ, որտեղ նրանք օրինական ապրել են, մշտապես պահելով նրանց վախի և խուճապի մեջ, նպատակ ունենալով ստիպել Ադրբեջանի Հանրապետությանը հրաժարվել իր ինքնիշխան տարածքներից ի վնաս Հայաստանի և այդ նպատակով իրականացնել ագրեսիայի գործողություններ Ադրբեջանի Հանրապետության

ինքնիշխան տարածքների նկատմամբ՝ ինչպես օկուպացված տարածքների հարևանությամբ, այնպես էլ դրանցից բավականին հեռու:

Դա անելիս՝ մշտապես պահելով ադրբեջանական քաղաքացիական բնակչության համար օկուպացված տարածքներում իրենց երկրի տարածքում ապրելու իրավունքից զրկված, բնակեցման վայրերում զինված հարձակումների կրակոցներով, պայթյուններով ու հրդեհներով, կիրառելով պատերազմի մեթոդներ, որոնք կարող են հանգեցնել մեծ ավերածությունների զինված հակամարտությունների ընթացքում, ծավալելով դիտավորությամբ գործողություններ՝ Էկոլոգիական սպառնալիքներ ստեղծելու համար, սահմանելով ականապատ դաշտեր և այլ պայթուցիկներ՝ առանց որևէ ռազմական անհրաժեշտության, զրկելով ադրբեջանական բնակչությանը ազատ տեղաշարժվելու, անվտանգ ապրելու և օգտվելու իրենց այլ հիմնական իրավունքներից:

Ազգային տարածքում նրանց միտումնավոր սպանելով առանձնակի դաժանությամբ, հետապնդելով նրանց իրենց պաշտոնական և հասարակական պարտականությունները կատարելու համար, հետապնդելով նրանց՝ որպես ադրբեջանցիներ լինելու համար, գերի վերցնելով, կազմակերպելով բռնի անհետացում, խոշտանգումներ և այլ հանցավոր նպատակներով, խախտելով միջազգային նորմերը, այդ թվում՝ ՄԱԿ-ի կանոնադրությունը (որն ուժի մեջ է մտել 1945 թվականի հոկտեմբերի 24-ին), ՄԱԿ-ի համընդհանուր մարդու իրավունքների մասին հռչակագիրը (1948 թվականի դեկտեմբերի 10-ին), Պատերազմի ժամանակ քաղաքացիական անձանց պաշտպանության մասին ժնկի չորրորդ կոնվենցիան (1949 թվականի օգոստոսի 12-ին), «Միջազգային զինված հակամարտությունների զոհերի պաշտպանության մասին» առաջին արձանագրությունը (1977 թվականի հունիսի 8-ին), Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին եվրոպական կոնվենցիան (1950 թվականի նոյեմբերի 4-ին), ՄԱԿ-ի 1974 թվականի դեկտեմբերի 14-ի թիվ 3314 (XXIX) բանաձևը «Ազրեյիայի սահմանման մասին», ՄԱԿ-ի քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագիրը (1966 թվականի դեկտեմբերի 16-ին), Անվտանգության և համագործակցության վերաբերյալ կոնֆերանսի եզրափակիչ ակտը: 1975 թվականի Եվրոպայի մասին կոնվենցիան (Յելսինկիի ակտ), ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին եվրոպական կոնվենցիան (1977 թվականի հունվարի 27-ին), հակահետևակային ականների օգտագործման, կուտակման, արտադրության և փոխանցման արգելման և դրանց ոչնչացման մասին Օտտավայի կոնվենցիան (1997 թվականի դեկտեմբերի 3-ին), որոշակի սովորական զենքերի օգտագործման արգելման կամ սահմանափակման մասին կոնվենցիան, որոնք կարող են չափազանց մեծ վնաս պատճառել կամ անխտիր ազդեցություն ունենալ (1980 թվականի հոկտեմբերի 10-ին) և այս կոնվենցիային կից ականների, ականապատ թակարդների և այլ սարքերի օգտագործման արգելման կամ սահմանափակման մասին արձանագրությունը, ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին Վարշավայի կոնվենցիան (2005 թվականի մայիսի 16-ին) և կասետային զինամթերքի մասին կոնվենցիան (2008 թվականի դեկտեմբերի 3-ին), Օսլոյի կոնվենցիայի դրույթները և Հայաստանի Հանրապետության և Ադրբեջանի Հանրապետության միջև պայմանական շփման գծում «հրադադարի հայտարարման» մասին Բիշքեկի արձանագրությունը (ամսաթիվը՝ 1994 թվականի մայիսի 8-ին, որն ուժի մեջ է մտել մայիսի 1-ին): 12, 1994), ինչպես նաև միջազգային իրավունքի սկզբունքները, ինչպիսիք են պետական սահմանների անձեռնմխելիությունը, պետությունների տարածքային ամբողջականությունը և «ուժի

կիրառման անթույլատրելիությունը» տարածք ձեռք բերելու նպատակով, որոնք արգելում են պետություններին ուժ կիրառել մեկ այլ պետության տարածքային ամբողջականության կամ քաղաքական անկախության դեմ, հակասում են այս իրավական փաստաթղթերի և այլ միջազգային իրավական նորմերի դրույթներին:

Օրենքի պահանջները կոպտորեն խախտելով՝ ռազմական անհրաժեշտությամբ չպահանջված լայնածավալ ավերածություններ պատճառելու մտադրությամբ, նրանք դիտավորյալ ոչնչացնում կամ վնասում են պետական և մասնավոր սեփականությունը, մասնավորապես՝ ուրիշների սեփականությունը, մեծ մասշտաբով՝ պայթեցնելով և այրելով այն: Նրանք նաև ոչնչացնում են այլ հանցավոր մտադրություններով քաղաքացիների բնակեցված տարածքների գույքը, ֆերմաները և ենթակառուցվածքները: Այս գործողությունները տեղի են ունենում Ադրբեջանի և Հայաստանի պայմանական սահմանին գտնվող բոլոր ուղղություններից՝ ոչ միայն Ադրբեջանի Ղարաբաղի շրջանում և հայերով բնակեցված այլ տարածքներում բնակվող անձանց հանցավոր գործունեության մեջ ներգրավելու, այլև ահաբեկչական կազմակերպությունների անդամներից, ինչպես նաև հայկական ծագում ունեցող անձանցից և արտասահմանում բնակվող այլ քաղաքացիներից վարձկաններ հավաքագրելու միջոցով: Այս անձանց մատակարարվում են զենք և զինամթերք, ապահովվում են նյութատեխնիկական պարագաներով, և ստեղծվում են զինված խմբավորումներ, որոնք օգտագործում են ավտոմատ հրազեն, հրետանային կայանքներ, բազմակի կրակող հրթիռային համակարգեր և տարբեր տրամաչափի զենքեր, որոնց մակնիշը և տեսակը ճշգրիտ հայտնի չեն քննությանը: Օգտագործվում են նաև դարանակալումներ և հանքարդյունաբերական տարածքներ կազմակերպելու սարքեր:

Գործողությունները ներառում են բնակելի թաղամասերի վրա զինված հարձակումների կազմակերպում, հրկիզումներ և պայթյուններ, կտտանքների, բռնության, ծայրահեղ դաժանության և բռնության այլ մեթոդների կիրառում: Այս բանաձևում նշված զոհերը գրանցվել են հետևյալ տարիներին՝

1988 թ. – առնվազն 24 անձ, բոլորը տղամարդիկ:

1989 թ. – առնվազն 28 անձ, որոնցից 5 կանայք, այդ թվում՝ 10 երեխա:

1990 թ. – առնվազն 118 անձ, այդ թվում՝ 108 քաղաքացի, որոնցից 10 կանայք և 8 երեխաներ, և 6 զինծառայողներ:

1991 թ. – առնվազն 281 անձ, որոնցից 43 երեխաներ, 272 քաղաքացի, 52 զինծառայողներ:

1992 թ. – 4286 տղամարդ, 346 կին, այդ թվում՝ 199 երեխա, 1331 քաղաքացի և 3301 զինծառայող:

1993 թ. – 3768 տղամարդ, 323 կին, այդ թվում՝ 129 երեխա, 1079 քաղաքացի և 3012 զինծառայող:

1994 թ. – 4762 տղամարդ, 27 կին, այդ թվում՝ 32 երեխա, 284 քաղաքացի և 4505 զինծառայող:

1995 թ. – առնվազն 289 անձ, այդ թվում՝ 288 տղամարդ, 1 կին և 5 երեխա, 39 քաղաքացի և 250 զինծառայող:

1996 թ. – առնվազն 182 անձ, որոնցից 181 տղամարդ, 1 կին և 4 երեխա, 28 քաղաքացի և 154 զինծառայող:

1997 թ. – առնվազն 163 անձ, բոլորը տղամարդիկ, այդ թվում՝ 3 երեխա, 27 քաղաքացի և 136 զինծառայող:

1999 թ. – առնվազն 114 անձ:

2000 թ. – առնվազն 41 անձ, որոնցից 40 տղամարդ, 1 կին, 1 երեխա, 9 քաղաքացի և 32 զինծառայող:

2001 թ. – առնվազն 44 անձ, որոնցից 43 տղամարդ, 1 կին, 1 երեխա, 11 քաղաքացի և 33 զինծառայող:

2002 թ. – առնվազն 53 անձ, այդ թվում՝ 3 երեխա, 6 քաղաքացի և 47 զինծառայող:

2003 թվականին՝ ոչ պակաս քան 57 անձ, ներառյալ 1 կին, 1 երեխա, 6 քաղաքացի և 51 զինծառայող:

2004 թվականին՝ ոչ պակաս քան 34 անձ, ներառյալ 1 երեխա, 13 քաղաքացի և 21 զինծառայող:

2005 թվականին՝ ոչ պակաս քան 36 անձ, ներառյալ 1 երեխա, 8 քաղաքացի և 28 զինծառայող:

2006 թվականին՝ ոչ պակաս քան 21 անձ, ներառյալ 20 տղամարդ, 1 կին, 4 քաղաքացի և 17 զինծառայող:

2007 թվականին՝ ոչ պակաս քան 36 անձ, ներառյալ 1 երեխա, 7 քաղաքացի և 29 զինծառայող:

2008 թվականին՝ ոչ պակաս քան 27 անձ, բոլորը տղամարդիկ, ներառյալ 8 քաղաքացի և 19 զինծառայող:

2009 թվականին՝ ոչ պակաս քան 11 անձ, որոնցից 10 տղամարդ և 1 կին, 2 քաղաքացի և 9 զինծառայող:

2010 թվականին՝ ոչ պակաս քան 20 անձ, բոլորը տղամարդիկ, ներառյալ 2 քաղաքացի և 18 զինծառայող:

2011 թվականին՝ գրանցվել է ոչ պակաս քան 16 անձ, ներառյալ 15 տղամարդ և 1 կին, որոնցից 2 երեխա, 4 քաղաքացի և 12 զինծառայող:

2012 թվականին՝ մահացածների թիվը կազմել է ոչ պակաս քան 14 անձ, ներառյալ 1 քաղաքացի և 13 զինծառայող:

2013 թվականին՝ մահացել է ոչ պակաս քան 10 անձ, որոնցից 1 քաղաքացի և 9 զինծառայող:

2014 թվականին՝ գրանցվել է ոչ պակաս քան 36 անձ, ներառյալ 3 քաղաքացի և 33 զինծառայող:

2015 թվականին՝ մահացել է ոչ պակաս քան 32 անձ, որոնցից 3 քաղաքացի և 29 զինծառայող:

2016 թվականին՝ մահացածների թիվը հասել է 112 մարդու, որոնցից 1 տղամարդ, 1 կին, 1 երեխա, 6 քաղաքացի և 106 զինծառայող:

2017 թվականին՝ գրանցվել է ոչ պակաս քան 21 անձ, ներառյալ 19 տղամարդ, 2 կին, որոնցից 1 երեխա, 4 քաղաքացի և 17 զինծառայող:

2018 թվականին՝ մահացել է ոչ պակաս քան 7 անձ, բոլորը զինծառայող տղամարդիկ:

2019 թվականին՝ գրանցվել է ոչ պակաս քան 5 անձ, բոլորը զինծառայող տղամարդիկ, որոնցից 1 քաղաքացի և 4 զինծառայող:

2020 թվականին՝ մահացել է ոչ պակաս քան 2991 անձ, որոնցից 2956 տղամարդ, 35 կին (որոնցից 12 երեխաներ), 105 քաղաքացի և 2886 զինծառայող: Այս թիվից 2866 անձ մասնակցել է Հայրենական պատերազմին 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 10-ը:

2021 թվականին՝ մահացել է ոչ պակաս քան 47 անձ, որոնցից 1 երեխա, 20 քաղաքացի և 27 զինծառայող:

2022 թվականին՝ գրանցվել է ոչ պակաս քան 232 մահացած, ներառյալ 16 քաղաքացի և 216 զինծառայող:

2023 թվականին՝ մահացել է ոչ պակաս քան 1 զինծառայող տղամարդ: 2023 թվականի ընդհանուր մահացածների թիվը կազմել է 3053 քաղաքացի, 15298 զինծառայող, 17607 տղամարդ և 744 կին, որոնցից 401 երեխա:

Մտադրությամբ սպանվել է 18,351 մարդ, ներառյալ 401 երեխա՝

- 1988 թվականին՝ ոչ պակաս քան 42 մարդ, որոնցից 40 տղամարդ և 2 կին, ներառյալ 19 քաղաքացի և 23 զինծառայող:
- 1989 թվականին՝ ոչ պակաս քան 128 մարդ, որոնցից 122 տղամարդ և 6 կին, ներառյալ 4 երեխա, 95 քաղաքացի և 33 զինծառայող:
- 1990 թվականին՝ ոչ պակաս քան 267 մարդ, որոնցից 245 տղամարդ և 22 կին, ներառյալ 10 երեխա, 199 քաղաքացի և 68 զինծառայող:
- 1991 թվականին՝ ոչ պակաս քան 587 մարդ, որոնցից 567 տղամարդ և 67 կին, ներառյալ 15 երեխա, 437 քաղաքացի և 217 զինծառայող:
- 1992 թվականին՝ ոչ պակաս քան 9284 մարդ, ներառյալ 8706 տղամարդ, 578 կին, ներառյալ 265 երեխա, 19413 քաղաքացի և 7343 զինծառայող:

Հաջորդ տարիներին շարունակվել է մարդկային զոհերի աճը զինված կոնֆլիկտի ընթացքում՝

- 1993 թվականին՝ ոչ պակաս քան 6778 մարդ, ներառյալ 6628 տղամարդ, 150 կին, որոնցից 57 երեխա, 489 քաղաքացի և 6289 զինծառայող:
- 1994 թվականին՝ ոչ պակաս քան 9102 մարդ, ներառյալ 9046 տղամարդ, 56 կին, ներառյալ 23 երեխա, 228 քաղաքացի և 8874 զինծառայող:
- 1995 թվականին՝ ոչ պակաս քան 1537 մարդ, որոնցից 1521 տղամարդ, 16 կին, 13 երեխա, 90 քաղաքացի և 1447 զինծառայող:
- 1996 թվականին՝ ոչ պակաս քան 1144 մարդ, որոնցից 1130 տղամարդ, 14 կին, ներառյալ 5 երեխա, 44 քաղաքացի և 1100 զինծառայող:
- 1997 թվականին՝ ոչ պակաս քան 1003 մարդ, ներառյալ 990 տղամարդ, 13 կին, ներառյալ 3 երեխա, 24 քաղաքացի և 979 զինծառայող:

- 1998 թվականին՝ ոչ պակաս քան 557 մարդ, ներառյալ 555 տղամարդ, 2 կին, ներառյալ 4 երեխա, 16 քաղաքացի և 541 զինծառայող:
- 1999 թվականին՝ գրանցվել է ոչ պակաս քան 387 մահացած, որոնցից 386 տղամարդ, 1 կին և 3 երեխա, 17 քաղաքացի և 370 զինծառայող:
- 2000 թվականին՝ գրանցվել է ոչ պակաս քան 326 մահացած, ներառյալ 325 տղամարդ, 1 կին և 5 երեխա, 11 քաղաքացի և 315 զինծառայող:

Եվ հետագայում, մինչև 2024 թվականը, շարունակվել են զոհերը քաղաքացիական և զինծառայողների շարքում, ներառյալ 2021 թվականին՝ ոչ պակաս քան 676 մարդ, ներառյալ 672 տղամարդ, 4 կին, որոնցից 65 քաղաքացի և 611 զինծառայող:

Ընդհանուր զոհերի թիվը բոլոր տարիներին կազմել է 55,177 մարդ, որոնցից 3,710 քաղաքացի, 51,467 զինծառայող, 54,103 տղամարդ, 1,074 կին և 457 երեխա:

Այնուամենայնիվ, այս մարդկանց մեծամասնության սպանությունը կանխվել է զոհերի կողմից հարձակումներից խուսափելու հնարավորության, ժամանակին բժշկական օգնության, միջազգային կազմակերպությունների միջամտության շնորհիվ գերեվարվածների և պատանդների հարցում, ինչպես նաև մի շարք այլ հանգամանքների, որոնք կախված չէին զոհերից:

Բացի այդ, 1987 թվականից սկսած, Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում մշակվել և պլանավորվել են գործողություններ, որոնք ուղղված էին այս պատերազմի հետևանքների վատթարացմանը Ադրբեջանի Հանրապետության համար, պետական տնտեսության վնասմանը և այլ քրեական նպատակների իրականացմանը: Ադրբեջանի դեմ ուղղված ռազմական գործողությունների շրջանակներում հակառակորդը օգտագործել է տարբեր միջոցներ, ներառյալ դաշտային ականների տեղադրում և հարձակման նախապատրաստման այլ ձևեր, ինչպես նաև ենթակառուցվածքների ոչնչացում:

Այս գործողություններին արձագանքելով՝ Ադրբեջանի Հանրապետությունը նշանակալի միջոցներ է հատկացրել տուժած քաղաքացիական անձանց օգնության համար: Մասնավորապես, նահատակ ճանաչվածների ընտանիքներին հատկացվել է 2,540,657,321 մանաթ: Այս միջոցները նախատեսված էին վնասների փոխհատուցման և օգնություն տրամադրելու նրանց, ովքեր տարբեր աստիճանի հաշմանդամություն են ստացել հակամարտության ընթացքում ստացած վնասվածքների հետևանքով:

Բացի այդ, զոհերի բնակարանային խնդիրները լուծելու համար հատկացվել է 1,027,040,000 մանաթ, իսկ մարդկանց մեքենաներով, ինչպես նաև հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար պրոթեզներով և օրթոպեդիկ պարագաներով ապահովելու համար՝ 83,970,000 մանաթ: Վնասվածքներ և հաշմանդամություն ունեցողներին օգնելու համար Ադրբեջանը նաև 44,208,057 մանաթ է հատկացրել անվասայլակներ, հեծանիվներ և այլ տեխնիկական վերականգնողական սարքավորումներ տրամադրելու համար:

Բացի վերը նշված միջոցառումներից, զոհերի սոցիալական և հոգեբանական աջակցության և վերականգնողական ծառայությունների համար հատկացվել է 8,695,675 մանաթ: 2020 թվականին, 44-օրյա Հայրենական պատերազմի ընթացքում մարտական գոտիներում քաղաքացիների գույքին պատճառված վնասի դիմաց, վճարվել է 15,281,500 մանաթ: Այս միջոցներն օգտագործվել են քաղաքացիական

բնակչության գույքը, այդ թվում՝ կենցաղային տեխնիկան և իրերը վերականգնելու համար:

1987 թվականին Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում հանցավոր կազմակերպությունն իրականացրել է հանցավոր ծրագիր, որը, ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ, հանգեցրել է Ադրբեջանի տարածքում զինված հարձակումների մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը: Այս հարձակումներն իրականացվել են ՀՀ զինված ուժերի նյութատեխնիկական բազայի, ինչպես նաև 366-րդ գնդից և Ղարաբաղում և Նախկինում Խորհրդային Միությանը, իսկ ավելի ուշ՝ Ռուսաստանի Դաշնությանը պատկանող այլ տարածքներում տեղակայված այլ զինված կազմավորումներից ապօրինի կերպով ստացված ռետուրսների միջոցով:

Ագրեսիայի նպատակներից մեկը ադրբեջանական բանակի զենքի, զինամթերքի, ռազմական տեխնիկայի, ռազմական ենթակառուցվածքների և այլ նյութական ռետուրսների ոչնչացումն ու վնասումն էր: Չենքի, զինամթերքի, ռազմական օպտիկական սարքերի և այլ ռազմական տեխնոլոգիական օբյեկտների ոչնչացումը և առգրավումը տեղի է ունեցել Լաչինի, Քելբաջարի, Գուբադլիի, Ադդամի, Ջեբրաիլի, Ֆիզուլիի, Չանգիլանի տարածքներում, ինչպես նաև Ղազախի, Թովուզի, Գեդաբեյի և Հայաստանի հետ սահմանի երկայնքով գտնվող այլ տարածքներում:

Բացի այդ, ագրեսորները վնասել են վառելիքի և քսանյութերի պահեստները, ինչպես նաև սննդամթերքը և այլ ռազմական ռետուրսները: Արդյունքում, այս տարածքներում ոչնչացվել և բռնագրավվել են 6,499.42 մանաթի վառելիք և քսանյութեր, 2,138,501.48 մանաթի սննդի պահեստներ, ճաշարաններ և սննդի տեղափոխման տրանսպորտային միջոցներ, ինչպես նաև 12,780,406.07 մանաթի զինվորական համազգեստի պահեստներ և այլ գույք:

Հատուկ ուշադրություն է դարձվել ինժեներական սարքավորումների, այդ թվում՝ ականազերծման սարքավորումների և այլ տեխնիկական աջակցության սարքավորումների ոչնչացմանը և առգրավմանը: Այս գործողություններից վնասը կազմել է 3,275,499.87 մանաթ: 24,793,996.83 մանաթ արժողությամբ կապի սարքավորումները, այդ թվում՝ ռադիոսարքավորումները և կապի համակարգերը ոչնչացվել և շարքից դուրս են բերվել:

Բացի այդ, ագրեսիայի ընթացքում ոչնչացվել են կարևորագույն ենթակառուցվածքային օբյեկտներ, ինչպիսիք են շտաբները, հանրակացարանները, պահեստները, լվացքատները և այլ շենքեր, ինչի հետևանքով վնասը կազմել է 4,719,445.53 մանաթ: Ղազախի, Թովուզի, Գեդաբեյի նման շրջաններում և Հայաստանի հետ սահմանի երկայնքով ավերվել և վնասվել են ռազմական կազմավորումներին պատկանող ինժեներական կառույցներ, շենքեր և այլ օբյեկտներ՝ ընդհանուր առմամբ 1,380,442.36 մանաթի չափով:

Բացի այդ, ոչնչացվել և շարքից դուրս են եկել ռազմական բժշկական հաստատությունը և բժշկական մեքենաները՝ պատճառելով 57,909.87 մանաթի վնաս: Այս բոլոր գործողությունները նպատակ ունեին թուլացնել ադրբեջանական բանակի պաշտպանունակությունը և նյութական վնաս հասցնել:

Այս ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում ոչնչացվեց և շարքից դուրս եկավ Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության Նախարարությանը և այլ անվտանգության

մարմիններին պատկանող գույքը: Այս ավերիչ գործողությունների պատճառած ընդհանուր վնասը կազմել է 908,404,826 մանաթ:

Վարդանյան Ռուբենը դատապարտվել է հետևյալ հանցագործությունների համար.

Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքների օկուպացիա իրականացնելու համար, հանցավոր համայնքի (կազմակերպության), որը գործում է Հայաստանի ռազմական-քաղաքական դեկավարության վերահսկողության տակ, կատարած գործողությունների համար՝ 100.1, 100.2, 107, 109, 110, 112, 113, 114.1, 115.2, 116.0.1, 116.0.2, 116.0.10, 116.0.11, 116.0.16, 116.0.18, 120.2.1, 120.2.3, 120.2.4, 120.2.7, 120.2.11, 120.2.12, 29, 120.2.1, 29, 120.2.3 հոդվածներով:

Հանցագործությունների կատարմանը մասնակցելու նպատակով, ինչպես նաև հանցագործություններ կատարելու նպատակով, ըստ 29, 120.2.4, 29, 120.2.7, 29, 120.2.11, 29, 120.2.12, 192.3.1, 214.2.1, 214.2.3, 214.2.4, 214-1, 218.1, 218.2, 228.3, 270-1.2, 270-1.4, 278.1, 279.1, 279.2, 279.3 և 318.2 հոդվածների, դեկտեմբերի սկզբին 2020 թվականին ներգրավվել է նշված հանցավոր համայնքում (կազմակերպությունում) և դրան են փոխանցել տարբեր գումարներ և այլ գույք՝ մասնակիորեն, ուղիղ և ոչ ուղիղ կերպով կատարելով գործողություններ, որոնք սպառնում էին ահաբեկչության, ավիացիոն անվտանգության և պետական անվտանգության ոլորտներում Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում, իմանալով, որ դրանք օգտագործվելու են սահմանադրական կարգի բռնի փոփոխման, զինված խմբավորումների և կազմակերպությունների ստեղծման և կազմակերպման համար, որոնք չեն նախատեսվում օրենքով, իմանալով, որ դրանք օգտագործվելու են ահաբեկչական կազմակերպությունների ֆինանսավորման համար:

Աշխատելով ընդհանուր հանցագործական նպատակի և մտադրությունների համաձայն՝ նա ապօրինի ձեռք է բերել, պահել, տեղափոխել և փոխանցել այլ անձանց կրակային զենքեր, դրանց բաղկացուցիչ մասեր, զինամթերք, պայթուցիկ նյութեր և սարքեր հանցավոր խմբում (կազմակերպությունում), ապօրինի հատել է Ադրբեջանի Հանրապետության պահպանվող պետական սահմանը՝ առանց պետական սահմանի մաքսակետերի և ապօրինի մտել է Ադրբեջանի Հանրապետության տարածք որպես օտար երկրի քաղաքացի: 2022 թվականի նոյեմբերի 4-ից 2023 թվականի փետրվարի 23-ը նա «պետական նախարար» պաշտոնակատարի անվանմամբ և հետագա շրջանում մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի վերջը հանցավոր խմբում (կազմակերպությունում) աշխատել է «Արցախ» կոչվող կազմակերպությունում, որը ստեղծվել է հանցավոր խմբի կողմից՝ Ադրբեջանի Հանրապետության օկուպացված տարածքներում, և այդ կազմակերպության անդամները ընդհանուր հանցավոր մտադրությունների և նպատակների շրջանակներում անմիջականորեն մասնակցել են Ադրբեջանի Հանրապետության և Նրա ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց դեմ հանցագործություններ իրականացնելու որոշումների կայացմանը, կազմակերպված խմբում, որը մտնում էր այդ հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) մեջ, ապօրինի տեղափոխել են Հայաստանի Հանրապետության տարածքից Ադրբեջան կրակային զենք, զինամթերք, պայթուցիկ նյութեր և սարքեր, կազմակերպել և անցկացնում էին ուսուցումներ այս գործողությունների կատարելու, կրակային զենքերի, պայթուցիկ նյութերի և սարքերի օգտագործման, տեխնիկական միջոցների կիրառման նպատակով ահաբեկչություն իրականացնելու համար: Նրանք նաև ստեղծել են Ադրբեջանի Հանրապետության օրենսդրությամբ չնախատեսված զինված խմբավորումներ և

կազմակերպություններ հանցավոր համայնքում (կազմակերպությունում), ապահովել են դրանք զենքերով, զինամթերքով, պայթուցիկ նյութերով, մարտական տեխնիկայով և ռազմական զույքով, մասնակցել են այդ խմբավորումների և կազմակերպությունների կողմից Ադրբեջանի տնտեսություններ, հաստատություններ, կազմակերպություններ և անհատների վրա իրականացված հարձակումների կազմակերպմանը, ինչը հանգեցրել է մարդկանց մահվան և այլ ծանր հետևանքների:

Ավելին, Ռուբեն Վարդանյանը, ղեկավարելով հանցագործ համայնք (կազմակերպություն) և նրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները, համագործակցելով այլ անձանց հետ, գործող լինելով հանցագործ համայնքի (կազմակերպության) կազմում՝ ընդհանուր հանցագործ նպատակների և մտադրությունների համաձայն, պլանավորելով ագրեսիվ պատերազմի շարունակությունը Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ, պատրաստելով նոր հարձակման պլաններ, ղեկավարելով ագրեսիվ պատերազմը, շարունակելով այդ նպատակները և մտադրությունները, բռնի կերպով տեղահանելով ադրբեջանցի բնակչությանը օրենքով թույլատրելի բնակության վայրերից՝ առանց միջազգային իրավունքի և Ադրբեջանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված հիմքերի, այսինքն՝ հրաժարվելով մարդկանց հիմնական իրավունքներից խմբին պատկանելու հիմքով, ձերբակալելով, խլելով և առանձնացնելով մարդկանց՝ նրանց իրավական պաշտպանությունից երկարատև զրկելու նպատակով՝ պետական ու քաղաքական կազմակերպությունների աջակցությամբ և համաձայնությամբ, հետագայում ժխտելով մարդկանց ազատության զրկումը և հրաժարվելով տրամադրել տեղեկություններ նրանց ճակատագրի և գտնվելու վայրի մասին, ձերբակալելով և այլ կերպ զրկելով մարդկանց ազատությունից՝ միջազգային իրավունքի խախտմամբ, և ֆիզիկական ցավ և բարոյական տառապանք պատճառելով նրանց, ում ազատությունը այլ կերպ սահմանափակվել է, հավաքելով, ուսուցանելով, ֆինանսավորելով և տրամադրելով այլ նյութական աջակցություն, ինչպես նաև օգտագործելով նրանց ռազմական հակամարտություններում և ռազմական գործողություններում, պատանդառության ենթարկելով ռազմագերիներին և այլ անձանց, ովքեր գտնվում են միջազգային հումանիտար իրավունքի պաշտպանության տակ, դաժան և անմարդկային վերաբերմունք ցուցաբերելով նրանց, նրանց պահելով որպես պատանդներ, կիրառելով պատերազմի վարքի մեթոդներ, որոնք կարող են հանգեցնել էական ավերածությունների զինված հակամարտության ժամանակ, դիտավորյալ լայնածավալ, երկարաժամկետ և լուրջ վնաս հասցնելով շրջակա միջավայրին, հարձակում իրականացնելով քաղաքացիական բնակչության և որոշ քաղաքացիական անձանց վրա, ովքեր չեն մասնակցում ռազմական գործողություններին, բռնի ուժ կիրառելով ռազմական գործողությունների տարածքներում բնակչության հանդեպ, նրանց սեփականության ոչնչացում, հարձակվելով օբյեկտների վրա, որոնց ոչնչացումը կարող է հանգեցնել մեծ կորուստների քաղաքացիական բնակչության մեջ և էական վնաս հասցնել քաղաքացիական օբյեկտներին, կիրառելով ռազմական միջոցներ, միջոցներ և մեթոդներ, որոնք արգելված են միջպետական գործարքներով, որոնց մասնակիցներ են Ադրբեջանի Հանրապետությունը և այլ երկրներ:

Ռազմագերիների և միջազգային մարդասիրական իրավունքով պաշտպանված այլ անձանց ձերբակալման և ազատազրկման այլ ձևերով՝ միջազգային իրավունքի խախտմամբ, ինչպես նաև դատավարական իրավունքներից զրկելու դեպքում՝ կապված զոհերի ծառայողական և հասարակական պարտականությունների կատարման հետ՝ հատկապես դաժան և ընդհանուր առմամբ վտանգավոր եղանակով,

երկուսից ավելի անձանց դիտավորյալ սպանության դեպքում՝ ազգային, էթնիկական, մշակութային և կրոնական հիմքերով, ինչպես նաև նրանց սպանելու փորձի դեպքում, այսինքն՝ նրանց կյանքից դիտավորյալ զրկելու դեպքում: Մասնակցելով անօրինական ձեռնարկատիրական գործունեության, որը հատկապես մեծ վնաս է հասցնում Ադրբեջանի Յանրապետությանը, նրա ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, այսինքն՝ մասնակցելով հարկերը հաշվի չառնելով իրականացվող ձեռնարկատիրական գործունեությանը: Համաձայնություն (լիցենզիա) է պահանջվում հրագեն օգտագործելիս հասարակական անվտանգությունը խախտելու, բնակչության շրջանում խուճապ առաջացնելու, պետական մարմինների կողմից որոշումների կայացման վրա ազդելու, մարդկանց մահ պատճառելու, նրանց առողջությանը վնաս հասցնելու, զգալի ավերածություններ պատճառելու նպատակով: Նա նաև մասնակցել է պայթյունների, հրդեհների և այլ գործողություններ (ահաբեկչական գործողություններ), որոնք ստեղծել են գույքին վնաս հասցնելու և այլ սոցիալապես վտանգավոր հետևանքների սպառնալիք, որոնք հանգեցրել են մարդկանց մահվան և այլ ծանր հետևանքների առաջացման, ինչպես նաև այդ նպատակներով նման գործողություններ կատարելու սպառնալիքին, թռիչքի ընթացքում ինքնաթիռներին գիտակցաբար կեղծ տեղեկատվություն փոխանցելուն կամ ինքնաթիռների ավիացիոն սարքավորումների աշխատանքը դիտավորյալ խափանելուն, թռիչքի ընթացքում ինքնաթիռների անվտանգությանը սպառնալիք ստեղծելուն, շահագործման մեջ գտնվող ինքնաթիռների թռիչքների անվտանգությանը սպառնալիք ստեղծող վնաս պատճառելուն, Ադրբեջանի Յանրապետության Սահմանադրությանը հակասող գործողությունների կատարմանը, որոնք ուղղված են պետության սահմանադրական կարգի բռնի փոփոխությանը Ադրբեջանի Յանրապետության տարածքում:

Այսպիսով, Ռուբեն Վարդանյանը, մասնակցելով հանցավոր միավորման (կազմակերպության) և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումների գործունեությանը, որը պլանավորում էր ագրեսիվ պատերազմ Ադրբեջանի Յանրապետության դեմ, շարունակել է մշակել հարձակման նոր ծրագրեր և կազմակերպել ագրեսիվ պատերազմ՝ գիտակցելով, որ տարբեր օտարերկրյա պետությունների քաղաքացիներին պատկանող միջոցներն ու գույքը կօգտագործվեն ահաբեկչական կազմակերպության ֆինանսավորման համար: Նա գիտեր, որ այս ռեսուրսները կուղղորդվեն հանցավոր կազմակերպության կողմից՝ Քրեական օրենսգրքի 214, 270-1, 278 և 279 հոդվածներով նախատեսված գործողությունները նախապատրաստելու, կազմակերպելու և կատարելու համար:

Բացի այդ, մարդասիրական նպատակների քողի տակ նա մասնակցել է «Ավրորա» հիմնադրամի ստեղծմանը՝ միաժամանակ տրամադրելով նյութեր և միջոցներ, որոնք օգտագործվել են ահաբեկչական գործունեությունը ֆինանսավորելու համար: 2020 թվականի դեկտեմբերի 9-ին Ադրբեջանի քաղաքացի Միրզա Դինային Ռուբեն Վարդանյանի հանձնարարությամբ ժամանել է Խանքենդի քաղաք և հանձնել «Ավրորա» հիմնադրամից հատկացված 2370 դոլարը, ինչպես նաև ռազմական սեփականություն համարվող դաշտային զինվորական համազգեստը, որը տրամադրվել էր անօրինական զինված խմբավորումների մաս կազմող 150 քուրդ վարձկանների: Այս վարձկանները գործել են որպես հանցավոր կազմակերպության մաս՝ Ադրբեջանի Յանրապետության տարածքում, որտեղ ժամանակավորապես տեղակայված էին ռուսական խաղաղապահ ուժերը, և ֆինանսավորել են ահաբեկչությունը՝ նյութական աջակցություն և մատակարարումներ տրամադրելով

զինված կազմավորումներին և խմբավորումներին, որոնք նախատեսված չեն Ադրբեջանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

Բացի այդ, «Ոմա» ահաբեկչական կազմակերպության հիմնադիր Ռուբեն Վարդանյանը, որը օրենքով չնախատեսված զինված կազմավորում է, սկսեց կառավարել կազմակերպված ավազակախումբ՝ որպես հանցավոր կազմակերպության կառուցվածքային ստորաբաժանում ինչպես Հայաստանի Հանրապետությունում, այնպես էլ օկուպացված տարածքներում: Ներկայումս կազմակերպությունը մասնաճյուղեր ունի Երևանում (Իրևան), Գորուսում, Ղափանում, Սիսիանում (Գարաբախ), Էջմիածնում (Ուլկիլսա) և Եղեգնաձորում (Քեշիշքենդ): Վարդանյանը 2016 թվականին մասնակցել է Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում տեղի ունեցած ռազմական գործողություններին, 2022 թվականի մայիսի 22-ին WhatsApp բջջային հավելվածի միջոցով շփվելով **Վլադիմիր Թևանի Վարտանովի** (առավել հայտնի որպես Վովա Վարտանով) հետ:

Կազմակերպության մեջ էին նաև այնպիսի անձինք, ինչպիսիք են Հակոբյան Արմեն Վոլոդի, Օհանյան Հարութ Արայկի, Դալլաքյան Խաչիկ Սևադային, Հակոբյան Միքայել Արթուրի, Իսայան Հովհաննես Սասունի, Բաքչյան Ալբերտ Արտակի, Հովհանյան Հովհաննես Միկայիլ, որոնք մասնակցել են Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում տեղի ունեցած ռազմական գործողություններին որպես «Ոմա» ահաբեկչական կազմակերպության հրահանգիչներ: Այս անձինք կազմակերպել են Ադրբեջանի Հանրապետության քաղաքացիների դեմ ահաբեկչական գործողություններ կատարելու մեթոդների, այդ թվում՝ հրազենի, պայթուցիկ նյութերի և այլ վտանգավոր մեթոդների կիրառման վերաբերյալ ուսուցումներ:

Ռուբեն Վարդանյանը նաև կատարել է ահաբեկչության ֆինանսավորման գործողություններ՝ դիտավորյալ տրամադրելով միջոցներ և այլ գույք՝ գիտակցելով, որ դրանք կօգտագործվեն Քրեական օրենսգրքի 214, 270-1, 278 և 279 հոդվածներով նախատեսված գործողությունները նախապատրաստելու, կազմակերպելու և կատարելու համար:

Բացի այդ, Ռուբեն Վարդանյանը, շարունակելով իր հանցավոր գործունեությունը հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան, խախտելով 2005 թվականի մայիսի 16-ի «Ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին» Վարչապալի կոնվենցիայի և բազմաթիվ այլ միջազգային իրավական նորմերի դրույթները, ինչպես նաև Ադրբեջանի Հանրապետության Ղարաբաղի շրջանում, խախտելով ներպետական և միջազգային իրավական նորմերը, և Հայաստանի ռազմաքաղաքական դեկլարության վերահսկողության ներքո, անօրինականորեն գործելով Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում կազմակերպված ավազակախմբերի, օրենքով չնախատեսված զինված կազմավորումների տեսքով, գործելով զենքի, զինամթերքի, պայթուցիկ նյութերի, ռազմական տեխնիկայի և ռազմական տեխնիկայի օգտագործմամբ, ինչպես նաև Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքը նշված անօրինական զինված կազմավորումների կողմից օկուպացիայի տակ պահելու և ահաբեկչական գործողություններ և այլ ծանր և հատկապես ծանր հանցագործություններ կատարելու նպատակով, 2022 թվականի հունիսին, Ռուսաստանի Դաշնության տարածքում գործող «ԱԿՎԱ» ընկերության պաշտոնյաների հետ բանակցությունների միջոցով, ձեռք է բերել կառավարվող զենիթային հրթիռներ (ԻՉԿ), փոխադրման և բացթողման տարաներ

(ՆԲԿ), փաթեթային տիպի փոխադրման և բացթողման տարաներ (ՓՆԲԿ), թիրախների հայտնաբերման կայաններ (ԹԴԿ), մարտկոցներ, ռադիոհաղորդիչ ստորաբաժանումներ (BARB), էլեկտրակայաններ և ստուգիչ կայաններ (PTS), ինչպես նաև այլ սարքեր, որոնք գտնվում էին հանցավոր կազմակերպության տիրապետության տակ և օգտագործվում էին քաղաքացիական և ռազմական թիրախների դեմ: Այս կապակցությամբ պատրաստվել և համաձայնեցվել է համատեղ ձեռնարկություն ստեղծելու վերաբերյալ «Համաձայնագրի պայմաններ» վերնագրով փաստաթղթերի փաթեթ, և այդ նպատակով իրականացվել են ահաբեկչության ֆինանսավորման գործողություններ՝ անձնական և այլ դրամական միջոցների մասնակի, ուղղակի և անուղղակի հավաքագրման և փոխանցման միջոցով: Բացի այդ, Ռուբեն Վարդանյանը, որպես կազմակերպված խմբի մաս, որը միացել է հանցավոր համայնքին (կազմակերպությանը) 2022 թվականի սեպտեմբերին, հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին համապատասխան, լինելով օտարերկրյա պետության քաղաքացի, անօրինական կերպով հատել է Ադրբեջանի Հանրապետության պահպանվող պետական սահմանը պետական անցակետերից դուրս՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դեպի Լաչինի շրջան և մուտք գործել Ադրբեջանի Հանրապետության տարածք՝ հաստատվելով Ադրբեջանի Հանրապետության Ղարաբաղի տնտեսական շրջանում ռուս խաղաղապահների կողմից ժամանակավորապես զբաղեցված տարածքում:

Դրանից հետո, խախտելով 1990 թվականի նոյեմբերի 19-ի «Եվրոպայում սովորական զինված ուժերի սահմանափակման մասին» պայմանագրի, 1997 թվականի դեկտեմբերի 3-ի «Հակահետևակային ականների օգտագործման, կուտակման, արտադրության և փոխանցման արգելման և դրանց ոչնչացման մասին» Օտտավայի կոնվենցիայի, 2005 թվականի մայիսի 16-ին Վարշավայում ստորագրված Եվրոպայի խորհրդի ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին կոնվենցիայի և բազմաթիվ այլ միջազգային իրավական նորմերի պահանջները, Ռուբեն Վարդանյանը գիտակցաբար օգտագործել է իր և առանձին օտարերկրյա քաղաքացիների տրամադրության տակ գտնվող միջոցները, ինչպես նաև ենթադրաբար մարդասիրական նպատակներով նախատեսված միջոցները՝ «Մենք ենք մեր լեռները» կազմակերպության միջոցով: Սա արվել է քրեական համայնքի (կազմակերպության) ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին՝ Քրեական օրենսգրքի 214, 270-1, 278 և 279 հոդվածներով նախատեսված գործողությունների նախապատրաստման, կազմակերպման և կատարման, ինչպես նաև ահաբեկչական կազմակերպության ֆինանսավորման համար:

Այս միջոցների միջոցով հավաքագրվել են տարբեր գումարներ և այլ գույք՝ ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն, ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն: Այս միջոցներն օգտագործվել են Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքներում ագրեսիվ պատերազմը շարունակելու համար՝ համաձայն հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) նպատակների, ինչպես նաև ահաբեկչական գործողություններ իրականացնելու համար: Հանցավոր համայնքի մաս կազմող կազմակերպված խմբի կազմում Ռուբեն Վարդանյանը անօրինական կերպով ձեռք է բերել իրազեն, դրա բաղադրիչներ, զինամթերք, պայթուցիկ նյութեր և սարքեր, ռազմական զենք և սարքավորումներ, որոնք անօրինական կերպով տեղափոխվել են Հայաստանի Հանրապետությունից Ադրբեջանի Հանրապետության Լաչինի շրջան և բերվել Ադրբեջանի Հանրապետության տարածք: Բացի այդ, նա կազմակերպել է

Նախապես պլանավորված գործողություն (կոորդինատներ x4410740/y8650423, x4412768/y8650179, x4411833/y8651149)՝ ռազմական պահեստներ և խանքենդի քաղաքում գտնվող մի շենք մատակարարելու համար, որը Նա գրավել էր անձնական գրասենյակի անվան տակ (կոորդինատներ x4410849/y8650297), որտեղ պահվում էին զենք և զինամթերք:

Ռուբեն Վարդանյանը, շարունակելով իր գործունեությունը՝ համաձայն հանցավոր կազմակերպության (Միության) ընդհանուր հանցավոր մտադրությունների և նպատակների, անմիջականորեն մասնակցել է հանցագործությունների պլանավորման և իրականացման որոշումների ընդունմանը: Մյուս անձանց հետ համաձայնության գալով՝ 2022 թվականի նոյեմբերի 4-ին այսպես կոչված «պետական նախարար» նշանակելու անվան տակ՝ Հարությունյան Արայիկին Վլադիմիրի, ով գործում էր հանցավոր կազմակերպության (Միության) կազմում՝ այսպես կոչված «Արցախի Հանրապետության Նախագահի» անունով, իրականում իրեն վերապահելով որոշումների ընդունման լիազորություններ և ղեկավարում է հանցավոր կազմակերպությունը, Վարդանյանը վերցրել է հանցավոր կազմակերպության (Միության) ղեկավարության և նրա կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարումը:

Նա մեղադրվում է հանցավոր համաձայնության մեջ, ըստ 100.1, 100.2, 107, 109, 110, 112, 113, 114.1, 115.2, 116.0.1, 116.0.2, 116.0.10, 116.0.11, 116.0.16, 116.0.18, 120.2.1, 120.2.3, 120.2.4, 120.2.7, 120.2.11, 120.2.12, 29, 120.2.3, 29, 120.2.4, 29, 120.2.7, 29, 120.2.11, 29, 120.2.12, 192.3.1, 214.2.1, 214.2.3, 214.2.4, 214-1, 218.1, 218.2, 228.3, 270-1.2: Նա ղեկավարել է մյուս անձանց հետ հանցագործությունների կատարումը, որոնք նախատեսված են 270-1.4, 278.1, 279.1, 279.2, 279.3 և 318.2 հոդվածներով, ինչպես նաև անմիջականորեն մասնակցել է այս հանցագործությունների կազմակերպմանն ու իրականացմանը հանցավոր խմբի կողմից:

Մասնավորապես, այդ ժամանակվանից ի վեր, վերոնշյալ «պաշտոնում» աշխատելու քողի տակ, Ռուբեն Վարդանյանը, համաձայն հանցավոր միավորման (կազմակերպության) ընդհանուր հանցավոր մտադրությունների և նպատակների, մայիսի 4-ին ընդունված «Ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին» Եվրոպայի խորհրդի Վարչակազմի կոնվենցիայի և այլ իրավական նորմերի պահանջների կոպիտ խախտման արդյունքում, ստեղծել է Ադրբեյջանի Հանրապետության օկուպացված տարածքներում գործող անօրինական զինված խմբավորումներ: Այս խմբերը, որոնք հիմնականում բաղկացած էին պրոֆեսիոնալ զինվորներից, կազմակերպվել և օգտագործվել են հանցագործություններ կատարելու համար: Ռուբեն Վարդանյանը մասնակցել է այս խմբերի ստեղծմանը և մասնակցել նրանց միջոցառումներին: Ռազմական պահեստներ գտնվում էին Ադդարայի շրջանում և խանքենդի քաղաքում, որտեղ Նա դրանք օգտագործում էր իր նպատակների համար՝ անձնական գրասենյակի անվան տակ:

Գիտակցելով, որ շենքը (x4410849/y8650297 կոորդինատներով) կօգտագործվի հանցավոր կազմակերպության կողմից՝ Քրեական օրենսգրքի 214, 270-1, 278 և 279 հոդվածներով նախատեսված գործողությունները նախապատրաստելու, կազմակերպելու և կատարելու, ինչպես նաև ահաբեկչական կազմակերպությունը ֆինանսավորելու համար, Նա իր կազմակերպած ռազմական պահեստները անօրինական կերպով մատակարարել է իրազենով, զինամթերքով, պայթուցիկ նյութերով, ռազմական տեխնիկայով և այլ ռազմական գույքով, որը գտնվում էր իր,

ինչպես նաև առանձին օտարերկրյա քաղաքացիների տրամադրության տակ: Նա նաև հավաքագրել է գումար և այլ գույք, որոնք միտումնավոր հավաքել է տարբեր չափերով՝ ուղղակիորեն և անուղղակիորեն, մարդասիրական միջոցների, «Մենք ենք մեր սարերը» կազմակերպության և այլ օգնության արշավների քողի տակ:

Միաժամանակ, Ռուբեն Վարդանյանը կազմել է այսպես կոչված «տեղական ինքնապաշտպանության ստորաբաժանումների» ղեկավարների և անդամների ցուցակներ, որոնք նախատեսված էին Ադրբեջանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և կազմվել են նրա կողմից՝ համաձայն հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) ընդհանուր հանցավոր մտադրության և նպատակների: Այս ցուցակներում ներառված էին նաև այլ զինված խմբավորումներ և կազմավորումներ, որոնք հիմնականում բաղկացած էին պրոֆեսիոնալ զինվորներից, և այդ ցուցակների հիման վրա նա անդամներին հատկացնում էր ամսական 700-ից 2000 ԱՄՆ դոլար աշխատավարձ՝ կախված նրանց անօրինական գործունեությունից: Այսպիսով, նա գիտակցաբար միջոցներ է տրամադրել նշված անօրինական խմբավորումների և կազմավորումների ահաբեկչական գործունեության մասնակի, ուղղակի կամ անուղղակի աջակցության համար, որը ներառում էր պայթյունների, հրդեհների և այլ ահաբեկչական գործողություններ կազմակերպելն ու կատարելը: Այս գործողությունները ստեղծեցին կյանքի կորստի, առողջությանը վնաս հասցնելու, զգալի գույքային վնասի և այլ սոցիալապես վտանգավոր հետևանքների սպառնալիք: Այս գործողությունների նպատակն էր խախտել հասարակական անվտանգությունը, խուճապ առաջացնել բնակչության շրջանում կամ ազդել պետական մարմինների և միջազգային կազմակերպությունների կողմից որոշումների կայացման վրա:

Բացի այդ, Ռուբեն Վարդանյանը, խախտելով 2005 թվականի մայիսի 16-ին Վարչակալայում ստորագրված «Ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին» Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիայի և այլ միջազգային իրավական նորմերի պահանջները, համաձայն հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) ընդհանուր հանցավոր մտադրության և նպատակների, 2022 թվականի սեպտեմբերից ի վեր անօրինական կերպով ձեռք է բերել և կազմակերպված անօրինական զինված խմբավորումներին մատակարարել է զենք և զինամթերք: Այդ իրերի թվում էին 7 (յոթ) գործարանային արտադրության ձեռքի բեկորային նռնակներ «Ֆ-1», 7 (յոթ) պայթուցիկ նյութեր «ՌԻՉՌԿՄ» և «ՌԻՉՌԿՄ-2», 7.62 մմ տրամաչափի 1257 (մեկ հազար երկու հարյուր հիսունյոթ) փամփուշտ, այդ թվում՝ 40 «իզբուրահան» փամփուշտ և 448 փամփուշտ 5.45x39 մմ տրամաչափի, ինչպես նաև 3 (երեք) ավտոմատ զենքի՝ «ԱԿ» (ԱԿՄ, ԱԿՍ, ԱԿՍՏ) համար նախատեսված պահունակներ՝ 30 փամփուշտ տարողությամբ: Այս իրերը անօրինական կերպով տեղափոխվել են Հայաստանի Հանրապետությունից Ադրբեջանի Հանրապետություն՝ որպես այլ զենքի և զինամթերքի մաս: 2023 թվականի հոկտեմբերի 3-ին Խանքենդի քաղաքում գտնվող շենքի գնման ժամանակ, որը Ռուբեն Վարդանյանն օգտագործում էր որպես անձնական գրասենյակ, հայտնաբերվել են զինամթերք, պահեստատուփեր, ինչպես նաև 5 (հինգ) մարտավարական սաղավարտ, 5 (հինգ) զրահաբաճկոն, 26 (քսանվեց) հավաքածու դաշտային անկողնային պարագաներ և 1 (մեկ) ռադիոկապ: Այս իրերը համարվում էին ռազմական սեփականություն և տարվել էին Ազդերեի շրջանի Քոլատակ գյուղի ամառանոց, որտեղ նախկինում ապրել է Ռուբեն Վարդանյանը: 2023 թվականի հոկտեմբերի 4-ին այս տան բակում կատարված խուզարկության ժամանակ հայտնաբերվել և առգրավվել է դաշտային անկողնային պարագաների 14 (տասնչորս) հավաքածու, որոնք նույնպես համարվում էին ռազմական սեփականություն:

Ավելին, Ռուբեն Վարդանյանը, գործում է որպես «պետական նախարար» կոչվող կազմակերպության անդամ՝ հանցավոր կազմակերպության (Միության) կազմում, համաձայն հանցավոր կազմակերպության (Միության) ընդհանուր հանցավոր մտադրությունների և նպատակների, Հայաստանի ռազմական-քաղաքական ղեկավարության աջակցությամբ և վերահսկողությամբ, նպատակ ունենալով վերոհիշյալ հանցավոր կազմակերպությանը (Միությանը) և նրա կառուցվածքային ստորաբաժանումներին զինատեսակների մատակարարման համար, 2022 թվականի նոյեմբերի 11-ին, «WhatsApp» մոբիլ հավելվածի միջոցով՝ օգտագործելով +79661370360 հեռախոսահամարը, համագումարով կապ հաստատել էր Ռուսաստանի ինժեներական ակադեմիայի լիարժեք անդամ Էռնեստ Սանատրուկի Արզումանյանի հետ՝ օգտագործելով +79255066958 հեռախոսահամարը, քննարկելու համար Չեխիայի «Լիազ» ընկերությունից ուղղաթիռ ձեռք բերելու հարցը, որը նախատեսվում էր օգտագործել անօրինական զինված խմբերի կողմից՝ «Արցախ» կազմակերպության կազմում, որը ստեղծվել էր Ադրբեջանի Հանրապետության օկուպացված տարածքներում:

Ռուբեն Վարդանյանը, համաձայնվելով անօդաչու թռչող սարքերի (ԱԹՍ) ձեռքբերման վերաբերյալ, համաձայնվելով Էռնեստ Առուստամյանի առաջարկին՝ ստանալու նշված ԱԹՍ-ների ձեռքբերման և դրանց արտադրության համար գործարան կառուցելու տեխնիկական փաստաթղթերը, կապ է հաստատել «Ավրորա մարդասիրական նախաձեռնությունների խումբ» անվամբ գործող կազմակերպության գործադիր տնօրենի հետ, որի համահիմնադիրն է ինքը՝ +79661370360 բջջային հեռախոսահամարով, որն օգտագործել է WhatsApp բջջային հավելվածի միջոցով: Ռուբեն Վարդանյանը նրան ուղարկել է վերոնշյալ նամակագրության տեքստը՝ հանձնարարելով վերջինիս գնել նշված անօդաչու թռչող սարքերը և ստանալ դրանց արտադրության գործարանի կառուցման տեխնիկական փաստաթղթերը՝ լավ գիտակցելով, որ հանցավոր հանրությունը դրանք կօգտագործի Քրեական օրենսգրքի 214, 270-1, 278 և 279 հոդվածներով նախատեսված գործողությունները նախապատրաստելու, կազմակերպելու և կատարելու, ինչպես նաև ահաբեկչական կազմակերպությունն ֆինանսավորելու համար, և լավ գիտակցելով, որ իր տրամադրության տակ գտնվող միջոցները և այլ գույքը կօգտագործվեն ահաբեկչական գործողություններ կատարելու համար:

Ռուբեն Վարդանյանը, գործելով հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) կողմից ստեղծված այսպես կոչված «Արցախ» կազմավորման «պետնախարարի» անվան տակ, շարունակել է կատարել հանցավոր գործողություններ մինչև 2023 թվականի փետրվարի 23-ը՝ համապատասխան հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին, ինչպես նաև փաստացի մասնակցելով հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումների կառավարմանը՝ այլ անձանց հետ համաձայնեցված, մեղավոր է 100.1, 100.2, 107, 109, 110, 112, 113, 114.1, 115.2, 116.0.1, 116.0.2, 116.0.10, 116.0.11, 116.0.16, 116.0.18, 120.2.1, 120.2.3 հոդվածներով նախատեսված հանցագործությունների, ինչպես նաև 120.2.4 հոդվածներով նախատեսված շարունակական հանցավոր գործողությունների համար: 120.2.7, 120.2.11, 120.2.12, 29, 120.2.1, 29, 120.2.3, 29, 120.2.4, 29, 120.2.7, 29, 120.2.11, 29, 120.2.12, 192.3.1, 214.2.1, 214.2.3, 214.2.4, 214-1, 218.1, 218.2, 228.3, 270-1.2, 270-1.4, 278.1, 279.1, 279.2, 279.3 և 318.2: Ռուբեն Վարդանյանը այլ անձանց հետ միասին ղեկավարել է հանցավոր համայնքին հանցագործություններ կատարելու գործում և անմիջականորեն

մասնակցել է հանցավոր խմբի կողմից նշված հանցավոր արարքների կատարման կազմակերպմանը:

Բացի այդ, Ռուբեն Վարդանյանը, համաձայն հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) ընդհանուր հանցավոր մտադրության և նպատակների, 2023 թվականի հուլիսի 2-ից մինչև սեպտեմբերի 20-ը ընկած ժամանակահատվածում բանակցություններ է վարել և նամակագրություն է ունեցել ՀՀ քաղաքացի Վլադիմիր Սերգեյի Պողոսյանի հետ: Հատուկ զինված կազմավորումը հրազենով, զինամթերքով, պայթուցիկ նյութերով, ռազմական տեխնիկայով և ռազմական պարագաներով հագեցնելու, ինչպես նաև Ռուբեն Վարդանյանին ֆինանսավորելու նպատակով պայմանավորվածություններ են ձեռք բերվել եվրոպական երկրներում Ադրբեջանի Հանրապետությանը պատկանող ինքնաթիռները ոչնչացնելու ունակ էլեկտրոնային պատերազմի (ԷՊ) համակարգի ձեռքբերման վերաբերյալ, որը Ռուբեն Վարդանյանը մատակարարել է անօրինական զինված կազմավորումներին՝ մասամբ, ուղղակիորեն և անուղղակիորեն դիտավորյալ հավաքելով և փոխանցելով միջոցներ այդ նպատակով:

Ավելին, համաձայն հանցավոր կազմակերպության (Միության) ընդհանուր հանցավոր մտադրությունների և նպատակների, Ռուբեն Վարդանյանը, 2023 թվականի սեպտեմբերին, նպատակ ունենալով զինել հանցավոր կազմակերպության (Միության) ապօրինի գործող զինված ստորաբաժանումներին, որոնք գործող էին հակառակ միջազգային իրավունքի՝ Ադրբեջանի Հանրապետության օկուպացված տարածքներում, ռազմական տեխնիկայով, զբաղվել է Մեծ Բրիտանիայում արտադրվող «Malloy» տեսակային անօդաչու թռչող սարքերի (ԱԹՍ) ձեռքբերմամբ՝ 180 կգ բեռնատարությամբ և 70 կմ թռիչքի հեռավորությամբ: Դա տեղի էր ունենում հանցավոր կազմակերպության (Միության) ընդհանուր հանցավոր մտադրությունների և նպատակների շրջանակներում՝ Հայաստանում ռազմական-քաղաքական դեկլարության աջակցությամբ և վերահսկողությամբ: Նա կապ հաստատեց Արթուր Ալավերդյանի հետ, ով կապում էր իրեն, «Telegram» հավելվածի միջոցով՝ +37497360747 հեռախոսահամարով, ինչպես նաև Ալավերդյանի +37499541009 հեռախոսահամարով, և հանձնարարեց վերջինիս ձեռք բերել «Malloy» տեսակի ԱԹՍ արտադրողի երկրում: Այնուհետև նա տեղադրեց «Malloy» տեսակի ԱԹՍ ձեռքբերման մասին տեղեկությունները «ATR «Մենք — մեր սարերը» անունով Telegram խմբում: 2023 թվականի սեպտեմբերի 14-ին, անօդաչու թռչող սարքի պատկերով վիդեոֆայլ տարածելով և խմբի անդամներին տեղեկություն հաղորդելով, նա կատարել է ահաբեկչության ֆինանսավորման գործողություններ՝ գիտակցելով, որ այդ միջոցները կօգտագործվեն հանցավոր խմբի (կազմակերպության) կողմից՝ 214, 270-1, 278 և 279 Քրեական օրենսգրքի հոդվածներով նախատեսված հանցագործություններ պատրաստելու, կազմակերպելու և կատարելու համար:

Բացի այդ, Ռուբեն Վարդանյանը, շարունակելով իր հանցավոր գործունեությունը ընդհանուր հանցավոր ծրագրի և այն հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) նպատակների շրջանակներում, որի մաս է կազմում ինքը, և հակառակ եվրոպայի խորհրդի 2005 թվականի մայիսի 16-ի «Ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին» Վարչապալի կոնվենցիայի պահանջներին, ինչպես նաև այլ միջազգային իրավական նորմերին, 2023 թվականի մարտ-ապրիլ ամիսներին մշակել է «Արցախի նախաձեռնող խումբը և քաղաքական կուսակցությունները պետք է ձեռնարկեն հետևյալ քայլերը» վերնագրով գործողությունների ծրագիր: Այս առումով նա անդրադառնում է անցյալ

դարում տարբեր պետությունների պաշտոնյաների դեմ հայկական ահաբեկչական կազմակերպությունների անդամների կողմից կատարված մի շարք ահաբեկչական գործողությունների (օրինակ՝ «Նեմեսիս»): Այս պլանի համաձայն՝ Ռուբեն Վարդանյանը կազմակերպել է ահաբեկչություն արտասահմանում Ադրբեջանի Չանրապետության դիվանագիտական կորպուսի ներկայացուցիչների, ինչպես նաև իրենց ծառայողական և հասարակական պարտականությունները կատարող քաղաքացիների դեմ: Նա մտադիր էր կատարել պայթյուն կամ այլ ահաբեկչական գործողություն՝ ստեղծելով մահվան կամ այլ սոցիալապես վտանգավոր հետևանքների սպառնալիք՝ օգտագործելով հրազեն և որպես զենք օգտագործվող այլ առարկաներ: Նրա գործողությունները նպատակ ունեին խախտել հասարակական անվտանգությունը, խուճապ առաջացնել բնակչության շրջանում և ազդել պետական մարմինների կողմից որոշումների կայացման վրա: «Նեմեսիս-2» ահաբեկչական գործողության մեկնարկը նախաձեռնելով՝ նա նախաձեռնությունը ստանձնեց և նախապատրաստեց վերը նշված ահաբեկչական գործողությունները:

Բացի այդ, Ռուբեն Վարդանյանը, խախտելով 2005 թվականի մայիսի 16-ի «Ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին» Վարչապալի կոնվենցիայի և բազմաթիվ այլ միջազգային իրավական նորմերի դրույթները, հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան, կազմակերպել և ղեկավարել է «Արցախի անվտանգության և զարգացման ճակատ» խումբը: Այս խումբը փաստացի դարձավ նրա ստեղծած հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) մաս 2023 թվականի մայիսի 18-ին: Վարդանյանը կազմակերպել է 20-ից 55 տարեկան անձանց ռազմական պատրաստություն Ադրբեջանի Չանրապետության տարածքում ռուսական խաղաղապահ ուժերի ժամանակավոր տեղակայման տարածքներում: Դրա համար նա ստեղծեց ռազմական ճամբարներ, կազմեց 30 մարդու համար նախատեսված ռազմական պատրաստության ծրագիր, որտեղ յուրաքանչյուր ճամբարում աշխատում էր երկու հրահանգիչ: Այս պլանի հիման վրա նա 2023 թվականի մայիսից օգոստոս ամիսներին ֆինանսական միջոցներ է տրամադրել «Մենք ենք մեր սարերը» կազմակերպությանը, այդ թվում՝ Ռուբեն Վարդանյանի հիմնադրամին, Դիլիջանի համայնքային կենտրոնին, Ազնավուր հիմնադրամին և IDEA բարեգործական հիմնադրամին: Այս միջոցները հավաքագրվել են 212,000 (երկու հարյուր տասներկու հազար) ԱՄՆ դոլարի (360,400 մանաթ) չափով տարբեր կազմակերպություններից և անհատներից՝ տարբեր ժամանակներում և տարբեր չափերով, ներառյալ 2023 թվականի մայիսը: Այս բոլոր միջոցներն օգտագործվել են ահաբեկչական կազմակերպության անմիջական ֆինանսավորման համար: Վարդանյանը նաև կազմակերպել է սպորտային մրցումներ, ինչպիսիք են «Էյրսոֆթը» և «Գոյատման հմտությունները ծայրահեղ պայմաններում», որոնք օգտագործվել են որպես ահաբեկչական գործողությունները ֆինանսավորելու քող: Այս իրադարձությունների քողի տակ հավաքագրվեցին միջոցներ, որոնք օգտագործվեցին գործողությունները ֆինանսավորելու համար, այդ թվում՝ «Ասալա» (Չայաստանի ազատագրության հայ գաղտնի բանակ) և «Նեմեսիս» (վրեժխնդրություն) ահաբեկչական խմբավորումների գործունեությունը:

Բացի այդ, Ռուբեն Վարդանյանը, համաձայն հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) ընդհանուր հանցավոր մտադրության և նպատակների, 2023 թվականի հուլիսի 2-ից մինչև սեպտեմբերի 20-ը ընկած ժամանակահատվածում բանակցություններ է վարել և նամակագրություն է վարել ՀՀ քաղաքացի Վլադիմիր

Սերգենիչ Պողոսյանի հետ՝ հատուկ զինված կազմավորումը հրազենով, զինամթերքով, պայթուցիկ նյութերով, ռազմական տեխնիկայով և ռազմական պարագաներով հազեցնելու նպատակով: Նաև, ֆինանսավորման նպատակով, Ռուբեն Վարդանյանը համաձայնության է եկել եվրոպական երկրներում ձեռք բերելու էլեկտրոնային պատերազմի (ԷՊ) համակարգ, որը կարող է ոչնչացնել Ադրբեջանի Հանրապետությանը պատկանող ինքնաթիռները, ունի 12-ալիքային կառավարման համակարգ՝ 300 ՄՅգ-ից մինչև 8 ԳՅգ հաճախականություններով: Ռուբեն Վարդանյանը պլանավորում էր այս համակարգը մատակարարել անօրինական զինված խմբավորումներին: Միաժամանակ, Ռուբեն Վարդանյանը կատարել է ահաբեկչության ֆինանսավորման գործողություններ՝ մասնակիորեն, ուղղակիորեն և անուղղակիորեն, դիտավորյալ հավաքելով և փոխանցելով միջոցներ այդ նպատակով:

Բացի այդ, հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան, 2023 թվականի սեպտեմբերին Ռուբեն Վարդանյանը, Ադրբեջանի Հանրապետության օկուպացված տարածքներում անօրինական և միջազգային իրավունքին հակասող գործող հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) զինված ստորաբաժանումները ռազմական տեխնիկայով հազեցնելու նպատակով, քայլեր է ձեռնարկել Մեծ Բրիտանիայում արտադրված Մալլոյի տիպի անօդաչու թռչող սարքեր (ԱՌՍ) ձեռք բերելու համար, որոնք ունեն 180 կգ կրողունակություն և 70 կմ թռիչքի հեռավորություն, համաձայն այս համայնքի ընդհանուր հանցավոր նպատակների, Հայաստանի ռազմաքաղաքական ղեկավարության աջակցությամբ և վերահսկողությամբ: Նա Telegram հավելվածի միջոցով՝ +37497360747 հեռախոսահամարով, ինչպես նաև +37499541009 հեռախոսահամարով կապ է հաստատել իր հետ մտերիմ հարաբերություններ ունեցող Արթուր Ալավերդյանի հետ և հանձնարարել արտադրող երկրից գնել Մալլոյ տիպի անօդաչու թռչող սարք: Նա նաև այդ անօդաչու թռչող սարքերի գնման մասին տեղեկատվություն է տեղադրել Telegram-ի «ATR «Մենք մեր լեռներն ենք» խմբում: 2023 թվականի սեպտեմբերի 14-ին, անօդաչու թռչող սարքի պատկերով տեսաֆայլ տարածելով և խմբի անդամներին այդ մասին տեղեկացնելով, կատարել է ահաբեկչության ֆինանսավորման գործողություններ՝ գիտակցաբար տարբեր օտարերկրյա քաղաքացիներից մասամբ, ուղղակիորեն և անուղղակիորեն հավաքելով միջոցներ և այլ գույք՝ հասկանալով, որ այդ միջոցները հանցավոր խմբի (կազմակերպության) կողմից կօգտագործվեն Քրեական օրենսգրքի 214, 270-1, 278 և 279 հոդվածներով նախատեսված գործողությունները նախապատրաստելու, կազմակերպելու և կատարելու համար:

Նաև, Ռուբեն Վարդանյանը, շարունակելով իր հանցագործական գործունեությունը համաձայն ընդհանուր հանցագործական մտադրության և հանցագործ համայնքի (կազմակերպության) նպատակների, խախտելով Վարչակազմի կոնվենցիայի «Տերորիզմի կանխարգելման մասին» 2005 թվականի մայիսի 16-ի դրույթները և այլ միջազգային իրավական նորմեր, ինչպես նաև Ադրբեջանի Հանրապետության Քարվաճառի շրջանում, խախտելով ներքին և միջազգային իրավական նորմերը և Հայաստանի զինվորական-քաղաքական ղեկավարության վերահսկողության ներքո, ապօրինի գործողություններ կատարելով Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում՝ կազմակերպված բանդաների և զինված խմբավորումների տեսքով, որոնք չեն նախատեսված օրենսդրությամբ, օգտագործել է հրազեն, ռազմամթերք, պայթուցիկ նյութեր, զինտեխնիկա և ռազմական պարագաներ՝ Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքը օկուպացիայի տակ պահելու համար՝ նշված ապօրինի զինված

խմբավորումների կողմից: Նա նաև կատարել է ահաբեկչական գործողություններ և այլ ծանր հանցագործություններ Ադրբեջանի Հանրապետության քաղաքացիների դեմ:

2022 թվականի հունիսին, Ռուսաստանի Դաշնությունում գործող AQUA ընկերության պաշտոնյաների հետ բանակցությունների միջոցով, Ռուբեն Վարդանյանը ձեռք է բերել կառավարվող զենիթային հրթիռներ (GAM), փոխադրման և բացթողման տարաներ (TRC), փաթեթավորման տարաներ (PNBK), թիրախների հայտնաբերման կայաններ (TDS), մարտկոցային բլոկներ և ռադիոհաղորդիչ սարքեր (BAR), ինչպես նաև այլ սարքեր, որոնք հանցավոր կազմակերպության կողմից օգտագործվել են քաղաքացիական և ռազմական թիրախների դեմ: Այս կապակցությամբ պատրաստվել և համաձայնեցվել է համատեղ ձեռնարկություն ստեղծելու վերաբերյալ «Համաձայնագրի պայմաններ» վերնագրով փաստաթղթերի փաթեթ: Այս նպատակով իրականացվել են ահաբեկչության ֆինանսավորման գործողություններ՝ անձնական և այլ միջոցների մասնակի, ուղղակի և անուղղակի հավաքագրման և փոխանցման միջոցով:

Բացի այդ, Ռուբեն Վարդանյանը, ընդհանուր հանցագործ մտադրության և հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) նպատակների համաձայն, 2023 թվականի հուլիսի 2-ից սեպտեմբերի 20-ը բանակցություններ և հաղորդակցություն է վարել Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի Վլադիմիր Սերգեյի Պողոսյանի հետ՝ հատուկ զինված կազմավորումը զինելու համար՝ կրակային զենքով, զինամթերքով, պայթուցիկ նյութերով, ռազմական տեխնիկայով և ռազմական պարագաներով: Այնուհետև, ֆինանսավորման նպատակով, Ռուբեն Վարդանյանը համաձայնություն է ստացել Եվրոպական երկրներում «Ռադիոէլեկտրոնային պայթյալի» (ՌԷՊ) համակարգ զննելու մասին, որը կարող էր ոչնչացնել Ադրբեջանի Հանրապետության օդանավերը՝ 12 ալիքով կառավարման համակարգով, որը աշխատում էր 300 ՄՀց-ից մինչև 8 ԳՀց հաճախականություններով: Այս համակարգը պետք է մատակարարվեր օրենքից դուրս զինված կազմավորումներին: Այս շրջանակներում Ռուբեն Վարդանյանը իրականացրել է ահաբեկչության ֆինանսավորման գործողություններ՝ մասամբ, ուղղակի և անուղղակիորեն նպատակադրված կերպով միջոցներ հավաքելով ու փոխանցելով այս նպատակին:

Բացի այդ, Հայաստանի Հանրապետության ռազմական-քաղաքական ղեկավարությունը, ներառյալ զինված ուժերը և այլ զինված կազմավորումները, ինչպես նաև նրանց անմիջական նյութատեխնիկական և անձնակազմի ապահովումը, կենտրոնական կառավարումը, բանավոր և գրավոր հրահանգները և հանցավոր խմբի (կազմակերպության) ղեկավարները, որոնք գտնվում են նրանց խիստ վերահսկողության տակ, և այլ անձինք, որոնք ապօրինի գործունեություն են իրականացնում Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում՝ ներքին և միջազգային իրավունքի խախտմամբ, ընդհանուր հանցավոր մտադրության և հանցավոր խմբի (կազմակերպության) նպատակների համաձայն, շարունակելով ձևավորել հայկական հասարակության մեջ ազգային ատելություն և թշնամություն Ադրբեջանի քաղաքացիների նկատմամբ, ապահովում են Ադրբեջանի Հանրապետության սուվերեն տարածքների օկուպացիայի պահպանումը, որոնք նրանք օկուպացրել են Ադրբեջանի դեմ սկսած ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում, մշտապես պահում են ադրբեջանական բնակչությանը վախի և պանիկայի մեջ, ցանկացած ձևով խոչընդոտում են նրա վերադարձը այն վայրեր, որտեղ նա օրինական ապրում է, ձգտում են հրաժարվել իրենց սուվերեն տարածքներից՝ հօգուտ Հայաստանի, և այս նպատակով մշտապես

հրահրում են խաղաղ բնակիչների վրա կրակոցներ՝ Ադրբեջանում, ինչպես օկուպացված տարածքների շփման գծում, այնպես էլ բավական հեռու դրանցից տարբեր տրամաչափի զինատեսակներով:

Հրադադարի հաստատման դեպքում, պայթյուններ և հրդեհներ կազմակերպելով իրենց բնակավայրերում, այսինքն՝ պատերազմ վարելու մեթոդներ կիրառելով, որոնք կարող են առաջացնել մեծ կործանումներ զինված հակամարտության ընթացքում, մտադիր են պատճառել շրջապատի էկոլոգիական վնասներ՝ լայնածավալ, երկարաժամկետ և ծանր վնասներ հասցնելով շրջակա միջավայրին, առաջացնելով աղետալի ավերածություններ, որոնք չեն բացատրվում ռազմական անհրաժեշտությամբ, կատարում են հարձակումներ անպաշտպան տարածքների, բնակավայրերի և դեմիլիտարացված գոտիների վրա, անկարգությամբ ականավորելով տարածքները բազմաթիվ դիպուկահարվածներով և այլ պայթուցիկ սարքերով՝ առանց որևէ ռազմական անհրաժեշտության, խլում են ադրբեջանական բնակչության ազատ տեղաշարժման, առողջության և անվտանգ ապրելակերպի և այլ հիմնական իրավունքներ այն երկրի տարածքում, որի քաղաքացիներն են, կատարում են հատուկ դաժանությամբ սպանություններ ազգային-էթնիկ ատելության և թշնամանքի շարժառիթով, ահաբեկչություն, կապված իրենց ծառայողական և հասարակական պարտականությունների կատարումից, հետապնդում են նրանց՝ միջազգային իրավունքի նորմերը խախտելով՝ միայն այն պատճառով, որ նրանք ադրբեջանցիներ են, գերեվարում են նրանց և պահում որպես պատանդներ, բռնի անհետանում, կիրառել մեթոդներ և հետապնդում են այլ հանցագործ նպատակներ Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի և այլ ռազմական կազմավորումների կողմից՝ Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ:

Հղում անելով միջազգային իրավունքի՝ Ղարաբաղի տարածաշրջանի և դրան կից տարածքների անշեղ և անհապաղ ազատման մասին, որոնք հանդիսանում են Ադրբեջանի Հանրապետության անբաժանելի մասը և օկուպացվել են 1987 թվականից սկսած ագրեսիվ պատերազմի հետևանքով, և ազատվել են օկուպացիայից՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից նոյեմբերի 10-ը տեղի ունեցած ռազմական գործողությունների ընթացքում, ինչպես նաև Համաշխարհային անվտանգության խորհրդի 1993 թվականի ապրիլի 30-ի թիվ 822, 1993 թվականի հուլիսի 29-ի թիվ 853, 1993 թվականի հոկտեմբերի 14-ի թիվ 874, 1993 թվականի նոյեմբերի 12-ի թիվ 884 բանաձևերին և 1945 թվականի հունիսի 26-ի Միավորված ազգերի կազմակերպության հիմնադրամի 2-րդ հոդվածին, որտեղ ասվում է՝ «Բոլոր կազմակերպության անդամները պետք է խուսափեն իրենց միջազգային հարաբերություններում ուժի կիրառությունից՝ ինչպես ցանկացած պետության տարածքային ամբողջականության և քաղաքական անկախության դեմ, այնպես էլ որևէ այլ կերպ, ինչը համատեղելի չէ Միավորված ազգերի կազմակերպության նպատակների հետ»:

«Չերծ մնալ ուժի սպառնալիքից կամ կիրառումից» արձանագրությունը, որը լրացնում է Միավորված Ազգերի Կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի միջազգային կոնվենցիան և Վարշավայի ահաբեկչության մասին 2005 թվականի մայիսի 16-ի կոնվենցիան, ինչպես նաև «Միավորված Ազգերի Կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի միջազգային կոնվենցիան և Վարշավայի ահաբեկչության մասին 2005 թվականի մայիսի 16-ի կոնվենցիան լրացնող Հրագնի, դրա մասերի, բաղադրիչների և զինամթերքի անօրինական արտադրության և շրջանառության մասին» արձանագրության դրույթները՝ ներգրավելով լուրջ ֆինանսական միջոցներ, ինչպես

Նաև այլ լայնածավալ կայուն կապեր և հնարավորություններ ունեցող հայկական ծագում ունեցող անձանց, որոնք զբաղվում են ձեռնարկատիրական գործունեությամբ Ռուսաստանի Դաշնության տարածքում և նախկինում համաձայնեցված են եղել վերջինիս հետ հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) անդամների և դրա ավագակախմբերի համար զենքի, զինամթերքի և պայթուցիկ նյութերի, ինչպես նաև ռազմական տեխնիկայի և ռազմական պարագաների մատակարարման վերաբերյալ, և այս ծրագիրն իրականացնելու նպատակով Ռուբեն Վարդանյանը և հանցավոր համայնքի (կազմակերպության) մյուս անդամները տարբեր ժամանակահատվածներում ձերբակալվել են Հայաստանի Հանրապետությունում՝ մինչև 2021 թվականի մայիսի վերջը:

Խախտելով 1993 թվականին վավերացված 1975 թվականի նոյեմբերի 14-ի «Ավտոմոբիլային բեռների միջազգային փոխադրման մասին» մաքսային կոնվենցիայի և 1990 թվականի նոյեմբերի 19-ի «Եվրոպայում սովորական զինված ուժերի սահմանափակման մասին» պայմանագրի պահանջները, մինչև 2020 թվականի դեկտեմբերի 29-ը ռուս-հայաստանյան օդային երթուղով տարբեր երթուղիներով շահագործվող ուղևորատար ինքնաթիռները, ինչպես նաև E ինքնաթիռը, որը 2006 թվականից գտնվում է ՀՀ ռազմաօդային ուժերի հաշվեկշռում և 2015 թվականից գրանցված է «EK76345» գրանցման համարով, «76310» գրանցման համարով ԻԼ-76ՏԴ բեռնատար ինքնաթիռը, որը փոխանցվել է ՀՀ քաղաքացիական ավիացիայի «Ատլանտիս Հայկական ավիաուղիներ» ընկերության հաշվեկշռին, սակայն 2020 թվականի օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին ՀՀ ռազմաօդային ուժերի կողմից վերագործարկվել է «76310» գրանցման համարով, ինչպես նաև նրանց կողմից ձեռք բերված ԻԼ-76ՏԴ բեռնատար ինքնաթիռը տեղափոխում էին բարձր կործանարար հզորությամբ և առավելագույն կրակի հեռավորության «Իսկանդեր-Մ» օպերատիվ-մարտավարական բալիստիկ հրթիռներ: 500 կիլոմետրանոց, արտադրված Ռուսաստանի Դաշնության Վոտկինսկի գործարանում, «Տոչկա-Ու» տակտիկական հրթիռային համակարգ, արտադրված Ռուսաստանի Դաշնության «Կոլոմնա» մեքենաշինական նախագծման բյուրոյում, 9Կ33 ՕՍԱ ինքնազնաց զենիթային հրթիռային համակարգ, S-8 չկառավարվող ավիացիոն հրթիռ, «Սմերչ» և TOC-1A «Սոլնցեպեկ» համակարգեր, «Իգլա-Ս» զենիթային հրթիռային համակարգեր, «Սմերչ» և TOC-1A «Սոլնցեպեկ» կառավարվող հրթիռներ, և «Իգլա-Ս» կառավարվող հրթիռներ: Նրանք անօրինական կերպով ձեռք են բերել և Ռուսաստանի Դաշնությունից գաղտնի կերպով Հայաստանի Հանրապետություն են տեղափոխել «Կոնկուրս» և «Կորնետ» հակատանկային հրթիռներ, «ՌԴԳ-26» նռնականետեր, տարբեր տեսակի խոշոր տրամաչափի ռազմական հրազեն, դրանց բաղադրիչներ, զինամթերք, պայթուցիկ նյութեր և սարքեր: Եվ ապա նրանք անօրինական կերպով նրանց տեղակայել են Ղարաբաղի շրջանում և հարակից տարածքներում, որոնք օկուպացվել են Հայաստանի Հանրապետության ռազմական ագրեսիայի արդյունքում՝ օգտագործելով նրանց Ադրբեյջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմում, ինչպես նաև այլ լուրջ և հատկապես ծանր հանցագործությունների կատարման մեջ:

Բացի այդ, վերոնշյալ հանցավոր խմբի (կազմակերպության) կազմում և ղեկավարման ընթացքում Ռուբեն Վարդանյանը, համաձայն ընդհանուր հանցավոր մտադրության և նպատակների, կատարել է միջազգային իրավունքը խախտող հանցագործություններ, մասնավորապես՝ 1945 թվականի հունիսի 26-ի Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրությունը, 1974 թվականի դեկտեմբերի 14-ի Միավորված ազգերի կազմակերպության Գլխավոր վեհաժողովի բանաձևը

«Ագրեսիայի սահմանման մասին», 1949 թվականի օգոստոսի 12-ի Չորրորդ ժնևայի կոնվենցիան «Պատերազմի ընթացքում քաղաքացիական բնակչության պաշտպանության մասին» (մասնավորապես՝ 34, 130, 147 հոդվածներ), 1949 թվականի օգոստոսի 12-ի ժնևյան կոնվենցիաների առաջին լրացուցիչ արձանագրության 34-րդ հոդվածը, 1950 թվականի նոյեմբերի 4-ի Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության եվրոպական կոնվենցիան, այդ կոնվենցիայի 1-ին արձանագրությունը, 1966 թվականի դեկտեմբերի 16-ի Քաղաքացիական և Քաղաքական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագիր, 1997 թվականի դեկտեմբերի 3-ի Օտտավայի կոնվենցիան հակահոլոքների արգելման և դրանց հեռացման մասին, 1980 թվականի հոկտեմբերի 10-ի կոնվենցիան՝ արգելել կամ սահմանափակել որոշակի տեսակի սովորական զինամթերքի օգտագործումը, որոնք կարող են համարվել չափազանց վնասակար կամ ունենում են ընտրական ազդեցություն, և 2005 թվականի մայիսի 16-ի Վարշավայի կոնվենցիան ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին, շարունակելով ագրեսիվ պատերազմը Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ, ապահովելով օկուպացված տարածքների պահպանման իրենց վերահսկողության տակ, պահելով ադրբեջանցի ժողովրդին մշտական սարսափի և խուճապի մեջ, չթողնելով նրանց վերադարձը ազատագրված տարածքներ, չթողնելով խաղաղ քաղաքացիական կյանքը Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքներում:

Ադրբեջանի բնակչությանը թուլացնելու, նրանց ազատ տեղաշարժը խոչընդոտելու, պատերազմի մեթոդներ կիրառելու, ինչպես նաև շրջակա միջավայրին դիտավորյալ լայնածավալ, երկարատև և լուրջ վնաս հասցնելու համար նրանց զինված կազմավորումների զինծառայողները 2020 թվականի դեկտեմբերի սկզբից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի վերջը անօրինական կերպով ձեռք են բերել և տեղափոխել տարբեր ապրանքանիշերի հակատանկային և հակահետևակային ականներ, անօրինական կերպով ներմուծել դրանք Հայաստանի Հանրապետությունից Ադրբեջան, անօրինական կերպով պահել հատուկ նշանակված վայրերում, մասնակցել են Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքների անկանոն ականազերծման կազմակերպմանը՝ օգտագործելով բազմաթիվ ականներ և այլ պայթուցիկ սարքեր՝ ռազմական անհրաժեշտությամբ չպահանջված եղանակով:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները գործում են Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, և դրա յուրաքանչյուր անդամ ստեղծել է ականազերծման տարածքներ՝ տարածքում տեղադրելով հակահետևակային ականներ «PMN»: 2020 թվականի դեկտեմբերին, Լաչինի շրջանի Գուլաբիրդ գյուղի օկուպացիայի ժամանակ, հայկական անօրինական զինված ուժերը՝ Պաշտպանության նախարարության զորամասի զինծառայողները, ընկան տարածքում նախկինում տեղադրված պայթուցիկ տիպի հակահետևակային ականի՝ «PMN»-ի վրա: Այս միջադեպի հետևանքով մի քանի զինծառայողներ վիրավորվել են:

Հոսւէյնլի Սաֆա Ադիլխան օղլուն՝ 2-րդ բաժնի հրամանատարը, 1-ին Ինժեներական-ամրաշինական ստորաբաժանման 1-ին ինժեներական-ամրաշինական վաշտի 2-րդ վաշտի հրամանատար, կրտսեր սերժանտի զինվորական կոչումով Հոսւէյնլի Սաֆա Ադիլխան օղլուն դեմքի աջ կեսի պիզմենտացիա է ստացել, որը առողջությանը վնաս չի հասցրել: Ինժեներական և ամրաշինական ստորաբաժանման սակրավոր, զինվորի զինվորական կոչումով Ռաջիլի Թալեհ Շաքիր օղլուն ստացել է աջ

ականջի բլթակի առջևի մակերեսին վերք, որը առողջությանը վնաս չի պատճառել:
Մնացած վնասվածքները թեթև էին:

Քանի որ Նրանք ժամանակին և որակյալ բժշկական օգնություն ստացան, Նրանք կարողացան խուսափել բազմաթիվ բեկորներից և փրկեցին իրենց կյանքը՝ միջադեպի ժամանակ գետնին պառկելով:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Թարթառի շրջանի Հասանգա գյուղի օկուպացված մասի օկուպացիայի ժամանակահատվածում, քննությանը անհայտ ամսաթվերին, պլանավորված ձևով, ստեղծել են հանքարդյունաբերական տարածքներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Նրանց պատճառած պայթյունների հետևանքով վիրավորվել է մեկ մարդ, ով ստացել է բեկորային վնասվածքներ ձախ ոտքի ստորին հատվածում և աջ ծնկի վերին հատվածում, ինչպես նաև բազմաթիվ բեկորային վնասվածքներ, որոնք կապված են առողջությանը սպառնացող ծանր վնասի հետ: Տուժածի կյանքը փրկվել է ժամանակին որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ, սակայն վնասվածքի հետևանքները ծանր են եղել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, օկուպացված տարածքների ազատագրման նախօրեին՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև դեկտեմբերի 5-ը ընկած ժամանակահատվածում, քննությանը անհայտ ամսաթվերին, Քելբաջարի շրջանի Չար գյուղի ճանապարհին տեղադրել են բազմաթիվ TM-7 հակատանկային ականներ՝ ստեղծելով վտանգավոր գոտիներ: Ականապատ տարածքներ ստեղծելու համար տեղադրվել են TM-7, TM-62, TM-57, TMK-2, TM-72 և TM-83 ականները, որոնց արտադրության ամսաթիվը և վայրը անհայտ են:

«Կամազ 4314» բեռնատարը ամբողջությամբ ոչնչացվել է ականի պայթյունի հետևանքով: Բացի այդ, Պաշտպանության նախարարության N գործմասի հրետանային դիվիզիայի 3-րդ մարտկոցի 2-րդ վաշտի 1-ին վաշտի վարորդ Վելիգադե Վուսալ Ռահիմ օղլուն, որը ծառայել է զինվորի կոչումով և ծառայել է մեկ տարուց ավելի, ստացել է տարբեր վնասվածքներ, որոնք կյանքին վտանգ չեն սպառնում: Նրա կյանքը փրկվել է մեքենայի երկաթյա կառուցվածքների կողմից բեկորներից մասնակի պաշտպանության շնորհիվ, սակայն մեքենան ինքնին զգալի վնաս է ստացել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին օկուպացված տարածքների ազատագրման նախօրեին, ինչպես նաև 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև դեկտեմբերի 5-ը ընկած ժամանակահատվածում, պլանավորել են պայթուցիկ սարքեր տեղադրել իրենց լքած տարածքում գտնվող չվնասված շենքերում, ինչպես նաև դարանակալումներ կազմակերպել և ականապատ տարածքներ ստեղծել:

Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում կանխվել են լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումները, որոնք ավելի ակտիվացել են 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից ի վեր: Այսպիսով, 2020 թվականի հոկտեմբերի 3-ին, Ջեբրայիլի շրջանի և հարակից

բնակավայրերի ազատագրումից հետո, Պետական սահմանապահ ծառայության N զորամասի 1-ին շարժական գումարտակը, զորամասի հրամանատար, ավագ լեյտենանտ Աբբասով Իդրակ Նիգամեդդին օղլուն, 2020 թվականի դեկտեմբերի 5-ին, ժամը 10:00-ին, Ջեբրայիլի շրջանում ստացել է վնասվածքներ, որոնք երկարատև վնաս են հասցրել նրա առողջությանը: Diehl (Գերմանիա) ընկերության կողմից արտադրված «M-DN 11», «M-DN 21», «M-DN 31», «M-DN 61» նռնակի պայթյունը, որը տեղադրվել էր որպես թակարդ, հանգեցրել է նրա առողջությանը զգալի վնաս հասցնելուն:

Պայթյունի արդյունքում տուժել է պաշտպանության նախարարության USS-պատճառի զորամասի 1-ին ջոկատի հրամանատար, դրոշակակիր Յուսիֆ Մուրադօղլուն, ով ստացել է ծանր, կյանքին վտանգոլ վնասվածքներ, այդ թվում՝ բեկորային, աջ թևի և ձախ ոտնաթաթի ստորին մասի բաց շեղված կոտրվածքներ: Այլ զինծառայողներ, այդ թվում՝ ստորաբաժանման ավագ սերժանտ, տուժել են ավելի մեղմ վնասվածքներով, ինչպիսիք են ողնաշարի ստորին բաժնի վնասվածքները, որոնք չեն վտանգել նրանց կյանքը: Տուժածները ժամանակին տարվել են և ստացել որակավորված բժշկական օգնություն, ինչը հնարավորություն է տվել փրկել նրանց կյանքերը, բայց մեքենան ստացել է էական վնասներ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ և նպատակով, Ադրբեյջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև դեկտեմբերի 5-ը, միմյանցից մոտ հեռավորությունների վրա տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը քննությանը մնում են անհայտ: Այս ականապատ դաշտերը նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար դարանակալուծների նախապատրաստման և վտանգավոր գոտիների ստեղծման մաս էին կազմում:

2020 թվականի դեկտեմբերի 6-ին, ժամը 13:30-ի սահմաններում, շրջանի Շահար գյուղի տարածքը հատելիս, Պաշտպանության նախարարության N զորամասի 5-րդ գումարտակի զինծառայողներ Ռահիմլի Վուսալ Թագի օղլուն և Ախմեդով Մուրադ Վուզար օղլուն տուժել են հակահետևակային ականի պայթյունից, որի արտադրության ամսաթիվը և ապրանքանիշը անհայտ են: Արդյունքում, Վուսալ Ռահիմլին ստացել է աջ ձեռքի և ստորին վերջույթների բազմաթիվ բեկորային վերքեր, ինչպես նաև աջ ոտքի տրավմատիկ անդամահատում, որը սպառնում էր նրա կյանքին: Մուրադ Ախմեդովը ստացել էր աջ ստորին վերջույթի տրավմատիկ անդամահատում և ձախ ստորին վերջույթի բազմաթիվ բեկորային վերքեր, որոնք նույնպես սպառնում էին նրա կյանքին: Երկու զինծառայողներն էլ ժամանակին տարհանվել են և ստացել որակյալ բժշկական օգնություն, ինչը փրկել է նրանց կյանքը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1993 թվականի հունիսի 11-ից իրենց կողմից օկուպացված Ախդամի շրջանի Մարգիլի գյուղում տարածքի օկուպացիայից ազատագրման նախօրեին տեղադրել են նաև տարբեր ականներ, որոնց մակնիշները, մոդելները և արտադրության վայրը քննությանը մնում են անհայտ: Այս ականները օգտագործվել են դարանակալուծներ ստեղծելու և ականապատ տարածքներ ականապատելու համար՝ հանցավոր կազմակերպության ծրագրերը իրականացնելու համար:

Մարզիլի գյուղից զորամաս տանող ճանապարհով D 588 QQ զինվորական համարանիշով Կամազ 4314 մակնիշի մեքենայով երթևեկելիս ձախ հետևի անիվը պայթել է տարածքում նախկինում տեղադրված հակատանկային ականից: Պայթյունի հետևանքով մեքենան զգալի վնաս է ստացել: Դասակի հրամանատար Աբբասով Ռաշադ Յավեր օղլուն, շարքայիներ Աբբասով Ուլֆաթ Նամազ օղլուն և Սաֆարով Շահվերեն Ֆազաիլ օղլուն պայթյունային ալիքի հետևանքով ստացել են տարբեր աստիճանի բարոտրավմա, որն ուղեկցվել է միջին ականջի ցավով: Բեկորները չէին կարող մահացու վնասվածքներ պատճառել, քանի որ մասամբ արգելափակված էին մեքենայի կառուցվածքով, և զինծառայողները հնարավորինս շուտ բժշկական օգնություն են ստացել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1994 թվականի ապրիլի 26-ին, Ադդամի շրջանի Շիխլար գյուղի օկուպացիայի ժամանակ, նույնպես ստեղծել են վտանգավոր տարածքներ և դարանակալներ՝ թաղելով տարբեր ականներ: Պայթյունների հետևանքով զինծառայող Հասանլի Այազ Հասրաթ օղլուն ստացել է ձախ ոտքի կտրած-ծակած վերքեր, սրունքի կտրվածքներ և ձախ ազդրի բազմաթիվ բեկորային վերքեր: Այլ զինծառայողներ, ինչպիսիք են Հուսեյնով Շամիստան Սաբիր օղլուն, Իբրահիմով Վուզար Այազ օղլուն և ուրիշներ, նույնպես ստացել են լուրջ վնասվածքներ, այդ թվում՝ անդամահատումներ և կյանքին սպառնացող կտրվածքներ: Սակայն, ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ, զինվորների կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադդամի շրջանի Սեյդի գյուղի օկուպացիայից ազատագրման նախօրեին, որը Նրանք օկուպացրել էին 1993 թվականի հուլիսից, այս տարածքի ազատագրման նախօրեին՝ 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին, ստեղծել են ականապատ տարածքներ՝ թաղելով բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց ապրանքանիշերը, մոդելները և արտադրության վայրը քննությանը մնում են անհայտ: Այս ականները տեղադրված էին միմյանցից մոտ հեռավորության վրա՝ դարանակալներ ստեղծելով հանցավոր կազմակերպության թիրախների համար:

Այս տարածքում տեղի ունեցած պայթյունների հետևանքով վիրավորվել են Չանգիշալի գյուղի հետևյալ բնակիչները՝ Էլչին Գանբոյ օղլու Մամեդով (ծնված՝ 1990 թվականի հուլիսի 17-ին), Ռահիմլի Շամիստան Յունիս օղլու (ծնված՝ 1993 թվականի հոկտեմբերի 30-ին), Օրխան Քամիլ օղլու Ախմեդով (ծնված՝ 1994 թվականի փետրվարի 6-ին), Փարվիզ Ռեյ Գյուլլու (ծնված՝ 1989 թվականի հունիսի 5-ին): Նրանք տուն էին վերադառնում Ադդամի շրջանի Չանգիշալի գյուղ՝ հանցավոր կազմակերպության կողմից տեղադրված ինժեներական և ամրաշինական կառույցների մաս կազմող խրամատներով: Նրանք ծանր վիրավորվել են տարածքում տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով:

Էլչին Մամեդովը, մասնավորապես, ստացել է աջ ոտքի տրավմատիկ անդամահատում, ձախ ազդրի, կոնքի վնասվածքներ և մարմնի բազմաթիվ բեկորային վերքեր, որոնք հանգեցրել են ուժեղ արյունահոսության և սպառնացել են նրա կյանքին: Օրխան Ախմեդովը ստացել է աջ ակնախոռոչի արտաքին անկյան փափուկ հյուսվածքի բեկորային վերք, աջ ականջի բլթակի այրվածք, աջ պարանոցի այրվածք, աջ ազդրի և

սրունքի ջերմային այրվածք, ինչպես նաև բազմաթիվ քերծվածքներ: Թողրուկ Ախմեդովը ստացել է որովայնի առաջային պատի ձախ կեսի չթափանցող վերք, ձախ ճառագայթային ոսկրի դիստալ մեկ երրորդի տեղաշարժված կոտրվածք և այլ վնասվածքներ:

Շամիստան Ռահիմլիի և Փարվիզ Գուլիկի մոտակայքում գտնվող օգնության շնորհիվ բոլոր տուժածները տարհանվել են դեպքի վայրից և տեղափոխվել հիվանդանոց, որտեղ ժամանակին բժշկական օգնության շնորհիվ փրկվել է նրանց կյանքը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ախդամի շրջանի Թագաքանդ գյուղի մոտ օկուպացիայից ազատագրման նախօրեին, որը նրանք օկուպացրել էին 1994 թվականի ապրիլից, նույնպես դարանակալումներ և ականապատ դաշտեր են ստեղծել: Հետաքննության ընթացքում պարզվել է, որ տարածքում տեղադրվել են հակատանկային և հակահետևակային ականներ՝ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար վտանգավոր գոտիներ ստեղծելու նպատակով:

Մամեդով Նաթիգ Նուրեդդին օղլուն (ծնված 1989 թվականի հոկտեմբերի 10-ին) իր սեփական ՎԱՁ 21074 մակնիշի 10-HS-115 պետական գրանցման համարանիշով մեքենայով գնացել է Աղդամի շրջանի ազատագրված Էրզիի դաշտ՝ իր հարևան Խայալ Վերդիկի հետ զբոսնելու մտադրությամբ: Երբ նա դուրս էր գալիս մեքենայից և քայլում էր տարածքով՝ բաժանված Խայալ Վերդիկից, տեղի ունեցավ պայթյուն, որի հետևանքով նրա ձախ ոտքի միջին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում, բեկորային վերքեր ստացան աջ ազդրին և աջ սրունքին, ինչը լուրջ սպառնալիք էր ներկայացնում նրա կյանքի համար:

Հայալ Վերդիկի և մոտակայքում գտնվող այլ անձանց օգնության շնորհիվ Նաթիգ Մամեդովը տարհանվել է դեպքի վայրից և տեղափոխվել հիվանդանոց, որտեղ նրա կյանքը փրկվել է որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, իրենց կողմից օկուպացված Խոջավենդի շրջանի տարածքի ազատագրման նախօրեին, տեղադրել են հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը քննության ընթացքում անհայտ են, ստեղծելով դարանակալներ և ականապատ տարածքներ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Ադրբեջանցի զինվոր Իսմայիլով Ջավադ Ասիֆ օղլուն, վարելով Great Wall մակնիշի մեքենա, կանգնել է նախապես տեղադրված հակատանկային ականի վրա՝ գլխավոր հրամանատարական կետից մոտավորապես 500 մետր հեռավորության վրա: Արդյունքում, Ջավադ Իսմայիլովը այրվածքային շոկ է ստացել մարմնի տարբեր մասերի երկրորդ և երրորդ աստիճանի ծանր ջերմային այրվածքների պատճառով, որոնք կյանքի հետ անհամատեղելի են, ինչպես նաև փայծաղի պատռվածքի պատճառով զանգվածային ներքին արյունահոսություն է ստացել: Կապի բաժնի ռադիոդասակի հրամանատար, ավագ լեյտենանտ Ազան Ասաֆ Աբիդ օղլուն, որը գտնվում էր մեքենայում, ստացել էր ձախ ազդրոսկրի և ձախ թելոսկրի բաց

կոտորվածքներ, կյանքի հետ անհամատեղելի խոշոր զարկերակների վնասվածք և զանգվածային արտաքին արյունահոսություն՝ տրավմատիկ հեմոռագիկ շոկի պատճառով, որից էլ մահացել էր: Գործառնական պլանավորման վարչության պետի օգնական, մայոր Էլմդար Յասան օղլուն ստացել է փակ զանգուղեղային վնասվածք և այլ վնասվածքներ, որոնք առողջությանը թեթև վնաս են հասցրել, որի հետևանքով դիտավորյալ սպանել է երկու մարդու և վիրավորել մեկին: Չնայած նրան, որ հարվածային ալիքը նրան մի կողմ նետեց, նրա կյանքը փրկվեց: Սակայն տրանսպորտային միջոցը վնասվել է և լիովին անօգտագործելի դարձել՝ պատճառելով զգալի նյութական վնաս:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, այս տարածքների օկուպացիայից ազատագրման նախօրեին՝ 1993 թվականի հոկտեմբերի 29-ին, 2020 թվականի սեպտեմբերից դեկտեմբեր ընկած ժամանակահատվածում, քննությանը անհայտ ամսաթվերով, համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը քննությանը անհայտ են, և դարանակալումներ են կազմակերպել՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

2020 թվականի նոյեմբերի 9-ին օկուպացիայից ազատագրումից հետո, 2020 թվականի դեկտեմբերի 21-ին, ժամը 16:30-ին, երբ Ադրբեջանի Յանրապետության Պաշտպանության նախարարության N-րդ զորամասի զինծառայողները անհրաժեշտ սարքավորումները տեղափոխում էին այս գյուղի ռազմավարական բարձունքում ստեղծվելիք դիրք, հարված է հասցվել զորամասին պատկանող F 552 QQ զինվորական համարանիշով Ուրալ բեռնատարի առջևի ձախ կողմին: Ճանապարհի մեջտեղում տեղադրված հակատանկային ականի վրա մեքենայի պայթյունի հետևանքով գումարտակի հրամանատարի տեղակալ, փոխգնդապետ Օրուջալիս Իբրահիմ Բուրջալի օղլուն ստացել է թեթև վնասվածքներ, որոնք նրա առողջությանը երկարատև վնաս են հասցրել, այդ թվում՝ երկու ոտքերի և կողերի կոտորվածքներ, կրծքավանդակի բութ վնասվածք և թոքերի կոնտուզիա: Նույն մեքենայում գտնվող դասակի հրամանատար կրտսեր սերժանտ Էլվին Իսլամ օղլու Մամեդովը ստացել է թեթև վնասվածքներ, որոնք նրա առողջությանը երկարատև վնաս են հասցրել, այդ թվում՝ կրունկի, ազդրոսկրի, աջ սրունքոսկրի և աջ ձեռքի կոտորվածքներ: Նույն մեքենայում գտնվող շարքային Իլգար Էթիբար օղլու Գաշիմովը ստացել է թեթև վնասվածքներ, որոնք նրա առողջությանը երկարատև վնաս են հասցրել, այդ թվում՝ ճակատի, պարանոցի, կրծքավանդակի և աջ սրունքի քերծվածքներ: Երեք զինծառայողներ չեն մահացել ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, այդ թվում՝ Թարթառի շրջանի Թալիշ գյուղի օկուպացիայի ժամանակ, որը նրանք օկուպացրել էին 1994 թվականի ապրիլի 22-ին, ականապատել են տարբեր տարածքներում և մարտական դիրքերին մոտ:

2020 թվականի հոկտեմբերի 3-ին, «1353» կոչվող բլրի վրա գտնվող Պաշտպանության նախարարության 24-րդ մարտական դիրքի մոտակայքում, որի մոտակայքում իրականացվել է հանցավոր գործունեություն, զինծառայող, շարքային Թագին Գիյաս Ֆարիզ օղլուն, վարելով «C 159 QQ» զինվորական համարանիշով MAZ մակնիշի մեքենան, ստացել է աջ սրունքի, ճակատի և քունքի բեկորային վերքեր, որոնք ուղեկցվել են աջ ստորին վերջույթի տրավմատիկ անդամահատմամբ՝ կոծի հողի մակարդակով: Սա հանգեցրեց լուրջ, կյանքին սպառնացող վնասվածքների: Նրան տարհանել են Պաշտպանության նախարարության N հիվանդանոցի շարժական բժշկական խմբին, և նրա կյանքը փրկվել է որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները դիտավորյալ բազմաթիվ ականներ են տեղադրել Հասանգայա գյուղի այն հատվածում, որը գտնվում էր նրանց վերահսկողության տակ: Այս ականները տեղադրված էին միմյանց մոտ՝ ձևավորելով ականապատ տարածքներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

2020 թվականի դեկտեմբերի 29-ին, ժամը 11:15-ի սահմաններում, Շաբանով Կուսալ Չաբիթ օղլուն, որը ծառայում էր որպես Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության զորամասի խոչընդոտների վերացման բաժնի 1-ին վաշտի հրամանատար, վիրավորվել է իր ծառայողական պարտականությունները կատարելիս՝ այդ ականներից մեկի միջով անցնելիս: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է բեկորային վերքեր ձախ ոտքի և սրունքի շրջանում, ինչը հանգեցրել է նրա ձախ ստորին վերջույթի տրավմատիկ անդամահատմանը կոծի հատվածում և լուրջ մարմնական վնասվածքների: Հետագայում նա տեղափոխվել է Պաշտպանության նախարարության N զինվորական հոսպիտալ, իսկ այնտեղից՝ Չինված ուժերի գլխավոր կլինիկական հոսպիտալ, որտեղ ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով ընդհանուր հանցավոր մտադրության և նպատակի համաձայն, Ջեբրայիլի շրջանի և շրջակա գյուղերի ազատագրման նախօրեին, որոնք նրանք գրավել էին 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին, պլանավորել էին 2020 թվականի սեպտեմբերից դեկտեմբեր ընկած ժամանակահատվածում տեղադրել թակարդի դեր կատարող պայթուցիկ սարքեր: Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում, 2020 թվականի հոկտեմբերի 3-ին՝ Ջեբրայիլի շրջանի ազատագրումից հետո, իր ծառայողական պարտականությունները կատարելիս վիրավորվել է Պետական սահմանապահ ծառայության N զորամասի զինծառայող, կրտսեր ենթասպա Քարիմլի Սարխան Քարիմ օղլուն: Չորամասի տարածքում որպես թակարդ տեղադրված «M-DN 11, M-DN 21, M-DN 31, M-DN 61» մակնիշի նմանակի պայթյունի հետևանքով վիրավորները ստացել են աջ վերին կոպի, ազդրերի վնասվածքներ: Սակայն, արագ արձագանքի շնորհիվ, նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով ընդհանուր հանցավոր մտադրության համաձայն, 1993 թվականի օգոստոսին շարունակել են իրենց գործունեությունը օկուպացված տարածքներում, այդ թվում՝ Ֆիզուլիի շրջանի Գորգան գյուղում: Այս տարածքում նրանք ստեղծել են ականապատ

տարածքներ, տեղադրելով ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Ժամը 11:00-ի սահմաններում Շուքուրբեյլի գյուղի քաղաքացիական բնակիչ Բաբան Չաբիլ Կաբիլ օղլուն, որը արտավայրում արածեցնում էր իր կենդանիներին, պայթեցվել է ականներից մեկի տակ: Պայթյունի հետևանքով նա մահացել է գլխի, իրանի և վերջույթների համակցված վնասվածքներից, այդ թվում՝ բազմաթիվ բեկորային վերքերից և ստորին վերջույթների տրավմատիկ անդամահատումից: Այս վնասվածքները հանգեցրին նրա մահվան, որը պայմանավորված էր ծանր տրավմատիկ շոկով և սուր արյունահոսությամբ:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության անդամները 2020 թվականի վերջից մինչև 2021 թվականի սկիզբը շարունակել են ազատագրված տարածքներում տեղադրել բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ: Ականները, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են, դարանակալումներ և ականապատ տարածքներ են ստեղծել հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: 2021 թվականի հունվարի 1-ին, ժամը 18:00-ին, հակահետևակային ականի պայթյունի հետևանքով դիտավորյալ սպանվել է Պաշտպանության նախարարության N զորամասի հատուկ նշանակության ջոկատի 2-րդ հետախուզական խմբի հետախույզ-բժիշկ, ենթասպա Վասիֆ Ուզեյիր օղլու Մագերրամովը: Պայթյունը նրան պատճառել է ծանր վնասվածքներ, այդ թվում՝ ձախ ստորին վերջույթի ստորին երրորդի լրիվ անդամահատում և աջ ստորին վերջույթի ոչ լրիվ անդամահատում, ինչի հետևանքով նա մահացել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, ինչպես նաև նրա յուրաքանչյուր անդամ, 1993 թվականի հունիսին Ադրբեջանի գինված ուժերի կողմից օկուպացիայից Ադդամի շրջանի Մարգիլի գյուղի ազատագրման նախօրեին, ինչպես նաև մոտակա վայրերում, դիտավորյալ տեղադրում են ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը քննության ընթացքում անհայտ են, ստեղծելով դարանակալներ և ականապատ տարածքներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Շինանյութերով բեռնված բեռնատարի՝ «Գոյչայ ԱՌՖ» ՍՊԸ-ին պատկանող 23-AC-523 գրանցման համարանիշով վարելիս ական է պայթել: Պայթյունի հետևանքով վարորդը ստացել է ճակատային ոսկրի սեղմող կոտրվածք և ճակատի բեկորային վերքեր, որոնք լուրջ, կյանքին սպառնացող վնասվածքներ են: Ադրբեջանի Հանրապետության ականագերծման գործակալության աշխատակիցների օգնության շնորհիվ նա տարհանվել է դեպքի վայրից և տեղափոխվել հիվանդանոց, որտեղ ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով միավորման ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 2020 թվականի սեպտեմբերից մինչև 2021 թվականը Ադրբեջանի դեմ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում պլանավորել են ականապատել և դարանակալումներ կազմակերպել ազատագրված տարածքներում: Հետաքննությանը անհայտ են ականները, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը, ստեղծվել են հանցավոր կազմակերպության համար ականապատ տարածքներ ձևավորելու նպատակով:

1993 թվականի հոկտեմբերի 29-ին Չանգիլանի շրջանում, 1-ին գումարտակի մարտական դիրքերին վառելիք մատակարարելիս, կապիտան Մուխտարով Սարհան Իլգար օղլուն, որը վարում էր զինվորական համարանիշներով Mitsubishi F 449 QQ մականիշի ավտոմեքենա, շարքային Սաֆարով Մաջիդ Ջալիլ օղլուի հետ միասին պայթեցվել են տարածքում տեղադրված հակատանկային ականի պայթյունից: Կապիտան Մուխտարովը ստացել է բեկորային վնասվածքներ մարմնի տարբեր մասերում և գլխի առջևի մասի մասնակի տրավմատիկ անդամահատում, ինչը հանգեցրել է ուղեղի հյուսվածքի ջարդման և քայքայման, դեմքի կմախքի, ինչպես նաև քունքոսկրերի և ճակատի բաց կոտրվածքների, որոնք էլ հանգեցրել են նրա մահվան: Շարքային Սաֆարովը ստացել է բեկորային վնասվածքներ, որոնց հետևանքով նա ստացել է առողջությանը լուրջ վնասվածքներ և կյանքին սպառնացող վտանգ:

Հիմնական պայթյունի ալիքը և բեկորների ցրումը մասամբ մեղմացվեցին կապիտան Մուխտարովի դիակի կողմից, ինչը փրկեց շարքային Սաֆարովի կյանքը: Պայթյունի հետևանքով վնասվել է N զորամասի զինվորական գրանցման համարանիշով Mitsubishi F 449 QQ մականիշի մեքենան, որի հետևանքով զորամասին զգալի վնաս է հասցվել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, ինչպես նաև նրա յուրաքանչյուր անդամ, Ադրբեջանի ներկայիս Ադդարայի շրջանի տարածքի օկուպացիայի ժամանակահատվածում, դիտավորյալ միմյանցից կարճ հեռավորությունների վրա տեղադրել են տարբեր տեսակի պայթուցիկ սարքեր՝ ստեղծելով դարանակալներ և ականապատ տարածքներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Ադդարայի շրջանն ամբողջությամբ ազատագրվել է օկուպացիայից 2021 թվականի հունվարի 13-ին: Ժամը 11:00-ին Թարթառ-Մուզովան-Թալիշ մայրուղու Թալիշ գյուղով անցնող հատվածը բացվել է երթևեկության համար: Ադրբեջանի պետական ճանապարհային գործակալության «Ճանապարհային կառույցներ թիվ 54» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության տրակտորիստ, Բարդա քաղաքի քաղաքացիական բնակիչ, 1960 թվականի ապրիլի 1-ին ծնված Օջազվերդիև Ալար Հիդայաթ օղլուն, «LIU GONG CLG B 160» մականիշի բուլդոզերով հողի խտացման աշխատանքներ էր կատարում, երբ բուլդոզերի հետքը կանգնել է թաղված հակատանկային ականի վրա: Պայթյունի հետևանքով նա քերծվածքներ է ստացել աջ ոտքի առջևի մասում և քթում, որոնց ծանրության աստիճանը դեռ պարզված չէ: Պայթյունի պահին Ալար Օջազվերդիևը գտնվում էր բուլդոզերի ներսում և այն տարածքից դուրս, որտեղ ընկել էին բեկորների մեծ մասը, ուստի նա մահացու վնասվածքներ չէր ստացել: Բացի այդ, պայթյունի հետևանքով զգալի վնաս է կրել Ադրբեջանի պետական ճանապարհային գործակալության «Ճանապարհային կառավարում թիվ 54» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությանը պատկանող «LIU GONG CLG B 160» բուլդոզերը, որը կազմել է 13,419 մանաթ (տասներեք հազար չորս հարյուր տասնինը մանաթ):

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի Ֆիզուլիի շրջանի Աշագի Վեյսալի գյուղի օկուպացիայի ժամանակ, որը նրանք օկուպացրել էին 1993 թվականի օգոստոսին, տեղադրել են նաև պայթուցիկ սարքեր, որոնց մականիշը, մոդելը և արտադրության

վայրը անհայտ են քննությանը: Այս սարքերը դարանակալումներ և ականապատ տարածքներ էին ստեղծում հանցավոր կազմակերպությանը աջակցելու համար: Այս գյուղի տարածքում գտնվող խրամատում տեղակայված ականի պայթյունի հետևանքով առաջնային բեկորների հարվածից ամբողջությամբ անդամահատվել են գլուխը, աջ վերին վերջույթը և մարմնի մակարդակով երկու ոտքերը: Սա նախապես մտածված սպանություն էր, որի հետևանքով զոհի առողջության համար վտանգավոր վնասվածքներ էին պատճառվել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին, Մեհդիլի գյուղի օկուպացիայի ժամանակ, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի ժամանակ, տեղադրել են հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Այս սարքերը դարանակալումներ և ականապատ տարածքներ էին ստեղծում հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Ժամը 10:00-ին, Ադրբեջանի Հանրապետության ականագերծման գործակալության ականագերծման խմբի դիտորդ, Ֆիզուլիի շրջանի Հորադիզ քաղաքի բնակիչ, 1999 թվականին ծնված Սուլթանով Ազեր Ալի օղլուն, Ջաբրայիլի շրջանի երկաթուղու այս գյուղով անցնող հատվածում ծառայողական պարտականությունները կատարելիս և ականագերծման աշխատանքներ իրականացնելիս, կանգնել է PMN տիպի հակահետևակային ականի վրա: Նա ստացել էր դեմքի և գլխի բազմաթիվ բեկորային վերքեր, ուղեղի կոնտուզիա, դեմքի, երկու աչքերի, քթի վնասվածքներ և ուղեղային կոմայի մեջ էր: Նրան տեղափոխել են Ֆիզուլիի բժշկական և ավստորոշիչ կենտրոն, որտեղ նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ իրենց կողմից սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, 1994 թվականի ապրիլին, Ադդամի շրջանի Շուրաբադ գյուղի մոտակայքում օկուպացիայի ժամանակ, որը նրանք գրավել էին, քննությանը անհայտ ամսաթվերին, պլանավորված ձևով, միմյանցից մոտ հեռավորությունների վրա, տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը, դարանակալել և ստեղծել ականապատ տարածքներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում կանխվել են 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ին ավելի ակտիվ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումները, և տարածքը ամբողջությամբ ազատագրվել է օկուպացիայից 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին: 2021 թվականի հունվարի 29-ին, ժամը 11:00-ի սահմաններում, այս տարածքում, նույն վայրում, ծառայողական պարտականությունները կատարելիս, Ադդամի շրջանի Շուրաբադ գյուղով անցնող ճանապարհի աջ կողմը ականագերծելիս, մահացու վիրավորում է ստացել Ադրբեջանի Հանրապետության ականագերծման գործակալության ականագերծման խմբի ղեկավար, Գիյամեդդին Միրզան գյուղի բնակիչ Էլմադին Թոֆիգ օղլուն: Նա վիրավորվել է թաղված PMN հակահետևակային ականի պայթյունի հետևանքով: Նա ստացել էր կյանքին սպառնացող վնասվածքներ, այդ թվում՝ ձախ ոտքի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում, երկու աչքերի տեսողության լիակատար կորուստ և ձախ ոտքի բազմաթիվ քերծվածքներ: Նա

տարհանվել է դեպքի վայրից, և որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ֆիզուլիի շրջանի Յուլիսարի Յագլիվանդ գյուղի տարածքում՝ 1993 թվականի օգոստոսի 15-ին իրենց կողմից օկուպացված տարածքի ազատագրման նախօրեին, 2020 թվականի սեպտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին, քննությանը անհայտ ամսաթվերով, պլանավորել, միմյանց մոտ տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը, դարանակալել են, ստեղծել ականապատ տարածքներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից ի վեր սաստկացող լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումները կանխելու համար ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում՝ 2020 թվականի նոյեմբերի 9-ին, ժամը 17:00-ի սահմաններում, Մուխտարով Ազադ Այդին օղլուն, Մամիշով Ռաֆիս Մահադդին օղլուն և Իմանով Բահրուդ Թելման օղլուն, որոնք այցելել էին օկուպացիայից ամբողջությամբ ազատագրված տարածք, մահացել են կյանքին սպառնացող և առողջությանը լուրջ վնաս հասցրած բեկորային վերքերից՝ վարելով ԳԱՁ 53 մակնիշի 11-BF-263 պետական գրանցման համարանիշով բեռնատարը, երբ վերջինս բախվել էր հակատանկային ականներից մեկին: Իմանով Բահրուդ Թելման օղլուն ստացել է գլխի, իրանի և վերջույթների համակցված բուրբ վնասվածք, այտի, պարանոցի, աջ արմունկային հոդի հետևի մասի, որովայնի առաջային պատի և երկու ստորին վերջույթների ճնշված և կարված վերքեր, ձախ ակնագնդի ճնշված և սեղմված վերքեր, ձախ ոտքի վերին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում, աջ ոտքի միջին երրորդի փակ կոտրվածք՝ տեղաշարժով, սուր արյունահոսություն և ծանր տրավմատիկ շոկ: Մուխտարով Ազադ Այդըն օղլուն կորցրել է ձախ աչքի տեսողությունը: Մամիշով Ռաֆիս Մախադդին օղլուն ստացել է ձախ ակնակապիճի ոսկորների բազմակի կոտրվածքներ, դեմքի և գլխի բազմաթիվ բեկորային վերքեր, թեթև բեկորային վերքեր, որոնք հանգեցրել են երկարատև առողջական խնդիրների, սակայն նրանց կյանքը փրկվել է, քանի որ նրանք ժամանակին տեղափոխվել են հիվանդանոց և ստացել որակյալ բժշկական օգնություն: Միջադեպի հետևանքով մահացած Իմանով Բահրուդ Թելման օղլուի վարած 11-BF-263 պետական գրանցման համարանիշով ԳԱՁ 53 մակնիշի բեռնատարը դարձել է անօգտագործելի և զգալի վնասներ է ստացել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, օկուպացիայից ազատագրման նախօրեին, այսինքն՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 10-ը, լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումներ են սկսել Ադրբեջանի Հանրապետության Նուզգար գյուղում: Հետաքննությանը անհայտ ամսաթվերին, պլանավորված ձևով, միմյանցից մոտ հեռավորությունների վրա, տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են հետաքննությանը, ստեղծելով ականապատ տարածքներ: Այդպիսի դեպքերից մեկը Ֆիզուլիի շրջանի Գորադիս քաղաքի բնակիչ, 1969 թվականի դեկտեմբերի 18-ին ծնված Ախմադով Իլգար Նաբի օղլուի դեպքն էր:

2021 թվականի փետրվարի 3-ին, ժամը 19:00-ի սահմաններում, նա համագյուղացիների՝ Մուստագիմ Ալլահվերին օղլու Ալեսկերովի (ծնված 1971 թվականի հոկտեմբերի 11-ին) և Մեհման Ալլահվերդի օղլու Գուլինի (ծնված 1988 թվականի դեկտեմբերի 6-ին) հետ՝ 99-NH-623 պետական գրանցման համարանիշով ՎԱՁ-2106 մակնիշի ավտոմեքենայով ուղևորվում էր գյուղերից մեկը: Ձեռքաիլի շրջանի Նուզգար գյուղով անցնող ճանապարհին նրանց մեքենան վրաերթի է ենթարկել TM62P2 հակատանկային ականի վրա: Մեխման Գուլինը ստացել է գլխի, իրանի և վերջույթների բազմաթիվ բեկորային վնասվածքներ, ձախ ձեռքի երկրորդ մատի տրավմատիկ անդամահատում՝ պրոքսիմալ ֆալանգի մակարդակում, բազմաթիվ բեկորային վնասվածքներ և կոնքի ոսկորների տեղաշարժված բաց կոտրվածքներ: Մուստագիմ Ալեսկերովը և Իլգար Ախմեդովը դիտավորյալ սպանվել են և ստացել են այլ լուրջ, կյանքին սպառնացող վնասվածքներ: 99-NH-623 պետական գրանցման համարանիշով ՎԱՁ-2106 մակնիշի ավտոմեքենան ամբողջությամբ ոչնչացվել է:

Հայաստանի ռազմաքաղաքական դեկլարությունը, այդ թվում՝ զինված ուժերը և այլ զինված կազմավորումները, ինչպես նաև նրանց անմիջական նյութական, տեխնիկական և անձնակազմային աջակցությունը, կենտրոնացված կառավարումը, բանավոր և գրավոր հրահանգները, ինչպես նաև ներքին և միջազգային իրավունքի խախտմամբ ստեղծված հանցավոր կազմակերպության նկատմամբ խիստ վերահսկողությունը պատասխանատու են Ադրբեջանի դեմ սկսած ագրեսիվ պատերազմի շարունակմանն ուղղված հանցավոր գործողություններ իրականացնելու համար: Նրանք նաև ձգտում էին պահպանել վերահսկողությունը օկուպացված տարածքների նկատմամբ և կատարել այլ հանցագործություններ:

2021 թվականի փետրվարի 4-ին, ժամը 13:05-ի սահմաններում, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 10-ը տևած մարտական գործողությունների ընթացքում նույն զինված խմբավորումները հայտնաբերել են 300 մմ-անոց կլաստերային զինամթերք և բեկորային զինամթերք, որոնք օգտագործվել են «Սմերչ» բազմակի կրակող հրթիռային համակարգում, որը նետվել է Նորվեգիայի Օսլո քաղաքում՝ 2008 թվականի դեկտեմբերի 3-ի ՄԱԿ-ի կլաստերային զինամթերքի մասին կոնվենցիայի դրույթների կոպիտ խախտմամբ: Ձեռքից ընկնող նմանակի պայթյունի հետևանքով դիտավորյալ սպանվել է Ադրբեջանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության N զորամասի շարքային զինծառայող Չեյնալով Գուբադ Իսլամ օղլուն, ով կատարում էր Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության պարտականությունները: Նա ստացել էր կյանքին սպառնացող լուրջ մարմնական վնասվածքներ, այդ թվում՝ որովայնի և կրծքավանդակի խոռոչների թափանցող վերքեր, ներքին օրգանների և խոշոր զարկերակների վնասվածք, ինչպես նաև ուժեղ արյունահոսություն:

Նույն ստորաբաժանումում գտնվող զինծառայողները նույնպես վիրավորվել են: Մալիկմամեդով Բալագարդաշ Մուբարիզ օղլուն ստացել է ծանր, կյանքին սպառնացող բեկորային վերք՝ կրծքավանդակի ձախ կեսի պլևրալ խոռոչի թափանցող վերքերով, քթի ոսկորների կոտրվածքով, պարանոցի ձախ կեսի և աջ ծնկի վերքերով: Բաբան Նեմաթ Նովրուզ օղլուն ստացել է կյանքին սպառնացող ծանր վնասվածք՝ կրծքավանդակի աջ կեսի պլևրալ խոռոչի թափանցող վերքերով, աջ սրունքի և ձախ ազդրոսկրի կոտրվածքներով, սակայն նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ: Մամեդով Այխան Քերիմխան

օղլուն ստացել է ստորին վերջույթների բազմաթիվ բուրբեկորային վերքեր և թեթև մարմնական վնասվածքներ, որոնք կարճատև առողջական խնդիրներ են առաջացրել: Չեյնալով Ալի Աֆգան օղլուն ստացել է թեթև վնասվածքներով պայթյունային վնասվածք, որը նաև կարճատև առողջական խանգարում է առաջացրել:

Չորս զինվորներ ողջ մնացին՝ չնայած ստացած վնասվածքներին, քանի որ նրանք կարողացան հասնել ապաստարան և ստանալ բժշկական օգնություն:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, Թաթարստանի շրջանի Սուգովաշան գյուղում, որը նրանք գրավել էին 1994 թվականի ապրիլին, տեղադրել են բազմաթիվ հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Ականները տեղադրված էին միմյանց շատ մոտ՝ ստեղծելով դարանակալներ և ականապատ տարածքներ այս հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Թաթարական շրջանն ազատագրվել է Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում:

Պարտականությունների կատարման ժամանակ ականներից մեկի վրա ոտք դնելիս տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով զորամասի 1-ին գումարտակի 3-րդ վաշտի 2-րդ վաշտի 1-ին վաշտի հրաձիգ, շարքային Ալիգասան Թումար օղլու Հասանովը աջ և ձախ սրունքների շրջանում ստացել է բեկորային վերքեր, որոնք կյանքին սպառնացող էին և լուրջ վնաս էին հասցրել առողջությանը, ուղեկցվելով աջ ստորին վերջույթի տրավմատիկ անդամահատմամբ՝ կոնք-սրունք հոդի մակարդակում: Նրա կյանքը փրկվեց ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին՝ իրենց կողմից օկուպացված այս տարածքների ազատագրման նախօրեին, տեղադրել են բազմաթիվ հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Այս ականները դարանակալումներ և ականապատ տարածքներ էին ստեղծում այս հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

2021 թվականի փետրվարի 16-ին լեյտենանտ Հուսեյնլի Էթիբար Ջավիդ օղլուն Ջեբրաիլի շրջանի Ամիրվարլի գյուղում ականազերծման աշխատանքներ կատարելիս պայթել է PMN մակնիշի հակահետևակային ականից, որի արտադրության ամսաթիվը և գտնվելու վայրը անհայտ են: Ականը տեղադրվել է տարածքում անհայտ հանգամանքներում: Լեյտենանտ Հուսեյնլին ստացել է աջ աչքի ծանր, կյանքին սպառնացող բուրբ վնասվածք, եղջերաթաղանթի և շաղկապենու քերծվածքներ, ձախ մատի ներքևի հատվածում վերք, ուղեկցվել է ձախ աչքի կարճատևությամբ և այլ վնասվածքներով: Նրա կյանքը փրկվեց ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1994 թվականի ապրիլին Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ

պատերազմի արդյունքում, Ադդերեի շրջանի Թալիշ գյուղի տարածքի օկուպացիայի ընթացքում, քննությանը անհայտ ամսաթվերին, միմյանց մոտ հեռավորության վրա տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ՝ ստեղծելով դարանակալներ և ականապատ տարածքներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից իրականացված հակահարձակողական գործողությունների արդյունքում Թալիշ գյուղը 2020 թվականի հոկտեմբերի 3-ին ամբողջությամբ ազատագրվել է օկուպացիայից: 2021 թվականի փետրվարի 18-ին Ադդերեի շրջանի Չայլի գյուղի քաղաքացիական բնակիչ, 1988 թվականի հունիսի 15-ին ծնված Մախմուդով Բախտիյար Մախմուդով օղլուն իր NIVA մակնիշի՝ 01 BC 845 պետական գրանցման համարանիշով մեքենայով մեկնել է ազատագրված գյուղ՝ դատարկ դաշտերից մետաղի ջարդոն հավաքելու համար: Նա մեքենան կայանեց դաշտում, դուրս եկավ և վերցրեց մի մետաղական կտոր, որը տեսավ մի փոքր հեռավորության վրա: Երբ նա վերադառնում էր դեպի մեքենան, նա ոտք դրեց հակատանկային ականի վրա, որը փորվել էր համապատասխան քողարկման մեջ: Այս ականի պայթյունի հետևանքով նա ստացել է կյանքին սպառնացող պայթյունային վնասվածք, ծանր մարմնական վնասվածքներ, գլխի, դեմքի և պարանոցի մնացորդային վնասվածքներ, կրծքավանդակի և որովայնի օրգանների մասնատում, վերին և ստորին վերջույթների տրավմատիկ անդամահատումներ, բազմաթիվ բեկորային կոտրվածքներ և մարմնի բազմաթիվ բեկորային վերքեր, որոնք հանգեցրել են նրա մահվան դեպքի վայրում:

Նրա NIVA մակնիշի 01 BC 845 պետական գրանցման համարանիշով ավտոմեքենային, որը վնասվել էր պայթյունի հետևանքով, դիտավորյալ զգալի վնաս է պատճառվել նաև:

Բացի այդ, գործելով միավորման և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, հանցավոր կազմակերպության (միության) անդամները հունիսին, Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից հունիսին զբաղեցրած «Հնարավորության» շրջանակներում, այսինքն՝ 27.09.2020 թվականից մինչև 20.11.2020 թվականը, իրենց զբաղեցրած տարածքի անմիջական հարևանությամբ, համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց ապրանքանիշը, մոդելը և արտադրության վայրը հայտնի չեն քննությանը, և դարանակալումներ են ստեղծել՝ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծելով ականապատ տարածքներ: Ախդամի շրջանի Մարգիլի գյուղի մոտակայքում նա պարբերաբար ոչխարներ էր մորթում: Երբ նա տեսավ, որ ոչխարները մտնում են իր առջևի ականապատ տարածք և ցանկացավ նրանց դուրս հանել, հողի մեջ թաղված ականը պայթեց: Բեկորի հարվածի հետևանքով նա ստացել է աջ ոտքի ստորին երրորդականի տրավմատիկ անջատում, որը կարող էր լուրջ վնաս հասցնել նրա առողջությանը, վտանգավոր լինել կենդանի մարդկանց կյանքի համար, բաց կոտրվածք՝ աջ ձեռքի առաջին մատի դիստալ ֆալանգի բեկորներով և մարմնի մակերեսին բազմաթիվ կապտուկներով: Մոտակա զինվորականների օգնությամբ նրան տարհանել են դեպքի վայրից և տեղափոխել հիվանդանոց, որտեղ նրա կյանքը փրկվել է որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (միության) անդամները, գործելով միավորման և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և

Նպատակին համապատասխան, վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծել են ականապատ տարածքներ՝ պլանավորված կերպով, միմյանց մոտ տեղադրելով բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը, Աղդամի շրջանի Յուսիֆջանլի գյուղի մոտակայքում, որը նրանց կողմից գրավվել էր 1993 թվականի հուլիսին՝ Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում: Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից սկսած ավելի ակտիվորեն սկսված լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումները կանխելու համար ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում՝ 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին, օկուպացիայից լիովին ազատագրվելուց հետո, մարտի 16-ին, ժամը 3:00-ի սահմաններում, 1982 թվականի սեպտեմբերի 29-ին ծնված Անար Ակիֆ օղլու Հուսեյնովը և 1979 թվականի դեկտեմբերի 28-ին ծնված Ռազի Ակիֆ օղլու Հուսեյնովը «Ռեք»-ին պատկանող «ՎԱ2-2107» մակնիշի մեքենայով շարժվել են Աղդամի շրջանի Յուսիֆջանլի գյուղի ուղղությամբ: Ինովը ոտքով գնաց ազատագրված Յուսիֆջանլի գյուղ: Թաղված ականի պայթյունի հետևանքով Ռազի Հուսեյնովը ստացել է երկու ազդրերի տրավմատիկ անդամահատում և մարմնի բազմաթիվ բեկորային վերքեր, իսկ Բայրամ Հուսեյնովը ստացել է կենդանի մարդկանց կյանքի համար վտանգավոր պայթյունային վնասվածք՝ ձախ ծնկի և սրունքի հատվածի, ինչպես նաև փափուկ հյուսվածքների սալջարդ, ձախ ազդրոսկրի բեկորային կոտրվածքներ, ազդրոսկրի զարկերակի և երակի վերքեր, մարմնի բազմաթիվ բեկորային վերքեր, որոնք ուղեկցվել են ուժեղ արյունահոսությամբ: Շուտով նրանց օգնության են հասել նրանց եղբայրը՝ Անար Հուսեյնովը, հայրը՝ Հուսեյնով Ակիֆ Մուխտար օղլուն, ծնված 1957 թվականի հոկտեմբերի 10-ին, և համագյուղացի Աբդուլով Բահրուզ Նադիր օղլուն, ծնված 1985 թվականի նոյեմբերի 20-ին: Անար Հուսեյնովը վերցրեց իր եղբորը՝ Ռազի Հուսեյնովին, և փորձեց նրան այնտեղից դուրս քաշել, սակայն բեկորների հարվածից պայթեց գետնի մեջ թաղված մեկ այլ ական: Ռազի Հուսեյնովը ստացել է կենդանի մարդու կյանքի համար վտանգավոր պայթյունային վնասվածք, որովայնի խոռոչ թափանցող աղիների ճնշված և պատռված վերքեր, ազդրային զարկերակի վերք, երկու ազդրերի տրավմատիկ անդամահատում, կմախքի վերին ոսկորների կոտրվածքներ, ձախ ձեռքի ճնշված վերք և իրանի բազմաթիվ բեկորային վերքեր, որոնք ուղեկցվել են սուր արյունահոսությամբ: Անար Հուսեյնովը ստացել է ձախ ստորին վերջույթի վերին երրորդի, ձեռքի հետևի մասի երկու սպիական հյուսվածքների և բազմաթիվ այլ վնասվածքների կյանքին սպառնացող անդամահատում, Բախրուզ Աբդուլովը սպիներ է ստացել ճակատի աջ կեսի մազոտ հատվածում, քթի շրջանում, ձախ կողմնային մակերեսին, ձախ սրունքի ամբողջ առաջային մակերեսին և աջ սրունքի միջին և ստորին 1/3-ի առաջային մակերեսին, իսկ Ակիֆ Հուսեյնովը ստացել է թեթև մարմնական վնասվածքներ, այդ թվում՝ աջ սրունքի բազմակի կոտրվածքներ, աջ թաթի առաջինից հինգերորդ ֆալանգների փակ տեղահանված կոտրվածքներ, ձախ երկու կոճերը, I-II-III-IV մետակարպալ ոսկորների բաց տեղահանված կոտրվածքներ և ֆիբուլա ոսկրի հողախախտում: Արդյունքում, Բայրամ Հուսեյնովը և Ռազի Հուսեյնովը դիտավորյալ սպանվել են՝ ստանալով բազմաթիվ վնասվածքներ: Անար Հուսեյնովը, Ակիֆ Հուսեյնովը և Բախրուզ Աբդուլովը տարհանվել են դեպքի վայրից այլ անձանց օգնությամբ և տեղափոխվել հիվանդանոց, որտեղ նրանց կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (միության) անդամների կողմից Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ սանձազերծված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի

արդյունքում, որը գործել է միավորման և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1992 թվականի հոկտեմբերի 2-ին, Խոջավենդի շրջանի Կուրոպատկինո գյուղի տարածքի օկուպացիայի ժամանակ, պլանավորվել է բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականների տեղադրում, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Այս ականները տեղադրված էին միմյանց մոտ, նշված հանցավոր կազմակերպության կողմից վերահսկվող տարածքի մոտ, ինչը ստեղծում էր ականապատ տարածքներ կազմակերպության նպատակների իրականացման համար:

2021 թվականի մարտի 20-ին, ժամը 11:00-ի սահմաններում, ձերբակալվել են զինծառայողներ՝ Գուլին Սիրաջ Ջավիդ օղլու, Բանդալին Խազար Վահիդ օղլու, Ասլանով Ռաշադ Ֆարաջ օղլու և Ենթասպա Ջաջիգադե Ռուհիդ Ալիմը, որոնք ծառայության մեջ էին: Ենթասպա Ռուհիդ Ջաջիգադեի ձախ ոտքի տակ գետնին տեղադրված ՊՄՆ հակահետևակային ականի պայթյունի հետևանքով, երբ նրա որդին գտնվում էր զինվորական հանրակացարանի կողքին գտնվող խրամատում, զինծառայողները ստացել են բեկորային վերքեր: Սիրաջ Գուլինը վնասվածքներ է ստացել դեմքի ձախ կեսին, ձախ այտին, ձախ ձեռքի հետևի մասին և որովայնի ձախ կողմնային պատին: Խազար Բանդալինը վնասվածքներ է ստացել դեմքի աջ կեսին, ձախ այտի 1/3-ին, ձախ ձեռքի հետևի մասին և որովայնի ձախ կեսին: Ռաշադ Ասլանովը վնասվածքներ է ստացել վերին վերջույթների և որովայնի աջ կեսի շրջանում: Երեքն էլ ստացել են թեթև վնասվածքներ, որոնք հանգեցրել են կարճատև առողջական խնդիրների: Ենթասպա Ռուհիդ Ջաջիգադեն ստացել է ձախ ստորին վերջույթի տրավմատիկ անջատում կոճի հոդի մասում, որի հետևանք են եղել ծանր վնասվածքներ, որոնք երկար ժամանակով խաթարել են նրա առողջությունը: Ժամանակին տարհանման և որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ բոլոր չորս զինծառայողների կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ սանձազերծված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում, մինչև Տերտերի շրջանի Սուգովուշան տարածքի ազատագրումը, որտեղ նրանք գտնվում էին 1994 թվականի ապրիլին, պլանավորել էին տեղադրել բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ: Հետաքննությանը հայտնի չեն մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը: Ականները տեղադրված էին միմյանցից կարճ հեռավորությունների վրա՝ ստեղծելով վտանգավոր գոտիներ հանցավոր կազմակերպության համար՝ իր նպատակներին հասնելու համար:

2021 թվականի ապրիլի 3-ին, ժամը 12:00-ի սահմաններում, Սուգովուշանի տարածքի մոտակայքում առաջադրանք կատարող զինծառայողները մարտական դիրք տանող արահետի եզրին հակահետևակային ական են հայտնաբերել: Շարքային Իլքին Բայրամովի կողմից ական հայտնաբերելուց հետո տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով նա ստացել է ձախ ստորին վերջույթի տրավմատիկ անջատում սրունքի ստորին երրորդի մակարդակից և բազմաթիվ այլ բեկորային վերքեր, որոնք կյանքին սպառնացող էին: Նա հոսպիտալացվել էր, սակայն վնասվածքների ծանրությանը չնայած՝ նրա կյանքը փրկվել էր ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ: Մնացած զինծառայողները՝ կրտսեր սերժանտ Խայալ Բաբանը, շարքային Աբիլ Իսանը և շարքային Էլդենիզ Ռուստամովը, նույնպես թեթև վնասվածքներ են

ստացել, սակայն հլքին Բայրամովի գործողությունների շնորհիվ, ով իր մարմնով կանխել է հիմնական պայթյունը, մնացած զինծառայողների կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով միավորման և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, պլանավորել և ստեղծել են ականապատ տարածքներ՝ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակներին հասնելու համար: Մասնավորապես, նրանք 1994 թվականի ապրիլին իրենց կողմից վերահսկվող տարածքի մոտ տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Այս ականները տեղադրված էին միմյանցից կարճ հեռավորության վրա, ինչը հնարավորություն էր տալիս ստեղծել դարանակալներ և վտանգավոր գոտիներ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ին և 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին, Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից նախկինում օկուպացված տարածքի ազատագրումից հետո, տեղի ունեցավ հերթական բախումը: Այս իրադարձությունների ընթացքում, մասնավորապես, 1985 թվականի մարտի 8-ին, «Körpü-Bina Tiktinki» ընկերության վարորդը, ով վարում էր «Hova» մակնիշի բեռնատար մեքենա՝ պետհամարանիշ 99-JT-474, շարժվում էր Խաչինչայի գետի վրա, որը անցնում է Բաշ Գարվանդ գյուղով Ագդամի շրջանում: Մեքենայի ընթացքի ընթացքում տեղի ունեցավ պայթյուն՝ առաջացած ԹՄ62Մ հակատանկային հանքի պատճառով, որը փակ էր գետին: Պայթյունի արդյունքում վարորդը ստացել է մակերեսային հարվածներ ձախ ձեռքի II-III-IV-V մատների հետևի մասում, որոնց ծանրությունը չի որոշվել, քանի որ բեկորները էական վնասներ չեն հասցրել նրա առողջությանը:

Փողոցով անցնող մարդկանց օգնությամբ նա էվակուացվել է դեպի վայրից և տեղափոխվել բժշկական հաստատություն, որտեղ նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնությամբ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (միության) անդամները, գործելով միավորման և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, 1993 թվականի օգոստոսի 31-ին, Գուբադլիի շրջանի Բարթազ գյուղում, որը նրանք զբաղեցրել էին այդ տարածքների օկուպացիայից ազատագրումից առաջ կամ հետագա ամսաթվերին, այսինքն՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2021 թվականի ապրիլի 4-ը, քննությանը անհայտ ամսաթվերին, պլանավորել և տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը, դարանակալումներ են կազմակերպել և ականապատ տարածքներ են ստեղծել նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում կանխվել են 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ին ավելի ակտիվորեն սկսված լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումները, այդ թվում՝ 2020 թվականի հոկտեմբերի 22-ին սկսված լայնածավալ հարձակումների ժամանակ:

2021 թվականի ապրիլի 5-ին, ժամը 13:20-ի սահմաններում, Գուբադլիի շրջանում, Պետական սահմանապահ ծառայության Գուբադլիի առանձին սահմանապահ

դիվիզիայի 3-րդ արագաշարժ գումարտակին պատկանող «Q-341-SQ» մակնիշի «ԿԱՄԱՁ» մակնիշի մեքենան, որը գտնվում էր Պետական սահմանապահ ծառայության արագաշարժ գումարտակի 3-րդ արագաշարժ ջոկատի 2-րդ վաշտի հրամանատար, ենթասպա Սախիլ Ալեքսանդրի ղեկավարությամբ, պայթել է հակատանկային ականի վրա, որի մակնիշը և մոդելը քննությանը անհայտ են: Պայթյունի հետևանքով ենթասպա Ալեքսանդրը ծանր վնասվածքներ է ստացել կրծքավանդակի, ձախ ազդրի և աջ սրունքի շրջանում, ինչը սպառնալիք է ստեղծել նրա կյանքի համար: 8-րդ սահմանապահ պարետի գրասենյակի նյութատեխնիկական ապահովման պետի տեղակալ, կապիտան Չիյադովը մարմնի տարբեր մասերում ստացել է թեթև վնասվածքներ, ինչը հանգեցրել է առողջության կարճատև վատթարացման, և նույնպես վիրավորվել է: Երկու զինծառայողներն էլ տարհանվել են զինվորական հոսպիտալ, որտեղ նրանց ժամանակին որակյալ բժշկական օգնություն է ցուցաբերվել, ինչը փրկել է նրանց կյանքը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (միության) անդամները, գործելով միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում, տարածքների ազատագրման նախօրեին կամ դրանից հետո, այդ թվում՝ Գուբադլիի շրջանում և հարակից գյուղերում, տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Այս ականները տեղադրված էին միմյանցից մոտ հեռավորությունների վրա՝ ստեղծելով դարանակալներ և վտանգավոր գոտիներ հանցավոր կազմակերպության թիրախների համար:

2020 թվականի հոկտեմբերի 25-ին՝ Գուբադլիի շրջանի և հարակից գյուղերի օկուպացիայից ազատագրումից հետո, Սահմանապահ ծառայության Գուբադլիի առանձին սահմանապահ ջոկատի զինծառայող, կրտսեր ենթասպա Գաջին Ջավանշիր Նադիր օղլուն մասնակցել է Գուբադլիի շրջանի ազատագրված Աշագի Խոժամսաղլի գյուղի տարածքում գտնվող 4-րդ սահմանապահ վարչության 11-րդ սահմանային դիրքի 1-ին սահմանային մարտական կետի ականազերծմանը: 2021 թվականի ապրիլի 5-ին, ժամը 18:00-ին, նա ուղք է դրել տարածքում թաղված հակահետևակային ականի վրա: Պայթյունի հետևանքով նա մարմնի տարբեր մասերում ստացել է բեկորային վերքեր, որոնք սպառնալիք են ստեղծել նրա կյանքի համար և լուրջ վնաս են հասցրել առողջությանը: Նրան տարհանել են և տեղափոխել բժշկական հաստատություն, որտեղ ստացել է որակյալ բժշկական օգնություն, որը փրկել է նրա կյանքը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (միության) անդամները, գործելով միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, 1994 թվականի ապրիլին Թաթարստանի շրջանի Սուգովաշան գյուղում, որը նրանք գրավել էին օկուպացիայի ժամանակ, պլանավորել և տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Այս ականները տեղադրվել են միմյանց շատ մոտ՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ և դարանակալներ՝ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպությանը աջակցելու նպատակով հանցավոր գործունեություն ծավալելու նպատակով:

Հանցագործների գործողությունների արդյունքում, 2021 թվականի ապրիլի 6-ին, ժամը 14:00-ի սահմաններում, օկուպացիայից ազատագրված Սուգովաշան գյուղում պայթել է հակահետևակային ական, որի հետևանքով ծանր վիրավորվել է Պաշտպանության նախարարության արգելապատնեշների շինարարական ստորաբաժանման 2-րդ վաշտի 1-ին ջոկատի հրամանատար, զինծառայող Փյունհան Ալանը: Պայթյունի հետևանքով անդամահատվել է նրա աջ ստորին վերջույթը կոճից, ինչը կյանքին սպառնացող էր: Նրա հետ միասին վիրավորվել է դիտորդական վաշտի 2-րդ ջոկատի հրամանատար, զինծառայող Բախտիյար Իլգարյուն, որը ծանր վնասվածքներ է ստացել աջ ոտքի շրջանում, ինչը նույնպես սպառնում էր նրա կյանքին: Սակայն, ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ, երկու զինվորների կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, նույն միջադեպի ժամանակ այս ստորաբաժանման 4-րդ վաշտի 1-ին վաշտի հրամանատար սերժանտ Դունյամալազադե Ազեր Իմկան օղլուն աջ աչքի շրջանում բեկորային վերք է ստացել, ինչը կարճատև վատթարացրել է նրա վիճակը, սակայն նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության և լրացուցիչ բեկորներից պաշտպանության շնորհիվ:

Նշված դեպքերին զուգահեռ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ և միավորման նպատակով, Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում շարունակել են տեղադրել բազմաթիվ հակատանկային և հակամարդկային հանքեր Հոջալուի շրջանում և հարակից գյուղերում՝ ստեղծելով դավադրություններ ու վտանգավոր տարածքներ՝ հանցավոր գործունեության շարունակականությունը ապահովելու նպատակով: Այս հանքերը տեղադրվել էին միմյանց մոտ, և նրանք դարձել են մի շարք հարձակումների պատճառ՝ սկսած 2020 թվականի նոյեմբերի 27-ից՝ Չանակչի գյուղի ազատագրումից Հոջալուի շրջանում, որոնց արդյունքում զինվորականները ստացել են ծանր վնասվածքներ:

2021 թվականի ապրիլի 9-ին Չանազչի գյուղի տարածքում զինծառայող Մամեդով Նամիգ Ալիջավադ օղլուն, ով 3-րդ մարտկոցի 1-ին վաշտի 2-րդ թևական թիվ վարորդ-մեխանիկ էր, իր ծառայողական պարտականությունները կատարելիս պայթեցվել է PMN մակնիշի հակահետևակային ականից, որի արտադրության վայրը և ամսաթիվը անհայտ են քննությանը: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել էր տրավմատիկ վնասվածքներ, այդ թվում՝ ձախ ստորին վերջույթի ստորին 1/3-ի անդամահատում, որը կյանքին սպառնացող էր: Որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումների՝ զինված կազմավորումների անդամները շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համաձայն կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությունների և նպատակների: 2011 թվականի ապրիլի 21-ին, մոտավորապես ժամը 17:45-ին, նրանք ավտոմատ հրազենից կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության N գործառնի թիվ 2 հրամանատարական կետի դիտակետի վրա, որը գտնվում է իրենց կողմից գրավված գյուղի տարածքում: Հրետանային կրակոցների հետևանքով դիրքում գտնվող զինծառայողը կրծքավանդակի ձախ կեսին ստացել է երկու թափանցող հրազենային

վերք, որոնք նրա առողջությանը պատճառել են աննշան վնաս: Ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում շարունակել են իրենց գործողությունները, այդ թվում՝ հակատանկային և հակահետևակային ականների տեղադրումը իրենց կողմից օկուպացված տարածքներում: Մասնավորապես, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2021 թվականի ապրիլի 4-ը ընկած ժամանակահատվածում նրանց զբաղեցրած տարածքներում տեղադրվել են բազմաթիվ ականապատ դաշտեր: Հետաքննությանը անհայտ են մնում ականների մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը, իսկ ականներն իրենք տեղադրված են եղել միմյանցից մոտ հեռավորության վրա, ինչը սպառնալիք է ներկայացնում մարդկանց կյանքի և առողջության համար:

2020 թվականի նոյեմբերի 10-ին՝ Ադդամի շրջանի և հարակից գյուղերի օկուպացիայից ազատագրումից հետո, Ադրբեջանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարությունը հրաման է արձակել, որի համաձայն՝ 2021 թվականի ապրիլի 15-ին Ադդամի շրջանի Օրթա Գարվանդ գյուղում գտնվող տարածքը ականազերծելիս զորամասի ինժեներական և ամրաշինական դիվիզիայի 1-ին ամրաշինական վաշտի հրամանատար, ավագ լեյտենանտ Յագուբլու Իբադաթ Սալման օղլուն պայթեցվել է «PMN» մակնիշի բարձր պայթուցիկ հակահետևակային ականից, որի տեղադրման վայրը և ամսաթիվը դեռևս անհայտ են: Պայթյունի հետևանքով ավագ լեյտենանտ Յագուբլուն ստացել է ձախ ստորին վերջույթի տրավմատիկ անդամահատման վերք՝ կոճ հոդի շրջանում, որը ընդհանուր առմամբ կյանքին սպառնացող էր և լուրջ վնաս էր հասցրել նրա առողջությանը: Նա նաև մարմնի տարբեր մասերում ստացել է այլ վնասվածքներ: Որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում պլանավորել և տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը քննությանը մնում են անհայտ: Ականները տեղադրված էին միմյանց մոտ՝ նրանց վերահսկողության տակ գտնվող մի գյուղում, որը նրանք գրավել էին հունիսին: Այս տարածքը ազատագրվել է Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 20-ը ընկած ժամանակահատվածում: Նման գործողությունների արդյունքում ստեղծվել են ականապատ տարածքներ և դարանակալումներ, որոնք սպառնալիք են ստեղծել մարդկանց կյանքի և առողջության համար:

2020 թվականի հունիսին Ադդամի շրջանի Մարգիլի գյուղի Էրգի դաշտում կենդանիներ արածեցնելիս մի քանի կենդանիներ անհետացան: Տեղի բնակիչները, այդ թվում՝ մեկ տղամարդ, զենքերով զինված մեկնեցին փնտրելու անհետ կորած կենդանիներին: Որոնողական աշխատանքների ժամանակ պայթյուն է տեղի ունեցել, որը առաջացել է Էրգի հովտում տեղադրված ականից: Պայթյունի հետևանքով տղամարդը ստացել է ձախ ոտքի ստորին երրորդականի տրավմատիկ անդամահատման վերք, ինչպես նաև

ձախ ոտքի վերին մասի գերարյունություն: Այս վնասվածքները, մասնավորապես, կապված էին բեկորներից ստացված վնասվածքների հետ, սակայն անցորդների օգնության շնորհիվ տուժածը տարհանվել և տեղափոխվել է հիվանդանոց, որտեղ նրա կյանքը փրկվել է որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները: 2021 թվականի ապրիլի 20-ին, ժամը 08:00-ին, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության զինծառայող Ջեյդարի Օրխան Իլյաս օդուհ, որը նախկինում հայկական անօրինական զինված կազմավորումների կողմից զբաղեցված տարածքը մաքրելիս էր, պայթեցվել է Ադդերեի շրջանի Թալիշ գյուղում տեղադրված PMN տեսակի հակահետևակային ականի պայթյունից: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է ծանր վնասվածքներ, այդ թվում՝ կրծքավանդակի ձախ կեսի թափանցող վերքեր և ձախակողմյան հեմոպնևմոթորաքս, ինչը հանգեցրել է առողջության երկարատև վատթարացման: Սակայն, ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ, նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ը ընկած ժամանակահատվածում՝ Ադդամի շրջանի Մարգիլի գյուղի ազատագրումից առաջ, որտեղ նրանք գտնվում էին 1993 թվականի հունիսից, պլանավորել և տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշները, մոդելները և արտադրության վայրը քննությանը մնում են անհայտ: Այս ականները տեղադրվել են միմյանց շատ մոտ՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ և դարանակալներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների և գյուղի օկուպացիայից ազատագրման արդյունքում՝ 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին, գյուղում տեղադրված ականի պայթյունի հետևանքով ծանր վիրավորվել են երկու տեղացի բնակիչներ՝ Այդըն Վահիդ օդուհ և Ֆիրդուսի Իդրիս օդուհ: Պայթյունը լուրջ վնասվածքներ է պատճառել, այդ թվում՝ զոհերից մեկի մոտ աջ ակնագնդի տրավմատիկ պատռվածք և երկուսի մոտ էլ բազմաթիվ թափանցող վերքեր: Չոհերը դեպքի վայրից տարհանվել են ականատեսների կողմից և տեղափոխվել հիվանդանոց, որտեղ որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրանց կյանքը փրկվել է:

Այսպիսով, այս կազմակերպության անդամների հանցավոր գործողությունները հանգեցրել են քաղաքացիների կյանքին և առողջությանը սպառնացող ծանր հետևանքների, ինչը հաստատվում է հետաքննության արդյունքներով և Ադրբեջանի Հանրապետության կողմից սպառնալիքները վերացնելու ուղղությամբ ձեռնարկված գործողություններով:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, 1992 թվականին Նախիջևանի Ինքնավար

Հանրապետության Շարարի շրջանի Գունտուտա գյուղի շրջակայքում Հայաստանի կողմից գրավված բարձունքներում պլանավորել և տեղադրել են բազմաթիվ հակահետևակային ականներ: Այս գործողությունների արդյունքում ստեղծվել են ականապատ տարածքներ, որոնք վտանգ են ներկայացնում տեղի բնակչության համար:

1980 թվականի օգոստոսի 15-ին, ժամը 09:00-ի սահմաններում, Շարարի շրջանի Գաննաթ գյուղի մոտ գտնվող «Պեյա-Դերե» անունով հայտնի տարածքում բույսեր հավաքելիս մահացու կրակոցից մահացու վիրավորում է ստացել Շարարի շրջանի Աշագի Յայսի գյուղի բնակիչ Էլչին Ալի օղլու Հուսեյնովը: Այս վայրը ազատագրվել է օկուպացիայից 2018 թվականի մայիսի 20-27-ը: Էլչին Հուսեյնովը կանգնել է հանցավոր կազմակերպության կողմից տեղադրված PMN-1 հակահետևակային ականի վրա: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է կյանքի հետ անհամատեղելի վնասվածքներ, այդ թվում՝ ձախ ոտքի միջին երրորդի անդամահատում:

Նրա համագյուղացին տուժածին տարել է Շարուրի շրջանի կենտրոնական հիվանդանոց, որտեղ ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է՝ չնայած վնասվածքների ծանրությանը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, հետաքննության համար անհայտ ամսաթվերին, Ադրբեջանի Գեդաբեյի շրջանում՝ Հայաստանի հետ սահմանին գտնվող Գոյալի գյուղի սահմանային գոտում, տեղադրել են բազմաթիվ հակահետևակային և հակատանկային ականներ, որոնք տեղակայված են միմյանցից կարճ հեռավորության վրա: Այս գործողությունների արդյունքում ականապատ տարածքներ են ստեղծվել, որոնք սպառնալիք են ներկայացնում տեղի բնակչության և զինվորական անձնակազմի համար: Հանցավոր կազմակերպության անվտանգությունն ապահովելու համար նաև դարանակալումներ էին կազմակերպվել:

Արդյունքում, միջադեպ է տեղի ունեցել Աղմաշենբեյի գյուղի տարածքում գտնվող արոտավայրում անասուններ արածեցնելիս, որը գտնվում է Գոյալի գյուղի սահմանային գոտում գտնվող «Չենլիբեյ» և «Կոնդալեն» մարտական դիրքերից մոտ 1500 մետր հեռավորության վրա: Քամրան Նամազովը լուրջ վնասվածքներ է ստացել ականի պայթյունի հետևանքով: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է ձախ ոտքի տրավմատիկ ավյուցիա, որն ուղեկցվել է տրավմատիկ շոկով, ինչպես նաև ստորին ոտքի երկու ոսկորների բաց տեղահանված կոտրվածքներ, քթի, ձախ աչքի վերին կոպի, ստորին շրթունքի, բերանի աջ անկյունի, աջ ուսի, աջ արմունկային հոդի, աջ ձեռքի և կրծքավանդակի առաջային մակերեսի բեկորային վերքեր: Այս վնասվածքները լուրջ վնաս են հասցրել նրա առողջությանը՝ սպառնալով նրա կյանքին:

Մեկ այլ զոհ՝ Սադամ Նասիբովը, ստացել է աջ ձեռքի վերին մակերեսին, ձախ ազդրին հասցված ջարդված և դանակահարված վերքեր, ինչպես նաև աջ աչքի վերին կոպին, հոնքերի միջև ընկած հատվածին, աջ սրունքին և աջ ծնկին հասցված ջարդված և դանակահարված վերքեր: Այս վնասվածքները պակաս լուրջ էին, բայց նաև հանգեցրին կարճաժամկետ առողջության վատթարացման:

Երկու տուժածներն էլ զինվորական անձնակազմի կողմից արագ տարհանվել են Շամքիրի շրջանի կենտրոնական հիվանդանոց, որտեղ որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրանց կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, տարածքների օկուպացիայից ազատագրման նախօրեին, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նույն թվականի դեկտեմբերը, Քելբաջարի շրջանի Չար գյուղ տանող ճանապարհին թաղելով բազմաթիվ TM-62 հակատանկային ականներ (որոնց ապրանքանիշը, արտադրության ամսաթիվը և վայրը անհայտ են) ստեղծել ականապատ տարածքներ:

2021 թվականի մայիսի 17-ին, ժամը 18:45-ի սահմաններում, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության զինծառայողները, որոնք լոգիստիկայի մաս կազմող J-084-QQ զինվորական համարանիշով ԿամԱ2 բեռնատարով երթևեկում էին Չար գյուղ տանող ճանապարհին, անցել են այդ ականապատ դաշտերից մեկի միջով, որտեղ տեղադրված էր անհայտ մակնիշի հակատանկային պայթուցիկ սարք: Պայթյունի հետևանքով մեքենան լուրջ վնասվել է, իսկ զինծառայողները վիրավորվել են:

Չոհերի թվում էր զինծառայող, որը ծառայում էր որպես Պաշտպանության նախարարության լոգիստիկ ստորաբաժանման 1-ին ավտոմոբիլային վաշտի 1-ին ավտոմոբիլային ջոկատի վարորդ՝ զինվորի զինվորական կոչումով: Նա ստացել էր աջ սրունքի, աջ մետատարզալ ոսկրի և կրունկի երկու ոսկորների կոտրվածքներ և տեղաշարժ, ինչպես նաև այլ վնասվածքներ, որոնք հանգեցրել էին նրա առողջությանը երկարաժամկետ վնասի:

Բացի այդ, Պաշտպանության նախարարության N զորամասի 1-ին գումարտակում ծառայող շտաբի սերժանտ ստացել է ավելի թեթև վնասվածքներ, ինչպիսիք են դիստալ մետաֆիզային հատվածի փակ կոտրվածքը, որը հանգեցրել է աննշան հիվանդացության և երկարատև հետևանքների:

Ժամանակին որակյալ բժշկական օգնության, ինչպես նաև այն փաստի շնորհիվ, որ բեկորները մասամբ արգելափակվել էին մեքենայի երկաթյա կառուցվածքներով, զոհերի կյանքը փրկվել է: Սակայն, զորամասին պատկանող մեքենան ծանր վնաս է կրել, որի հետևանքով կրվել են զգալի նյութական վնասներ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակին համապատասխան, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2021 թվականի հունիսի 4-ը, քննության համար անհայտ ամսաթվերով, Քելբաջարի շրջանի Չար գյուղի ճանապարհի հատվածում թաղել են բազմաթիվ հակատանկային ականներ՝ կազմակերպության նպատակների համար ստեղծելով ականապատ տարածքներ:

Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությանը պատկանող G-698-QQ զինվորական գրանցման համարանիշով ավտոբուս տիպի բեռնատարը պայթեցվել է անհայտ անձանց կողմից թաղված ականներից մեկի վրայով անցնելիս: Պայթյունի

հետևանքով մեքենայի ներսում գտնվող մարդիկ ստացել են տարբեր աստիճանի վնասվածքներ:

Չոհերի թվում էր Իբրահիմով Մահարրամ Ալի օղլուն, որը գտնվում էր մեքենայում և ստացել էր բաց գանգուղեղային վնասվածք՝ ձախ աչքի կոլապսով, ինչը կյանքին սպառնացող վտանգ էր ներկայացնում: Նա Ադրբեջանի հեռուստատեսության և ռադիոյի օպերատոր էր:

Այլ տուժածներն էին՝

- Աբիշով Աբիշ-Աբիշ (ճշտեք, եթե անհրաժեշտ է), ով նույնպես ստացել է կյանքին սպառնացող վնասվածքներ:
- Ալին Արիֆ Աղալար Օղլու, Կալբաջար շրջանի գործադիր իշխանության ղեկավարի տեղակալը, ստացել է լուրջ գլխուղեղի և գլխուղեղի հիմքի վնասվածքներ, ինչպես նաև այլ վնասվածքներ, որոնց պատճառով մահացել է տեղում:
- Աբդուլլաեւ Կամիլ Սալիմ Օղլու, Կալբաջար շրջանի բնակիչը, ստացել է ծանր վնասվածքներ, որոնք հանգեցրել են առողջության երկարաժամկետ հետևանքների:
- Ջաֆարով Շոհրատ Էլշան Օղլու, Յանշագ Վիլիջի գործադիր ներկայացուցիչը, նույնպես տուժել է, ստացել է շեղբային վնասվածքներ ձախ կողմի փորաթաղանթի հյուսվածքներում, ինչը հանգեցրել է առողջության թերևս վնասմանը:
- Մամեդով Էմին Ջասան Օղլու, «Ազերբայջանի հեռուստատեսություն և ռադիո» փակ բաժնետիրական ընկերության տնօրենը, Բաքվի Նիզամիյնի շրջանի բնակիչը, ստացել է դիպչող վնասվածք և ձախ կրծքավանդակի կեսի հարված, որը ժամանակավոր վնաս հասցրեց նրա առողջությանը:

Շնորհիվ որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին տրամադրման և մեքենայի երկաթյա կառուցվածքների կողմից բեկորներից մասնակի պաշտպանության՝ հնարավոր եղավ փրկել տուժածների կյանքը, չնայած մեքենային պատճառված վնասը և նյութական կորուստները զգալի էին:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծել են ականապատ տարածքներ՝ համակարգված կերպով տեղադրելով բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը, Ադդամի շրջանի Մախրիզլի և Սարըջալուի գյուղերում, որոնք նրանք գրավել էին 1993 թվականի հուլիսին՝ Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի ժամանակ:

Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից ի վեր սաստկացող լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումները կանխելու համար ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում այս տարածքը 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին ամբողջությամբ ազատագրվեց օկուպացիայից: Սակայն, 2021 թվականի հունիսի 7-ին, ժամը 17:00-18:00-ի սահմաններում, Ադդամի շրջանի Գուզանլի գյուղի բնակիչ, 1978 թվականի փետրվարի 22-ին ծնված Խաթամխանով Ջասարաթ Սիյաֆեթ օղլուն իր զինվոր ընկերների հետ միասին տապանաքար է տարել

Աղդամի շրջանի Մախրիզլի գյուղի գերեզմանատուն, ապա մեկնել է ազատագրված Սարըջալու գյուղ: Տարածք մտնելու փորձի ժամանակ նա ընկավ հողի մեջ թաղված բարձր պայթուցիկությամբ հակահետևակային ականի՝ «PMN»-ի պայթյունի մեջ: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել էր լուրջ վնասվածքներ, այդ թվում՝ ոտքի վերին երրորդի անդամահատում, բազմաթիվ կոտրվածքներ, քներակային զարկերակի պատռվածք և բազմաթիվ այլ վնասվածքներ, որոնք հանգեցրել էին նրա մահվան:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, շարունակել են իրենց գործողությունները Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում: 1993 թվականի օգոստոսին՝ Ֆիզուլիի Աջաջ Աբդուրահմանլի գյուղի օկուպացիայի ժամանակ, նրանք շարունակեցին ստեղծել ականապատ տարածքներ՝ օգտագործելով տարբեր հակատանկային և հակահետևակային ականներ:

2021 թվականի հուլիսի 8-ին, մոտավորապես ժամը 13:00-ին, Ֆիզուլիի և Գորադիզայի Չոբուկուկ-2 բնակավայրի քաղաքացիական բնակիչ Նուրու Ասլան Օլլուն այցելել է տարածք: Կենդանիների կերակրման համար նախատեսված արոտավայրը զննելիս նա պատահաբար կանգ առավ այդ ականներից մեկի վրա և մահացավ ձախ ոտքի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատումից, որը կյանքին սպառնացող էր, և բեկորային վերքերից, որոնք հանգեցրին ծանր տրավմատիկ շոկի:

Նրա ընկերը՝ Խաշիմով Էլնուր Այդըն օլլուն, տեսնելով վիրավոր Նուրուին, փորձել է նրան դուրս բերել ականապատ տարածքից: Սակայն, օգնելու փորձ կատարելիս, նա նաև ընկավ մեկ այլ ականի պայթյունի տակ՝ ստանալով ձախ ոտքի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում և այլ բեկորային վերքեր: Նրան տեղափոխել են հիվանդանոց, և ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին, դարանակալումներ են ստեղծել՝ միմյանցից մոտ հեռավորությունների վրա հակահետևակային և հակատանկային ականներ տեղադրելով՝ ականապատ տարածքներ ստեղծելու համար: Հետաքննության ընթացքում տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով վիրավորվել է Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության նպատակով ծառայողական պարտականություններ կատարող զինծառայող: Նա ծանր վնասվածքներ էր ստացել, այդ թվում՝ ձախ սրունքի ստորին երրորդի անդամահատում, որը նրա կյանքին վտանգ էր սպառնում: Տուժածը տարհանվել է Պաշտպանության նախարարության N զինվորական հոսպիտալ, որտեղ ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ին, Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, Ֆիզուլիի շրջանի Գարախանբիլի գյուղում տեղակայված իրենց դիրքերից սկսել են կասետային ռմբակոծություն: Օկուպացիայից ազատագրված տարածքում

ընկած արկերի կույտերը պայթյուն են առաջացրել, որի հետևանքով կրծքավանդակի ձախ պլևրալ խոռոչում բազմաթիվ վնասվածքներ են առաջացել, ինչը կյանքին սպառնացող էր և առողջությանը լուրջ վնաս էր հասցրել: Տուժածը ստացել է բեկորային վերքեր, ժամանակին տեղափոխվել է հիվանդանոց և ստացել որակյալ բժշկական օգնություն, որը փրկել է նրա կյանքը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1993 թվականի ապրիլի 3-ին գրավել են Քելբաջարի շրջանի տարածքը, որը գտնվում է Գյոյգոլի շրջանի հետ սահմանին, և պլանավորված տարածքներում միմյանց մոտ տեղադրել են հակահետևակային և հակատանկային ականներ: Տարածքը և հարակից շատ գյուղեր ազատագրվել են օկուպացիայից 2020 թվականի նոյեմբերի 25-ին, իսկ տարածքը՝ 2020 թվականի հուլիսի 14-ին: 2021 թվականին, մոտավորապես ժամը 20:00-ին, Գյոյգոլի շրջանի Մոլլաբալըլի գյուղի բնակիչ Օջագուլին Ռամալ Քամալ օղլուն արոտավայրում արածեցնում էր իր մանր եղջյուրավոր կենդանիներին, երբ հանքերից մեկի վրայով անցնելիս տեղի է ունեցել պայթյուն: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է ձախ ոտքի ստորին երրորդի լրիվ անդամահատում և այլ վնասվածքներ, որոնք լուրջ վնաս են հասցրել նրա առողջությանը: Նա մահացել է բեկորային վերքերից, որոնք ուղեկցվել են ուժեղ արյունահոսությամբ և տրավմատիկ շոկով:

ՀՀ ռազմաքաղաքական դեկլարությունը, այդ թվում՝ զինված ուժերը և այլ զինված կազմավորումները, ինչպես նաև նրանց նյութատեխնիկական և անձնակազմային աջակցությունը, կենտրոնացված կառավարումը, բանավոր և գրավոր հրահանգները և խիստ վերահսկողությունը Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում անօրինականորեն գործող հանցավոր կազմակերպության նկատմամբ, որը խախտում է ներքին և միջազգային իրավունքը, ինչպես նաև տարբեր տեսակի հրազենով, զինամթերքով, ռազմական տեխնիկայով և այլ տեսակի զենքերով հագեցած իր կառուցվածքային ստորաբաժանումների միջոցով իրականացնում է հանցավոր գործողություններ, որոնք խախտում են միջազգային մարդասիրական իրավունքը: Այս գործողությունները նպատակ ունեն կանխել Ադրբեջանի քաղաքացիական անձանց և զինվորականների վերադարձը Չանգիլանի շրջանի օկուպացված տարածք 1993 թվականի հոկտեմբերի 30-ին, պայթյունների և այլ հանցավոր նպատակներով խուճապ առաջացնել բնակչության շրջանում՝ համաձայն 1997 թվականի դեկտեմբերի 3-ի «Հակահետևակային ականների օգտագործման, կուտակման, արտադրության և տարածման արգելքի և դրանց ոչնչացման մասին» օրենքի: Խիստ խախտելով 1980 թվականի Օտտավայի կոնվենցիայի դրույթները որոշակի սովորական զենքերի օգտագործման արգելքի կամ սահմանափակման մասին, որոնք կարող են լինել չափազանց վնասակար կամ ունենալ անխտիր ազդեցություն, և 1980 թվականի հոկտեմբերի 10-ի կոնվենցիային կից ականների, շալցման ականների և այլ սարքերի օգտագործման արգելքի կամ սահմանափակման մասին արձանագրության դրույթները, հանցավոր կազմակերպության անդամները, հետաքննության համար անհայտ ամսաթվերով, համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշներն ու մոդելները անհայտ են, և ստեղծել են ականապատ դաշտեր և դարանակալներ:

Չանգիլանի շրջանի և հարակից գյուղերի ազատագրումից հետո՝ Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից, 2021 թվականի հուլիսի 14-ին, ժամը 16:50-ի սահմաններում, Նաջաֆլար գյուղից դեպի Շոթարիզ գյուղ տանող անտառային

ճանապարհի ականագերծման ժամանակ, հակահետևակային ականի պայթյունից պայթել են Ադրբեջանի Հանրապետության պետական սահմանապահ ծառայության N գործառնական վարորդներ և կրտսեր ենթասպաններ՝ Գիլմիզլին Մագոմեդ Իլիամ օղլուն և Նամագով Մուրթուզ Ֆարման օղլուն: Արդյունքում, Մագոմեդ Գիլմիզլինը անդամահատվել է աջ ոտքի ստորին երրորդականի վրա, ինչը հանգեցրել է աջ ոտքի ծնկի հատվածի անդամահատմանը, իսկ Մուրտուզա Նամագովի մոտ զարգացել են հետտրավմատիկ սթրեսային խանգարման ռեակցիաներ, ականագնդերի թերևակի կոնտուզիա, եղջերաթաղանթի էրոզիա և աջ աչքի եղջերաթաղանթում և վերին կոպուլ օտար մարմիններ: Ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ նրանց կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, ականապատ տարածքներ են ստեղծել՝ բազմաթիվ ականներ տեղադրելով Խոջալուի շրջանի Սիզնակ գյուղում, որը նրանք գրավել էին 1992 թվականին: 2020 թվականի նոյեմբերի 9-ին, ժամը 12:00-ի սահմաններում, ազատագրված Խոջալուի շրջանի Սիզնակ գյուղի մոտ գտնվող ճանապարհաշինարարական աշխատանքներ իրականացնող «Կոլին Ինշաթ Սանայի Վե Թիքարեթ Անոնիմ» ընկերության աշխատակիցներ Թահիր Մախմուդովը և Մեյրալ-ժիլը պայթեցվել են ազատագրված Խոջալուի շրջանի Սիզնակ գյուղի մոտ գտնվող ճանապարհի վրա տեղադրված թունելից 300 մետր հեռավորության վրա գտնվող բլրի վրա տեղադրված PMN-2 հակահետևակային ականից: Յասին Մեխրալիևը ստացել է աջ ստորին վերջույթի թերևս վնասվածքներ, իսկ Թահիր Մախմուդովը՝ աջ ոտքի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում, ձախ ոտքի ոսկորների բաց կոտրվածքներ, ինչպես նաև ձախ ստորին վերջույթի և ձախ թիակի ծանր վնասվածքներ, որոնք սպառնալիք են ներկայացրել նրա կյանքի համար: Ժամանակին Ֆիզուլիի բժշկական և ախտորոշիչ կենտրոն տեղափոխված նրանց կյանքը փրկվեց որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, 2021 թվականի հուլիսի 27-ին, ժամը 07:00-ի սահմաններում, Ադրբեջանի Հանրապետության ականագերծման գործակալության աշխատակից, Ֆիզուլիի շրջանի Հորադիզ քաղաքի բնակիչ, 1979 թվականի օգոստոսի 26-ին ծնված Նասիրով Բահրուզ Թափդիզ օղլուն ենթարկվել է «PMN» տեսակի հակահետևակային ականի պայթյունի, որը տեղադրվել էր այս գյուղի տարածքում՝ օկուպացիայի ժամանակ և ազատագրման նախօրեին, Ջաբրայիլի շրջանի Մեհդիլի գյուղով անցնող Բաքու-Նախիջևան երկաթուղու ձախ կողմում, Նախիջևանի ուղղությամբ, Ջաբրայիլի շրջանի Ջոջուզ Մարջանլի գյուղի գլխավոր ճանապարհից 1500 մետր հեռավորության վրա (39° 23'33" N 47° 17'06" E կոորդինատներում): Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է վերքեր այտին և աջ ազդրին, ինչպես նաև բազմաթիվ ջախջախիչ վերքեր և մարմնի թերևս վնասվածքներ, որոնք ուղեկցվել են բարոտրաումայով: Նասիրովը տեղափոխվել է Ֆիզուլիի բժշկական և ախտորոշիչ կենտրոն, և նրա կյանքը փրկվել է որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի ժամանակ, 1993 թվականի ապրիլի 3-ին օկուպացրել են Քելբաջարի շրջանը՝ հակադրվելով նրանց ինժեներական և ամրաշինական ուժերին: Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից

ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում, տարածքի մի մասը, այդ թվում՝ Մուրովդաղը, ազատագրվել է օկուպացիայից 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից հոկտեմբերի 3-ը ընկած ժամանակահատվածում: Հետաքննությանը անհայտ ամսաթվերին, գործելով համաձայնեցված նպատակով, տեղադրվել են ականապատ տարածքներ և ստեղծվել են դարանակալներ՝ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակներին հասնելու համար:

2020 թվականի հոկտեմբերի 3-ին Մուրովդաղի օկուպացիայից լիակատար ազատագրումից հետո, Դաշքեսանի շրջանի քաղաքացիական անձինք՝ 2010 թվականի հոկտեմբերի 20-ին ծնված Բայրամով Քիսմաթ Ալլահվերդի օղլուն և 2000 թվականի դեկտեմբերի 25-ին ծնված Ռուստամով Ուլֆաթ Հիքմետ օղլուն, 2021 թվականի հուլիսի 29-ին եկան այս տարածք՝ իրենց անասուններին փնտրելու: Նրանք ձիավարելիս են եղել, երբ անցել են հակահետևակային ականներից մեկի վրայով, և տեղի է ունեցել պայթյուն: Արդյունքում երկուսն էլ մահացել են բեկորային վերքերից: Դեպքից երկու ամիս անց հայտնաբերվել և առգրավվել են Կիսմաթ Բայրամովի մարմնի մասերը և երկու զոհերին պատկանող հագուստի կտորներ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, ականապատ տարածքներ են ստեղծել Ձեբրախի շրջանի Ամիրվարլի գյուղում, որը նրանք զբաղեցրել են 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին, և Ֆուզուլիի շրջանի Ու-3 գյուղում՝ Հորադիս-2անգիլան ավտոմայրուղու շինարարության ընթացքում: 2021 թվականի հուլիսի 21-ին, Հորադիս-2անգիլան հատվածում ճանապարհի 47-րդ կիլոմետրում աշխատանքներ կատարելիս, ճանապարհին պայթել է PMN տիպի հակահետևակային ական, որի հետևանքով «Գետոտոուլ» ՍՊԸ-ի աշխատակից Թահիր Մախմուդովը ստացել է աջ ոտքի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում, ձախ ոտքի ոսկորների բաց կոտրվածքներ և ձախ ստորին վերջույթի ծանր վնասվածքներ: Տուժածին տեղափոխել են Ֆիզուլիի բժշկական և ախտորոշիչ կենտրոն, որտեղ ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2021 թվականի օգոստոսի 2-ը, տեղադրել են հակահետևակային և հակատանկային ականներ, որոնց մակնիշներն ու մոդելները անհայտ են քննությանը, ստեղծելով ականապատ տարածքներ և դարանակալներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

2020 թվականի նոյեմբերի 25-ին, 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ի եռակողմ հայտարարության համաձայն, ազատ արձակվելուց հետո, Ադրբեջանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության զինծառայողներ՝ Փիր Հասան Նիզամի օղլուն, Գաֆարով Աբբաս Հասան օղլուն և Ալլահվերդի Խոսրով Մահերրամ օղլուն, Քելբաջարի շրջանում «Ուրալ-432006» ռազմական մեքենայում գտնվելիս, ժամը 00:20-ին, նրանք պայթել են հակահետևակային ականի վրա: Պայթյունի հետևանքով նրանք ստացել էին ականջի շրջանում թեթև վնասվածքներ, ինչի հետևանքով վնասվել էին երկու ականջի թմբկաթաղանթները և կարճաժամկետ վատթարացել էր նրանց առողջությունը: Աբբաս Գաֆարովը քերծվածք է ստացել ձախ

այսին, որը թեթև վնասվածք է, որը չի ազդել նրա առողջության վրա: Երեքն էլ փրկվել են և տեղափոխվել բժշկական հաստատություն, որտեղ նրանց ժամանակին օգնություն է ցուցաբերվել: Պայթյունի հետևանքով զգալի վնաս է հասցվել G503QQ զինվորական գրանցման համարանիշով «Ուրալ-432006» մականիշի մեքենային:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, պլանավորել և իրականացրել են դարանակալում Ադդամի շրջանի Բաշ Գարվանդ գյուղի մոտակայքում, որը նրանք գրավել էին 1994 թվականի ապրիլին: Տեղադրելով բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ (որոնց մականիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են), նրանք ստեղծել են ականապատ տարածքներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Ադդամի շրջանի Բաշ Գարվանդ շրջանում, գործարանային ականազերծման մեթոդով ականազերծման աշխատանքների ժամանակ, պայթել է 2001 թվականին արտադրված PMN տեսակի հակահետևակային ական, որի արդյունքում տուժածը ստացել է ձախ աչքի և ակնախոռոչի թեթև վնասվածքներ, ինչպես նաև աջ ձեռքի մատների I-II ֆալանգների հետևի մասում առաջացել են սպիներ (փշրված-պատռված սպի): Ականատեսների օգնությամբ տուժածը տարհանվել է դեպքի վայրից և տեղափոխվել հիվանդանոց, որտեղ որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հետաքննության համար անհայտ հանցավոր կազմակերպության անդամները, որոնց անունները հայտնի չեն, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, Նույն հանցավոր մտադրությամբ և նպատակով, 1993 թվականի ապրիլի 2-ին գրավել են Քելբաջարի շրջանի Թեքագայա գյուղի տարածքը և շարունակել իրենց գործունեությունը մինչև 2020 թվականը: Նրանք տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ (անհայտ են մականիշը, մոդելը և արտադրության վայրը), ստեղծելով ականապատ տարածքներ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Անասուններ փնտրելիս, երբ զոհը քայլում էր գյուղի արահետներով, պայթել է հակահետևակային ական: Արդյունքում նա վնասվածք ստացավ աջ կոճի շրջանում, ինչը հանգեցրեց ոտքի ստորին երրորդի անդամահատմանը: Բեկորային վերքերը ծանր էին, և տուժածին հարազատները տեղափոխել են հիվանդանոց, որտեղ որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի ժամանակ, 1993 թվականի ապրիլի 2-ին, Չոփուրլուի և Լիվայի տարածքում տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ (որոնց ապրանքանիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են), ստեղծելով դարանակալներ և ականապատ տարածքներ՝ հանցավոր կազմակերպության նպատակներին հասնելու համար:

2020 թվականի նոյեմբերի 15-ին՝ ժամը 17:50-ի սահմաններում, Պաշտպանության Նախարարության ինժեներական-ամրացման ստորաբաժանման 1-ին մեքենայի 1-ին դասակի զինծառայող, ավագ շարքային Վասիֆ Ֆաիզ օղլու Նամազովը ականազերծման աշխատանքներ կատարելիս կանգնել է հակահետևակային ականի

վրա: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է կյանքի հետ անհամատեղելի ծանր վնասվածքներ, այդ թվում՝ աջ ստորին վերջույթի տրավմատիկ անդամահատում՝ սրունքի միջին երրորդի մակարդակում: Նրան տարհանել են N գինվորական հոսպիտալ, որտեղ նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադդամի շրջանի Բաշ Գարվանդ գյուղի անմիջական մոտակայքում, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից նոյեմբերի 20-ը Ադրբեջանի Հանրապետության ուժերի կողմից օկուպացված տարածքում, տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ (մակնիշի, մոդելի և արտադրության վայրի անհայտությունը): Նրանք դարանակալումներ են ստեղծել և ականապատել են տարածքներ՝ հանցավոր կազմակերպության նպատակներին հասնելու համար:

Ադդամի Բաշ Գարվանդ տարածքում Liugong CLG 936E էքսկավատորով աշխատելիս, երբ էքսկավատորը փորձում էր ամրացնել կողքը, պայթել է տեղադրված ականը: Պայթյունի հետևանքով տուժածը վնասվածքներ է ստացել դեմքի աջ կեսին, կրծքավանդակի առջևի մասին և երկու սրունքներին, սակայն բեկորները լուրջ վնաս չեն հասցրել նրա առողջությանը: Նրան դեպքի վայրից տարհանել են անցորդների օգնությամբ և տեղափոխել հիվանդանոց, որտեղ նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, պայթյունը զգալի նյութական վնաս է հասցրել իրավաբանական անձին: Վնասվել է «Կյորպու-Բինա-Տիկինտի» ՍՊԸ-ին պատկանող 2019 թվականին արտադրված «Liugong CLG 936E» մակնիշի պետական գրանցման համարանիշով էքսկավատորը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1992 թվականի ապրիլի 27-ին, Ղազախի շրջանի Պարկուդար գյուղ տանող Սոֆուլու-Բարխուդարլի ճանապարհի օկուպացիայի ժամանակ, տեղադրել են բազմաթիվ TM-57 տիպի հակատանկային ականներ: Ականի պայթյունի հետևանքով ԱԿՀ ոռոգման բաժնի աշխատակիցը վիրավորվել և մահացել է գլխի բաց վնասվածքից, կոտրվածքներից և այլ վնասվածքներից: Բացի այդ, Ղազախի ոռոգման համակարգերի վարչությանը պատկանող New Holland B90 մակնիշի տրակտորը, որի պետական գրանցման համարը 35-T-549 է, ամբողջությամբ ոչնչացվել է բեկորների հարվածից՝ պատճառելով զգալի վնասներ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1993 թվականին Ադրբեջանի Հանրապետության Ադդամի շրջանի Մարգիլի գյուղի օկուպացիայի ժամանակ, տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Այս ականները տեղադրվել են վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակներին հասնելու համար դարանակալներ և ականապատ տարածքներ ստեղծելու նպատակով:

Մատակարարման ճանապարհով երթնելելիս Պաշտպանության նախարարության N գորամասի բեռնատարը դուրս է եկել ճանապարհից և անձրևոտ եղանակի ու սայթաքուն ճանապարհների պատճառով բախվել հակատանկային ականի: Վթարի հետևանքով ենթասպա Աֆար Յուսեյնովը ստացել է ձախ կրունկոսկրի փակ, տեղաշարժված կոտրվածք, որը թեթև վնասվածք է, որը հանգեցրել է երկարատև առողջական խնդիրների: Մեքենայում գտնվող մյուս զինծառայողները նույնպես վնասվածքներ են ստացել. շարքային Արդուլան Յուսիֆ Շահմալի օղլու՝ գլխի և ճակատի մակերեսային քերծվածքներ: Շարքային Խազին Ռաշադ Ռահիմ օղլու - գլխի և ճակատի մակերեսային քերծվածքներ: Շարքային Ալին Ադամ Նաիլ օղլու - քթի և ձախ ենթաաչքային հատվածի կտրած-ծակած վերք: Շարքային Ախադով Քենան Բահլուլ օղլու՝ ձախ դաստակի, ձախ ուսի և աջ ուսագոտու քերծվածքներ, ձախ կրունկի և ենթաաչքային հատվածի կոտորակային վերքեր, ինչպես նաև աջ և ձախ ուսագոտու փափուկ հյուսվածքների և կրծքավանդակի ձախ կեսի կապտուկներ: Սակայն, ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ, Աֆար Յուսեյնովին հաջողվեց փրկել իր կյանքը, իսկ մյուսներին՝ զգոնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում գրավել են Չանգիլանի շրջանի Ադբենդ գյուղի տարածքը, որը նրանք գրավել են մինչև 2020 թվականի հոկտեմբերի 29-ը: Այս ընթացքում նրանք տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Ականները ստեղծվել են հանցավոր կազմակերպության նպատակներին հասնելու և դարանակալներ ստեղծելու համար:

2021 թվականի սեպտեմբերի 30-ին, ժամը 00:00-ին, Ագբենդ գյուղն ազատագրվեց օկուպացիայից: 2020 թվականի հոկտեմբերի 22-ին, ժամը 14:50-ի սահմաններում, հակահետևակային ականի պայթյունից վիրավորվել է Պետական սահմանային ծառայության N-րդ գորամասի 9-րդ սահմանային հրամանատարի գրասենյակի 30-րդ սահմանային դիրքի 4-րդ սահմանային մարտական կետի խմբի հրամանատար, կրտսեր ենթասպա Նազարխանլի Էլգյուն Էլխան օղլուն, որը ծառայություն էր կատարում 1-ին կրակային դիրքի տարածքում: Նրան տարհանել են Պաշտպանության նախարարության հոսպիտալ, որտեղ որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, որոնց ականների մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը, 1994 թվականի փետրվարին զբաղեցրել են Ադրբեջանի Քելբաջարի շրջանի տարածքը, այդ թվում՝ Քելբաջար-Գոյգյոլ լեռնանցքները: Իրենց ագրեսիվ պատերազմի շրջանակներում նրանք համակարգված կերպով տեղադրել են հակատանկային և հակահետևակային ականներ՝ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծելով ականապատ տարածքներ:

Գյոյգոլում Տոգանալի-Քալբաջար ճանապարհի ընդլայնման ժամանակ տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով, երբ Cengiz Construction-ին պատկանող Caterpillar D8 բուլդոզերը անցել է հանքերից մեկի վրայով, ոչնչացվել է սարքավորումները: Այնուամենայնիվ, զոհեր կամ վիրավորներ չկան, սակայն պատճառվել է զգալի նյութական վնաս: Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, Ադրբեջանի

դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, գործելով յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր նպատակին և մտադրությանը համապատասխան, համակարգված կերպով բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ են տեղադրել այն տարածքների անմիջական հարևանությամբ, որտեղ այդ տարածքները ականապատվել են: Այսպես, 2016 թվականի ապրիլի 2-ին օկուպացիոն գոտում տեղի ունեցավ միջադեպ, երբ Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի զինծառայողներից մեկը կանգ առավ հանցավոր կազմակերպության կողմից տեղադրված ականի վրա: Դրանից հետո, մինչև 04.10.2020 թվականը, երբ այս տարածքն ամբողջությամբ ազատագրվեց, հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծվեցին դարանակալներ և ականապատ տարածքներ: Պայթյունի հետևանքով ստացվել են լուրջ, կյանքին սպառնացող վնասվածքներ, այդ թվում՝ մարմնի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում: Տուժածին հիվանդանոց են տեղափոխել անցորդները, և նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, համաձայն իրենց յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր նպատակի և մտադրության, 1994 թվականի ապրիլի 11-ին իրենց կողմից գրավված Թալիշ (Ագդերեի շրջան) և Թափգարագոյունլու (Գորանբոյի շրջան) գյուղերի սահմանին գտնվող վերջին գյուղի օկուպացիայի ժամանակ, համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ՝ ստեղծելով դարանակալներ և ականապատ տարածքներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: 2020 թվականի հոկտեմբերի 3-ին այս տարածքն ազատագրվեց օկուպացիայից: Այս տարածքով անցնող Գարան Շահին Գադիր օղլուի մահից հետո նա կյանքին սպառնացող ծանր մարմնական վնասվածքներ է ստացել (ծախ վերջույթի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում մինչև ազդր) 2021 թվականի նոյեմբերի 11-ին, ժամը 13:00-ի սահմաններում «Յանըի Դադ» կոչվող տարածքում ականներից մեկի պայթեցման հետևանքով տեղի ունեցած պայթյունի ժամանակ: Նրան հիվանդանոց են տեղափոխել համագյուղացիները, և նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծել են ականապատ տարածքներ՝ համակարգված կերպով միմյանց մոտ տեղադրելով բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ Ադդամի շրջանի Թագիբեյլի գյուղի մոտակայքում, որը նրանք գրավել էին 1994 թվականի ապրիլին՝ Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի ժամանակ: Սա տեղի է ունեցել 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 20-ը, մինչև գյուղի ազատագրումը օկուպացիայից: Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից ի վեր ակտիվացած լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումները կանխելու համար ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում՝ 2021 թվականի նոյեմբերի 15-ին, ժամը 17:00-ի սահմաններում, ՊՄՆ ականի պայթյունի հետևանքով զոհվել է Ադդամի շրջանի Թագաբենդ գյուղի բնակիչ Ադան Չախուր Իսա օղլուն, որը ուղևորվում էր օկուպացիայից ազատագրված տարածք 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է ծանր վնասվածքներ՝ կրծքավանդակի և որովայնի օրգանների վնասվածք, վերին և ստորին վերջույթների

տրավմատիկ անդամահատում, ինչպես նաև բազմակի կոտրվածքներ: Սա հանգեցրեց նրա մահվան:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, Ախդամի շրջանի Մարզիլի գյուղի ազատագրման նախօրեին, նրա օկուպացիայի ընթացքում, բազմաթիվ դարանակալումներ և ականապատ տարածքներ են ստեղծել հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Դրա հետ կապված միջադեպերից մեկը Աղդամի շրջանի Թազաքենո գյուղում ականների պայթեցումն էր: Հանքափորը լցնելու և ճանապարհը մաքրելու ժամանակ պայթեց հողի մեջ տեղադրված ականը: Պայթյունի հետևանքով տուժածը բեկորների հարվածից ստացել է թեթև վնասվածքներ, այդ թվում՝ կրծքավանդակի ձախ կեսին, ձախ արմուկին, ձախ դաստակին, երկու ծնկներին կապտուկներ, ինչպես նաև ճակատի փափուկ հյուսվածքներին կապտուկներ: Չինվորական անձնակազմի օգնությամբ նրան տարհանել են դեպի վայրից և տեղափոխել հիվանդանոց, որտեղ ժամանակին որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, այս պայթյունների ժամանակ հանցավոր կազմակերպությունը զգալի նյութական վնաս է հասցրել իրավաբանական անձի, մասնավորապես՝ վնասվել է Դարաբադի անտառտնտեսության վարչությանը պատկանող DOOSAN-210 մակնիշի էքսկավատորը՝ AZ 09-AB-030 պետական գրանցման համարով:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1993 թվականի հոկտեմբերի 29-ին իրենց կողմից օկուպացված տարածքների ազատագրման նախօրեին և հետագա ժամանակահատվածներում (այսինքն՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2021 թվականի նոյեմբերի 19-ը) Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, համակարգված կերպով միմյանց մոտ տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, դարանակալել և ականապատ տարածքներ ստեղծել վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից Չանգիլանի շրջանի և հարակից գյուղերի օկուպացիայից ազատագրումից հետո՝ 2020 թվականի հոկտեմբերի 20-ին, «Ազերափոյոլ» ԲԲԸ-ի ճանապարհային տրանսպորտի թիվ 1 բաժնում որպես պայմանագրային վարորդ աշխատող քաղաքացիական անձ՝ Սեյիդով Նադիր Բադիր օղլուն, 2021 թվականի նոյեմբերի 19-ին, ժամը 14:15-ին, 30-րդ սահմանի 4-րդ սահմանային մարտական կետից մատակարարման ճանապարհը բացելիս, հանցավոր կազմակերպության կողմից կազմակերպված պայթյունի հետևանքով բեկորային վերքեր է ստացել: Սա հանգեցրեց նրա առողջության կարճաժամկետ վատթարացմանը: Նաև, դեպի վայրում գտնվող ինժեներական աջակցության խմբի և մարտական աջակցության դասակի հրամանատարը չեն տուժել:

Ադրբեջանի Հանրապետության ականազերծման գործակալության (ANAMA) պայթուցիկ զինամթերքի վնասազերծման (ՊԶՎ) խմբի օպերատոր Բաբան Վազիֆ Ալիզադե օղլուն նույնպես ստացել է բեկորային վնասվածքներ մարմնի տարբեր մասերում, ինչը կարճաժամկետ վատթարացման պատճառ է դարձել նրա առողջական

վիճակի: Նրանց կյանքը փրկվեց, քանի որ սպասարկման աշխատողը կանխեց պայթյունի ալիքի և բեկորների հետագա տարածումը: Վարորդ Նադիր Սեիդովը գտնվում էր դեկին և գտնվում էր պայթյունի վայրից անվտանգ հեռավորության վրա:

Բացի այդ, 10 X 901 պետական գրանցման համարանիշով EK-230-06 էքսկավատորի աշխատող Սամիր Բուդագ օղլու Չասանովը նյութական վնաս է կրել՝ էքսկավատորի դիմապակին և այլ մասերը անօգտագործելի դառնալու պատճառով:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Լաչինի շրջանի և շրջակա գյուղերի ազատագրման նախօրեին՝ Ադրբեջանի Չանրապետության զինված ուժերի կողմից օկուպացիայից, 2020 թվականի դեկտեմբերի 1-ին, այսինքն՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև դեկտեմբերի 1-ը ընկած ժամանակահատվածում, քննությանը անհայտ ամսաթվերին, միմյանցից մոտ հեռավորության վրա համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, դարանակալել և ստեղծել ականապատ տարածքներ՝ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Բիլասուլարի շրջանի Ամանքենդ գյուղի քաղաքացիական բնակիչ Մահիր Ռամիզ օղլու Աբիլովը, որը աշխատում էր որպես Էլեկտրիկ Էներգամատակարարման և վաճառքի Չարավային տարածաշրջանային վարչության օդային գծի վրա, 2021 թվականի նոյեմբերի 21-ին, ժամը 14:00-ի սահմաններում, Լաչինի շրջանի Գյուլաբիրդ գյուղում Էլեկտրական լարերը նորոգելիս, կանգնել է հակահետևակային ականներից մեկի վրա, որի արտադրության ամսաթիվը և վայրը, ինչպես նաև ապրանքանիշը և տեսակը անհայտ են քննությանը: Արդյունքում Մախիր Աբիլովը ստացել է լուրջ մարմնական վնասվածքներ, այդ թվում՝ պայթյունի հետևանքով ստացած վնասվածք և աջ ոտքի կորուստ՝ կոճից: Նրան ժամանակին տեղափոխել են հիվանդանոց և ստացել որակյալ բժշկական օգնություն, որը փրկել է նրա կյանքը:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի Թալիշ գյուղի օկուպացիայի ժամանակահատվածում, որի տարածքում գտնվում էին, դարանակալում և ականապատ տարածքներ են ստեղծել վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: 2021 թվականի նոյեմբերի 23-ին, ժամը 08:00-ի սահմաններում, Ադրբեջանի Չանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության ծառայողական պարտականությունները կատարելիս, N գործմասի խոչընդոտների բաժանմունքի վաշտի 1-ին վաշտի հրամանատար, շարքային Քարիմով Թաջեդդին Գազանֆար օղլուն, PMN-E հակահետևակային ականներից մեկի վրայով թռիչքի ժամանակ տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով ստացել է բեկորային վերքեր մարմնի ձախ կողմում և ձախ ոտքում, ինչը երկարատև վնաս է հասցրել նրա առողջությանը: Նրան տարհանել են Պաշտպանության նախարարության հոսպիտալ, և նրա կյանքը փրկվել է որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, ընդհանուր հանցավոր նպատակին և մտադրությանը համապատասխան, հանցավոր կազմակերպության անդամները համակարգված կերպով միմյանց մոտ տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ և դարանակալումներ են կազմակերպել Ջաբրայիլի շրջանի Մեհդիլի գյուղի տարածքում, որը նրանք գրավել են 1993 թվականի օգոստոսին, ինչը հանգեցրել է նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ականապատ տարածքների ստեղծմանը:

Նաթիգ Վելի օղլու Մամեդովը, «Miraki Dent» ՍՊԸ-ի վարորդը Բաքու-Նախիջևան երկաթուղով վարում էր ընկերությանը պատկանող բեռնատարը և, Ջաբրայիլի շրջանի Մեհդիլի գյուղով անցնող մայրուղու 8-րդ կիլոմետրով երթևեկելով, կանգնեցրել է մեքենան և ուղղվել դեպի օկուպացիայի ժամանակ հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից ավերված երկբնակարան շենք: Ականներից մեկի վրա ոտք դնելիս տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով նա ստացել է աջ ոտքի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում, ինչը լուրջ վնաս է հասցրել նրա առողջությանը: Նրան հիվանդանոց են տեղափոխել անցորդները, և նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2021 թվականի դեկտեմբերի 9-ը Շուշայի շրջանի Դաշալթի գյուղում, որը նրանք գրավել էին 2020 թվականի հունվարին, տեղադրել են հակահետևակային և հակատանկային ականներ՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ և դարանակալներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Այս գործողությունների արդյունքում պայթյունի զոհ դարձան «Վոլտաք» կապալառու ընկերության աշխատողները, որոնք շինարարական աշխատանքներ կատարելու համար ժամանել էին օկուպացիայից ազատագրված տարածք 2020 թվականի նոյեմբերի 8-ին:

2021 թվականի դեկտեմբերի 9-ին, ժամը 8:00-ի սահմաններում, «Ջենգիզ Ինշահ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության աշխատակիցներ Օրխան Խանատովը և Վուսալ Գանիևը զոհվել են ականի պայթյունի հետևանքով, երբ Դաշալթի գյուղում էլեկտրահաղորդման գիծ անցկացնելիս անցել են ականներից մեկի վրայով: Օրխան Խանատովը ստացել է ծանր գանգուղեղային վնասվածքներ, այդ թվում՝ գլխի ջախջախում և մասնատում պարանոցի մակարդակում, աջ ստորին վերջույթի անդամահատում ծնկի մակարդակում, ձախ ստորին վերջույթի վերին 1/3-ի անդամահատում ազդրի մակարդակում, ինչպես նաև այլ վնասվածքներ: Վուսալ Գանիևը ստացել էր գլխուղեղի ծանր վնասվածքներ, այդ թվում՝ բազմակի անդամահատումներ, բեկորային վերքեր և այլ վնասվածքներ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, Ջաբրայիլի և շրջակա գյուղերի տարածքի ազատագրման նախօրեին, ստեղծել են ականապատ տարածքներ և դարանակալներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

2021 թվականի դեկտեմբերի 15-ին՝ ժամը 12:00-ի սահմաններում, Ադրբեջանի ականագերծման գործակալությունը (ANAMA) Յորադիզ-Ջաբրայիլ մայրուղու տարածքում իրականացրել է որոնողական-ականագերծման գործողություն՝ «256» պետական համարանիշով տանկի և դրա առջևի մասում տեղադրված «KMT-7» ականագերծման սարքի մասնակցությամբ: Մանևրելու ժամանակ տանկը պայթեցվել է անհայտ արտադրության և տեղադրման վայրի հակատանկային ականի կողմից, որը նախկինում թաղված էր Ջեբրայիլի շրջանում՝ Յորադիզ-Ջեբրայիլ մայրուղու ձախ կողմում: Տանկը ստացել է աննշան վնաս, ինչը կարճաժամկետ վատթարացում է առաջացրել անձնակազմի առողջության մեջ, բայց նրանց կյանքը փրկվել է, քանի որ պայթյունի ալիքի ուժը բավարար չէր լուրջ վնաս պատճառելու համար: Վնասվել է N զորամասին պատկանող «T-72 M-1» մակնիշի «256» պետական գրանցման համարանիշով տանկը, ինչը հանգեցրել է զորամասի զգալի կորուստների:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, Ադդամի շրջանի Բաշ Գարվանդ գյուղի օկուպացիայից ազատագրման նախօրեին, որը նրանց կողմից օկուպացվել էր 1994 թվականի ապրիլի 26-ին, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 20-ը ընկած ժամանակահատվածում, տեղադրել են հակատանկային և հակահետևակային ականներ՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ և դարանակալումներ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Պայթյունը տեղի է ունեցել այն ժամանակ, երբ սարքավորումները շահագործում էր Օգուզի շրջանի Մուխաս գյուղի քաղաքացիական բնակիչ Իդրիսով Ախմեդ Շոխրատ օղլուն, ով աշխատում էր որպես էքսկավատորի օպերատոր և կատարում էր ճանապարհաշինարարական աշխատանքներ 10 պետական գրանցման համարանիշ ունեցող թելքավոր էքսկավատորի վրա: Պայթյունի հետևանքով սարքավորումները վնասվել են, սակայն վարորդը չի տուժել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադդամի շրջանի Բաշ Գարվանդ գյուղի ազատագրման նախօրեին, որը նրանք գրավել էին 1994 թվականի ապրիլի 26-ին, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 20-ը, շարունակել են տեղադրել հակահետևակային և հակատանկային ականներ՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ և դարանակալումներ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Շիրվան քաղաքի քաղաքացիական բնակիչ Վուրգյուն Սուլիդդին օղլու Մամեդովի կողմից գետաքարեր հավաքող «1-K-023» պետական գրանցման համարանիշով թռչող էքսկավատորի վրա տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով վնասվել են էքսկավատորի խցիկի առջևի և կողային ապակիները: Այս վնասի հետևանքով ձեռնարկությունը կրել է նյութական վնասներ: Սակայն Վուրգյուն Մամեդովին հաջողվել է խուսափել մահից, քանի որ էքսկավատորի առջևի պատուհանը պաշտպանված էր երկաթե ճաղերով:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1993 թվականի ապրիլի 3-ին իրենց կողմից

օկուպացված Քելբաջարի տարածքի ազատագրման նախօրեին Ադրբեջանի դեմ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, տեղադրել են տարբեր ապրանքանիշերի, մոդելների և արտադրության վայրերի բազմաթիվ ականներ, ինչպես նաև դարանակալումներ են ստեղծել՝ այդպիսով ստեղծելով ականապատ տարածքներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Քելբաջարի շրջանի Բաղլիպայա գյուղում տեղակայված N գորամասի ականային մարտկոցը պայթել է 2022 թվականի հունվարի 2-ին, ժամը 14:00-ին՝ ծառայության ընթացքում: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է լուրջ վնասվածքներ, այդ թվում՝ ձախ ոտքի 1/3-ի տրավմատիկ անդամահատում, որն ուղեկցվել է առաջին աստիճանի տրավմատիկ արյունազեղային շոկով և հետտրավմատիկ անեմիայով: Նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին տարահանման և որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, նույն հանցավոր նպատակով Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են իրենց գործունեությունը՝ Ադրերայի Թալիշ գյուղի հետ սահմանին գտնվող վերջին գյուղի տարածքում ստեղծելով ականապատ տարածքներ: Ապրիլին, երբ այս տարածքում աշխատանքներ էին տարվում, ականապատ դաշտերից մեկում տեղի ունեցավ պայթյուն, որի հետևանքով զոհը ստացավ ծանր, կյանքին սպառնացող վնասվածքներ ձախ ստորին վերջույթում: Տուժածը, որը անդամահատվել էր, հարազատների կողմից տեղափոխվել էր հիվանդանոց, որտեղ ժամանակին և որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել էր:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են իրենց ագրեսիվ գործունեությունը Ադրբեջանի դեմ՝ նույն հանցավոր նպատակով, միավորվելով հանցավոր կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր մտադրությամբ: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև հոկտեմբերի 15-ը նրանք Ադրբեջանի տարածքում համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ՝ ստեղծելով ականապատ գոտիներ իրենց նպատակների համար:

Այդ միջադեպերից մեկը տեղի է ունեցել Խոջավենդի շրջանի Չիրագուզ գյուղում, երբ Էլխան Յագուբ օղլուն, անցնելով ականապատ տարածքով, պայթեցվել է ռուսական արտադրության TM62P3 հակատանկային ականից: Պայթյունի հետևանքով ոչնչացվել և անօգտագործելի է դարձել «Azvirt-Infracon» ընկերությանը պատկանող «New Holland» բուլդոզերը՝ պատճառելով զգալի նյութական վնասներ: Այս միջադեպի հետևանքով զոհեր կամ վիրավորներ չեն եղել:

ՀՀ ռազմաքաղաքական դեկավարությունը, այդ թվում՝ զինված ուժերը և այլ զինված կազմավորումները, ինչպես նաև նրանց անմիջական նյութատեխնիկական և անձնակազմային աջակցությունը, կենտրոնացված կառավարումը, բանավոր և գրավոր հրահանգները և Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում ներպետական և միջազգային իրավունքի խախտմամբ անօրինականորեն գործող հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումների նկատմամբ, որոնք զինված են տարբեր տեսակի զենքերով, զինամթերքով, ռազմական տեխնիկայով և այլ տեսակի զենքերով, պատասխանատու են հանցավոր կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ ծածկված հանցավոր ծրագրի իրականացման համար, այն է՝ հայ հասարակության մեջ

շարունակել ազգային ատելության և թշնամանքի ձևավորումը ադրբեջանցիների նկատմամբ, ապահովել օկուպացված Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում նրանց կողմից օկուպացված Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքների պահպանումը, ցանկացած միջոցով կանխել ադրբեջանական բնակչության վերադարձը իրենց օրինական բնակության վայրեր, մշտապես պահել նրանց վախի և խուճապի մեջ, հասնել Ադրբեջանի Հանրապետության կողմից իր ինքնիշխան տարածքները Հայաստանին փոխանցելու որոշմանը և այդ նպատակով ստեղծել բավարար քանակությամբ զինված կազմավորումներ իրենց կողմից օկուպացված տարածքների հետ շփման գծում, ինչպես նաև նրանց կողմից օկուպացված տարածքում: Ադրբեջանի ինքնիշխան տարածքներում օրինականորեն բնակվող ադրբեջանական քաղաքացիական բնակչության վայրերը մշտապես պահել տարբեր տրամաչափի զենքերի կրակի տակ՝ նրանց բնակության վայրերում պայթյուններ և հրդեհներ առաջացնելու նպատակով, օգտագործելով պատերազմի մեթոդներ, որոնք կարող են հանգեցնել զգալի ավերածությունների զինված հակամարտության ժամանակ՝ առանց վնաս հասցնելու պահպանվող տարածքներին, բնակավայրերին և ապառազմականացված գոտիներին, ինչպես նաև ականապատել տարածքները բազմաթիվ ականներով և այլ պայթուցիկ սարքերով՝ առանց որևէ ռազմական անհրաժեշտության, զրկելով ադրբեջանական բնակչությանը տեղաշարժի ազատությունից, առողջ և անվտանգ կյանքի իրավունքից և այլ հիմնարար իրավունքներից այն տարածքներում, որտեղ նրանք քաղաքացիներ են, ինչպես նաև սպանել, հետապնդել և բռնություն գործադրել քաղաքացիական անձանց նկատմամբ, այդ թվում՝ բռնության ակտեր, էթնիկ պատկանելության հիման վրա հետապնդումներ, ինչպես նաև նրանց հետապնդումներ՝ կապված պաշտոնական պարտականությունների կատարման հետ:

2020 թվականի հոկտեմբերի 6-ին, ժամը 17:00-ի սահմաններում, 1987-2020 թվականներին նրանց կողմից օկուպացված Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքներում, կոպտորեն խախտելով Հայաստանի Հանրապետության և Ադրբեջանի Հանրապետության միջև 1994 թվականի մայիսի 8-ին կնքված և 1994 թվականի մայիսի 12-ին ուժի մեջ մտած «Կրակի դադարեցման մասին» Բիշքեկի արձանագրության դրույթները և միջազգային իրավունքի նորմերը, այդ թվում՝ 1949 թվականի օգոստոսի 12-ի «Չինված հակամարտություններում քաղաքացիական բնակչության պաշտպանության մասին» Ժնևի կոնվենցիան, 2005 թվականի մայիսի 16-ի Վարշավայի կոնվենցիան «Ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին» և 2008 թվականի դեկտեմբերի 3-ի Օսլոյի ՄԱԿ-ի «Կասետային զինամթերքի մասին» կոնվենցիան, 9K58 հրթիռներ՝ «Սմերչ» արկեր (BM-30 կամ M1983), որոնք հագեցած էին 9N235 մոդելի բեկորային (կասետային) ավիառումբերով, որոնք արձակվել էին ինժեներական և ամրաշինական դիրքերից: Չնայած նրանք չեզոքացվել են օդում Ադրբեջանի Հանրապետության ռազմաօդային ուժերի ստորաբաժանումների կողմից, չպայթած զինամթերքը առանձնացվել և ցրվել է տարբեր վայրերում:

2022 թվականի փետրվարի 1-ին, ժամը 20:00-ի սահմաններում, Գորանբոյի շրջանի Վեյիսլի գյուղի բնակիչ, 1996 թվականի մայիսի 15-ին ծնված Միքայիլով Իսմայիլ Վիդադի օղլուն իր կենդանիներին արածեցնում էր Եվլախի շրջանի Արան գյուղի «Շիրինբուլազ» բնակելի թաղամասի տարածքում: Այս տարածքում ընկած ռումբերից մեկի հետ շփման արդյունքում տեղի է ունեցել պայթյուն: Արդյունքում նա ստացել է լուրջ մարմնական վնասվածքներ, այդ թվում՝ հրազենային վերքեր, որոնք սրվել են

սուր արյունահոսությամբ և հանգեցրել են ուղեղի, թոքերի և լյարդի վնասվածքի: Նրան սպանել են դիտավորյալ:

Բացի այդ, 2022 թվականի փետրվարի 18-ին, ժամը 11:00-ի սահմաններում, Ներկայիս Աղդերեի շրջանի Չայլի գյուղում օկուպացիայի շրջանում (1993 թվականից մինչև 2020 թվականի հոկտեմբերի 9-ը) հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից տեղադրված հակահետևակային ականի վրա քար ընկնելու հետևանքով վիրավորվել է Ադրբեջանի ավտոմոբիլային ճանապարհների պետական գործակալության «Ճանապարհաշինություն թիվ 42» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության աշխատակից Սաֆարով Ալիշան Շարիֆ օղլուն, ծնված 1963 թվականի մարտի 22-ին: Նա ճանապարհաշինարարական աշխատանքներ էր կատարում Տերտեր-Սուգովուշան-Թալիշ մայրուղու 12-րդ կիլոմետրում և ստացել է ձախ ձեռքի երկրորդ և երրորդ մատների վնասվածքներ, որոնց ծանրության աստիճանը դեռ պարզված չէ: Պայթյունի հետևանքով վիրավորվել է նաև Նույն ձեռնարկության մեկ այլ աշխատակից՝ Թերթեր քաղաքի քաղաքացիական բնակիչ, 1965 թվականի հունվարի 1-ին ծնված Սաֆարով Ֆաիզ Իսլամ օղլուն: Նա վնասվածքներ է ստացել ճակատի, ձախ գագաթի, միջթևի շրջանի, վերին շրթունքի և երկու ձեռքերի հետևի մասի քերծվածքների տեսքով, որոնց ծանրության աստիճանը չի պարզվել: Ալիշան Սաֆարովը և Ֆաիզ Սաֆարովը գտնվում էին այն տարածքից դուրս, որտեղ ընկել էին բեկորների մեծ մասը, ինչը բացառում է նրանց դիտավորյալ սպանության հնարավորությունը:

Բացի այդ, Նույն հանցավոր նպատակով Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, շրջապատված հանցավոր կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ, Ջաբրայիլի շրջանի Մեհդիլի գյուղում, որը նրանք գրավել էին 1993 թվականի օգոստոսին, ստեղծվեցին ականապատ տարածքներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Ականապատ տարածքներից մեկով անցնելու հետևանքով Մեհդիլի գյուղի բնակիչը ստացել է աջ վերջույթի ստորին 1/3-ի անդամահատում և այլ վնասվածքներ: Նրան շտապ տեղափոխել են հիվանդանոց, որտեղ ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (միության) անդամները, գործելով միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1994 թվականի ապրիլի 12-ին իրենց կողմից գրավված Ախդամի շրջանի Յուսիֆջանլի գյուղի օկուպացիայի ժամանակ դիտավորյալ դարանակալումներ են կազմակերպել և ականապատել տարածքներ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Քյուրդամիրի շրջանի Խընիսլի գյուղի քաղաքացիական բնակիչ Մամեդով Խալիդ Ասիֆ օղլուի կողմից վարվող տեխնիկայի կողմից «1-K-064» պետական գրանցման համարանիշով բուլդոզերի միջոցով ճանապարհի 12-րդ կիլոմետրում հողի մակերեսը հարթեցնելու ժամանակ պայթյուն է տեղի ունեցել: Պայթյունի հետևանքով բուլդոզերի խցիկի առջևի և կողային պատուհանները լիովին ոչնչացվել են, իսկ աջ հետևի ցանկապատը դարձել է անօգտագործելի, ինչը հանգեցրել է ձեռնարկությանը վնաս հասցնելուն: Սակայն Խալիդ Մամեդովի դիտավորյալ սպանությունը տեղի չի ունեցել, քանի որ պայթող ականի բեկորները չեն թեղ բուլդոզերի ղեկի ուղղությամբ:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում՝ հանցավոր կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի Նույն հանցավոր նպատակով և

ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ, 1993 թվականի օգոստոսին՝ Ֆիզուլիի շրջանի Աշագի Սեյդահմեդլի գյուղի օկուպացիայի ժամանակ, որը նրանք գրավել էին, միմյանց մոտ համակարգված կերպով տեղադրվել է հակատանկային և հակահետևակային ականների ցանց, կազմակերպվել են դարանակալուծներ և ստեղծվել են ականապատ տարածքներ՝ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: 2020 թվականի հոկտեմբերի 21-ին գյուղի ազատագրումից հետո, 2022 թվականի մարտի 23-ին, ժամը 09:00-ի սահմաններում, Ֆիզուլիի շրջանի Յորադիզ քաղաքի քաղաքացիական բնակիչ Չուլֆուզարի Վուզար Նաթիգ օղլուն, գտնվելով 77-SV-134 պետական գրանցման համարանիշով HOWO մեքենայում, շինարարական աշխատանքների ժամանակ Ռուսաստանի Դաշնության կողմից արտադրված «TM-62M» հակատանկային ականի պայթյունի զոհ է դարձել: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է բեկորային վնասվածքներ, այդ թվում՝ ձախ կրունկի նավակաձև և խորանարդաձև ոսկորների տեղահանված կոտրվածք, ինչպես նաև մարմնի այլ մասերի կյանքին սպառնացող վնասվածքներ: Նրա կյանքը փրկվել է միջադեպի ականատեսների կողմից ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության և շտապ հոսպիտալացման շնորհիվ: Մեքենան ամբողջությամբ այրվել է բեկորներից՝ պատճառելով զգալի վնասներ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (միության) անդամները, գործելով միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1994 թվականի ապրիլին Տերտեր շրջանի Գասանգայա գյուղի (որը մինչև 1992 թվականի հոկտեմբերի 13-ը Ազդերե շրջանի մաս էր կազմում) մեծ տարածքի զավթման ընթացքում, դիտավորյալ միմյանց մոտ տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մոդելը և արտադրության վայրը պարզված չեն, ինչպես նաև դարանակալուծներ են կազմակերպել՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: 2020 թվականի հոկտեմբերի 9-ին գյուղի լիակատար ազատագրումից հետո, 2022 թվականի ապրիլի 9-ին, մոտավորապես ժամը 12:00-ին, Գորանբոյի շրջանի Խոյլու գյուղի քաղաքացիական բնակիչ Էլնուր Թոֆիգ օղլու Ջասսանովը, արոտավայրում և մանր անասուններ արածեցնելիս, դարձել է հակահետևակային ականի պայթյունի զոհ: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել էր երկու ստորին վերջույթների տրավմատիկ անդամահատում և կյանքին սպառնացող ծանր վնասվածքներ: Նրան հարազատները շտապ տեղափոխել են հիվանդանոց, և նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (միության) անդամները, գործելով միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, իրենց զբաղեցրած տարածքներում համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Սա տեղի է ունեցել նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների իրականացման շրջանակներում:

Քյուրդամիրի շրջանի Քարարար գյուղի բնակիչ Ալիմ Շարաֆեդդին օղլու Ֆաթալիևը, ով աշխատում էր որպես գրեյդերի օպերատոր «Körpü-bina-tikinti» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունում և զբաղվում էր ճանապարհի վրա հողի մակերեսի բաշխմամբ և հարթեցմամբ՝ օգտագործելով «1-K-045» պետական

գրանցման համարանիշով գրեյդեր, ծանր վիրավորվել է ականներից մեկի վրայով սարքավորումների անցնելու ժամանակ տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով: Սակայն, գրեյդերի գտնվելու վայրից հակառակ ուղղությամբ թռչող բեկորների պատճառով, Ալիմ Ֆաթալիևին դիտավորյալ սպանելու փորձը անհաջող էր:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, մինչև 1993 թվականի հոկտեմբերի 29-ից Չանգիլանի շրջանի Վեջնալի գյուղի տարածքը ազատագրելը, որը նրանք զբաղեցրել էին 1993 թվականի հոկտեմբերի 29-ից, դիտավորյալ տեղադրել են բազմաթիվ հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը, դարանակալել և ականապատել են նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2022 թվականի ապրիլի 18-ը Ադրբեջանի զինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում հնարավոր եղավ կանխել լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումները, որոնք ավելի ակտիվացան 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից և շարունակվեցին մինչև 2020 թվականի հոկտեմբերի 30-ը:

2020 թվականի հոկտեմբերի 30-ին, ժամը 11:00-ի սահմաններում, Պետական սահմանապահ ծառայության Գուբադլիի առանձին սահմանային բաժնի 9-րդ սահմանային վարչության շտաբի պետ, մայոր Աբիլով Վուրգյուն Իդրիս օղլուն, որը գործել է 28-րդ սահմանային դիրքի 2-րդ մարտական կետում, այս տարածքով շարժվելիս կանգնել է հակահետևակային ականներից մեկի վրա: Պայթյունի հետևանքով նա աջ ոտքի շրջանում ստացել է բեկորային վերքեր, որոնք ուղեկցվել են աջ ոտքի միջին երրորդի տրավմատիկ անդամահատմամբ: Այս վնասվածքները կյանքին սպառնացող էին: Նա տարհանվել է Պաշտպանության նախարարության N հիվանդանոց, որտեղ որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2022 թվականի ապրիլի 19-ը, ապրիլին նրանց կողմից օկուպացված Քելբաջարի շրջանի Ենքանո գյուղում տեղադրվել են բազմաթիվ հակահետևակային ականներ, որոնց ապրանքանիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը, և դարանակալումներ են ստեղծվել նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Այս տարածքում գտնվող մարտական դիրքերը, ինչպիսին է Z1A-ն, որը պայմանականորեն կոչվում է «ARIF», ազատագրվել են օկուպացիայից 2020 թվականի նոյեմբերի 25-ին:

2022 թվականի ապրիլի 19-ին, ժամը 13:30-ի սահմաններում, Պաշտպանության նախարարության N զորամասի ինժեներական և ամրաշինական ստորաբաժանման 2-րդ վաշտի հրամանատար, զինծառայող, շարքային Ջամալզադե Այխան Մոբիլ օղլուն, ծառայողական պարտականությունները կատարելիս, կանգնել է հակահետևակային ականներից մեկի վրա: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել էր ծանր վնասվածքներ, այդ թվում՝ աջ ստորին վերջույթի տրավմատիկ

անդամահատում, որը կյանքին սպառնացող էր: Նա տարհանվել է Պաշտպանության նախարարության N գինվորական հոսպիտալ, որտեղ նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից ի վեր, Գուբադլիի շրջանի Թեյմուր Մուսքանլի գյուղում, որը նրանց կողմից օկուպացվել է 2020 թվականի օգոստոսի 31-ին, տեղադրել են բազմաթիվ հակահետևակային ականներ, որոնց ապրանքանիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծվել են դարանակալներ և ականապատ տարածքներ:

Ճինարարական ընկերությունում աշխատող էքսկավատորի օպերատոր Ջաբրայիլ Օղլուն Թեյմուր Մուսքանլի գյուղից դեպի Գուբադլիի շրջան բեռնատարով գնալիս կանգնել է ականներից մեկի վրա՝ մեքենայից դուրս գալիս և ճանապարհի եզրով շարժվելիս: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է ձախ ստորին վերջույթի տրավմատիկ անդամահատում կոճային հատվածում և այլ մարմնական վնասվածքներ, որոնք լուրջ վնաս են հասցրել նրա առողջությանը: Նրան շտապ տեղափոխել են հիվանդանոց, որտեղ ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1990 թվականի մարտի 24-ից, երբ նրանք գրավեցին որոշակի տարածքներ և շարունակում են պահել դրանք, իրենց կողմից գրավված տարածքներում և այն վայրերում, որոնք շարունակում են մնալ հանցավոր կազմակերպության վերահսկողության տակ, քննության համար չնշված ամսաթվերով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ և այլ պայթուցիկ սարքեր, որոնց մակնիշը և արտադրության վայրը անհայտ են: Նրանք նաև դարանակալում են կազմակերպում՝ ականապատ տարածքներ տեղադրելով՝ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակներին հասնելու համար:

Ղազախի շրջանի Ու-Այրիմ գյուղի տարածքում անչափահաս քաղաքացիներ Նուրիևա Նաբատը (ծնված՝ 2008 թվականի նոյեմբերի 6-ին, Միքայել գիգի) և նրա եղբայրը՝ Նուրիև Ջավադ Միքայել օղլուն (ծնված՝ 2010 թվականի հունիսի 14-ին) անասուններին արածեցնելիս պատահաբար հանդիպել են TM-62 և TM-62M մոդելների հակատանկային ականները պայթեցնելու համար նախատեսված «MBC-62» հակատանկային ականի ճնշման տակ ակտիվացվող դետոնատորին, որը ամրացված էր այդ ականների կորպուսին: Ջավադ Նուրիևը ստացել է առաջին և երկրորդ աստիճանի ջերմային այրվածքներ ազդրերի ներքին մասում, կրծքավանդակի առջևի մասում և որովայնի շրջանում, որոնք ծածկել են մարմնի ընդհանուր մակերեսի 20%-ը: Նաբատ Նուրիևան ջերմային այրվածքներ է ստացել ազդրերի ներքին մասում, կրծքավանդակի առջևի մասում և որովայնի շրջանում, որոնք ծածկել են մարմնի ընդհանուր մակերեսի 10%-ը: Ջավադ Նուրիևը թեթև վնասվածքներ է ստացել, նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ, մինչդեռ

Նաբատ Նուրիկան կարողացել է խուսափել լուրջ վնասվածքներից, քանի որ գտնվում էր պայթյունի էպիկենտրոնից համեմատաբար հեռու:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, համաձայն Ադրբեջանի Հանրապետության նախագահի, Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի և Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ի հայտարարության, շարունակել են իրենց գործողությունները օկուպացված տարածքներում: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև դեկտեմբերի 1-ը նրանք միմյանց մոտ տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշները և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը, կազմակերպելով դարանակալումներ և ստեղծելով ականապատ տարածքներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Լաչինի շրջանում, որը լիովին ազատագրվել է օկուպացիայից 2020 թվականի նոյեմբերի 9-ին, Ադստաֆայի շրջանի Դադ Քասեմեն գյուղի քաղաքացիական բնակիչ Սալահով Պարվին Ֆամիլ օղլուն (ծնված 1992 թվականի ապրիլի 14-ին) զոհվել է 2022 թվականի ապրիլի 29-ին, ժամը 14:00-ի սահմաններում, երբ գյուղի ճանապարհով քայլելիս կանգնել է հակահետևակային ականներից մեկի վրա: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է ձախ ոտքի մեծ մատի տրավմատիկ անդամահատում, ձախ ամորձու, որովայնի, ձախ վերին վերջույթի բազմաթիվ բեկորային վերքեր, ինչպես նաև ձախ սրունքի և ազդրի առաջային կողմնային մակերեսի հյուսվածքների զգալի վնասվածք, ձախ ծնկան հոդի բաց բեկորային կոտրվածք և լուրջ մարմնական վնասվածքներ, որոնք ուղեկցվել են սուր արյունահոսությամբ և ներքին օրգանների երակային անեմիայով:

Հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից շարունակել են ակտիվ ագրեսիվ գործողությունները՝ ձեռնարկելով լայնածավալ հարձակումներ, օրինակ՝ Ջաբրայիլի շրջանի Մեհդիլի գյուղում, որը նրանք գրավել էին 1993 թվականի օգոստոսին: Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում նրանք ստիպված են եղել օգտագործել միմյանցից մոտ հեռավորությունների վրա տեղադրված հակատանկային և հակահետևակային ականներ՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ և կազմակերպելով դարանակալումներ:

Բաբվի Գարադաղի շրջանի քաղաքացիական բնակիչ Իլգար Հեյբաթ օղլու Ախմեդովը, ով աշխատում էր որպես վարորդ և տեղափոխում էր սակրավորական սարքավորումներ, վիրավորվել է 2020 թվականի հոկտեմբերի 3-ին, երբ կանգնեցրել է իր 99-ՅԻ-985 գրանցման համարանիշով Man մեքենան, դուրս եկել մեքենայից և, փորձելով հենվել գետնին, պայթեցրել է PMN հակահետևակային ականներից մեկը: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է ծանր վնասվածքներ, այդ թվում՝ ձախ ձեռքի մի քանի մատների տրավմատիկ անջատում: Նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, հետևելով իրենց հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին, շարունակել են իրենց գործողությունները՝ պլանավորելով օկուպացված տարածքներում տեղադրել բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև հոկտեմբերի 3-ը Նրանք շարունակել են իրենց հանցավոր գործունեությունը՝ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծելով ականապատ տարածքներ:

Հետաքննության տվյալներով՝ Ֆիզուլիի շրջանի Գորագիլի գյուղի ազատագրման նախօրեին, որը օկուպացված էր 1993 թվականի հուլիսի 2-ից, հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են միմյանց մոտ տեղադրել բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ՝ դարանակալելով և ստեղծելով ականապատ տարածքներ իրենց նպատակների համար: 2022 թվականի մայիսի 28-ին, ժամը 17:00-ի սահմաններում, կենդանիներից մեկի ականի վրա ոտքի կանգնելու հետևանքով տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով քաղաքացի Աբդուլլահ Խայալ Բախտիյար օղլուն ստացել է թեթև վնասվածքներ, այդ թվում՝ մատի բեկորային կոտրվածք և ստորին վերջույթների վնասվածք: Նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցագործ կազմակերպության անդամները, որոնց ճշգրիտ ինքնություն, հանցագործ գործողությունների իրականացման ամսաթիվը և տեղի վայրերը չեն հաստատվել, շարունակել են իրենց գործունեությունը նույն հանցավոր մտադրություններով և նպատակներով: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև հոկտեմբերի 18-ը, օկուպացված տարածքի ազատագրմանը նախորդող ժամանակահատվածում, Նրանք համակարգաբար տեղադրում էին բազմաթիվ հակատանկային և հակազնալային միներ, որոնց մակնիշը և արտադրության վայրն անհայտ են հետաքննությանը: Նրանք նաև դարանակալումներ են կազմակերպել և ականապատել տարածքներ՝ նշված կազմակերպության հանցավոր ծրագրերն իրականացնելու համար:

2022 թվականի հունիսի 17-ին, մոտավորապես ժամը 09:00-ին, Ադրբեջանի ականագերծման գործակալության ականագերծման խումբը մուտք է գործել 2020 թվականի հոկտեմբերի 18-ին օկուպացիայից ամբողջությամբ ազատագրված տարածք: Իրենց ծառայողական պարտականությունները կատարելիս սակրավորները՝

- Մահիր Յուսամեդդին օղլի Մուստաֆան (խաղաղ բնակիչ Հորադիզ քաղաքից Ֆիզուլիի շրջանից, ծնված՝ 10.12.1988),
- Սամիր Արիֆ օղլի Գոզալով (խաղաղ բնակիչ Ախմեդալիլար գյուղից Ֆիզուլիի շրջանից, ծնված՝ 04.09.1995),
- Ռուհին Սուլթան օղլի Վելին (խաղաղ բնակիչ Գարադաղլի գյուղից Գերանբոյի շրջանից, ծնված՝ 31.03.1991),
- Գահրաման Բիլալ օղլի Ռզան (խաղաղ բնակիչ Աշաղի Աբդուլիրամանլի գյուղից Ֆիզուլիի շրջանից, ծնված՝ 20.02.1991),
- Ֆարիդ Չաքիր օղլի Ջաբրայիլլ (խաղաղ բնակիչ Ախմեդալիլար գյուղից Ֆիզուլիի շրջանից),
- Գուլին Ալասգար Ասիֆ օղլի (ծնված՝ 28.06.1990),
- Նասիրով Գիսմեթ Ռասիմ օղլի (ծնված՝ 19.06.1990, խաղաղ բնակիչ Բոյուք

- Բահմանլի գյուղից Ֆիզուլիի շրջանից), պայթեցան «ՊՄՆ» տիպի ականի վրա, որը տեղադրված էր II հուղաֆարին կամուրջից 103 մետր հեռավորության վրա, որը կառուցված է Արաս գետի վրա, հուղաֆարին գյուղի և Իրանական Իսլամական Հանրապետության միջև (կորդինատներ՝ 39°09'06"N 46°56'27"E):

Պայթյունի հետևանքով՝

- Ռուսիին Վելիկը ստացել է բազմաթիվ օսկոլքային վնասվածքներ, հետտրավմատիկ ամպուտացիա ձախ ծնկի ստորին երրորդ մասում և վնասվածքներ, որոնք հանգեցրել են գանգրենայի, ինչը լուրջ վնաս հասցրեց նրա առողջությանը:
- Մահիր Մուստաֆանը ստացել է փակ գլխուղեղային վնասվածք, ուղեղի ցնցում, I-II աստիճանի այրվածքներ դեմքի, ձախ ձեռքի, ձախ կրծքավանդակի և կրծքամկանների վրա, բազմաթիվ օսկոլքային վնասվածքներ, բարոտրավմա, ձախ աչքի կորնեայի էրոզիա, ինչը հանգեցրել է առողջության թեթև վնասի:
- Սամիր Գոգալովը, Գահրաման Ռզանը, Ալասգար Գուլինը, Գիսմեթ Նասիրովը և Ֆարիդ Ջաբրայիլի ստացել են փակ գլխուղեղային վնասվածքներ ուղեղի ցնցումով, ինչպես նաև այլ թեթև մարմնական վնասվածքներ, ներառյալ փափուկ հյուսվածքների կապտուկներ:

Ռուսիին Վելիկը շտապ հոսպիտալացվել է, որտեղ նրան որակյալ բժշկական օգնություն է ցուցաբերվել, որը փրկել է նրա կյանքը: Մնացած զոհերը համեմատաբար հեռու էին պայթյունի էպիկենտրոնից, ինչը թույլ տվեց նրանց խուսափել լուրջ վնասվածքներից:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, որոնց ինքնությունը չի պարզվել, շարունակել են իրենց հանցավոր գործունեությունը, հավատարիմ մնալով նույն մտադրություններին և նպատակներին: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից հոկտեմբերի 18-ը, Ջեբրաիլի շրջանի հուղաֆարին գյուղի ազատագրումից կարճ ժամանակ առաջ, որը 1993 թվականի օգոստոսի 23-ից օկուպացիայի տակ էր, նրանք համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց ապրանքանիշը և արտադրության վայրը հետաքննությանը անհայտ են: Ականները տեղադրվել են միմյանց շատ մոտ՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ և դարանակալներ:

Այս հանցավոր գործողությունների արդյունքում՝

- Շուքուրով Ալի Շիրալի օղլուն (04.02.1992 թ.), Ֆիզուլի շրջանի խաղաղ բնակիչը, իր ծառայողական պարտականությունները կատարելիս Հուղաֆարին գյուղի շրջակայքում «ՊՄՆ» տեսակ ականի վրա պայթեց, (կորդինատներ՝ 39°09'06"N 46°56'27"E)

Նա ստացել է թեթև մարմնական վնասվածքներ՝

- օտար մարմնի վնասվածքներ ձախ կոճղի միջին երրորդ մասի արտաքին մակերևույթում,
- վնասվածքներ աջ կոճղի նախաբառային և արտաքին մակերևույթում միջին և վերին երրորդ մասերում,

- վնասվածքներ ձախ ազդրի միջին երրորդ մասի հետևի մակերևույթում,
- ձախ ոտնաթաթի քիթը արտաքին մակերևույթի վնասվածք:

Տուժածին տեղափոխել են Ֆիզուլիի բժշկական և ախտորոշիչ կենտրոն, որտեղ ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնությունը փրկել է նրա կյանքը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, որոնց ինքնությունը քննությամբ չի պարզվել, շարունակել են իրենց հանցավոր գործունեությունը նույն հանցավոր մտադրություններով և նպատակներով: Ֆիզուլիի շրջանի Աշագի Սեյդախմեդլի գյուղի օկուպացիայի ժամանակ, որը սկսվեց 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին, նրանք տեղադրեցին բազմաթիվ հակահետևակային և հակատանկային ականներ, որոնց մակնիշը և տեսակը անհայտ են քննությանը: Այս ականները տեղադրվել են նախապես պլանավորված վայրերում՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ և դարանակալներ՝ նշված կազմակերպության հանցավոր ծրագրերն իրականացնելու համար:

2022 թվականի հունիսի 26-ին Ֆիզուլիի շրջանի Ուբուրբեյլի գյուղի բնակիչը այցելել է օկուպացիայից ազատագրված Աշագի Սեյդախմեդլի գյուղ և հայտնաբերել օկուպացիայից առաջ կառուցված խարխուլ տուն: Տարածքով շարժվելիս նա ոտք է դրել տեղադրված հակահետևակային ականներից մեկի վրա, ինչի հետևանքով պայթյուն է տեղի ունեցել: Նա ստացել էր ծանր վնասվածքներ, այդ թվում՝ ձախ ազդրի և սրունքի միջային մակերեսի երկայնքով բաց վերք, ինչպես նաև աջ սրունքի միջին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում: Ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության և հիվանդանոց արագ տեղափոխման շնորհիվ նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, նույն հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են նմանատիպ գործողությունները Խոջավենդի շրջանի Թագավերդ գյուղում, որը գրավվել է 1992 թվականի հոկտեմբերի 2-ին: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2022 թվականի հուլիսի 14-ը՝ այս տարածքի ազատագրումից կարճ ժամանակ առաջ, նրանք համակարգված կերպով ականապատել են միմյանց մոտ՝ ստեղծելով ականապատ գոտիներ և դարանակալումներ: Այս գործողությունների նպատակն էր վնաս հասցնել Ադրբեջանի զինված ուժերին և քաղաքացիական բնակչությանը:

Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում կանխվել են թշնամու լայնածավալ հարձակումները, որոնք ակտիվացել են 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից: 2020 թվականի նոյեմբերի 9-ին, Թագավերդ գյուղի տարածքում տեղի ունեցած ռազմական գործողությունների արդյունքում, որը լիովին ազատագրվել էր 2020 թվականի նոյեմբերի 14-ին, Ախմեդբեյլի-Ֆիզուլի-Շուշա մայրուղու 57-րդ կիլոմետրում պայթել է հակատանկային ական:

2022 թվականի մոտավորապես ժամը 14:00-ին, Թուրքիայի Հանրապետության քաղաքացի, ծնված 1987 թվականի դեկտեմբերի 10-ին, Յալփիրի Յըլդըրեյ Քերմա օղլուն, ով աշխատում էր որպես էքսկավատորի օպերատոր «Քուլին Ինսաթ Սանայա»-ում, ծառայության ընթացքում վրաների է ենթարկել հակատանկային ականի վրա: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է բազմաթիվ բեկորային վերքեր, այդ թվում՝ կրծքավանդակի թափանցող վերք, թոքի առաջային մակերեսի վնասվածք, հեմոպնևմոթորաքս, անրակի երկայնքով այրվածքներ և լուրջ մարմնական վնասվածքներ: Տուժածին շտապ տեղափոխել են հիվանդանոց, որտեղ նրան

ցուցաբերվել է որակյալ բժշկական օգնություն, որը փրկել է նրա կյանքը: Պայթյունի հետևանքով էքսկավատորը լուրջ վնաս է ստացել, ինչը հանգեցրել է ձեռնարկությանը զգալի նյութական վնասի:

Բացի այդ, 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին օկուպացված Ձեբրաիլի շրջանի Դաղ Թումաս գյուղի ազատագրման նախօրեին հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են տեղադրել հակահետևակային և հակատանկային ականներ: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև հոկտեմբերի 23-ը նրանք դիտավորյալ ականապատել են միմյանց մոտ գտնվող տարածքները՝ ստեղծելով դարանակալներ: 2022 թվականի հուլիսի 14-ին, ժամը 13:00-ի սահմաններում, Իմիշլիի շրջանի Խուբյարի գյուղի քաղաքացիական բնակիչ, 1996 թվականին ծնված Մամեդով Շամիլ Ֆարախիմ օղլուն, 39°21'35"հյուսիսային և 46°45'22"էլեկտրակայանային կոորդինատների մոտակայքում, Մագոմեդ Մամեդովին պատկանող 90-VG-134 պետհամարանիշով մեքենայով վրաերթի է ենթարկել հակատանկային ականի վրա: Պայթյունի հետևանքով Շամիլ Մամեդովը ստացել է լուրջ մարմնական վնասվածքներ, այդ թվում՝ ձախ ոտքի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում, աջ ոտքի փակ ներհոդային կոտրվածք և բազմաթիվ փափուկ հյուսվածքների վնասվածքներ: Արագ բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվեց: Մեքենան ամբողջությամբ այրվել է, իսկ սեփականատերը կրել է զգալի նյութական վնասներ:

Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ սանձազերծված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են ականապատել տարածքները 1993 թվականի օգոստոսին օկուպացված Ձաբրաիլի շրջանի գյուղերի ազատագրման նախօրեին: Արդյունքում, 2022 թվականի հուլիսի 14-ին, ժամը 08:00-ին, գյուղի տարածքում T-72 տանկի օգտագործման ժամանակ պայթեցվել է հակատանկային ական: 1-ին գումարտակի տանկային դասակի հրամանատար Միրզա Ինթիգամ օղլու Աղաևը և վարորդ-մեխանիկ Աֆիգա Չիյաֆեթ օղլու Սուլեյմանովը ստացել են տարբեր աստիճանի ծանրության վնասվածքներ: Ազակի մոտ ախտորոշվել է ուղեղի ցնցում և թեթև վնասվածքներ, իսկ Սուլեյմանովի մոտ՝ փակ գանգուղեղային վնասվածք: Պայթյունը վնասել է տանկի ձախ կողմը, ինչը այն շարքից դուրս է բերել:

Բացի այդ, 1993 թվականի ապրիլի 2-ին՝ Քելբեջարի շրջանի լիակատար օկուպացիայից հետո, հանցավոր կազմակերպությունը ականապատել է այս շրջանը: 2022 թվականի հուլիսի 26-ին, ժամը 17:00-ին, KS-1 մարտական դիրքում խրամատը զննելիս զինծառայող Վուգար Իսբանդիյարովը կանգ է առել հակահետևակային ականի վրա: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է ծանր բեկորային վերքեր, որոնք ուղեկցվել են ձախ ոտքի տրավմատիկ անդամահատմամբ: Շնորհիվ շտապ տարահանման և որակյալ բժշկական օգնության, նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, որոնց ճշգրիտ ինքնությունը քննությամբ չի պարզվել, նույն մտադրություններով և նպատակներով շարունակել են իրենց հանցավոր գործունեությունը Գուբադլիի շրջանի Մալիքահիմադլի գյուղի տարածքում, որը նրանք գրավել են 1993 թվականի օգոստոսին: Այս տարածքի ազատագրմանը նախորդող ժամանակահատվածում, ինչպես նաև հետագա օրերին, նրանք կազմակերպված ձևով միմյանցից կարճ հեռավորության վրա տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց արտադրության ճշգրիտ ամսաթիվը և վայրը քննությանը հայտնի չեն: Բացի այդ, նրանք կազմակերպել

են դարանակալումներ և ստեղծել ականապատ տարածքներ՝ որպես վերոնշյալ կազմակերպության հանցավոր նպատակների մաս:

Ժամը 15:00-ի սահմաններում, Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից օկուպացիայից ազատագրված Մալիքահմեդլի գյուղի տարածքում գտնվող Յագիդուզու հացահատիկի դաշտում բերքահավաքի ժամանակ տեղի է ունեցել պայթյունային միջադեպ: Հակատանկային ականներից մեկի պայթյունի հետևանքով պայթել է «Masallı Servis» ՍՊԸ-ին պատկանող «Class Dominator 130» մակնիշի պետական գրանցման համարանիշով 44-T-869 կոմբայնը, որը վարում էր Ջալիլաբադի շրջանի Մուսալի գյուղի բնակիչ, «Կրոուն Կո-Ռ» ՍՊԸ-ում աշխատող Սուրաթ Մուսախան օղլու Ադամալիևը (ծննդյան ամսաթիվ՝ 01.01.1994թ.): Արդյունքում նա ստացել էր կյանքին չսպառնացող վնասվածքներ, այդ թվում՝ աջ ոտքի հետևի միջին և վերին երրորդականի ալյուրոսկոստեր, երկու ծնկների առջևի մասի և երկու սրունքների առջևի մասի քերծվածքներ, ինչպես նաև աջ ոտքի ներքևի վերքեր: Պայթյունի հետևանքով կոմբայնը լիովին անօգտագործելի է դարձել՝ «Masallı Servis» ՍՊԸ-ին պատճառելով զգալի նյութական վնաս:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, որոնց ճշգրիտ ինքնությունը քննությամբ չի պարզվել, Նույն մտադրություններով և նպատակներով շարունակել են իրենց հանցավոր գործունեությունը Ֆիզուլիի շրջանի Գարախանբեյլի գյուղի տարածքում, որը նրանք գրավել են 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին: Այս տարածքի ազատագրմանը նախորդող ժամանակահատվածում, ինչպես նաև հետագա ամսաթվերին, նրանք տեղադրել են բազմաթիվ անհայտ ծագման և արտադրության հակատանկային և հակահետևակային ականներ, ինչպես նաև կազմակերպել են դարանակալումներ և ստեղծել ականապատ տարածքներ՝ հանցավոր կազմակերպության նպատակներին հասնելու համար:

2022 թվականի օգոստոսի 2-ին, ժամը 10:00-ի սահմաններում, Ախմադբեյլի-Ֆուզուլի-Շուշա մայրուղու Գարախանբեյլի գյուղի տարածքով անցնող հատվածում՝ կամրջից 3.5 կմ աջ, տեղի է ունեցել պայթյունի դեպք: «Ալֆա ականազերծում» ՍՊԸ-ի աշխատակից, սակրավորական խմբի ղեկավար, Շամբիրի շրջանի Մահմուդու գյուղի բնակիչ Գուսեյնով Գիլման Նիդայաթ օղլուն (ծննդյան ամսաթիվ՝ 01.06.1976թ.), ծառայողական պարտականությունները կատարելիս և նախկինում տեղադրված ականազերծման գործողություն իրականացնելիս պայթեցվել է հակահետևակային ականներից մեկի հարվածից: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է աջ ոտքի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում, որի հետևանքով ստացել է լուրջ մարմնական վնասվածքներ:

Նույն ընկերության մեկ այլ աշխատակից՝ Ֆիզուլիի շրջանի Ախմադալիլար գյուղի բնակիչ Շուքուրով Յադիգար Դիլավեր օղլուն (ծննդյան ամսաթիվ՝ 18.08.1990թ.), ստացել է աջ ականջի նեյրոսենսորային միջին աստիճանի լսողության կորուստ, ձախ ականջի լրիվ խլություն և կրծքավանդակի ձախ կեսի կտրած-ծակած վերք, որի հետևանքով առողջությանը պատճառվել է աննշան վնաս: Երրորդ գոհր՝ Ալիգադե Ռովշան Ռուսլան օղլուն (ծննդյան ամսաթիվ՝ 20.10.1991), ստացել է թեթև մարմնական վնասվածքներ, այդ թվում՝ աջ վերին վերջույթի և որովայնի աջ կեսի կտրած-ծակած վերքեր, ուժեղ սթրեսի նկատմամբ նկրոտիկ ռեակցիա և աջ աչքի եղջերաթաղանթի տրավմատիկ երոզիա:

Գիլման Հուսեյնովը և Յադիգար Շուքուրովը անհապաղ տեղափոխվել են բժշկական հաստատություն, որտեղ նրանց ցուցաբերվել է որակյալ օգնություն, որը փրկել է նրանց կյանքը: Ռովշան Ալիգադեն գտնվում էր պայթյունի էպիկենտրոնից համեմատաբար անվտանգ հեռավորության վրա, ինչը նրան թույլ տվեց խուսափել ավելի լուրջ հետևանքներից:

Բացի այդ, Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ նրանց կողմից սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին ու նպատակին համապատասխան, համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակապիստային ականներ: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2020 թվականի նոյեմբերի 25-ը, միմյանց շատ մոտ, դարանակալումներ են կազմակերպել՝ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծելով որսի գոտիներ:

Պաշտպանության նախարարության N ստորաբաժանման զինծառայող, որը կատարում է իր պարտականությունները՝ ծառայելու Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանությանը, լեյտենանտ Ալին Բաբեկ Ասկեր օղլուն, որը զբաղեցնում էր 7-րդ վաշտի հրամանատարի պաշտոնը, դիտավորյալ սպանվել է բեկորային վերքերից, որոնք լուրջ վնաս են հասցրել նրա առողջությանը և վտանգավոր են եղել մարդկային կյանքի համար, այդ թվում՝ ձախ երիկամի վնասվածք, ձախ վերին վերջույթի զլխավոր զարկերակների վնասվածք, ուժեղ արյունահոսություն, դիաֆիզի, ուսային և բազկային ոսկորի, սրունքոսկրի և ազդրոսկրի բեկորային և բաց կոտրվածքներ, ինչպես նաև բազմաթիվ տարբեր բնույթի վերքեր՝ 2 հակահետևակային ականի հարվածի հետևանքով:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, այս տարածքների օկուպացիայից ազատագրման նախօրեին խիրմանլար գյուղում միմյանց մոտ տեղադրել են բազմաթիվ հակագրավոր ականներ՝ մակնիշի, մոդելի և արտադրության վայրի, որոնք հայտնի չեն հետաքննության համար, և դարանակալել են՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

00:00-ին, Լաչինի շրջանի խիրմանար գյուղի մոտակայքում գտնվող Սարիբաբա բարձունքներում, որը ազատագրվել է օկուպացիայից 2020 թվականի դեկտեմբերի 1-ին, Լաչինի շրջանի խիրմանար գյուղի մոտակայքում գտնվող Սարիբաբա բարձունքների վրա իրականացվել են հետևյալ լայնածավալ հարձակումները: Ժամը 11:00-ի սահմաններում, Ադրբեջանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության N զորամասի 2-րդ գումարտակի զինծառայողների կողմից տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության պարտականություններ կատարելիս ծառայողական և մարտական առաջադրանք կատարելու համար նշված բարձրության վրա առաջխաղացման հետևանքով տեղի ունեցած պայթյունի ժամանակ, որը տեղի է ունեցել հակահետևակային ականներից մեկի վրայով, անցել է պայթյունի վայր:

Շարքային խուզիկ Սամիր Սամեդ օղլուն մարմնի տարբեր մասերում ստացել է բեկորային վնասվածքներ, որոնք ընդհանուր առմամբ կյանքին սպառնացող էին և առողջությանը լուրջ վնաս էին հասցրել, իսկ շարքային Ալին Թահիր Չինգիզ օղլուն՝ գլխի, ճակատի, քունքերի և գլխի հետևի մասի բեկորային վնասվածքներ, որոնք առողջությանը լուրջ վնաս են հասցրել: Երկու զինվորներն էլ դիտավորյալ սպանվել են տեղում: Այս զորամասի զինծառայող, ենթասպա Էլխան Էլդար օղլու Իսրաֆիլովը ձախ սրունքի շրջանում վերքեր է ստացել, որոնք, ընդհանուր առմամբ, կյանքին վտանգ չեն սպառնում, սակայն նրան հաջողվել է կյանքը փրկել՝ խուսափելով այլ բեկորներից:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, Ռուսաստանի Դաշնության Տուվա քաղաքի «9M55K» շրջանակներում, Խոջավենդի շրջանի և շրջակա գյուղերի տարածքում 27.09.2020-ից մինչև 10.11.2020 թվականը տևած մարտական գործողությունների ընթացքում, օգտագործել են Էկոլոգիական հրթիռին պատկանող փոքր բեկորներից և հակամարտող ռումբերից բաղկացած կլաստերային մարտագլխիկներ՝ Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի և նրա քաղաքացիական բնակչության դեմ:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ նրանց կողմից սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահրդեհային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը հայտնի չեն գույքագրման համար, և 2020 թվականի դեկտեմբերի 12-ի դրությամբ տարածքում՝ միմյանց մոտ, դարանակալել են՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Այս տարածքում կապի գիծը առաջացնում է իր ընդհանուր աշխատանքային հզորության ավելի քան 1/3-ի մշտական և կայուն կորուստ: Տուժածը ստացել է կյանքին սպառնացող բեկորային վերքեր, որոնք հանգեցրել են լուրջ մարմնական վնասվածքների, որոնք ուղեկցվել են վերջույթի ավելի քան 1/3-ի տրավմատիկ անդամահատմամբ (կտրմամբ): Նրա կյանքը փրկվել է որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ իրենց կողմից սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները գործել են Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, և 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2020 թվականի դեկտեմբերի 1-ը 1992 թվականի մայիսի 18-ին օկուպացված Լաչինի շրջանի տարածքում, նախատեսված վայրերում, միմյանցից տարբեր հեռավորությունների վրա, տեղադրել են անհայտ արտադրության հակատանկային և հակահետևակային ականներ, ստեղծել դարանակալներ և ականապատել վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար նախատեսված տարածքներ:

Մոտավորապես ժամը 10:00-ին, Լաչինի շրջանի տարածքում, որը 2020 թվականի դեկտեմբերի 1-ին վերադարձվել է Ադրբեջանի Հանրապետությանը, Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության ծառայողական պարտականությունները

կատարելիս, Պաշտպանության նախարարության թիվ N ինժեներական-ամրապնդման ստորաբաժանման շարքային, թռչակառու զինծառայող, 1-ին վաշտի սակրավոր Գյուլմալին Զեյդար Էլման օղլուն իրականացրել է ականազերծման աշխատանքներ: Զետաքննությանը անհայտ հակահետևակային ականներից մեկի պայթեցման հետևանքով տեղի է ունեցել պայթյուն: Արդյունքում նա ստացել է ձախ ոտքի ծանր, կյանքին սպառնացող վնասվածք, որն ուղեկցվել է ձախ ստորին վերջույթի անդամահատմամբ՝ սրունքի միջին երրորդի մակարդակում: Նա տարհանվել է Պաշտպանության նախարարության N զինվորական հոսպիտալ, և որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, որոնց ինքնությունը քննությամբ չի պարզվել, շարունակել են իրենց հանցավոր գործունեությունը նույն մտադրություններով և նպատակներով: 1993 թվականի օգոստոսի 31-ին օկուպացված Գուբադլիի շրջանի Թեյմուր Մուսքանլի գյուղի ազատագրման նախօրեին՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև հոկտեմբերի 1-ը, նրանք միմյանց մոտ տեղադրեցին անհայտ արտադրության բազմաթիվ հակահետևակային և հակատանկային ականներ՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Ժամը 10:00-ի սահմաններում Ադրբեջանի Զանրապետության ականազերծման գործակալության ականահայտիչ շներով աշխատանքային խումբը մտել է Ադրբեջանի Զանրապետության զինված ուժերի կողմից օկուպացիայից ազատագրված տարածք: Ֆիզուլիի շրջանի Քերիմբեյլի գյուղի բնակիչ, 1984 թվականի մայիսի 30-ին ծնված ուղեկցորդ Նաջմեդդին Աբդուլլա օղլու Զուսեյնովը ծառայության ընթացքում իրականացնում էր օկուպացիայի ընթացքում զինված խմբավորումների անդամների կողմից դիտավորյալ ականապատված տարածքը մաքրելու գործողություն:

Երբ «Դինա» անունով ականահայտիչ շունը անցավ նրանից 11 մետր հեռավորության վրա գտնվող հակահետևակային ականներից մեկի վրայով, տեղի ունեցավ պայթյուն: Արդյունքում, Զուսեյնովը ստացել է թեթև մարմնական վնասվածքներ՝ դեմքի քերծվածքների և փակ գանգուղեղային վնասվածքի տեսքով: Քանի որ նա գտնվում էր պայթյունի էպիկենտրոնից համեմատաբար մեծ հեռավորության վրա, նրան հաջողվեց խուսափել թռչող բեկորներից, սակայն ականահայտիչ շունը զոհվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակներին համապատասխան, փետրվարի 26-ին օկուպացված Խոջալու քաղաքի և շրջակա գյուղերի ազատագրման նախօրեին Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում, նոյեմբերի ընթացքում համակարգված կերպով տեղադրել են անհայտ ծագման բազմաթիվ հակահետևակային և հակատանկային ականներ: Նրանք կազմակերպել են ականապատ տարածքներ և դարանակալումներ՝ նշված կազմակերպության հանցավոր մտադրությունները իրականացնելու համար:

Խոջալուի շրջանի տարածքի ականազերծման ժամանակ այդ ականներից մեկով պայթեցվել է Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության ինժեներական ստորաբաժանումը: Մոն-200 հակահետևակային ականի պայթյունի հետևանքով վիրավորվել են հետևյալ զինծառայողները՝

- Մուրադլի Շահին Օկտայ օղլու - ձախ ոտքի բազմաթիվ բեկորային վերքեր:
- Նասիրով Օմար Վազիֆ օղլու` աջ ձեռքին բազմաթիվ բեկորային վերքեր, որոնց հետևանքով առողջությանը երկարատև վնաս է պատճառվել:
- Մամեդով Խայալ Գադիր օղլու - ձախ ձեռքի երկրորդ մատի տրավմատիկ ապոլսիա:
- Յուսեյնով Նարիման Ադալաթ օղլու - երկու ազդրերի ստորին երրորդի և ձախ ոտքի տրավմատիկ անդամահատում:
- Սուլեյմանով Գաբիլ Վալեհ օղլու - աջ կոճի փափուկ հյուսվածքներին բեկորային վերքեր:
- Մուրադով Անար Մագերրամ օղլու - աջ ոտքի բազմաթիվ բեկորային վերքեր:
- Բախիշով Յուսուս Արիֆ օղլու - ձախ ձեռքին և կրծքավանդակին բազմաթիվ կույր բեկորային վերքեր:
- Ռուստամլի Շահիրուզ Մաթլաթ օղլու - աջ կողմում և կրծքավանդակում կույր բեկորային վերքեր:

Ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ նրանց կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, պատերազմի ընթացքում հանցավոր կազմակերպության անդամները համակարգված կերպով ականապատել են այն տարածքները, որոնք հետագայում ազատագրվել են ադրբեջանական բանակի կողմից: Քելբաջարի շրջանում` «Ալագուլլար» տարածքում, տեղադրվել է «PMN» մակնիշի հակահետևակային ական, որը հանգեցրել է զինծառայողներից մեկի աջ ոտքի տրավմատիկ անդամահատմանը, ինչպես նաև նրա մարմնին բազմաթիվ բեկորային վերքերի:

2020 թվականի նոյեմբերի 10-ին` Քելբաջարի շրջանի ազատագրման Նախօրեին, եռակողմ հայտարարության ստորագրումից հետո թշնամին շարունակեց ականապատել: 2022 թվականի սեպտեմբերի 21-ին, Ալագուլլար տարածքում մարտական առաջադրանք կատարելիս, Ադրբեջանի պաշտպանության Նախարարությանը պատկանող UAZ-31512 մակնիշի B 007 QQ պետական համարանիշով ռազմական մեքենան վրաների է ենթարկել հակահետևակային ականի վրա: Արդյունքում`

- Մեքենայի առջևի աջ անվադողը վնասվել է:
- Դիմապակին կտրված է, իսկ էլեկտրական լարերը` վնասված:
- Գնդապետ-լեյտենանտ Աբբասով Այդին Յուսեյն օղլուն գլխի վնասվածք ու ուղեղի ցնցում է ստացել:
- Վարորդը` Մախմուդով Սարհան Ռզա օղլուն, ստացել է ձախ ձեռքի մատների կտրած-ծակած վերքեր:

Զինծառայողների կյանքը փրկվել է, սակայն մեքենան զգալիորեն վնասվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, որոնց ճշգրիտ գտնվելու վայրը անհայտ է, նույն հանցավոր մտադրությամբ և նպատակով Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, շրջապատված այս կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ, լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումներ են սկսել Ֆիզուլիի շրջանի Յուխարի Յադլիվանդ գյուղում: Նրանք այն գրավեցին օգոստոսի 20-ին, սակայն գյուղն ազատագրվեց Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից: Տեսնելով, որ գյուղը կազատագրվի, նրանք պլանավորեցին գործողություններ հետաքննության համար չճշտված ամսաթվերով`

2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 9-ը՝ տարածքում իրականացնելով բազմաթիվ հանքարդյունաբերական գործողություններ: Տարածքն ամբողջությամբ ազատագրվեց օկուպացիայից 2020 թվականի նոյեմբերի 9-ին, ինչը հնարավորություն տվեց սկսել շինարարական աշխատանքները:

Ալիխանլի գյուղի բնակիչներ Ասադով Ամիդ Ֆաթուլլա օղլուն և Գուլուզադե Չերկաս Բահադիր օղլուն զոհվել են 2022 թվականի սեպտեմբերի 30-ին, ժամը 20:00-ի սահմաններում, Յուխարի Յագլիվանդ գյուղի տարածքով անցնելիս ականներից մեկի վրա պայթելուց հետո: Ամիդ Ասադովը ստացել է կյանքին սպառնացող վնասվածքներ՝ գլխի, կրծքավանդակի, որովայնի և վերջույթների համակցված բուրժ վնասվածք, դեմքի ոսկորների, երկու ականգնդիկների տրավմատիկ կորուստ, ինչպես նաև այլ վնասվածքներ, որոնք առաջացրել են ծանր տրավմատիկ շոկ և մահ, ինչպես նաև ծանր խեղում՝ սուր արյան կորստով: Չերկաս Գուլուզադեն ստացել է ուղեղի հյուսվածքի ջարդում և քայքայում, ծանր տրավմատիկ շոկ, որը նույնպես հանգեցրել է մահվան, ինչպես նաև բեկորային վերքեր, որոնք հանգեցրել են մահվան:

Ավելին, ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում նրանք շարունակեցին իրենց գործողությունները Ադրբեջանի դեմ՝ նույն հանցավոր նպատակով, շրջապատված հանցավոր կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ: Կազմակերպության անդամները, որոնց գտնվելու վայրը հետաքննությամբ չի պարզվել, զբաղեցրել են Ադդարայի շրջանի Գորբովիկ գյուղի տարածքը և ստեղծել ականապատ դաշտեր, որոնք չեն հայտնաբերվել պաշտպանության ընթացքում, ինչպես նաև դարանակալումներ են կազմակերպել: Հետաքննությանը անհայտ ամսաթվերով նրանք տեղադրել են բազմաթիվ հակահետևակային և հակատանկային ականներ: Սա տեղի ունեցավ այն տարածքներում, որտեղ ապագայում պլանավորվել էին դարանակալումներ:

Քաղաքացի Բայրամով Ռաֆայել Քոչարի օղլուն, որը զբաղվում էր տաքսիներով, և նրա գործընկերը՝ քաղաքացիական Ջաբբարով Նիջաթ Նովրուզը, ուղևորվել են այս տարածք: Ջաբբարովը, մեքենայից դուրս գալով, վրաերթի է ենթարկել հակահետևակային ականներից մեկը և ստացել է երկու ստորին վերջույթների բազմաթիվ բեկորային վերքեր, ձախ ոտքի տրավմատիկ անդամահատում և այլ լուրջ, կյանքին սպառնացող վնասվածքներ: Ռաֆայել Բայրամովը մոտեցավ իր զարմիկին՝ օգնելու նրան, երբ նա բախվեց մեկ այլ ականի: Նա ստացել էր ձախ ազդրի միջին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում և այլ վնասվածքներ, ինչպես նաև կյանքին սպառնացող լուրջ բեկորային վերքեր: Ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, որոնց գործողությունները անհայտ են քննությանը, շարունակել են իրենց գործունեությունը նույն հանցավոր մտադրություններով և նպատակներով: Խոջավենդի շրջանի Թագավերդ գյուղի ազատագրման նախօրեին, որը նրանք գրավել էին 1992 թվականի հոկտեմբերի 2-ին, նրանք ականապատ դաշտեր և դարանակալներ տեղադրեցին՝ շրջանի ազատագրումը բարդացնելու համար:

2022 թվականի հոկտեմբերի 2-ին, մայրուղու 68-րդ կիլոմետրում, Սաբիրաբադի շրջանի Պոլադտուգայ գյուղի բնակիչ, 2002 թվականի ապրիլի 1-ին ծնված Քերիմզադե Ռասիֆ Նուսրեթ օղլուն, «Ազերտրանս» ՍՊԸ-ում վերանորոգման և շինարարական

աշխատանքների վրա աշխատելիս, կանգնել է հակահետևակային ականներից մեկի վրա: Արդյունքում նա ստացել էր աջ ոտքի առաջին և երկրորդ մատների տրավմատիկ անդամահատում, ինչպես նաև բեկորային վերքեր աջ ձեռքին և աջ ոտքին: Նրա կյանքը փրկվեց՝ ժամանակին հիվանդանոց տեղափոխվելու և որակյալ բժշկական օգնություն ստանալու շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, որոնց գտնվելու վայրը քննությանը անհայտ է, Ադրբեջանի դեմ նույն հանցավոր մտադրություններով և նպատակով սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, շրջապատված այս կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ, Ադդամի շրջանի Յուսիֆջանլի գյուղը 1994 թվականի ապրիլի 12-ից մինչև 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ը գրավելու պահից, համակարգված ձևով, քննությանը անհայտ ամսաթվերով, միմյանցից մոտ հեռավորությունների վրա, տեղադրվել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց արտադրության վայրը քննությանը անհայտ է, ինչպես նաև ստեղծվել են դարանակալումներ՝ ձևավորելով ականապատ տարածքներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին Ադդամի շրջանի Յուսիֆջանլի գյուղի՝ Հայաստանի Հանրապետության կողմից օկուպացիայից ազատագրումից հետո, վերանորոգման և տեղադրման աշխատանքներ կատարող «Կորպուս-Բինա Տիկյանթի» ՍՊԸ ընկերության գեոդեզիոն ինժեներները, ինչպես նաև քաղաքացիները՝ Շամբիրի շրջանի Աշայ Սեյֆելի գյուղի բնակիչ, քաղաքացի Ալին Ռամին Ամիր օղլուն, Աղստաֆայի շրջանի Գարայազի գյուղի բնակիչներ, քաղաքացիներ Նաջաֆով Փարվիզ Սոզալի օղլուն և Աբդուլխալիգով Սախավատ Ալադդին օղլուն, 2022 թվականի հոկտեմբերի 8-ին, ժամը 17:00-ի սահմաններում, նշել են կոորդինատները Ադդամ-Ֆիզուլի մայրուղու եզրին՝ Յուսիֆջանլի գյուղով անցնող հատվածում: Երբ Փարվիզ Նաջաֆովը քայլում էր դեպի օկուպացիայի ժամանակ հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից ավերված տունը, պայթյուն է տեղի ունեցել, երբ նա կանգ է առել ճանապարհի եզրին գտնվող հակահետևակային ականի վրա: Արդյունքում նա ստացել էր կյանքին սպառնացող ծանր վնասվածքներ, այդ թվում՝ աջ աչքի տեսողության կորուստ և այլ վնասվածքներ: Պայթյունից հետո Ռամին Ալինը և Սախավատ Աբդուլխալիգովը, որոնք գնացել էին օգնելու Փարվիզ Նաջաֆովին, փորձեցին նրան հետ բերել: Երբ նրանք ոտք դրեցին մեկ այլ PMN հակահետևակային ականի վրա, տեղի ունեցավ երկրորդ պայթյունը, որի հետևանքով ստացան լուրջ, կյանքին սպառնացող վնասվածքներ ձախ ոտքի 3-րդ, 4-րդ և 5-րդ մատների ֆալանգներին և մետակարպալ ոսկորներին, տրավմատիկ անդամահատում և այլ վնասվածքներ: Սախավատ Աբդուլխալիգովը ստացել է աջ ձեռքի հինգերորդ մատի պրոքսիմալ ֆալանգի վերին ծայրի ներհոդային կոտրվածք, որը հանգեցրել է առողջության երկարատև վնասի, ինչպես նաև մարմնի տարբեր մասերում բեկորային վերքերի: Նրան հիվանդանոց են տեղափոխել անցորդները, և երեքի կյանքն էլ փրկվել է որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, իրենց կողմից օկուպացված Քելբաջարի տարածքների ազատագրման նախօրեին, 2020 թվականի ապրիլի 3-ին, քննությանը անհայտ ամսաթվերին, միմյանցից մոտ հեռավորության վրա տեղադրվել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և

արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը: Նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծվել են դարանակալներ և ականապատ տարածքներ: Քելբաջարի շրջանի Ալագոլլարի ուղղությամբ գտնվող K1 մարտական դիրքում պաշտպանության ժամանակ, 2022 թվականի հոկտեմբերի 9-ին, ժամը 12:00-ի սահմաններում, 1-ին գումարտակի ինժեներ, շարքային Աբիշով Նամիգ Աֆրաիլ օղլուն պայթեցվել է այս տարածքում նախկինում տեղադրված հակահետևակային ականի հետևանքով: Արդյունքում նա ստացել է 1-2-րդ աստիճանի տրավմատիկ արյունազեղում, բաց բեկորային վնասվածք, 3-4-րդ մետատարզալ ոսկորների հիմքի, 5-րդ մետատարզալ ոսկորի մարմնի և ուստսկրի տեղահանված և կոտրվածքի հակված վերքեր, ֆիբուլա ոսկրի դիստալ մետաֆիզ, սկաֆոիդ և խորանարդաձև ոսկորներ, աջ ոտնաթաթի պատռվածքներ, աջ ձեռքի քերծվածքներ, որոնք ընդհանուր առմամբ կյանքին սպառնացող էին: Ժամանակին տարահանումը և որակյալ բժշկական օգնությունը փրկեցին նրա կյանքը:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ նրանց կողմից սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները գործել են Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2022 թվականի հոկտեմբերի 10-ը Քելբաջարի շրջանի և շրջակա գյուղերի տարածքում, որոնք նրանք գրավել էին ապրիլից ի վեր, նրանք տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց արտադրության վայրը հետաքննությանը անհայտ է: Մոտ հեռավորությունների վրա միմյանցից նրանք դարանակալումներ էին ստեղծում և ականապատում էին վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Պաշտպանության նախարարության 1-ին զորամասը մարտական առաջադրանք էր կատարում N զորամասում: 2022 թվականի հոկտեմբերի 10-ին, ժամը 18:00-ի սահմաններում, Քելբաջարի շրջանի 2ար գյուղում գտնվող «ԿՉ-53» կողային անվամբ մարտական դիրքի դիտարկման ժամանակ, այս տարածքում գտնվող 2-րդ գումարտակի 5-րդ վաշտում պայթել է անհայտ արտադրության տարբերի և տեղադրման վայրի անհայտ հզոր հակահետևակային ական: Արդյունքում նա ստացել է կյանքին սպառնացող ծանր վնասվածքներ մարմնի տարբեր մասերում, այդ թվում՝ աջ ստորին վերջույթի կորուստ սրունքի միջին երրորդի մակարդակում, աջ ստորին վերջույթի տրավմատիկ անդամահատում սրունքի ստորին երրորդի մակարդակում, ուղեկցվելով II-III աստիճանի տրավմատիկ արյունազեղային շոկով, ինչպես նաև այլ վնասվածքներ: Որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր ծրագրին և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մոդելը, ապրանքանիշը և տեղադրման վայրերը անհայտ են քննությանը: Ականները տեղադրվել են այնպիսի տարածքներում, որտեղ դրանց գտնվելու վայրը անհայտ էր, միմյանց շատ մոտ՝ ստեղծելով դարանակալներ և ականապատ տարածքներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Աֆեթ Ֆարուխ օղլին զոհվել է 2022 թվականի հոկտեմբերի 12-ին, ժամը 14:00-ին՝ Չանգիլանի շրջանի Ռազդարա գյուղում գտնվող 7-րդ սահմանային հրամանատարական կետի N մարտական դիրքի տարածքում ինժեներական և ամրաշինական աշխատանքներին մասնակցելու ժամանակ: Ժամը 11:00-ին պայթել է տարածքում նախկինում թաղված անհայտ արտադրության, գտնվելու վայրի և ապրանքանիշի հակահետևակային ական, որի հետևանքով նա ստացել է թեթև բեկորային վերք, որի հետևանքով նրա առողջությունը մշտական վնաս է կրել՝ ձախ կրունկոսկրի բաց կոտրվածքի տեսքով: Նրան արագ տարհանել են զինվորական հոսպիտալ, որտեղ ստացել է որակյալ բժշկական օգնություն, և նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1992 թվականի մայիսի 18-ին Ադրբեջանի դեմ նրանց կողմից սանձազերծված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, համաձայն 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ին ստորագրված եռակողմ հայտարարության, Լաչինի շրջանի տարածքում, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2020 թվականի դեկտեմբերի 1-ը, հետաքննությանը անհայտ ամսաթվերին, համակարգված ձևով, միմյանցից մոտ հեռավորությունների վրա, տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են: Այս ականները տեղադրվել են նշված հանցավոր կազմակերպության հետագա առաջխաղացման նպատակով:

2020 թվականի հոկտեմբերի 18-ին, ժամը 18:00-ի սահմաններում, Լաչինի շրջանում հակատանկային ականներից մեկի վրա տեղի է ունեցել պայթյուն, երբ քաղաքացիներ՝ Սաբուհի Յասանով Թելման օղլուն և Էլսներ Գամիդով Սովետ օղլուն, վարում էին Բաբան Ֆուադ Աթեշ օղլուն պատկանող MITSUBISHI մակնիշի L200 MINI մակնիշի, 77-FE-279 պետհամարանիշով ավտոմեքենան: Պայթյունը տեղի է ունեցել Սուլարասի գյուղի մուտքի մոտ՝ հակատանկային ականներից մեկի վրա, որի արտադրության ամսաթիվը և վայրը անհայտ են: Պայթյունի հետևանքով Էլսներ Գամիդովը ստացել է բազմաթիվ վնասվածքներ՝ գլխի, կրծքավանդակի, որովայնի և վերջույթների բեկորային վերքեր, բազմաթիվ բեկորային վերքեր, երկու ձեռքերի և աջ ոտքի ֆալանգների և մետաքսարսալ ոսկորների տեղահանված բաց կոտրվածքներ, ինչպես նաև ձախ ոտքի տրավմատիկ անդամահատում: Արդյունքում նա ստացել է լուրջ մարմնական վնասվածքներ, որոնք վտանգավոր էին նրա կյանքի և առողջության համար: Սաբուհի Յասանովը մահացել է տեղում՝ ստանալով թեթև վնասվածքներ, ինչպիսիք են ձախ ոտնաթաթի II, III, IV և V մետատարսալ ոսկորների տեղահանված փակ կոտրվածքը, ինչպես նաև գլխի և ձախ սրունքի կոտորակային վերքերը: Նրա կյանքը փրկվեց՝ ժամանակին հիվանդանոց տեղափոխվելու և որակյալ բժշկական օգնություն ստանալու շնորհիվ: MITSUBISHI մակնիշի մեքենան զգալի վնասներ է կրել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, որոնց ճշգրիտ ամսաթվերը քննությանը անհայտ են, նույն հանցավոր նպատակով Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, շրջապատված հանցավոր կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ, 1994 թվականի ապրիլից մինչև 2020 թվականի հոկտեմբերի 9-ը ընկած ժամանակահատվածում գրավել են գյուղեր և տարածքներ, որտեղ թողել են միմյանցից մոտ հեռավորության վրա տեղադրված հակատանկային և հակահետևակային ականներ, ստեղծելով

դարանակալներ և ականապատ տարածքներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Այս ականները թողնվել են հայկական զինված ուժերի կողմից գյուղերից մեկի տարածքում: Տարածքով անցնելիս տեղի է ունեցել պայթյուն, որի հետևանքով ստացվել են երկու ստորին վերջույթների սրունքի միջին երրորդականի տրավմատիկ անդամահատում, ինչպես նաև կյանքի հետ անհամատեղելի բեկորային վերքեր: Ավելի ուշ դեպքի վայր ժամանած մարդիկ նրան տեղափոխել են հիվանդանոց, և որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին, ինչպես նաև նրա յուրաքանչյուր անդամի նպատակին համապատասխան, 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին, երբ նրանք գրավեցին Ֆիզուլիի շրջանը և շրջակա գյուղերը, Ադրբեջանի դեմ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ: Դրանց տեղադրման վայրերը և ականների մոդելները մնում են անհայտ հետաքննության համար: Նրանք դարանակալումներ են կազմակերպել և ականապատել տարածքներ՝ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

2022 թվականի նոյեմբերի 7-ին, ազատագրված տարածքներում առաքելության ժամանակ, Ֆիզուլիի շրջանի Աշագը Վեյսալի գյուղում, Vallon ականագերծիչ սարքի միջոցով կապի օբյեկտներում տարածքը զննելիս, պայթեցվել է MD-9 մոդելի պայթուցիկ սարք: Այս պայթյունի հետևանքով պայթեցվել է այս տարածքում թաղված PMH հակահետևակային ականը: Ավագ սերժանտ Թալեհ Նաբիևը մարմնի տարբեր մասերում ստացել է բեկորային վնասվածքներ, որոնք հանգեցրել են կյանքին սպառնացող վնասվածքների և առողջությանը լուրջ վնաս հասցնելու: Կապիտան Այդին Ալիխանովը ստացել է բեկորային վերքեր, որոնք նրա առողջությանը պատճառել են մշտական վնաս: Սակայն, ժամանակին տարահանման և բժշկական օգնության շնորհիվ, հնարավոր եղավ փրկել երկու զինվորների կյանքը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր ծրագրին և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, 1992 թվականի մայիսի 18-ին օկուպացված Լաչինի շրջանի և շրջակա գյուղերի տարածքում համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մոդելները և տեղակայումները անհայտ են քննությանը: Ականները տեղադրվել են միմյանցից մոտ հեռավորության վրա՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ և դարանակալներ նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Հակազդեցության միջոցներ ձեռնարկելուց հետո, Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերը կանխել են լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումները, որոնք սկսել են ավելի ակտիվորեն իրականացվել 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից: Համաձայն 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ին ստորագրված եռակողմ հայտարարության, Լաչինի շրջանի և շրջակա գյուղերի 2020 թվականի դեկտեմբերի 1-ին օկուպացիայից ազատագրումից հետո, 2-րդ գումարտակի ռադիոկապի դասակը, էլեկտրիկ-լիցքավորիչ Նուրուլան Նուրալի Յուսիֆ օղլուն, նույնպես մասնակցել է այդ հակազդեցություններին:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, գործելով նույն հանցավոր մտադրությամբ, շարունակել են հակատանկային և հակահետևակային ականներ տեղադրել 1993 թվականի ապրիլի 3-ին օկուպացված Քելբաջարի շրջանի և շրջակա գյուղերի տարածքում: Ականները տեղադրված էին միմյանցից մոտ հեռավորությունների վրա՝ ստեղծելով դարանակալներ և ականապատ տարածքներ:

2020 թվականի նոյեմբերի 25-ին՝ Քելբաջարի շրջանի և հարակից գյուղերի օկուպացիայից ազատագրումից հետո, 2022 թվականի դեկտեմբերի 14-ին, ժամը 17:00-ի սահմաններում, Չիրազի գյուղում հեռահաղորդակցության գծեր տեղադրելիս «Հեռահաղորդակցության ծառայության» աշխատակիցները պայթեցվել են այդ տարածքում ավելի վաղ թողնված պայթուցիկ սարքից: Պայթյունը տեղի է ունեցել TM-72, TM-73 և TM-83 ականների պայթեցման հետևանքով: Հեռահաղորդակցության ծառայության աշխատակից Գուսարը, որը աջ ճակատա-գանգային շրջանի բեկորային վնասվածքներ էր ստացել, վնասվածքներ էր ստացել, որոնք հանգեցրել էին առողջության երկարատև վատթարացման: Մյուս աշխատակիցները, այդ թվում՝ Փանախով Ռոդիկ Ճամսադին օղլուն, ստացել են բազմաթիվ բեկորային վերքեր, որոնք կյանքին սպառնացող էին և հանգեցրել էին լուրջ մարմնական վնասվածքների: Ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ նրանց կյանքը փրկվեց:

Այս պահին դեպքի վայր ժամանած հեռահաղորդակցության ծառայության աշխատակիցներն ու զինծառայողները վիրավորներին տեղափոխել են 99-JY-396 պետական գրանցման համարանիշով «Գազ C-41 A23-20» բեռնատար մեքենա: Դեպքի վայրում հայտնաբերվել են TM-72, TM-73 և TM-83 ականանետային սարքեր, որոնց մոդելները նույնպես անհայտ են մնացել: Տարհանման ժամանակ տեղի է ունեցել ևս մեկ պայթյուն, որի հետևանքով մի քանի աշխատակիցներ վիրավորվել են: Կաբելային օպերատոր Ալիյարով Սադիր Գեյդար օղլուն վնասվածքներ է ստացել աջ ազդրոսկրի և աջ կրունկոսկրի շրջանում: Սակայն նրա կյանքը փրկվեց ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, միջադեպի ժամանակ թեթև վնասվածքներ են ստացել հետախուզական նռնականետ Ախունդով Ռզա Յուսիֆ օղլին, կրտսեր սերժանտ և հետախուզական զինծառայող Շիրինով Մուրադ Իսա օղլին, ինչպես նաև վարորդ Բալաքիշին Թոֆիկ Գաջիմիրզա օղլին, սակայն նրանց հաջողվել է խուսափել լուրջ վնասվածքներից:

Սակայն, կորուստներին և ավերածություններին չնայած, սարքավորումները զգալիորեն վնասվել էին, ինչը նաև բարդացնում էր ազատագրված տարածքներում վերականգնողական աշխատանքները:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին, ինչպես նաև դրա յուրաքանչյուր անդամի նպատակին համապատասխան, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2022 թվականի դեկտեմբերի 23-ը Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ: Հետաքննության ընթացքում չեն պարզվել դրանց մոդելները և արտադրության վայրերը: Այս ականները տեղադրվել են միմյանցից մոտ հեռավորության վրա՝ հանցավոր կազմակերպության կարիքների համար դարանակալներ և ականապատ տարածքներ ստեղծելու նպատակով:

2020 թվականի նոյեմբերի 25-ին՝ Քելբաջարի շրջանի և հարակից գյուղերի օկուպացիայից ազատագրումից հետո, Քելբաջարի շրջանի Ալագելլար շրջանում նախկինում հայկական անօրինական զինված կազմավորումների մարտական դիրք հանդիսացող տարածքի ականագերծման ժամանակ, 1-ին ինժեներական վաշտի զինծառայող, սակրավոր Այդին Աղամօղլան օղլու Ալիզադեն ականագերծման աշխատանքներ կատարելիս պայթեցվել է PMN տեսակի հակահետևակային ականի պայթյունից: Արտադրության ամսաթիվը և հանքի գտնվելու վայրը անհայտ էին: Պայթյունի հետևանքով Ալիզադեն ստացել է ծանր վնասվածքներ, այդ թվում՝ երկրորդ աստիճանի տրավմատիկ շոկ, բազմաթիվ բեկորային վերքեր, ոսկրային դեֆեկտներ և մարմնի տարբեր մասերի վնասվածքներ: Այս վնասվածքները լուրջ վնաս հասցրին նրա առողջությանը և հանգեցրին երկարատև վատթարացման: Ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, շարունակել են իրենց գործունեությունը՝ Ադրբեջանի տարածքում տեղադրելով բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ: Այս հանքերի մոդելները և տեղակայումները հետաքննության համար անհայտ մնացին: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից սկսած՝ ականները շարունակել են տեղադրվել միմյանց շատ մոտ՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ և դարանակալումներ՝ ռազմական գործողություններին աջակցելու համար: Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում կանխվել են բազմաթիվ ագրեսիվ հարձակումներ:

2023 թվականի մարտի 4-ին, Շուշա քաղաքում ծառայություն կատարելիս, լեյտենանտ Քամրան Նամիզ օղլու Յուսեյնովը և հետախուզական բժշկական սպա, ենթասպա Բախտիյար օղլու Քարիմովը պայթեցվել են տարածքում նախկինում տեղադրված հակահետևակային ականի հետևանքով: Պայթյունի հետևանքով լեյտենանտ Խուսեյնովը ստացել է բեկորային ծանր վերքեր, ինչը հանգեցրել է նրա աջ ոտքի ստորին երրորդի մասնակի անդամահատմանը և ուժեղ արյունահոսության, ինչը նրան պատճառել է ծանր վնասվածքներ և հանգեցրել մահվան: Իր հերթին, Քարիմով Ռոյալ Բախտիյար օղլուն ստացել է ուղեղի ցնցում և բազմաթիվ կոտրվածքներ, ինչը հանգեցրել է երկարատև առողջական խնդիրների: Նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին տարհանման և որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, գործելով նույն հանցավոր մտադրություններով և նպատակներով, շարունակել են իրենց գործողությունները Թաթարստանի շրջանի Չեյլի գյուղի տարածքում, որը օկուպացվել է 1994 թվականի ապրիլին: Այս տարածքում տեղադրված հակահետևակային ականի պայթյուններից մեկի հետևանքով Յակվար Խադիևը ստացել է ձախ կոճի հոդի մակարդակով ծանր անդամահատման վնասվածքներ: Նրա կյանքը փրկվել է հիվանդանոց ժամանակին հասցնելու և որակյալ բժշկական օգնություն ցուցաբերելու շնորհիվ:

2010-ից 2020 թվականներին հանցավոր կազմակերպության անդամներ, ինչպիսիք են Կարեն Շագենովիչ Շաքարյանը, Գոռ Իշխանյանը, Սասուն Գրիգորյանը, ինչպես նաև այլ անձինք, որոնց ինքնությունը չի պարզվել, գործել են ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ և նպատակով՝ միմյանց մոտ գտնվող տարածքներում տեղադրելով բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ: Այս հանքերի մոդելները

և տեղակայումները նույնպես անհայտ են հետաքննությանը: Ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում հարձակողական գործողությունները զսպվել են և մեծ վնաս չեն պատճառել:

2023 թվականի մարտի 15-ին, ազատագրված տարածքում, որը ազատագրվել էր 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին, Հասանով Հուսեյն օղլին և Նրա ազգական Հասանով Իբրահիլ Իբրահիմ օղլին, Աղդամի շրջանի Յուսիֆյանլի գյուղ ուղևորվելիս, պայթեցվել են PMN տեսակի հակահետևակային ականի պայթյունից: Պայթյունի հետևանքով հասանով Հուսեյն Օղլին և Նրա ազգականը ստացել են ծանր բեկորային վնասվածքներ, այդ թվում՝ զարկերակների և երակների վնասում, ինչը առաջացրել է ուժեղ արյունահոսություն և վտանգել Նրանց կյանքը: Խասանով Իբրահիլ Իբրահիմ օղլուն, ցավոք, ստացած վնասվածքներից մահացել է:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միություն) անդամները, ինչպիսիք են մոտոհրաձգային զնդերի հրամանատարներ Կարեն Շազենովիչ Շաքարյանը, Գոռ Իշխանյանը, Սասուն Գրիգորյանը, Շալոն Առուստամյանը և ուրիշներ, գործել են կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր ծրագրին և նպատակին՝ Ադրբեջանի տարածքում տեղադրելով բազմաթիվ ականներ, ինչպես նաև ստեղծելով ականապատ տարածքներ, որոնք վտանգում էին քաղաքացիների և զինծառայողների կյանքը: Այս ականները օգտագործվել են դարանակալուծներ ստեղծելու և ականապատված տարածքներ ագրեսիվ գործողություններ իրականացնելու նպատակով: Այս հանցավոր գործողությունների հետևանքով Ադրբեջանի Հանրապետության քաղաքացիական բնակչության և զինծառայողների շրջանում եղան բազմաթիվ զոհեր, ինչպես նաև պատճառվեց զգալի նյութական և բարոյական վնաս:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմ սկսեցին Ադրբեջանի դեմ, որը տևեց 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2022 թվականի դեկտեմբերի 23-ը: Այս պատերազմի ընթացքում Նրանք գործողություններ կազմակերպեցին Քելբաջարի շրջանում և շրջակա գյուղերում, որոնք գրավվեցին 1994 թվականի ապրիլին: Նրանք ականապատ դաշտեր տեղադրեցին և դարանակալուծներ կազմակերպեցին իրենց հանցավոր նպատակների համար:

Այս պատերազմի դրվագներից մեկը Ալիզադե Այդին Աղամօղլան օղլուի վիրավորումն էր, ով ինժեներական ստորաբաժանումում ծառայում էր որպես սակրավոր: Նա վիրավորվել է 2022 թվականի դեկտեմբերի 23-ին՝ Քելբաջարի շրջանի օկուպացիայի ժամանակ հայկական անօրինական զինված կազմավորումների կողմից վերահսկվող տարածքի ականազերծման ժամանակ: PMN հակահետևակային ականի պայթյունը Նրան պատճառել է լուրջ վնասվածքներ, այդ թվում՝ բազմաթիվ բեկորային վերքեր, ինչը հանգեցրել է Նրա առողջության երկարատև վատթարացմանը: Նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով ընդհանուր հանցավոր մտադրության համաձայն, շարունակել են տեղադրել հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց տեղակայումը և մոդելները անհայտ են քննությանը: Սա սպառնալիք էր ստեղծում Ադրբեջանի ազատագրված տարածքների բնակիչների համար: Ողբերգական դրվագներից մեկը 2023 թվականի

մարտի 4-ի միջադեպն էր, երբ երկու սպա՝ լեյտենանտ Յուսեյնով Քամրան Նամիգ օդուհու և հետախուզության ու բժշկական սպա Քարիմով Ռոյալ Բախտիյար օդուհու, պայթեցվեցին Շուշայի շրջանում ավելի վաղ թաղված հակահետևակային ականի հետևանքով: Պայթյունի հետևանքով Քամրան Յուսեյնովը ստացել է լուրջ վնասվածքներ, այդ թվում՝ ոտքի անդամահատում, իսկ Բախտիյար Քարիմովը վիրավորվել է, սակայն նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Հանցավոր կազմակերպության անդամները նույնպես շարունակել են իրենց գործունեությունը, կազմակերպելով նոր ականապատ տարածքներ 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին Թաթար շրջանում ազատագրված տարածքում: Այս տարածքում նրանք ակտիվորեն օգտագործել են հակատանկային և հակահետևակային ականներ, և զոհերի թվում էր Յակվար Խադիրը, ով լուրջ վնասվածքներ է ստացել հակահետևակային ականի պայթյունի հետևանքով:

Մեկ այլ դրվագ էր ականի պայթյունը 2023 թվականի մարտի 18-ին Ադդամի շրջանի Յուսիֆջանի գյուղի ազատագրված տարածքում: Այս միջադեպի ժամանակ վիրավորվել է Յուսիբով Էլմիր Իսլամ օդուհու, որը Volvo էքսկավատորով ականագերծման աշխատանքներ էր իրականացնում: Ականի պայթյունը նրան թեթև վնասվածքներ պատճառեց բեկորներից, սակայն արագ տարահանման և բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, գործելով ընդհանուր հանցավոր մտադրության համաձայն, շարունակել են ականներ տեղադրել միմյանց մոտ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից դեկտեմբերի 1-ը՝ Լաչինի շրջանի օկուպացիայից ազատագրմանը նախապատրաստվելով: Այս ականները տեղադրվել են ականապատ տարածքներ ստեղծելու համար, ինչը նույնպես հետևանքներ է ունեցել: Օրինակ՝ 2023 թվականի ապրիլի 14-ին Լաչինի շրջանի Սուս գյուղում քաղաքացիական անձ՝ Ռամիլ Ազիզովը, որը մանր անասուններ էր արածեցնում, լուրջ վնասվածքներ է ստացել՝ կանգնելով հակահետևակային ականի վրա: Նրան ցուցաբերվել է որակյալ բժշկական օգնություն, և նրա կյանքը փրկվել է:

Հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են իրենց գործունեությունը նաև այլ տարածքներում, այդ թվում՝ Ադդերեի ազատագրված Թալիշ գյուղում և Թաթար շրջանի Բորսունլուում, որտեղ տեղադրվել են հակահետևակային ականներ: Այս պայթյունների հետևանքով մեկ զինվոր վիրավորվել է և ստացել տրավմատիկ վնասվածքներ, ինչը նույնպես հանգեցրել է նրա առողջության վատթարացմանը:

Հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնել 2023 թվականի մարտի 25-ին Շուշայի շրջանում տեղի ունեցած իրադարձություններին, որտեղ ազատագրված Ալլահգուլյար գյուղում ականի պայթյուն է տեղի ունեցել: Այս դեպքում զինծառայող Ռահիմլի Էլչին Ռահիմ օդուհու ստացել է թեթև վնասվածքներ, իսկ վնասվել է «Գագ 3308» զինվորական համարանիշով էքսկավատորը: Այնուամենայնիվ, Ռահիմլիին հաջողվել է բժշկական օգնություն ստանալ, և նրա վնասվածքները որակվել են որպես թեթև:

Ադրբեջանի մի շարք տարածքների օկուպացիայի ընթացքում հանցավոր կազմակերպության (Միություն) անդամները շարունակել են իրենց ագրեսիվ գործողությունները՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ և կազմակերպելով դարանակալումներ՝ իրենց հանցավոր նպատակներին հասնելու համար: Օրինակ՝

Սուգովուշան վարչական շրջանի Չեյլի գյուղի տարածքում նրանք տեղադրել են ականներ, որոնց նպատակն էր վնաս հասցնել Ադրբեջանի քաղաքացիական բնակչությանը և զինծառայողներին:

2023 թվականի մարտի 9-ին, ականի պայթյունի հետևանքով վիրավորվել է Ադրբեջանի գործողությունների գործակալության տարածաշրջանային կենտրոնի վարորդ Բաբաշով Խազար Տարիել օղլուն: Նա շարժվում էր Սուգովուշան գյուղի կանաչ գոտու ուղղությամբ, երբ նրա մեքենան բախվել է ականի: Պայթյունը լուրջ վնասվածքներ է պատճառել, այդ թվում՝ աջ ստորին վերջույթի անդամահատում և բազմաթիվ բեկորային վերքեր: Խազարը տարհանվել է դեպքի վայրից և փրկվել՝ շնորհիվ արագ բժշկական օգնության:

Հետագա իրադարձությունները ծավալվեցին 2020 թվականին, երբ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ին սկսված լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումներին ի պատասխան ադրբեջանական բանակը սկսեց հակահարձակում: 2020 թվականի հոկտեմբերի 3-ին Ագդերեի շրջանի Թալիշ գյուղի ազատագրումից հետո քաղաքացիական անձինք շարունակեցին իրականացնել օկուպացիայի հետ կապված ականազերծման և լուծարման աշխատանքներ: Սակայն, 2023 թվականի ապրիլի 28-ին երեք աշխատակիցներ՝ Ֆարիդ Մեհման օղլու Սադիկը, Նադիր Փանահ օղլու Յուսիֆովը և Սախավատ Իսմայիլ օղլու Գյոզալովը, պայթյունի զոհ դարձան, երբ նրանց մեքենան, որը շարժվում էր Թալիշ-Տապգարագոյունլու մայրուղով, բախվեց քողարկված ականի: Երեքն էլ ծանր վնասվածքներ են ստացել, որոնք հանգեցրել են մահվան, իսկ նրանց մեքենան ամբողջությամբ այրվել է հրդեհի ժամանակ:

Մեկ այլ ողբերգական միջադեպ տեղի ունեցավ 2023 թվականի սեպտեմբերի 3-ին, երբ Ֆիզուլիի շրջանի Գորադիզի շրջանում ականապատ տարածքով անցնելիս քաղաքացիական անձ՝ Օգտայ Ալիշովը, պայթեցվեց TM-57 ականի պայթյունից: Պայթյունի հետևանքով նա անդամահատվել էր երկու ստորին վերջույթներում և ստացել էր բեկորային ծանր վերքեր, և մահացել էր տրավմատիկ շոկից և արյունահոսությունից:

2023 թվականի հուլիսի 13-ին Քելբաջարի շրջանում տեղի ունեցավ ևս մեկ միջադեպ, երբ քաղաքացիական անձ՝ Ալին Սահիբ Իսա օղլուն, իր մեղվաբուծական ֆերմայում գտնվելիս նույնպես ականի զոհ դարձավ: Պայթյունի հետևանքով նրա ստորին վերջույթը անդամահատվեց և ստացան բեկորային ծանր վերքեր: Սահիբը կարողացավ ողջ մնալ ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Այս միջադեպերը հանցավոր կազմակերպության (Միություն) ահաբեկչական գործունեության շարունակականության հստակ օրինակ են, որը դիտավորյալ վտանգի է ենթարկել քաղաքացիական անձանց և զինվորականների կյանքը՝ ստեղծելով վտանգավոր գոտիներ և թողնելով ականապատ տարածքներ, որոնք սպառնում են Ադրբեջանի անվտանգությանը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնք մինչ օրս անհայտ են մնում քննության համար: Այս ականները տեղադրվել են նրանց զբաղեցրած տարածքում՝

ստեղծելով վտանգավոր գոտիներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար:

Պաշտպանության նախարարության N զորամասի սերժանտ Խաբիրով Խայալ Գաբիլ օղլուն, որը գտնվում է Լաչինի շրջանում, զոհվել է 2023 թվականի հուլիսի 20-ին: Ժամը 11:00-ի սահմաններում, Լաչինի շրջանի Գորչու գյուղի մոտակայքում, իր ծանոթ Բարխուդարով Նիյամեդդին Շուքրուր օղլուն պատկանող 99-KU-898 պետական գրանցման համարանիշով Volkswagen Amarok մակնիշի ավտոմեքենան վարելիս, մեքենան պայթեցվել է այս տարածքում նախկինում տեղադրված հակատանկային ականներից մեկով, ենթադրաբար՝ TM-62M, TM-62P2, TM-62P3, TM-62T կամ TM-62B, և տեղի է ունեցել պայթյուն: Արդյունքում նա ստացել էր կտրվածքներ, սալջարդեր և քերծվածքներ դեմքին, ձեռքերին և ոտքերին, ինչպես նաև թեթև վնասվածքներ, սակայն նրա կյանքը փրկվել էր, քանի որ պայթյունը տեղի էր ունեցել մեքենայի աջ կողմում, որը անմիջական շփման մեջ էր ականի հետ: Բարխուդարով Նիյամեդդին Շուքրուր օղլուն զգալի վնաս է ստացել, իսկ նրա 2014 թվականի Volkswagen Amarok մակնիշի 99-KU-898 պետական գրանցման համարանիշով մակնիշի ավտոմեքենան դարձել է անօգտագործելի:

2023 թվականի օգոստոսի 24-ին, ժամը 12:00-ի սահմաններում, Բեյլագան շրջանի Բոլսուլու գյուղի քաղաքացիական բնակիչ, «Ագրոսերվիս» բաց բաժնետիրական ընկերության մեխանիկ, 1987 թվականի հուլիսի 15-ին ծնված Ալեքսանդրի Աֆգան Սայաֆ օղլուն վարում էր 04 պետական համարանիշով տրակտոր: Տուն վերադառնալիս, երբ տրակտորի անիվը բախվել է ականի և տեղի է ունեցել պայթյուն, նա ստացել է բազմաթիվ վնասվածքներ, այդ թվում՝ դեմքի, պարանոցի և ձախ այտի քերծվածքներ, ինչպես նաև աջ աչքի ցանցաթաղանթի արյունազեղումներ, որոնց ծանրության աստիճանը ճշգրիտ չի որոշվել: Վնասվել է «Ագրոսերվիս» ընկերությանը պատկանող տրակտորը, որի արդյունքում իրավաբանական անձը զգալի վնասներ է կրել: 2019 թվականի BELARUS 1523 մակնիշի տրակտորը, որի շասսիի համարը 10459 է, իսկ պետական գրանցման համարը՝ 04 AB 271, վնասվել է պայթյունի հետևանքով:

2023 թվականի օգոստոսի 25-ին, ժամը 07:00-ի սահմաններում, «Ադրբեջանի զարգացման ընկերության» ականազերծող, Ադդամի շրջանի Բահարլիի քաղաքացիական բնակիչ, 1999 թվականի հունվարի 2-ին ծնված Գասիմով Ջաբիր Թեյմուր օղլուն, «տարածքում» աշխատելիս, կանգնել է ականի վրա և ստացել վնասվածքներ, այդ թվում՝ ձախ ականջի թմբկաթաղանթի պատռվածք: Նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ նրանց կողմից սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները գործել են Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 7-ը նրանք ականապատ դաշտեր են տեղադրել Բելբաջարի տարածքում՝ ստեղծելով վտանգավոր գոտիներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: 2023 թվականի սեպտեմբերի 3-ին Բելբաջարի շրջանի Մարջիմակ գյուղում տարածքում տեղադրված հակահետևակային ականի պայթյունից պայթեցվել է 1-ին խմբի հետախուզական և ինժեներական անձնակազմը՝ թոշակի անցած զինծառայող սերժանտ Իսմայիլով Յունիս Փանահ օղլուն: Արդյունքում, նա կորցրել է աջ ստորին վերջույթը՝ սրունքի վերին երրորդի

մակարդակում, և աջ ստորին վերջույթի տրավմատիկ անջատում՝ սրունքի միջին երրորդի մակարդակում, որը ուղեկցվել է առաջին աստիճանի տրավմատիկ արյունազեղային շոկով, ինչպես նաև կյանքին սպառնացող այլ վնասվածքներով: Նրան ժամանակին տարհանել են և փրկել որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, Ադդամի շրջանի և շրջակա գյուղերի տարածքը գրավելու ժամանակահատվածում Ադրբեջանի դեմ սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, դարանակալներ և վտանգավոր տարածքներ են ստեղծել նշված հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Մասնավորապես, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև հոկտեմբերի 23-ը ընկած ժամանակահատվածում, N զորամասի շտաբի պետ - Պաշտպանության Նախարարության զորամասի հրամանատարի տեղակալ, փոխգնդապետ Էմինով Խայամ Մահալ օղլուն, առաջադրանք կատարելու նպատակով N զորամաս գործուղման ժամանակ, 2023 թվականի սեպտեմբերի 10-ին, ժամը 13:14-ին, Ադդամի շրջանի Գարալար գյուղում գտնվող 2-րդ գումարտակի 5-րդ գումարտակի «A-11» կողային անվանումով մարտական դիրքի և նշված տարածքում տեղակայված Հայաստանի անօդիական զինված կազմավորումների դիրքերի միջև ընկած տարածքը դիտարկելիս, պայթեցվել է «PMN» մակնիշի բարձր պայթուցիկ բեկորային հակահետևակային ականի պայթյունից: Այս տարածքում նախապես թաքցված էին արտադրության ամսաթիվը և հանքերի գտնվելու վայրը: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է ձախ ոտքի ենթատոտալ պատռվածք՝ կոճային հոդի մակարդակից՝ փափուկ հյուսվածքների լայնածավալ վնասվածքով, որի հետևանքով մարմնի տարբեր մասերում ստացել է կյանքին սպառնացող ծանր վնասվածքներ: Նրան անհապաղ տարհանել են զինվորական հոսպիտալ և ստացել որակյալ բժշկական օգնություն, որի շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Հանցավոր կազմակերպության անդամները, գործելով ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 25-ը Լաչինի շրջանի Գազիդերե գյուղի ազատագրման նախօրեին՝ 2020 թվականի դեկտեմբերի 1-ին, Գյուլեբիրդ գյուղից մինչև Գազիդերե գյուղ ձգվող ճանապարհի հատվածում, որը անցնում է Հակարի գետով, թաքցրել են քողարկված հակատանկային ականներ: 2020 թվականի սեպտեմբերի 4-ին «Cengiz İnşaat A.Ş.»-ի Էքսկավատորների օպերատորները աշխատանքներ էին կատարում այս ճանապարհին և պայթեցվել են օկուպացված գյուղի տարածքում թաքնված հակատանկային ականի կողմից: Պայթյունի հետևանքով վնասվել է Էքսկավատորը և իրավաբանական անձին պատճառվել է զգալի վնաս: Պայթյունի պահին Բայրամ Թուրգայը գտնվում էր Էքսկավատորի ներսում և թռչող բեկորների տարածքից դուրս, ինչը նրան թույլ տվեց խուսափել մահից:

Հայաստանի ռազմաքաղաքական ղեկավարությունը, այդ թվում՝ զինված ուժերը և այլ զինված կազմավորումները, ինչպես նաև դրանց նյութատեխնիկական և անձնակազմի ապահովումը, կենտրոնացված վերահսկողության ներքո, գործողություններ են իրականացրել Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում՝ համաձայն ներքին և միջազգային իրավունքի նորմերի: Նրանք հետևել են Միավորված Ազգերի Կազմակերպության (ՄԱԿ) 1945 թվականի հոկտեմբերի 26-ի կանոնադրությանը, ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի 1974 թվականի դեկտեմբերի 14-ի «Ագրեսիայի սահմանման մասին» բանաձևին, 1949 թվականի օգոստոսի 12-ի «Պատերազմի ժամանակ

քաղաքացիական անձանց պաշտպանության մասին» ժնկի չորրորդ կոնվենցիայի 34-րդ, 130-րդ, 147-րդ հոդվածներին և այլ դրույթներին, ժնկի կոնվենցիաներին կից 1977 թվականի հունիսի 8-ի առաջին լրացուցիչ արձանագրության 34-րդ հոդվածին, Միջազգային մարդասիրական իրավունքի սովորութային իրավունքի 96-րդ հոդվածին, ՄԱԿ-ի բոլոր անձանց բռնի անհետացումից պաշտպանության մասին 2006 թվականի կոնվենցիային, ՄԱԿ-ի 1948 թվականի դեկտեմբերի 10-ի Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրին, 1950 թվականի նոյեմբերի 4-ի Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին կոնվենցիային, այս կոնվենցիայի 1-ին արձանագրությանը, քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագրին համապատասխան: 1966թ. դեկտեմբերի 16-ին, ՄԱԿ-ի 1984թ. դեկտեմբերի 10-ի «Կտտանքների և այլ դաժան, անմարդկային կամ արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի կամ պատժի դեմ» կոնվենցիային և այլ միջազգային նորմատիվ իրավական ակտերին:

Հանցավոր կազմակերպության անդամները, օգտագործելով տարբեր տեսակի հրազեն, զինամթերք, ռազմական տեխնիկա և այլ զենքեր, իրականացրել են հանցավոր ծրագիր՝ իրենց կողմից զբաղեցրած տարածքների նկատմամբ վերահսկողություն ապահովելու համար: Այս համատեքստում, բանակցությունների ընթացքում ազատագրվեց նաև Շուշա քաղաքը, որը նրանք գրավել էին երկար տարիներ, ինչը նաև արձանագրվել է 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ին Ադրբեյջանի Հանրապետության նախագահի, Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի և Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի կողմից ստորագրված փաստաթղթում: Այս փաստաթղթի համաձայն՝ 2019 թվականի հունվարի 1-ից հայտարարվել է լիակատար հրադադար և հակամարտության գոտում բոլոր ռազմական գործողությունների իրականացում, այդ թվում՝ հայկական զինված ուժերի դուրսբերումը օկուպացված տարածքներից, ինչպես նաև ներքին տեղահանված անձանց և փախստականների վերադարձը այդ տարածքներ: Սակայն, այս փաստաթղթի ստորագրումից գրեթե երեք տարի անց, Ադրբեյջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքները՝ Խոջալուն, Ախդարան, Խանքենդին, Խոջավենդը, Շուշայի շրջանները, շարունակում էին մնալ ինժեներական ամրությունների և ապագա զինվորականների համար տեղադրված ականների սպառնալիքի տակ: Այս ականադաշտերը, որոնք ստեղծվել են տեխնիկայի կանոնավոր տեղաշարժերի միջոցով, տեղակայվել են 2023 թվականի սեպտեմբերի 17-ից 18-ը, երբ հետախուզական դիվերսանտների խումբը տարածքում, այդ թվում՝ Ախմեդբեյլի-Ֆիզուլի-Շուշա ճանապարհի 58-րդ կիլոմետրում, ստեղծել է նոր ականադաշտեր՝ տեղադրելով հետևյալ ապրանքանիշերի հակատանկային ականներ՝ TM-62, TM-57, TMK-2, TM-72, TM-73, TM-83:

2023 թվականի սեպտեմբերի 19-ին, ժամը 03:45-ի սահմաններում, Ադրբեյջանի ավտոմոբիլային ճանապարհների պետական գործակալության 43-րդ բաժնի աշխատակիցներ Գուլին Ֆարիադ Զուսեյնազա օլլուն և վարորդ Սադըխով Սամիր Սաբիրովիչը վերանորոգման և վերականգնման աշխատանքներ էին իրականացնում այն տարածքում, որտեղ գտնվում էր «Քուլին Ինշաաթ Թուրիզմ Սանայի վը Թիքարեթ Անոնիմ» ՍՊԸ-ին պատկանող 99-JO-021 պետական գրանցման համարով «Ճաչման Հովիտ» բեռնատարը, ինչպես նաև 110 FA 409 պետական գրանցման համարով ճանապարհաշինարարական տեխնիկան, երբ պայթել է հակատանկային ականներից մեկը: Պայթյունի հետևանքով Սամիր Սաբիրովիչ Սադըխովը ստացել է ներքին օրգանների ծանր անեմիա, որը կյանքին սպառնացող է, մարմնի մակերեսին բազմաթիվ բեկորային վերքեր, իսկ Ֆարիադ Գուսեյնազա օլլուն Գուլինը՝ ներքին

օրգանների ծանր անեմիա, մարմնի մակերեսին բազմաթիվ բեկորային վերքեր և կյանքին սպառնացող այլ վնասվածքներ: Երկուսն էլ դիտավորյալ սպանվել են:

Դեպքի մասին տեղեկատվություն ստանալուց հետո, Կամազ 43118 մակնիշի ավտոմեքենայով դեպքի վայր ժամանած Ադրբեջանի Հանրապետության Ներքին գործերի նախարարության արագընթաց ոստիկանության գնդի աշխատակիցները ենթարկվել են նոր պայթյունի՝ հասարակական կարգը պահպանելու և անվտանգությունն ապահովելու համար: Սա տեղի է ունեցել առաջին պայթյունի վայրից 100 մետր հեռավորության վրա, որտեղ հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից տեղադրվել էր ևս մեկ հակատանկային ական: Պայթյունի հետևանքով նույն գնդում որպես սերժանտ ծառայող Չամանով Խազար Ազերը ստացել է ձախ ոտքի ստորին 1/3-ի տրավմատիկ անդամահատում, իսկ նույն գնդի սերժանտներ՝ ոստիկանության աշխատակիցներ Մախմուդով Սեյմուր Էլսևերը և Շիրինով Ռամիլ Արիֆը՝ գանգի ծանր վնասվածքներ, գանգի հիմքի, դեմքի ոսկորների և ուղեղի հյուսվածքի բազմաթիվ բաց և գծային կտրվածքներ: Շիրինով Ռամիլ Արիֆը դիտավորյալ սպանվել է դեպքի վայրում:

Այսպիսով, Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում հանցավոր կազմակերպության անդամների կողմից իրականացված ահաբեկչական գործողության արդյունքում դիտավորյալ սպանվել է 6 մարդ, այդ թվում՝ 2 քաղաքացիական անձ և 4 ոստիկան, իսկ 3 տրանսպորտային միջոց ամբողջությամբ ոչնչացվել է:

Հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են իրենց գործողությունները և 2023 թվականի սեպտեմբերի 19-ին՝ մոտավորապես ժամը 13:00-ից սկսած, հարձակվել են Ադրբեջանի Հանրապետությանը պատկանող ռազմական և քաղաքացիական օբյեկտների վրա: Այս օբյեկտները ենթարկվել են ակտիվ հրետակոծության՝ օգտագործելով հրետանային կայանքներ, ականանետներ և այլ խոշոր ու փոքր տրամաչափի զենքեր, որոնք նրանց կողմից անօրինական կերպով տեղադրվել են 2020-2023 թվականներին Խոջալուի, Աղդերեի, Խանքենդիի, Խոջավենդիի և Շուշայի շրջանների օկուպացված տարածքներում կառուցված ինժեներական և ամրաշինական կառույցների վրա: Այս առումով, համաձայն 2005 թվականի մայիսի 16-ին Վարշավայում ստորագրված Եվրոպայի խորհրդի «Ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին» կոնվենցիայի 7-րդ հոդվածի 2-րդ կետում ամրագրված դրույթների, յուրաքանչյուր Կողմ պետք է ձեռնարկի անհրաժեշտ միջոցներ՝ ահաբեկչության նախապատրաստությունը որպես քրեական հանցագործություն որակելու համար, երբ այն կատարվում է անօրինական և դիտավորյալ:

Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերը, ղեկավարվելով «Ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին» Ադրբեջանի Հանրապետության օրենքի պահանջներով և 1949 թվականի օգոստոսի 12-ի «Պատերազմի ժամանակ քաղաքացիական բնակչության պաշտպանության մասին» Ժնևի չորրորդ կոնվենցիայի դրույթներին համապատասխան, սկսեցին տեղական հակաահաբեկչական գործողություններ անցկացնել: Այս գործողությունների նպատակն էր տարածքներն ազատագրել Ադրբեջանի Հանրապետության հասարակական անվտանգությանը լուրջ սպառնալիք ներկայացնող հանցավոր կազմակերպության անդամներից, ինչպես նաև հայտնաբերել և ազդարարել անօրինական կերպով պահվող զենք և զինամթերք, ապահովել մարդու իրավունքներն ու ազատությունները, հասարակության և

պետության անվտանգությունը, ինչպես նաև վերականգնել պետական ինքնիշխանությունը:

Ադրբեջանի Հանրապետության Նախագահի, Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի և Ռուսաստանի Դաշնության Նախագահի 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ի հայտարարության մեջ նշվում է, որ «2020 թվականի նոյեմբերի 10-ին, Մոսկվայի ժամանակով ժամը 00:00-ից հայտարարվում է լիակատար հրադադար և բոլոր ռազմական գործողությունները Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության գոտում»: 4-րդ կետում նշվում է, որ «Հայկական զինված ուժերը պետք է դուրս գան օկուպացված տարածքներից», 7-րդ կետում նշվում է, որ «ներքին տեղահանված անձինք և փախստականները պետք է վերադառնան Լեռնային Ղարաբաղի տարածք և հարակից տարածքներ՝ Միավորված Ազգերի Կազմակերպության փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատարի գրասենյակի հսկողության ներքո», ինչպես նաև նշվում են այլ պահանջներ, այդ թվում՝ 1945 թվականի հունիսի 26-ի ՄԱԿ-ի կանոնադրությունը, ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի 1974 թվականի դեկտեմբերի 14-ի «Ազրեյի սահմանման մասին» բանաձևը, 1949 թվականի օգոստոսի 12-ի «Պատերազմի ժամանակ քաղաքացիական անձանց պաշտպանության մասին» չորրորդ կոնվենցիան, Ժնևի կոնվենցիայի 34, 130, 147 հոդվածները և այլ հոդվածներ, 1949 թվականի օգոստոսի 12-ի Ժնևի կոնվենցիաներին կից 1977 թվականի հունիսի 8-ի առաջին արձանագրության 34-րդ հոդվածը, միջազգային մարդասիրական իրավունքի 96-րդ կանոնը, ինչպես նաև մահացածների վերաբերյալ սովորության իրավունքի 113, 115 և 116 կանոնները, ՄԱԿ-ի բոլոր անձանց բռնի անհետացումից պաշտպանության մասին դեկտեմբերի 20-ի կոնվենցիան: 2006թ., ՄԱԿ-ի Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիրը՝ 1948թ. դեկտեմբերի 10-ին, Եվրոպայի խորհրդի կողմից 1950թ. նոյեմբերի 4-ին ընդունված Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին կոնվենցիան, այս կոնվենցիային կից թիվ 1 արձանագրությունը, ՄԱԿ-ի 1966թ. դեկտեմբերի 16-ի կոնվենցիան՝ Քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագիրը, ՄԱԿ-ի խոշտանգումների և այլ դաժան, անմարդկային կամ արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի կամ պատժի դեմ կոնվենցիան՝ 1984թ. դեկտեմբերի 10-ին, Ռազմագերիների հետ վարվելակերպի մասին Ժնևի 1949թ. օգոստոսի 12-ի կոնվենցիան, Ժնևի 1949թ. օգոստոսի 12-ի «Միջազգային զինված հակամարտությունների զոհերի պաշտպանության մասին» կոնվենցիաների լրացուցիչ I արձանագրությունը՝ 1977թ. հունիսի 8-ին, Հակահետևակային ականների օգտագործման, պահեստավորման, արտադրության և փոխանցման արգելքի և դրանց ոչնչացման մասին Օտտավայի 1997թ. դեկտեմբերի 3-ի կոնվենցիան, Որոշակի սովորական զենքերի օգտագործման արգելքի կամ սահմանափակումների մասին կոնվենցիան, որոնք կարող են չափազանց վնասակար լինել կամ ունենալ: Անխտիր ազդեցություններ՝ խախտելով 1980 թվականի հոկտեմբերի 10-ի կոնվենցիայի «Ականների, ականապատ թակարդների և այլ սարքերի օգտագործման արգելքի կամ սահմանափակման մասին» արձանագրության, ինչպես նաև 1980 թվականի հոկտեմբերի 10-ի կոնվենցիայի «Մշտապես կուրացնող լազերային զենքի մատակարարման և օգտագործման արգելքի մասին» թիվ 4 արձանագրության, 2005 թվականի մայիսի 16-ին Վարշավայում ստորագրված Եվրոպայի խորհրդի ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին կոնվենցիայի և բազմաթիվ այլ միջազգային իրավական նորմերի պահանջները:

Հայաստանի ռազմաքաղաքական դեկլարությունը, այդ թվում՝ նրա զինված ուժերը և այլ զինված կազմավորումները, ինչպես նաև նրանց անմիջական նյութատեխնիկական և անձնակազմի աջակցությունը, կենտրոնացված կերպով վերահսկվող՝ բանավոր և գրավոր հրամանների, հրահանգների և ցուցումների հիման վրա, խիստ վերահսկողության ներքո, շարունակում է անօրինական գործել խոջալուի, Ադդերեի, Խանքենդիի, Խոջավենդիի, Շուշայի և այլ շրջաններում՝ խախտելով ներքին և միջազգային իրավունքը: Այս տարածքներում անօրինական գործունեություն ծավալող հանցավոր կազմակերպության ղեկավարները, այդ թվում՝ Վարդանյան Ռուբեն Կառլենի, Հարությունյան Արայիկ Վլադիմիր, Իշխանյան Դավիթ Ռուբենի, Սահակյան Բակո Սահակի, Ղուկասյան Արկադի Արշավիրի, Մանուկյան Դավիթ Ազատի և ուրիշներ, ինչպես նաև նրանց անդամները՝ Բեգլարյան Վասիլ Իվանի, Ղազարյան Էրիկ Ռոբերտի, և ուրիշներ, շարունակում են իրենց անօրինական գործունեությունը տարբեր տեսակի զենքերի, զինամթերքի, ռազմական տեխնիկայի և այլ զինամթերքի օգտագործմամբ: Նրանք իրենց տրամադրության տակ ունեն առնվազն 1 T-90S տանկ, 71 T-72 տանկ, 22 BMP-2 տանկ և այլ տեսակի զրահապատ մարտական մեքենաներ, այդ թվում՝ ընդհանուր առմամբ 160 միավոր տարբեր զենքեր, 3059 միավոր AK-74 5.45 մմ գրոհային հրացաններ, 393 միավոր AK-74N, 167 միավոր AKS-74, 2110 միավոր AK-103 7.62 մմ տրամաչափի, 2040 միավոր Նույն տրամաչափի AKM գրոհային հրացաններ, 422 միավոր AKMS, 4257 դանակ-սվիններ, ինչպես նաև 16805903 միավոր տարբեր տեսակի փոքր զենքեր, դրանց բաղադրիչները և զինամթերքը, այդ թվում՝ տարբեր տեսակի փամփուշտներ, 230 միավոր ականանետներ, 137 միավոր հակատանկային հրացաններ, 162 միավոր հրետանային միջոցներ, 1419 միավոր օպտիկական սարքեր, 1540 միավոր փամփուշտակայուն հրացաններ: բաճկոններ և թիթեղներ զրահաբաճկոնների համար, ինչպես նաև ավտոմատ զենքի, ռադարային համակարգերի և այլ տեսակի ռազմական տեխնիկայի հավաքածուներ:

Այս ուժերը շարունակում են օգտագործել Էլեկտրոնային պատերազմի համակարգեր, ինչպիսին է Repellent-1-ը՝ փոքր անօդաչու թռչող սարքերը և դրանց ցամաքային կառավարման կայանները հայտնաբերելու, ինչպես նաև կառավարման ալիքները խլացնելու համար՝ շարունակելով հայ հասարակության մեջ ձևավորել ազգային ատելություն և թշնամանք ադրբեջանցիների նկատմամբ: Նրանք շարունակում են ագրեսիվ պատերազմը Ադրբեջանի Հանրապետության դեմ և ապահովում են օկուպացված շրջանների պահպանումը, թույլ չեն տալիս ադրբեջանական բնակչության վերադարձը այդ տարածքներ և օկուպացիայից ազատագրված տարածքներ: Կիրառվում են պատերազմի մեթոդներ, որոնք կարող են լայնածավալ ավերածություններ առաջացնել, դիտավորյալ երկարատև և ծանր վնաս հասցնել շրջակա միջավայրին, ռազմական անհրաժեշտության բացակայության դեպքում լայնածավալ ավերածություններ առաջացնել, ինչպես նաև հարձակվել բնակեցված տարածքների և ապառազմականացված գոտիների վրա:

Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության կողմից 2023 թվականի սեպտեմբերի 19-20-ը անցկացված հակաահաբեկչական գործողության արդյունքում Շուշիի շրջանում գտնվող Խալֆալու գյուղում, որը ազատագրվել է օկուպացիայից 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ին, հայտնաբերվել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնք տեղադրված էին միմյանց մոտ: Այս ականները տեղադրվել էին ճակատամարտերի ստեղծման և ադրբեջանական բնակչության վերադարձի խոչընդոտելու նպատակով ազատագրված տարածքներում: Միջադեպերից մեկը կապված էր «Kolin İnşaat Turizm Sanayi və Ticaret Anonim Şirketi»

ընկերությանը պատկանող բուլդոզերի հետ, որը ենթարկվել էր էզ Ալի տարածքում թուրք քաղաքացու կողմից տեղադրված ականների պայթյունի: Պայթյունի հետևանքով վիրավորվել է բուլդոզերի վարորդը, ով հարվածվել է մետաղական բեկորներին և ստացել այլ թեթև վնասվածքներ: Բուլդոզերի վնասից նյութական վնասը կազմել է 128,651.41 մանաթ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (միության) անդամները գործում են Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին, ինչպես նաև նրա յուրաքանչյուր անդամի նպատակին համապատասխան: Ադրբեջանի դեմ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը սկսված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում նրանք դարձնակալումներ են կազմակերպել և ականապատել են Ադդամի շրջանի և հարակից տարածքների տարածքը՝ նշված հանցավոր կազմակերպության խնդիրները կատարելու համար: Սա ներառում էր անհայտ ականների օգտագործումը, ինչպես նաև ականապատ տարածքների տեղադրումը, որոնք լիովին չէին հետազոտվել:

Ադդամի շրջանի Աբդալ-Գուլաբլիի և հարակից գյուղերի ազատագրումը տեղի է ունեցել 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին: Ազատագրված տարածքներում անվտանգությունն ապահովել է Ադրբեջանի պաշտպանության Նախարարության N զորամասը՝ զորամասի շտաբի պետի և զորամասի հրամանատարի տեղակալ, փոխգնդապետ Շադմանովի Աբրամ Յունուս օլյուի հրամանատարությամբ: Գործողությանը մասնակցած զինծառայողների թվում էին. Սեիդով Թուրալ Իսլամ օլյուն, որը ծառայում էր որպես վարորդ 2-րդ գումարտակի լոգիստիկ վաշտի ավտոմոբիլային բաժնում, Ալին Էլվին Թալեհ օլյուն, գումարտակի հրամանատարի տեղակալ, 2-րդ գումարտակի շտաբի պետ, Նասիբով Յունիֆ Մուրադ օլյուն, 1-ին գումարտակի 4-րդ վաշտի 2-րդ խմբի հետախույզ-նռնականետի օպերատոր, Ահադլի Մուրադ Էլման օլյուն, 1-ին գումարտակի հրամանատար, Գասիմով Նուրլան Ջեյհուն օլյուն, 3-րդ գումարտակի 7-րդ վաշտի 3-րդ վաշտի 2-րդ խմբի հետախույզ, Գուլին Իրշադ Ջաֆիզ օլյուն, 3-րդ գումարտակի 7-րդ վաշտի 4-րդ վաշտի 3-րդ խմբի հետախույզ, Աբդունով Բաբեկ Ջամշիդ օլյուն, 1-ին գումարտակի 3-րդ վաշտի 1-ին խմբի հետախույզ, Դովլետով Ռախիլ Չաքի օլյուն, 1-ին վաշտի 2-րդ խմբի հետախույզ: 3-րդ գումարտակի 7-րդ վաշտից՝ Նովրուզով Ռուխին Ալադդին օլյուն, հետախույզ-տեսուչ, Ռզան Մաշգուր Մասմուդ օլյուն, հետախույզ-տեսուչ և Խանջանով Ուլվի Պարվին օլյուն, հետախույզ-տեսուչ:

2023 թվականի սեպտեմբերի 24-ին, ժամը 17:30-ի սահմաններում, Ադդամի շրջանի Աբդալ-Գուլաբլի գյուղում, Խոջալուի շրջանի ուղղությամբ, որը 2023 թվականի սեպտեմբերի 19-ին սկսված հակաահաբեկչական գործողության ընթացքում ազատագրվել էր զինված ահաբեկչական խմբավորումից, Նախնական անվամբ «M 7» մարտական դիրքի դիմաց, տեղի է ունեցել պայթյուն: «K-445-QQ» զինվորական գրանցման համարանիշով մեքենայի անվտանգությունն ապահովվելու ժամանակ մեքենայի ձախ առջևի անիվի մեջ պայթել է տարածքում Նախնիկում տեղադրված «TM-62», «TM-57», «TMK-2», «TM-72», «TM-73», «TM-83» հակատանկային ականներից մեկը: Պայթյունի հետևանքով «Կամազ 4326» բեռնատարը ամբողջությամբ ոչնչացվել է և դարձել անօգտագործելի:

Շադմանով Ակրամ Յունուս օլյուն ստացել է կյանքին սպառնացող ծանր գլխի վնասվածք՝ աջ քունքային, գոտկային և ճակատային շրջաններում, ինչպես նաև երկու

թոքերի կոնսուլգիա: Սեփոյով Թուրալ Իսլամ օղլուն ստացել է կյանքին սպառնացող ծանր վնասվածքներ սրտի, ինչպես նաև թոքերի, լյարդի և փայծաղի շրջանում, ինչպես նաև այլ բազմաթիվ վնասվածքներ, որոնց հետևանքով 2 զինծառայող տեղում մահացել է: Ալին Էլվին Թալեհ օղլուն ստացել է ձախ ոտքի ենթաճոճանակային հոդի հոդախախտ, ինչը հանգեցրել է առողջության երկարատև վատթարացման: Նասիբով Յուսիֆ Մուրազ օղլուն ստացել է աջ գանգոսկրի փափուկ հյուսվածքների բեկորային վերք, որի հետևանքով առողջությանը պատճառվել է աննշան վնաս: Ահադլի Մուրադ Էլման օղլուն ստացել է ձախ ազդրի կտրած վերք, որը նրա առողջությանը էական վնաս չի հասցրել: Գասիմով Նուրլան Ջեյհուն օղլուն ստացել է աջ գանգային շրջանի կտրած-ծակած վերք, որը նույնպես առողջության համար լուրջ հետևանքներ չի ունեցել: Գուլին Իրշադ Յաֆիզ օղլուն ստացել է ձախ ծնկի կտրած վերք, որը նույնպես լուրջ հետևանքներ չի ունեցել: Աբդուլնով Բաբակ Ջամշիդ օղլուն ստացել է մեջքի ստորին հատվածում բեկորային կտրած-ծակած վերք, որը նույնպես լուրջ հետևանքների չի հանգեցրել: Դովլետով Ռահիլ Չաքի օղլուն վնասվածքներ է ստացել ձախ արմուկի հոդի և ձախ ձեռքի շրջանում, որոնք էական վնասվածքներ չեն հանգեցրել: Նովրուզով Ռուխին Ալադին օղլին ստացել է կրծքավանդակի երկու կողմերում կյանքին չսպառնացող քերծվածք, Ռզան Մազգուր Մասմուդ օղլին՝ երկու ձեռքերի հետևի մասում կյանքին չսպառնացող քերծվածք, Խանջանով Ուլվի Պարվին օղլին՝ կրծքավանդակի երկու կողմերում կյանքին չսպառնացող քերծվածք և այլ վնասվածքներ: Քանի որ 10 զինծառայողները ժամանակին որակյալ բժշկական օգնություն են ստացել և միջադեպի ժամանակ գետնին ընկած վիճակում խուսափել են բազմաթիվ բեկորներից, նրանց կյանքը փրկվել է, և նրանք դիտավորյալ չեն սպանվել:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին, այն ժամանակահատվածում, երբ նրանք օկուպացրել էին Ֆիզուլիի շրջանի և շրջակա գյուղերի տարածքը, համակարգված կերպով ականապատել են տարածքը, ինչը սպառնալիք է ներկայացրել քաղաքացիական բնակչության և զինվորական անձնակազմի համար: Նրանք ականապատել են տարածքը միմյանցից նվազագույն հեռավորությունների վրա և դարանակալումներ են ստեղծել իրենց հանցավոր նպատակներին հասնելու համար:

2023 թվականի հոկտեմբերի 5-ին, մոտավորապես ժամը 16:30-ին, իր ծառայողական պարտականությունները կատարելիս, Ֆիզուլիի շրջանի տարածքում տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով ծանր վիրավորում է ստացել ներքին գործերի հատուկ նշանակության ուժերի 3-րդ վարչության հետախույզ, սերժանտ: Ներքին գործերի N գործառնախ 5-րդ դիրքում հետախույզական ծառայություն կատարելիս նա կանգ է առել անհայտ արտադրության ամսաթվով և վայրով հակահետևանակային ականի վրա, որը նախկինում տեղադրվել էր ահաբեկչական խմբի կողմից: Պայթյունի հետևանքով նա կորցրեց աջ ստորին վերջույթի միջին երրորդը, ինչը հանգեցրեց նրա ընդհանուր աշխատունակության ավելի քան 1/3-ի մշտական և կայուն կորստի: Սակայն, ժամանակին որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ, նրան հաջողվեց գոյատևել, և նրան դիտավորյալ չեն սպանել:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա

յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, 1993 թվականի օգոստոսի 23-ին, երբ նրանք գրավեցին Ֆիզուլիի շրջանի և շրջակա գյուղերի տարածքը, դարանակալումներ կազմակերպեցին և ականապատեցին տարածքը: Հանքերի գտնվելու վայրը, դրանց մակնիշներն ու մոդելները, ինչպես նաև արտադրության վայրերը մտում են անհայտ: Ականապատ դաշտերը տեղադրված էին միմյանցից նվազագույն հեռավորության վրա՝ զգալի սպառնալիք ներկայացնելով քաղաքացիական անձանց և զինվորական անձնակազմի համար, ինչպես նաև օգտագործվել են վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար նախատեսված գոտիներ ստեղծելու համար:

Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության N զորամասի 1-ին գումարտակի 1-ին վաշտի 2-րդ դասակի ավագ հրաձիգի պաշտոնը զբաղեցնող Էլմադին Մամեդսադիգ օղլուն՝ զինվորի զինվորական կոչումով, ձերբակալվել է 2020 թվականի հոկտեմբերի 5-ին: 2023 թվականին, ժամը 19:15-ի սահմաններում, Ֆիզուլիի շրջանի Յուխսարի Վեյսալի գյուղում գտնվող 18-րդ մարտական դիրքի անվտանգության կազմակերպման հետ կապված հարակից տարածքը հսկելիս, նա աջ ոտքով դիպել է Հայաստանի զինված ուժերի կողմից նախկինում տեղադրված անհայտ արտադրության, արտադրության վայրի, ապրանքանիշի և տեսակի հակահետևակային ականին: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է ձախ ոտքի ստորին երրորդականի տրավմա, ձախ ոտքի վերին երրորդականի առաջային մակերեսին բազմաթիվ բեկորային վերքեր, փափուկ հյուսվածքներում օտար մարմիններ (բեկորներ), ինչպես նաև II-III աստիճանի արյունազեղման շոկային վնասվածքներ, որոնք ընդհանուր առմամբ կյանքին սպառնացող էին: Որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրան հաջողվել է գոյատևել և դիտավորյալ չեն սպանել:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, գործելով Միության և Նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, 1994 թվականի ապրիլին Չեչնի գյուղում, որը նրանք գրավել էին, տեղադրվեցին բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ: Արտադրության վայրը, ապրանքանիշը և մոդելը դեռևս անհայտ են: Ականները տեղադրված էին միմյանց շատ մոտ՝ ստեղծելով դարանակալներ և ականապատ տարածքներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: Այս տարածքը տարբեր վնասներ է ստացել ականի պայթյունի հետևանքով, որի վրա ոտք է դրել մի քաղաքացիական անձ: Այս ականներից մեկի վրայով քայլելիս տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով զոհը վնասվածքներ է ստացել սրտին, թոքերին և մարմնի այլ մասերին, ինչը, ի վերջո, հանգեցրել է նրա մահվան, քանի որ այդ վնասվածքները դարձել են կյանքին սպառնացող:

Բացի այդ, Բազիրջանի տարածքում՝ Քելբաջարի շրջանի Յանշագ գյուղում, որը օկուպացված էր մինչև 1993 թվականի ապրիլի 3-ը, 2023 թվականի սեպտեմբերի 27-ից 20-ը, ռազմական գործողության ընթացքում և Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից նոյեմբերի 25-ը ընկած ժամանակահատվածում, երբ տարածքը ազատագրվեց, հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ տեղադրել: Ականները տեղադրված էին միմյանց շատ մոտ, սակայն դրանց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը հետաքննությանը անհայտ են:

2023 թվականի հոկտեմբերի 6-ին՝ առավոտյան ժամը 08:00-ի սահմաններում, այս ականներից մեկի վրա պայթյունի հետևանքով, Սամուխի շրջանի Սարկար գյուղի քաղաքացիական բնակիչ Ասկերով Գասիմ Սարդար օղլուն, ով այս տարածքներ էր եկել դրանց լիակատար ազատագրումից հետո և զբաղվում էր անասնապահությամբ, ստացել է ձախ ազդրի և ձախ սրունքի անհայտ ծանրության վնասվածքներ: Պայթյունի պահին նա գտնվում էր գետնից մոտ 150 սմ բարձրության վրա՝ նստած ձիու վրա: Պայթյունի հետևանքով ձիու մարմնով և շրջակա տարածքով տարածված բեկորների պատճառով նրան չէին կարող դիտավորյալ սպանել, բայց նրա ձին սպանվել է:

Այնուհետև, Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, գործողություններն իրականացնելով միավորված հանցավոր մտադրության և Միության ու Նրա անդամների նպատակների համաձայն, 1994 թվականի ապրիլին զբաղեցրած Թարթարի շրջանի Խասանգա գյուղում Նույնպես տեղադրվել են բազմաթիվ հակատանկային և հակառակորդային ռումբեր: Այս միները, ինչպես նաև այլ դեպքերում, տեղադրվել են միմյանց մոտ, ստեղծելով հարձակումների համար ծուղակներ հանցավոր կազմակերպության համար: Պայթյունի արդյունքում, որը տեղի է ունեցել այս միներից մեկի վրա հարձակվելիս, տուժած Անդար Օղլուն ստացել է երկու ստորին վերջույթների վնասվածքներ և մի շարք լուրջ, կյանքի համար վտանգավոր վնասվածքներ տարբեր մարմնի մասերում: Բայց նրա կյանքը փրկվել է հիվանդանոց տեղափոխվելու և ժամանակին որակավորված բժշկական օգնություն ստանալու շնորհիվ:

Այնուհետև, հանցավոր կազմակերպության անդամները (Միություն), գործողություններն իրականացնելով միավորված հանցավոր մտադրության և Միության ու Նրա անդամների նպատակների համաձայն, ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում Ադրբեջանի դեմ ծրագրել են տեղադրել բազմաթիվ հակատանկային և հակառակորդային միներ միմյանց մոտ: Այս միների մարկան, մոդելը և արտադրության տեղը, ինչպես նաև դրանց տեղադրման ամսաթվերը մնում են անհայտ քննությանը: Այս միները տեղադրվել են Բույուք-Օկլու շրջանում, որտեղ հանցավոր կազմակերպության անդամները ստեղծել են բազմաթիվ ծուղակներ կազմակերպության նպատակների համար, ինչը նպաստել է 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից սկսված մեծածավալ ագրեսիվ հարձակումների շարունակմանը:

Այս հանքարդյունաբերության զոհ դարձավ Բեյլագանի շրջանի Բիրիսկի Շահսևան գյուղի խաղաղ բնակիչ, քաղաքացի Աբիլով Իլյաս Օղլուն: 59-BF-094 պետական գրանցման համարանիշով բեռնատար մեքենայով երթևեկելիս նա վրաերթի է ենթարկել հակատանկային ականներից մեկը, որի հետևանքով տեղի է ունեցել պայթյուն, որը հանգեցրել է նրա ձախ ոտքի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատմանը և մարմնի տարբեր մասերի ծանր վնասվածքների: Նա մահացել է դեպքի վայրում ստացած վնասվածքներից՝ դառնալով դիտավորյալ սպանության զոհ՝ պատճառված տրավմատիկ շոկի և սուր արյան կորստի պատճառով: Նրա մեքենան ամբողջությամբ ոչնչացվել է պայթյունի հետևանքով:

Նույն օրը, Նույն վայրում, Նույն ճանապարհին վիրավորվել է ևս մեկ քաղաքացիական անձ՝ Բայրամով Նամազ Նաբադի օղլուն, որը վարում էր իր Mercedes-Benz Atego մակնիշի 99-EC-321 պետհամարանիշով բեռնատարը: Նրա մեքենան նաև բախվել է հակահետևակային ականի, ինչը հանգեցրել է պայթյունի և մեքենայի լիակատար ոչնչացման: Բայրամովն ինքը ստացել է կյանքին սպառնացող ծանր վնասվածքներ:

Սակայն, համագյուղացի Գուլին Խայալի օգնության շնորհիվ, ով նրան տեղափոխել էր հիվանդանոց, նրա կյանքը փրկվեց ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, որոնց անունները հետաքննության կողմից չեն պարզվել, շարունակել են իրենց ագրեսիվ գործունեությունը, համակարգված ականապատելով Տերտերի Սուվգովուշան շրջանում, որը նրանք գրավել էին 1994 թվականի ապրիլին: Այս տարածքը մինչև 1992 թվականի հոկտեմբերի 13-ը Ադդերեի շրջանի մաս էր կազմում և 2023 թվականի դեկտեմբերի 5-ին վերագրավվել է հայկական զինված ուժերի կողմից: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև հոկտեմբերի 3-ը, երբ տարածքը մասամբ ազատագրվեց, ականապատումը միմյանց մոտ շարունակվել է՝ ագրեսիվ պատերազմը շարունակելու նպատակով:

2023 թվականի հոկտեմբերի 26-ին Ջալիլաբադի շրջանի Ուզունթեփե գյուղի քաղաքացիական բնակիչ Ազիմով Այազ Յուսիֆ օղլուն, որը ժամանել էր տարածքի ազատագրումից հետո, դարձել է հակահետևակային ականի պայթյունի զոհ: Հացահատիկի դաշտերը վարելիս Էլչին Խանբալա օղլու Նուրալինը, վարելով 15-BA-027 պետական գրանցման համարանիշով Glas-820 տրակտորը, վրաերթի է ենթարկել ականի վրա: Պայթյունի հետևանքով Նուրալինը ստացել է աջ ձեռքի ստորին երրորդի անդամահատում և կյանքին սպառնացող լուրջ վնասվածքներ, մինչդեռ նրա հետ գտնվող Ազիմովը ստացել է միայն աննշան քերծվածքներ, որոնք կյանքին վտանգ չեն ներկայացրել: Նա Նուրալինին տարավ հիվանդանոց, և նրա կյանքը փրկվեց ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակեցին իրենց գործունեությունը Թաթար շրջանի Բորսունլու գյուղում, որը օկուպացվել էր 1994 թվականի ապրիլին: Նրանք շարունակեցին միմյանց մոտ տեղադրել բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ՝ դարանակալելով իրենց թիրախները: Մի միջադեպի ժամանակ, ականապատ դաշտով քայլելիս, տուժածներից մեկը ստացել է աջ սրունքի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում և մարմնի տարբեր մասերի կյանքին սպառնացող լուրջ վնասվածքներ: Նրա կյանքը փրկվել է որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են իրենց ագրեսիվ գործունեությունը Տերտերի Թեփեքենդ գյուղում, որը օկուպացված էր 1993 թվականի հուլիսի 7-ից մինչև 1994 թվականի ապրիլը: Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում նրանք շարունակել են ականապատել տարածքը: Բազմաթիվ ականապատ դաշտեր են հայտնաբերվել 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը, երբ տարածքն ազատագրվեց Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից: Չոհերից մեկը Սեյդիմլի գյուղի քաղաքացիական բնակիչ Հուսեյնով Ասիֆ Նովրուզ օղլուն էր: 2023 թվականի նոյեմբերի 5-ին նա կյանքին սպառնացող վնասվածք ստացավ՝ ականի վրա ոտք դնելով, և նրա աջ ոտքը անդամահատվեց վերին երրորդական մակարդակում: Նրա կյանքը փրկվեց ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են ականապատ դաշտեր տեղադրել, որոնք սպառնալիք են դարձել քաղաքացիների կյանքի համար: 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ին, երբ այս տարածքներն ազատագրվեցին, տեղի ունեցավ ևս մեկ միջադեպ՝ հակահետևակային ականի պայթյունով: Չոհր, որը կատարում էր ականազերծման աշխատանքներ, կորցրել է հավասարակշռությունը և կանգնել ականի վրա, ինչի հետևանքով ստացել է լուրջ վնասվածքներ: Նա ստացել էր աջ ոտքի վերին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում, որը սպառնում էր նրա կյանքին, սակայն նրա գործընկերներն ու բժշկական անձնակազմը արագորեն օգնություն ցուցաբերեցին, և տուժածի կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանն ու նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ նրանց կողմից սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում շարունակել են ականապատել իրենց կողմից գրավված տարածքները: Ֆիզուլիի շրջանի Քուրդլար գյուղի օկուպացիայի ընթացքում, որը գրավված էր մինչև 1993 թվականի օգոստոսի 23-ը, հանցավոր կազմակերպության անդամները համակարգված կերպով տեղադրել են ականներ, որոնց մակնիշները, մոդելները և արտադրության վայրերը քննությանը մնում են անհայտ: Ականները տեղակայված էին միմյանց շատ մոտ և օգտագործվում էին ինչպես դարանակալուներ ստեղծելու, այնպես էլ Ադրբեջանի դեմ հետագա ագրեսիվ գործողություններ իրականացնելու նպատակով ընդարձակ ականապատ տարածքներ կազմակերպելու համար:

2023 թվականի դեկտեմբերի 7-ին, տարածքը ականազերծելու աշխատանքների արդյունքում, Ադրբեջանի Հանրապետության ականազերծման գործակալությունը հացահատիկի ցանքի աշխատանքներ է իրականացրել ականազերծված տարածքներում: 39°28'51.00" հյուսիսային և 47°13'22.93" արևելյան աշխարհագրական կոորդինատներում, հողային աշխատանքների ժամանակ, պայթել է այս տարածքում տեղադրված հակատանկային ականը: Տրակտորի վարորդը, որը շահագործում էր տեխնիկան, ստացել էր լուրջ վնասվածքներ, այդ թվում՝ ձախ բազկային նյարդի վնասվածք և ձախ կոծի բազմակի կոտրվածքներ: Նրա գործընկերները, լսելով պայթյունի ձայնը, անմիջապես օգնության են հասել և տուժածին տեղափոխել հիվանդանոց: Մեքենան, որի վրա նա աշխատում էր, վնասվել և այրվել էր, ինչը այն դարձրել էր անօգտագործելի: Ընդհանուր վնասը կազմել է 91,617 մանաթ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միություն) անդամները, գործելով նույն հանցավոր մտադրությամբ և նպատակով, շարունակել են իրենց գործողությունները օկուպացված Շուշա քաղաքում, որը նրանք օկուպացրել են 1992 թվականի մայիսի 8-ին: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 9-ը, երբ նրանք լքել են այս տարածքները՝ Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմը շարունակելու համար, նրանք համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են: Իրենց հանցավոր նպատակներն իրականացնելու համար ստեղծվեցին դարանակալներ և ընդարձակ ականապատ տարածքներ:

2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ին Շուշայի օկուպացիայից լիակատար ազատագրումից հետո, քաղաքի հյուսիսային հատվածում՝ «Թար» երաժշտական

գործիքների արտադրության արհեստանոցի կողքին, հայտնաբերվել է մի տարածք, որտեղ հանցավոր կազմակերպության անդամները բազմաթիվ ականներ են թողել: 2023 թվականի դեկտեմբերի 7-ին, ժամը 12:00-ի սահմաններում, բարձրավոլտ էլեկտրահաղորդման գծի անցկացման պլանավորման հետ կապված ծառայողական պարտականությունները կատարելիս, «Ադրբեջանի գիտահետազոտական և նախագծման և հետախուզման էներգետիկայի ինստիտուտ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության ինժեներական և գեոդեզիական բաժնի աշխատակից Ռահիմ Շիրմամեդ օղլու Գաբիբովը, տարածքը զննելիս, կանգնել է այդ ականներից մեկի վրա: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է աջ ոտքի վերին երրորդի լրիվ հետվնասվածքային կոտրվածք և մարմնի տարբեր մասերի ծանր, կյանքին սպառնացող վնասվածքներ: Գաբիբովին գործընկերները անմիջապես տեղափոխել են հիվանդանոց, և նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են իրենց գործունեությունը այլ օկուպացված տարածքներում՝ համակարգված կերպով տեղադրելով հակահետևակային և հակատանկային ականներ, ստեղծելով դարանակալներ և ականապատ տարածքներ: 1993 թվականին, Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ գործողությունների ժամանակ, նրանք օգտագործել են տարբեր տեսակի ականներ, որոնք սպառնալիք էին ներկայացնում խաղաղ բնակչության համար: Չոհերից մեկը, որը ականագերծում էր իրականացնում, պայթեցվել է, երբ կանգնել է PMN E տիպի հակահետևակային ականի վրա: Պայթյունի հետևանքով նա ստացել է ձախ սրունքի ոսկորների բաց բեկորային կոտրվածք և բազմաթիվ այլ վնասվածքներ, այդ թվում՝ ձախ ոտքի ստորին երրորդականի այտուցվածություն և վարակված բեկորային վերքեր: Նա նաև երկու կողմերում ունեցել է թեթև սենսորային լսողության կորուստ: Տուժածին անմիջապես հիվանդանոց են տեղափոխել գործընկերները, ովքեր լսել են պայթյունի ձայնը և շտապել օգնության: Նրա կյանքը փրկվել է ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և նրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1992 թվականի հոկտեմբերի 2-ին սահմանին գտնվող Ախդավա շրջանի տարածքում տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ: Հետաքննությանը անհայտ են մնում դրանց տեղադրման վայրերը, այդ ականների մակնիշը, մոդելը և ծագումը: Ականները տեղադրված էին միմյանց շատ մոտ՝ սպառնալիք ստեղծելով քաղաքացիների կյանքին և անվտանգությանը, ինչպես նաև ստեղծելով ընդարձակ ականապատ տարածքներ՝ Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ գործողությունները շարունակելու նպատակով:

Մի միջադեպի ժամանակ, երբ տեղացի բնակիչը անցնում էր այդ տարածքով, նա ծանր վիրավորվեց հայ զինվորների կողմից լքված նախկին մարտական դիրքերի մոտ տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով: Դեպքի ականատես Սուլթանով Անարա Ալի օղլուն ստացել է ձախ սրունքի կյանքին սպառնացող բաց կոտրվածքներ, ձախ ոտքի առաջին և երկրորդ մատների տրավմատիկ անդամահատում և այլ լուրջ վնասվածքներ: Նրան մեքենայով տեղափոխել են հիվանդանոց, և որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործունեությունը, 1994 թվականի ապրիլին զբաղեցրել են Ադդարայի շրջանի Չիլաբուրթ գյուղի ուղղությամբ տարածք: 2023 թվականի հոկտեմբերից՝ տարածքի ազատագրումից հետո, Նրանք կրկին ստեղծել են բազմաթիվ ականապատ տարածքներ՝ տեղադրելով հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը քննությանը մնում են անհայտ: Այս ականները տեղադրված էին միմյանց մոտ և օգտագործվում էին դարանակալումներ ստեղծելու համար՝ ագրեսիվ պատերազմը շարունակելու համար:

2024 թվականի փետրվարի 4-ին, մոտավորապես ժամը 11:00-ին, Ին Հասանալի Շահին օդուհ, գտնվելով տարածքում, պայթյունի զոհ դարձավ, որը տեղի ունեցավ, երբ նա կանգ առավ այդ ականներից մեկի վրա: Նա ստացել էր ձախ ոտքի ստորին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում և աջ ոտքի բազմաթիվ բեկորային վերքեր: Նրա հայրը, ով ականատես է եղել միջադեպին, անմիջապես Նրան տարել է հիվանդանոց: Որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ Նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և Նպատակին համապատասխան, շարունակել են ականապատել Ադդարայի շրջանի Չիլաբուրթ գյուղի տարածքում՝ Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ գործողությունները շարունակելու նպատակով: Այս ժամանակահատվածում՝ 2024 թվականի փետրվարի 5-ին, ժամը 11:00-ի սահմաններում, տարածքի մեկ այլ բնակիչ՝ Չեր Ահմադ Օդլուն, պայթյունի զոհ է դարձել: Նա ականներից մեկի վրա ոտք դնելուց հետո ստացել է ձախ ստորին վերջույթի տրավմատիկ անդամահատում կոծից: Նրա կյանքը փրկվեց ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և Նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ ագրեսիվ պատերազմի ընթացքում, համակարգված կերպով հակահետևակային և հակատանկային ականներ են տեղադրել տարբեր տարածքներում՝ ստեղծելով դարանակալներ և լայնածավալ ականապատ տարածքներ՝ հետագա ագրեսիվ գործողություններ իրականացնելու նպատակով: 1993 թվականի սեպտեմբերի 23-ին, այս տարածքներից մեկում, երբ տեղի բնակիչներից մեկն անցնում էր հայ զինծառայողների կողմից լքված խրամատով, պայթել է հակահետևակային ական, որի հետևանքով նա ստացել է լուրջ վնասվածքներ՝ աջ ազդրի և ձախ սրունքի մկանի վնասվածք:

Նրա ընկերը՝ Բայրամով Նամիկ Նեմաթ օդուհ, որը ականատես էր եղել միջադեպին, չնայած պայթյունի հետևանքով ստացած լուրջ վնասվածքներին, օգնություն է ցուցաբերել Նրան և տեղափոխել հիվանդանոց: Ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ տուժածին հաջողվել է ողջ մնալ՝ չնայած ստացած վնասվածքների ծանրությանը:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ Նրանց կողմից սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (միավորման) անդամները, գործելով միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և Նպատակին համապատասխան, Ադդարայի շրջանի Սարըջալի գյուղում, որը Նրանք

գբաղեցրել են մինչև 1993 թվականի հուլիսի 23-ը, միմյանցից մոտ հեռավորության վրա համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննության համար, և դարանակալել են՝ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծելով ընդարձակ ականապատ տարածքներ: 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին տարածքը օկուպացիայից ազատագրելուց հետո, 2024 թվականի ապրիլի 2-ին, ժամը 10:00-ի սահմաններում, Ադրբեջանի Հանրապետության ականագերծման գործակալության հատուկ տեխնիկայի օպերատոր Ալին Խայամ Գամբար օղլուն, 10-AC-827 պետական համարանիշով զրահապատ էքսկավատոր վարելիս, հողը մաղելիս և հարթեցնելիս, հակատանկային ականներից մեկի վրայով անցնելիս տեղի է ունեցել պայթյուն: Պայթյունի հետևանքով կոտրվել են Ադրբեջանի Հանրապետության ականագերծման գործակալությանը պատկանող էքսկավատորի առջևի դիմապակին և աջ ալիքավոր մետաղական ցանկապատը՝ գործակալությանը պատճառելով զգալի վնաս: Պայթյունի ժամանակ առաջացած բեկորները հարվածել են էքսկավատորի մետաղական մասերին և ուղղվել դեպի դուրս, ուստի դրանք չեն կարողացել դիտավորյալ սպանել ներսում գտնվող Ալին Խայամ Գամբար օղլուն:

Բացի այդ, Ադրբեջանի դեմ սանձագերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության (միության) անդամները, գործելով միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, 1994 թվականի ապրիլին գբաղեցրել են Ադդերեի շրջանի Սուգովուշան գյուղի ուղղությամբ մեծ տարածք (գյուղը 1992 թվականի հոկտեմբերի 13-ից մինչև 2023 թվականի դեկտեմբերի 5-ը Թերթերի շրջանի մաս էր կազմում և 2023 թվականի դեկտեմբերի 5-ից կրկին Ադդերեի շրջանի մաս է կազմում), և օկուպացիայի օրերին համակարգված կերպով միմյանց մոտ տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մակնիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են քննությանը, և դարանակալել են՝ ստեղծելով ականապատ տարածքներ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար: 2020 թվականի հոկտեմբերի 9-ին օկուպացիայից լիակատար ազատագրումից հետո, քաղաքացիական անձինք՝ Իսմայիլով Փուլադ Ալիշ օղլուն, որոնք այնտեղ էին 2024 թվականի ապրիլի 2-ին, ժամը 15:00-ի սահմաններում, Թագիզադե Արզուման Ախլիման օղլուն և Բագիրով Էլմին Էլնուր օղլուն, քայլելիս են եղել, երբ վերջինս կանգ է առել այդ ականներից մեկի վրա: Բագիրով Էլմին Էլնուր օղլուն ստացել է աջ ազդրի ստորին երրորդի կյանքին սպառնացող տրավմատիկ անդամահատում, ձախ սրունքի վերին երրորդի տրավմատիկ անդամահատում և այլ վնասվածքներ, Թագիզադե Արզուման Ախլիման օղլուն ստացել է աջ բազկային ոսկրի կյանքին սպառնացող բաց կոտրվածք, պայթյունի վնասվածք և մարմնի բազմաթիվ բեկորային վերքեր, իսկ Իսմայիլով Փուլադ Ալիշ օղլուն, որը համեմատաբար հեռու էր պայթյունի էպիկենտրոնից, ստացել է թեթև վնասվածքներ ճակատային բլթում, ճակատի աջ կեսի վերին թիակի շրջանում, քթի արմատի աջ կողմնային մակերեսին, քթի աջ կամրջին, աջ այտուսկրին, աջ քունքին, ամբողջ կրծքավանդակին և որովայնի հետին մասին, ձախ թիակի առջևի մակերեսին, աջ թիակի միջին մասին: Գլխի 1/3-ի արտաքին մակերեսին քերծվածքներ և աջ ակնագնդի ծանր կոնտուզիա ստացած տուժածներին դեպքի մասին տեղեկացրել են ազատագրված տարածքներում վերականգնողական աշխատանքներ իրականացնող անձինք, ովքեր զգուշացվել են պայթյունի ձայնի մասին և անհապաղ տեղեկացրել են շտապօգնության ծառայությանը և

նստիկանությանը: Տուժածները տեղափոխվել են հիվանդանոց, նրանց կյանքը փրկվել է որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, գործելով Միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի դեմ սկսված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, համակարգված կերպով տեղադրել են բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնք ընդհանուր առմամբ, մինչև 1993 թվականի հուլիսի 23-ը նրանց կողմից զբաղեցված տարածքում դարանակալումներ են ստեղծել՝ վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծելով լայնածավալ հանքարդյունաբերություն, և աղտոտել են ականազերծիչներով և այլ տեսակի պայթյունիչներով, որոնք պայթյուններ են առաջացնում և վնասակար են մարդու առողջության համար: 2020 թվականի նոյեմբերի 20-ին տարածքը օկուպացիայից ազատագրելուց հետո, 2024 թվականի ապրիլի 6-ին, ծառայողական պարտականությունների կատարման հետ կապված վերականգնողական աշխատանքների արդյունքում, Պիրին Անար Մուրշուդ օղլուն, որը կրում էր հատուկ ձեռնոցներ, սաղավարտ և այլ անձնական պաշտպանիչ միջոցներ, խոնարհվելով՝ վերցնելու գետնին գտած ականի դետոնատորը՝ չգիտակցելով, որ կարող է պայթյուն տեղի ունենալ, ստացել է կյանքին չսպառնացող վնասվածքներ, այդ թվում՝ աջ ձեռքի 1-ին մատի ֆալանգի ափային մակերեսի բեկորային վերք, աջ ձեռքի 1-ին մատի ֆալանգի ափային մակերեսի, 2-րդ մատի 2-րդ ֆալանգի ափային մակերեսի, աջ ծնկի հողի, աջ սրունքի վերին միջին 1/3-ի առաջային և արտաքին մակերեսների բազմաթիվ քերծվածքներ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության (միության) անդամները, գործելով միության և դրա յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակին համապատասխան, Ադրբեջանի շրջանի Սիրխավանդ գյուղում, որը նրանք գրավել էին 1992 թվականի մարտի 12-ին՝ Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում (գյուղը Ադրբեջանի շրջանի մաս էր կազմում 1992 թվականի հոկտեմբերի 13-ից մինչև 2023 թվականի դեկտեմբերի 5-ը և կրկին Ադրբեջանի շրջանի մաս է կազմում 2023 թվականի դեկտեմբերի 5-ից), տարածքների լիակատար ազատագրման նախօրեին՝ 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ին, այսինքն՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը ընկած ժամանակահատվածում, երբ նրանք պլանավորված կերպով լքել էին այդ տարածքները՝ միմյանցից մոտ հեռավորության վրա, որպեսզի շարունակեին ագրեսիվ պատերազմը Ադրբեջանի դեմ: Հետաքննությունը պարզել է, որ հանցավոր կազմակերպությունը վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծել է ականապատ տարածքներ՝ տեղադրելով բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, որոնց մականիշը, մոդելը և արտադրության վայրը անհայտ են, և որ 2024 թվականի ապրիլի 12-ին այնտեղ այցելած քաղաքացիական անձինք՝ Թեյմուրով Խազանի Ալլահվերդի օղլուն և Բագիրով Միրֆաթթահ Բագիր օղլուն և 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ին տարածքը օկուպացիայից ամբողջությամբ ազատագրելուց հետո, մոտ 50-60 մետր քայլելով մոտեցել են գյուղի արտաքինը: Բագիրով Միրֆաթթախ Բագիր օղլուն ստացել է ձախ ստորին վերջույթի (ազդրի) ստորին 1/3-ի տրավմատիկ անդամահատում, որը կյանքին սպառնացող էր, ականներից մեկի վրա ուռք դնելիս տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով: Պայթյունի ձայնը լսած և նրան օգնելու գնացած Թեյմուրով Խազանի Ալլահվերդի օղլուն կյանքին սպառնացող վնասվածքային անդամահատում է ստացել ձախ ստորին վերջույթի

(ազորի) ստորին 1/3-ի հետևանքով, որը տեղի է ունեցել մեկ այլ ականի վրա կանգնելու հետևանքով: Տուժածին տրամադրվել անդամահատում են ենթարկել վերջույթի միջին երրորդականի և ստորին ոտքի: Նրա գտնվելու վայրի մասին բջջային հեռախոսով տրամադրված տեղեկատվության հիման վրա, դեպքի վայր անհապաղ ժամանած Ադրբեջանի Հանրապետության ականազերծման գործակալության, ոստիկանության և շտապօգնության ծառայության աշխատակիցները նրան տարհանել են անվտանգ տարածք և տեղափոխել հիվանդանոց, և ժամանակին ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվել է:

Հայաստանի Հանրապետության ռազմաքաղաքական դեկլարությունը, այդ թվում՝ նրա զինված ուժերը և այլ անօրինական զինված կազմավորումները, ինչպես նաև նրանց անմիջական լուրջ ստիպել և անձնակազմային աջակցությունը, կենտրոնացված կառավարումը, բանավոր և գրավոր հրահանգները և խիստ վերահսկողությունը Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում անօրինականորեն գործող հանցավոր կազմակերպության նկատմամբ՝ ներպետական և միջազգային իրավունքի խախտմամբ, և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները, որոնք հագեցած են տարբեր տեսակի հրազենով, զինամթերքով, ռազմական տեխնիկայով և այլ տեսակի զենքերով, 1987-1994 թվականներին իրենց կողմից օկուպացված Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքներում ստեղծված շփման գծի երկայնքով՝ միջազգային իրավունքի խախտմամբ Ադրբեջանի դեմ սանձազերծված լայնածավալ ագրեսիվ պատերազմի արդյունքում, հանցավոր կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ ծածկված հանցավոր ծրագիր իրականացնելու, ինչպես նաև 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից ի վեր Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում, բացի այդ, համաձայն 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ին ստորագրված եռակողմ հայտարարության, ինչպես նաև 2023 թվականի սեպտեմբերի 19-20-ին՝ տեղական օկուպացիայի հետևանքով օկուպացիայից ազատագրված տարածքները լքելիս, Հակահաբեկչական գործողությունների ժամանակ, Ադրբեջանի քաղաքացիական բնակչության և զինվորական անձնակազմի վերադարձը այդ տարածքներ կանխելու և անհնարին դարձնելու համար՝ նրանց ընդհանուր առմամբ վտանգավոր ձևով սպանելով, բնակչության շրջանում վախ և խուճապ առաջացնելով՝ պայթյուններ իրականացնելով, ռազմական ագրեսիան շարունակելով՝ այդ տարածքները այս կերպ օկուպացիայի տակ վերադարձնելով, ինչպես նաև այլ հանցավոր նպատակներով կիրառվում են Միավորված Ազգերի Կազմակերպության (ՄԱԿ) 1980 թվականի հոկտեմբերի 10-ի «Որոշակի սովորական զենքերի օգտագործման արգելքների և սահմանափակումների մասին» կոնվենցիան, որոնք կարող են համարվել չափազանց վնասակար կամ անխտիր ազդեցություն ունեցող, ինչպես նաև այս կոնվենցիայի լրացուցիչ I, II և III արձանագրությունները, 1997 թվականի դեկտեմբերի 3-ի «Հակահետևակային ականների օգտագործման, կուտակման, արտադրության և փոխանցման արգելքի և դրանց ոչնչացման մասին» կոնվենցիան, Միավորված Ազգերի Կազմակերպության (ՄԱԿ) Գլխավոր ասամբլեայի 1966 թվականի դեկտեմբերի 16-ի քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագիրը: Դաշնագրի 6-րդ հոդվածը նշում է, որ «ոչ ոք չի կարող կամայականորեն զրկվել կյանքից», 1949 թվականի օգոստոսի 12-ի «Պատերազմի ժամանակ քաղաքացիական անձանց պաշտպանության մասին» ժնևի կոնվենցիայի 3-րդ հոդվածը, որը վավերացվել է 1993 թվականի հունիսի 7-ին, նշում է, որ «կյանքի կամ առողջության դեմ բռնության բոլոր գործողությունների կիրառումը, մասնավորապես՝ ռազմական գործողություններին անմիջականորեն չմասնակցող

անձանց սպանությունը և մարմնական վնասվածք հասցնելը, արգելվում է և պետք է արգելվի ցանկացած ժամանակ և ցանկացած վայրում», 1949 թվականի օգոստոսի 12-ի ժնկի կոնվենցիաների «Միջազգային զինված հակամարտությունների զոհերի պաշտպանության մասին» 1977 թվականի հունիսի 8-ի լրացուցիչ արձանագրության 51-րդ հոդվածը, որը վավերացվել է նույն օրը, նշում է, որ «ոչ քաղաքացիական բնակչությունը, ոչ էլ առանձին քաղաքացիական անձինք չեն կարող հարձակման օբյեկտ լինել», և «Հակահետևակային ականների օգտագործման, կուտակման, արտադրության և փոխանցման արգելքի և դրանց ոչնչացման մասին» արձանագրության դրույթների կոպիտ խախտման հետևանքով, որը կցված է Օտտավայի կոնվենցիային: 03.12.1997թ., «Որոշակի սովորական զենքերի օգտագործման արգելքների կամ սահմանափակումների մասին, որոնք կարող են համարվել չափազանց վնասակար կամ ազդեցություն ունեցող: Հիմնականը զինված է, միտումնավոր-ակնթարթային -62M», «PMN-E», «PMN G001-M», «E-001m», «PMN-G» և «PMN-2» զենքերը պարբերաբար և համակարգված կերպով օգտագործվել են Ախդամի, Ջաբրեյլի, Ֆուզալիի, Ախդարի, Գորբոյի, Քելբաջարի, Լաչինի, Գուբադի, Խարանարի, Խարանարի, Թովուզի, Դաշեսանի և այլ շրջանների տարածքներում՝ հետաքննության համար անհայտ ամսաթվերով: Նրանք վերոնշյալ հանցավոր կազմակերպության նպատակների համար ստեղծել են ականապատ տարածքներ՝ տեղադրելով բազմաթիվ հակատանկային և հակահետևակային ականներ, այդ թվում՝ ռուսական արտադրության TM-62P2, TM-57 և TM-62R հակատանկային ականներ, որոնցից շատերն ունեն անհայտ մոդել և արտադրության վայր, դարանակալումներ են կազմակերպել պայթուցիկ նյութերի և սարքերի միջոցով և հրաժարվել են Հայաստանի Հանրապետությանը տրամադրել Ադրբեյջանի Հանրապետությանը պետական մակարդակով ականապատ տարածքների վերաբերյալ տեղեկատվություն և փաստաթղթեր: Ադրբեյջանի Հանրապետության նախագահի, ՀՀ վարչապետի և Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ի հայտարարությունից հետո, մինչև 2024 թվականի ապրիլի 20-ը օկուպացիայից ազատագրված տարածքներ այցելած Ադրբեյջանի Հանրապետության քաղաքացիական և զինվորական անձնակազմը ենթարկվել է թաղված ականների պայթյունների, որի արդյունքում ընդհանուր առմամբ 271 մարդ, այդ թվում՝ Ադրբեյջանի Հանրապետության 155 զինծառայող և 116 քաղաքացիական անձ, ստացել են տարբեր ծանրության մարմնական վնասվածքներ, իսկ ընդհանուր առմամբ 65 մարդ, այդ թվում՝ 17 զինծառայող և 48 քաղաքացիական անձ, դիտավորյալ սպանվել են:

Միաժամանակ, Ադրբեյջանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարությունը, Ադրբեյջանի Հանրապետության ականազերծման ազգային գործակալությունը (ANAMA), Արտակարգ իրավիճակների նախարարությունը, Պետական սահմանային ծառայությունը, ինչպես նաև Alphasdemining, Azerbaijan demining, Qaya Safety Solutions և Safe Point ականազերծող ընկերությունները օկուպացիայից ազատագրված տարածքներում, 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ին եռակողմ հայտարարություն ստորագրելուց հետո, մինչև 2024 թվականի ապրիլի 22-ը մաքրել են հետևյալ տարածքները ՀՀ զինված ուժերի կողմից թողնված ականներից և պայթուցիկ առարկաներից.

- Ադդամի շրջանում հայտնաբերվել և ոչնչացվել է 9222 հակահետևակային ական, 6112 հակատանկային ական և 10053 չպայթած զինամթերք:

- Աղդարայի շրջանում՝ 4 հակահետևակային ական, 38 հակատանկային ական և 932 չպայթած զինամթերք:
- Ջաբրայիլի շրջանում՝ 4887 հակահետևակային ական, 2856 հակատանկային ական և 10259 չպայթած զինամթերք:
- Գուբադլուի շրջանում՝ 8911 հակահետևակային ական, 5723 հակատանկային ական և 21234 չպայթած զինամթերք:
- Խանքենդիում՝ 72 հակահետևակային ական, 1 հակատանկային ական և 1886 չպայթած զինամթերք:
- Խոջալուի շրջանում՝ 77 հակահետևակային ական, 196 հակատանկային ական և 7528 չպայթած զինամթերք:

Բացի այդ, հայտնաբերվել և վնասագերծվել են.

- 2 հակահետևակային ական և 1434 բեկորային-պայթուցիկ հակահետևակային ականներ՝ ՈՄԻ-2 և ՈՄԻ-Յ, Քելբաջարի շրջանում, որոնցից 50-ը արտադրված են Հայաստանի Հանրապետությունում 2018 թվականին, 312-ը՝ 2019 թվականին և 740-ը՝ 2021 թվականին:
- 322 հակատանկային ականներ՝ TM-57, TM-62ՈՂ2 և TM-62M մոդելների, որոնց արտադրության տարին հայտնի չէ:
- 2131 չպայթած զինամթերք:
- 1 հակահետևակային ական Լաչինի շրջանում:
- 2113 բեկորային-պայթուցիկ հակահետևակային ականներ՝ ՈՄԻ-2 և ՈՄԻ-Յ, արտադրված Հայաստանի Հանրապետությունում՝ 2012 և 2021 թվականներին:
- 43 հակատանկային ականներ՝ TM-62ՈՂ2 և TM-62M, որոնց արտադրության տարին հայտնի չէ:

Հայտնաբերվել և վնասագերծվել է ընդհանուր առմամբ 31,964 հակահետևակային ական, 19,110 հակատանկային ական և 67,204 միավոր չպայթած զինամթերք:

Այսպիսով, ՀՀ ռազմաքաղաքական դեկլարությունը, այդ թվում՝ զինված ուժերը և այլ անօրինական զինված կազմավորումները, ինչպես նաև նրանց անմիջական լոգիստիկ և անձնակազմային աջակցությունը, կենտրոնացված կառավարումը, բանավոր և գրավոր հրամանները, հրահանգները և խիստ վերահսկողությունը Ադրբեյջանի Հանրապետության տարածքում ներպետական և միջազգային իրավունքի խախտմամբ անօրինականորեն գործող հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումների, տարբեր տեսակի հրազենով, զինամթերքով, ռազմական տեխնիկայով և այլ տեսակի զենքերով զինված զինված կազմավորումների անդամների նկատմամբ, հանցավոր կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ նախատեսված հանցավոր մտադրությանը համապատասխան, 1988 թվականի սեպտեմբերից մինչև 2024 թվականի սեպտեմբերի 20-ը ընկած ժամանակահատվածում ագրեսիվ պատերազմի հետևանքով իրենց կողմից օկուպացված Ադրբեյջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքների 1,166,702 հեկտար (11,667,020,000 քառ. մ) աղտոտել են առնվազն 1,087,226 հակատանկային և հակահետևակային ականներով, ինչպես նաև այլ չպայթած զինամթերքով՝ դրանով իսկ Ադրբեյջանի Հանրապետությանը պատճառելով առնվազն նյութական վնաս՝ 26,603,033,593 մանաթ, այդ թվում՝ նշված տարածքները վերը նշված աղտոտումից մաքրելու և դրանց մուտքի վերականգնման համար՝ առնվազն 25,189,096,180 մանաթի չափով, իսկ զինամթերքի մաքրման համար՝ առնվազն 1,413,937,413 մանաթի չափով:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ զինված կազմավորումների անդամները շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին: 2020 թվականի նոյեմբերի 9-ին Նրանք դարանակալել են Հայաստանի Հանրապետության օկուպացիայից ազատագրված Խոջավենդի շրջանի Շահերի գյուղի տարածքում և ապաստան գտել տներից մեկում: 2020 թվականի դեկտեմբերի 8-ին, ժամը 14:00-ի սահմաններում, մտնելով գյուղի կենտրոնում գտնվող դարանակալված տան բակ, այդ տարածքում տեղակայված Պաշտպանության նախարարության N զորամասի ենթասպաներ Ազիզով Ռազիբ Վիդադի օղլուն և Գուլին Էլչին Չիյադիսան օղլուն, որոնք կատարում էին ծառայողական պարտականություններ՝ Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության համար, դուրս եկան թաքստոցից և մի քանի կրակոց արձակեցին 5.45 և 7.62 մմ տրամաչափի ավտոմատ զենքերից: Արդյունքում, Ռազիբ Ազիզովը ստացել է կյանքին սպառնացող դիֆուզ ուղեղի վնասվածք, որն ուղեկցվել է գանգի ոսկորների բազմաթիվ բաց կոտրվածքներով, և դիտավորյալ սպանվել է հրազենային վերքից: Էլչին Գուլինը, տեսնելով, որ ենթասպա Ռազիբ Ազիզովը սպանվել է, լքել է տարածքը, թաքնվել ձյան մեջ, բջջային հեռախոսով օգնության է կանչել իր զինակիցներին և փախել այնտեղից՝ չհասցնելով դիտավորյալ սպանել Նրան, քանի որ տարածք են ժամանել լրացուցիչ ուժեր:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ զինված կազմավորումների անդամները շարունակել են հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին: 2020 թվականի դեկտեմբերի 12-ին՝ ժամը 01:00-ի սահմաններում, Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերը, թաքստոց ընդունելով Ադրբեջանի Հանրապետության Ջաբրայիլի շրջանի տարածքում գտնվող Չիյարաթգահ բարձունքների մոտակայքում գտնվող դիրքերից, այդ դիրքերից կրակ են բացել՝ օգտագործելով անհայտ մակնիշի և մոդելի հրազեն: Արդյունքում, Պաշտպանության նախարարության N զորամասի կրտսեր սերժանտ Ազեր Մահալ օղլու Հունեյնովը, որը կատարում էր Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության պարտականությունները, ստացել է ծանր մարմնական վնասվածքներ, որոնք ուղեկցվել են կրծքավանդակի և որովայնի խոռոչի սուր ներքին արյունահոսությամբ: Մեկ այլ զինծառայող՝ Աբբասով Ավագ Մաիս օղլուն, ստացել է ծանր մարմնական վնասվածքներ, որոնք ուղեկցվել են կրծքավանդակի սուր արյունահոսությամբ, և դիտավորյալ սպանվել է: Նաև մեկ այլ զինծառայող՝ Խայամ Ջավադովը, որը ծառայում էր այս բարձունքում, ստացել է ձախ աչքի թափանցող վերք՝ հրազենային վերք, որը լուրջ վնաս է հասցրել Նրա առողջությանը, կյանքին սպառնացող էր և ուղեկցվում էր ձախ ակնագնդի ամբողջականության խախտմամբ: Հարձակման հրամանատար, կապիտան Բադին Ռաշադ Գուդրատ օղլուն, ստացել է փափուկ հյուսվածքներին հասցված վերք: Նույն բարձրության վրա ծառայող Մահիր Օղլուն ստացել է ձախ ոտքի թափանցող գնդակային վերք՝ երկրորդ մետակարպալ ոսկորի բաց, թեթևակի տեղաշարժված կոտրվածք, որը երկարատև վնաս է հասցրել Նրա առողջությանը: Չինվոր Իմամալին Ֆարիդ Ջաբիր-օղլուն ստացել է աջ ձեռքի հրազենային վերք, որը չի թափանցել որովայնի խոռոչ, իսկ զինվոր Մամեդով Էլջան Էլբրուս օղլուն ստացել է թեթև վնասվածք, որը հանգեցրել է առողջության կարճատև վատթարացման, որն ուղեկցվել է ուղեղի ցնցումով: Նրանք չկարողացան դիտավորյալ սպանել 6

զինծառայողի, քանի որ նրանք վիրավոր էին, ժամանակին թաքնվել էին ապաստարանում և ստացել որակյալ բժշկական օգնություն:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին, 2020 թվականի դեկտեմբերի 13-ին, ժամը 16:00-ի սահմաններում, երբ Պաշտպանության նախարարության N գործմասի զինծառայող Սաբուհի Չահիդ օդու Ռահիմովը հոջալուի շրջանի Գարաբուլազ գյուղի գորամասին պատկանող MAZ մակնիշի մեքենայի բեռնախցիկում վառելափայտ էր հավաքում, հրազենից կրակ են բացել՝ աջ ոտքի ստորին երրորդի առաջային մակերեսին թափանցող գնդակային վերք պատճառելով, որի արդյունքում աջ ազդրոսկրի տեղաշարժված կոտրվածք է առաջացել, ինչպես նաև առողջությանը ոչ այնքան լուրջ վնաս հասցրած գնդակային վերք, որը, ընդհանուր առմամբ, հանգեցրել է առողջության երկարատև վատթարացման: Սաբուհի Ռահիմովը տարհանվել է զինվորական հոսպիտալ, որտեղ նրան որակյալ բժշկական օգնություն է ցուցաբերվել, ուստի նրան դիտավորյալ սպանելը հնարավոր չէր, քանի որ նրա կյանքը կարելի էր փրկել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումը՝ զինված կազմավորումները, շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին, և աշխատանքից ազատվել են շենքում՝ Ադրբեջանի դեմ՝ Քելբաջարի շրջանի Չեպլի գյուղում գտնվող Ադրբեջան պետության գործակալության թիվ 55 ճանապարհը սպասարկելու համար: Չինված հարձակում տեղի ունեցավ նաև նրանց կողմից գրավված հարևան տարածքներում: Հանցավոր կազմակերպության անդամները փորձել են դիտավորյալ սպանել Իսմայիլով Վիդադի Հուսեյն օդուին և Գախրամանով Էլդոստ Քոչարի օդուին: Այս տարածքում ծառայող ՆԳՆ Ներքին գործերի զինծառայողների և Քելբաջարի շրջանի ոստիկանության բաժնի աշխատակիցների կողմից ձեռնարկված միջոցառումների արդյունքում այս խմբի անդամները հեռացվել են դեպքի վայրից՝ այդպիսով փրկելով խաղաղ քաղաքացիական աշխատողների կյանքը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ զինված կազմավորումների անդամները շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին: 2020 թվականի դեկտեմբերի 27-ին, ժամը 15:00-ի սահմաններում, նրանք ապաստան են գտել Էլմերա շրջանում գտնվող հոջավենդի շրջանի Ատագատ գյուղում գտնվող քաղաքացիական տանը: Հարձակման են ենթարկվել հրետանավորները և Պաշտպանության նախարարության N գորամասի ստորաբաժանումը, որը կատարում էր Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության իր պարտականությունները:

Կրակ է արձակվել «Կալաշնիկով» մակնիշի AK-74 մոդելի 5.45 մմ տրամաչափի (համար 433728) հրազենից և այլ նմանատիպ զենքերից, որոնք արտադրվել են Իժնակում 1986 թվականին մեխանիկական սարքավորումների վրա: Արդյունքում Էլմիր Գամբարովը կրակոց է ստացել կրծքավանդակին՝ ստանալով թափանցող հրազենային վերք, որը

հանգեցրել է ներքին օրգանների ծանր վնասվածքի և մահվան դեպքի վայրում:
Հարձակվողները շարունակել են կրակ բացել զորամասի հրամանատարության կողմից
դեպքի վայր ուղարկված տարհանման խմբի վրա:

Հարձակման հետևանքով N զորամասի զինծառայողներ, որոնք կատարում էին իրենց
ծառայողական պարտականությունները, շարքային Ալին Էմին Սուլեյման օղլուն և
սերժանտ Ռահիմով Ռամիլ Ալի օղլուն ստացել են հրազենային վերքեր մեջքի և ծնկի
շրջանում, ինչը հանգեցրել է լուրջ վնասվածքների: Տուժածները տարհանվել են
բժշկական հաստատություններ և ստացել որակյալ օգնություն, ինչը փրկել է նրանց
կյանքը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները և դրա ստորաբաժանումները
շարունակել են իրենց հանցավոր գործունեությունը հանցավոր կազմակերպության
ընդհանուր մտադրություններին և նպատակներին համապատասխան: 2021 թվականի
մայիսի 20-ի գիշերը՝ ժամը 01:00-ի սահմաններում, նրանք մոտեցել են Լախիչի շրջանի
Գարագուլ լճի տարածքում գտնվող մարտական դիրքերին և տարբեր գործիքների՝
երկաթե և փայտե առարկաների, բռնցքների, կտրող և դանակահարող
գործիքների միջոցով ֆիզիկական հարձակում են գործել զինծառայողների վրա:

Այս դիրքում ծառայած զինծառայողները ցուցաբերեցին քաջություն և դիմադրություն:
Չոհերի թվում էին ավագ լեյտենանտ Նաժաֆով Չախիդ Աբդուլլա օղլուն, ով գլխի
փափուկ հյուսվածքների վնասվածքներ էր ստացել, սակայն այդ վնասվածքները
վտանգավոր չէին նրա առողջության համար, ինչպես նաև այլ զինծառայողներ, որոնք
նույնպես թեթև վնասվածքներ էին ստացել՝ հյուսվածքների պատռվածքներ,
քերծվածքներ, կապտուկներ: Սակայն, չնայած ագրեսորների կողմից դիրքերը
գրավելու փորձերին, զինծառայողների կյանքը փրկվեց, և նրանք կարողացան
պաշտպանել իրենց դիրքերը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են իրենց
հանցավոր գործունեությունը այս կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր
մտադրություններին և նպատակներին համապատասխան և 2021 թվականի մայիսի
25-ին, ժամը 06:00-ից մինչև 08:00-ն, կրկին փորձել են գրավել զորամասի մարտական
դիրքերը: Հարձակվողները խախտել են Ադրբեջանի Հանրապետության պետական
սահմանը և, խաղաղության բանակցությունների պատրվակով, փորձել են դուրս գալ և
հարձակվել Նշված տարածքում իրենց պարտականությունները կատարող
զինծառայողների վրա:

Հարձակման ընթացքում զինծառայողները, ինչպիսիք են Իմանով Ալի Շաիգ օղլուն,
Խամբատով Ադիլ Նադիր օղլուն, Խյուսեյնով Ջամալ Բահրամ օղլուն, Սուլեյմանով
Կամիլ Ասլան և Գասիմով Արդի Սամանդար օղլուն, ենթարկվել են բազմաթիվ
հարվածների՝ մուխքերով, ոտքերով, ինչպես նաև մետաղյա քիթերով գլխին:
Հարձակվողները կիրառել են ֆիզիկական ուժ, սակայն զինծառայողները, կատարելով
իրենց պարտականությունները, կարողացել են արձագանքել սպառնալիքին և լքել
տարածքը՝ վախենալով հնարավոր ուժեղացմանը գեներով:

Ավելին, հանցավոր կազմակերպության և նրա ստորաբաժանման անդամները
շարունակել են հանցավոր գործողությունները՝ համաձայն ընդհանուր հանցավոր
մտադրությունների և հանցավոր կազմակերպության նպատակների: 2021 թվականի
հունիսի 11-ին, N զորամասի զինծառայող, 1-ին բաժանմունքի 2-րդ վաշտի 1-ին

ճարտարադաշտային ստորաբաժանման բուլդոզերիստ, ավագ սերժանտ Մուսան Ֆեյրուզ Մագումեդ օղլուն, ով երկար ժամանակ ծառայել է իրական ռազմական ծառայության ընթացքում, որն պատկանում է N զորամասին և կառանձնացված է այդ զորամասին, կատարում էր ինժեներական աշխատանքներ 3335 բարձրության տարածքում՝ Չար գյուղի մոտ, Քելբաջարի շրջանում, Ադրբեջանի Հանրապետության մարտական դիրքից, և արձակել էր կրակ գեներից: Չնայած Ֆեյրուզ Մուսանը արագ գործեց և փրկեց իր կյանքը՝ չկորցնելով ժամանակը և խուսափելով նշված տարածքում թաքստոցում, նրա վարած Caterpillar D-6R բուլդոզերի հետևի ապակին, նստարանի հետևի մասերը և մյուս մասերը վնասվել էին գնդակներից: Նրանք պատճառել են նյութական վնաս՝ N զորամասին և հանգեցրել Մուսանի մարմնական վնասվածքների:

Ավելին, հանցավոր կազմակերպության և նրա ստորաբաժանման անդամները՝ զինված ստորաբաժանումները, շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համաձայն ընդհանուր հանցավոր մտադրությունների և հանցավոր կազմակերպության նպատակների, ավելի ակտիվ սկսելով լայնամասշտաբ ագրեսիվ հարձակումներ: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից սկսած, 3-րդ ինժեներական խումբը 1-ին ճարտարադաշտային ստորաբաժանման N զորամասի զինծառայողը՝ գիշերային հերթապահություն իրականացնող ավագ սերժանտ Թամսիդի Ասիֆ Ազեր-Օղլուն, 2021 թվականի հունիսի 11-ին, մոտավորապես 16:00-ից 17:00-ն, երբ նա ղեկավարում էր զինված ուժերը՝ օգտագործելով «Նովա Յոլլանդիա» ապրանքանիշի ինժեներական սարքավորումներ՝ զինվորական համարով H175QQ, որը պատկանում է N զորամասին, ենթարկվել էր հրետակոծման: Հրետակոծումը կատարվել էր անհայտ տեղից, որի մոդելն ու համարը դեռևս հետաքննության մեջ չեն, մեծ տրամաչափի գնդացիից՝ «NEW HOLLAND» ապրանքանիշի գնդացիից՝ H175QQ զինվորական համարով, որը մասամբ դուրս էր եկել գործառնության, իսկ Ասիֆ Թամսիդին, ով թաքնվել էր նախապես փորած խրամատում, չէր ենթարկվել նախնական սպանության, քանի որ արագ գործել էր հարձակումից ժամանակ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ զինված ստորաբաժանումների անդամները շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին, և 2021 թվականի հուլիսի 6-ին, ժամը 17:45-ի սահմաններում, կրակ են բացել 6-րդ գումարտակի թիվ 24 մարտական դիրք տանող առաջարկի և տարհանման վրա: Չենքի մակնիշը և մոդելը քննությանը անհայտ են: Ախդարայի շրջանի օկուպացված տարածքի մարտական դիրքերից կրակ է բացվել, որի արդյունքում զինծառայողը վիրավորվել է ադիքային հատվածում, ինչը հանգեցրել է ներքին օրգանների թափանցող վերքի:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին, 2021 թվականի հուլիսի 14-ին, ժամը 10:30-ի սահմաններում, ՀՀ ԱՐԱՐԱՏԻ (Ազրի) շրջանից տեղակայված դիրքերից կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետության Նախիջևանի Ինքնավար Հանրապետության Սադարակի շրջանում գտնվող Պաշտպանության նախարարության N զորամասի տարածքում գտնվող դիտակետի վրա: Հարվածվել է նաև կրակոց արձակած գեները, որի մակնիշը և մոդելը քննությանը անհայտ են, ինչի հետևանքով զինծառայող Մարդանլի Իբադուլլա Մախսուդ օղլուն, ով կատարում էր Ադրբեջանի Հանրապետության

տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության պարտականություններ, ստացել է վերին շրջանի աջ կեսի հրազենային վիրավորում, պարանոցի աջ ենթածնոտային շրջանի թափանցող վերք և աջ ուսի կոտրվածք, ինչպես նաև ծնոտի և աջ թիակի կոտրվածք, ինչը հանգեցրել է երկարատև առողջական խանգարման: Այնուամենայնիվ, Նա արագ բժշկական օգնություն ստացավ որակավորված անձնակազմից և դիտավորյալ չէր սպանվել:

Բացի այդ, Նույն մտադրություններին և նպատակներին համապատասխան, հանցավոր կազմակերպությունը, որի անդամները քննության ընթացքում մնում են անհայտ, ներգրավված է եղել ընդհանուր հանցավոր մտադրությամբ շրջապատված հանցավոր ծրագրի իրականացման մեջ, այն է՝ ապահովել, որ օկուպացված տարածքները լինեն իրենց վերահսկողության տակ՝ շարունակելով ագրեսիվ պատերազմը Ադրբեջանի դեմ՝ նպատակ ունենալով էլ ավելի ամրապնդել իրենց դիրքերը օկուպացված տարածքներում: Նախիջևանի Ինքնավար Հանրապետության Սադարակի շրջանում մայր Ահմադլի Էլվին Սուդեյֆ օղլուն, ով կատարում էր իր պարտականությունները՝ Արտակարգ իրավիճակների Նախարարության շրջանակներում հրդեհը մարելու համար, Նույնպես Նույն դիրքերից կրակոց է ստացել զենքից, որի մակնիշը և մոդելը անհայտ են քննությանը: Արդյունքում Էլվին Ահմեդլին ստացել է մեկ հրազենային վերք՝ աջ ուսին և մեջքի աջ կողմում, ինչը երկարատև վնաս է հասցրել նրա առողջությանը: Սակայն, ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ, նրա կյանքը փրկվեց, և Նա դիտավորյալ չի սպանվել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան, Նախիջևանի Ինքնավար Հանրապետության Սադարակի շրջանում գտնվող «ՄԻԼ-1» մարտական դիրքում, հրետակոծության հետևանքով վիրավորվել է Պաշտպանության Նախարարության N զորամասի զինծառայող Մուստաֆա Ռասիմ օղլու Աղալը: Նա պարտականություններ է կատարել Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության դիրքերում: Նրան հարվածել է դիտարկման սարքը հեռացնելու համար նախատեսված գնդակ, ինչի հետևանքով մասնակիորեն քայքայվել են ձախ I և II ատամների վերին հատվածում, ինչպես նաև ձախ ստորին II ատամում: Պայթյունը նաև հրազենային վերք է առաջացրել, որի հետևանքով առողջության կարճատև վատթարացում է գրանցվել: Սակայն, իր արագ գործողությունների և փամփուշտներից խուսափելու, ինչպես նաև բժշկական օգնության շնորհիվ, նրան հաջողվեց փրկել կյանքը և դիտավորյալ չսպանվեցին:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործունեությունը հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան, 2021 թվականի հուլիսի 17-ին կրակ են բացել անհայտ զենքից, որի մակնիշը և մոդելը դեռևս պարզված չեն: Արդյունքում վիրավորվել է զինծառայող Օրխան Հեյրադդին օղլու Մամեդովը, ով կատարում էր իր պարտականությունները Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության դիրքում: Նա ստացել էր փափուկ հյուսվածքների և ջլերի վնասման վնասվածքներ, որոնք հանգեցրել էին երկարատև առողջական խնդիրների: Սակայն, ժամանակին

ցուցաբերված որակյալ բժշկական օգնության և փամփուշտներից խուսափելու նրա ունակության շնորհիվ, նրա կյանքը փրկվեց, և նա դիտավորյալ չի սպանվել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան, 2021 թվականի հուլիսի 19-ին, ժամը 23:30-ի սահմաններում, ՀՀ ԱՐԱՐԱՏԻ (Ագրին) շրջանի մարտական դիրքերից կրակ են բացել Նախիջևանի Ինքնավար Հանրապետության Սադարակի շրջանում տեղակայված Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության Նախարարության N զորամասի դիրքի վրա: Հրետանային ռմբակոծության հետևանքով Բադալլայի պաշտպանության Նախարարության N զորամասի վաշտի հրամանատար Ռամալ Բահլու օղլուն, որը կատարում էր Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության պարտականությունները, ստացել է ձախ ոտքի միջին երրորդականի հրազենային վնասվածք, ինչը հանգեցրել է առողջության երկարատև վատթարացման: Սակայն, փամփուշտներից խուսափելու նրա ունակության և ժամանակին բժշկական օգնության շնորհիվ, նրա կյանքը փրկվեց, և նա դիտավորյալ չի սպանվել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ զինված կազմավորումների անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան, 2021 թվականի հուլիսի 23-ին, ժամը 16:00-ի սահմաններում, կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետության պաշտպանության Նախարարության N զորամասի 4-րդ գումարտակի 10-րդ վաշտի մարտական դիրքի վրա, որը պայմանականորեն կոչվում է «Էրթուղրուլ», հրազենից, որի մակնիշը և մոդելը քննությանը անհայտ են: Արդյունքում, Ադրբեջանի Հանրապետության պաշտպանության Նախարարության N-րդ զորամասի 2-րդ հակատանկային վաշտի հրամանատարի տեղակալ, Նոնականետի ջոկատի հրամանատար, ենթասպա Յագուբլու Ֆարման Թելման օղլուն, ով կատարում էր Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության դիրքում ծառայություն, ստացել է կրծքավանդակի շրջանում թափանցող հրազենային վերք, որն ուղեկցվել է սուր արյունահոսությամբ, որը ընդհանուր առմամբ կյանքին սպառնացող էր և լուրջ վնաս էր հասցրել առողջությանը, և դիտավորյալ սպանվել է տեղում:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործունեությունը հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին համապատասխան, 2021 թվականի հուլիսի 28-ին ՀՀ Վարդենիսի (Բասարքչար) շրջանի Չոդ և Նարիմանլի գյուղերի ուղղությամբ տեղակայված K-4 և Էրթուղրուլ պաշտպանական դիրքերից բազմաթիվ հարձակումներ են իրականացրել քննությանը անհայտ հրազենից և ականանետներից, որոնց մակնիշը և մոդելը անհայտ է: Այս հարձակումների հետևանքով Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության պարտականություններ կատարող զինծառայողները ստացել են հետևյալ վնասվածքները՝ դասակի հրամանատար, լեյտենանտ Իմրանլի Իմրան Դիլգամ օղլուն՝ ձախ ազդրի կույր վերք, որը հանգեցրել է առողջության երկարատև

վատթարացման: Դասակի հրամանատար, լեյտենանտ Մուսան Ակշին Մեհման օղլու՝ փակ գանգուղեղային վնասվածք, որն ուղեկցվել է ուղեղի ցնցումով, որի հետևանքով առողջությանը կարճատև վնաս է հասցվել: Ճարքային Օրուջն Մուզամիլ Մեհման օղլու - առողջության կարճատև վատթարացում: Խմբի հրամանատար, ավագ լեյտենանտ Ֆարիադլի Թելման Արզու օղլու՝ առողջության կարճատև վատթարացում: Ճարքային Իբրահիմլի Թունար Թումար օղլու՝ առողջության կարճատև վատթարացում, փակ գանգուղեղային վնասվածք, որն ուղեկցվել է առողջության կարճատև վնասմամբ: Դասակի հրամանատարի տեղակալ, ենթասպա Բաբան Իսրաիլ Ալիքրամ օղլու՝ առողջությանը կարճատև վնաս հասցնելու համար: Նրանք թեթև վնասվածքներ են ստացել գնդակից և բեկորային վերքերից, սակայն դիտավորյալ չեն սպանվել, քանի որ ժամանակին թաքնվել են ապաստարանում և ստացել որակյալ բժշկական օգնություն:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համաձայն հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրության և նպատակների, 2021 թվականի հուլիսի 29-ին, ՀՀ Բասարկեչարի շրջանի Չոդ և Նարիմանլի գյուղերում տեղակայված դիրքերից, խոշոր տրամաչափի զենքերից, որոնց մակնիշը և մոդելը անհայտ են քննության համար, ինտենսիվ կրակի են ենթարկել Ադրբեջանի Հանրապետության ազատագրված Քելբաջարի շրջանի տարածքում գտնվող Պաշտպանության նախարարության N գործմասի «2իրվե-2» անվամբ մարտական դիրքը: Հրետանային ռմբակոծության հետևանքով զինծառայողներ Օրուջով Նուսրեթ Գյունդուզ օղլուն, ով ծառայում էր դիրքում՝ պաշտպանելով Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականությունը և հասարակական անվտանգությունը, ստացել է աջ ձեռքի թափանցող հրազենային վերք, որը կարճատև առողջական խնդիրներ է առաջացրել, և ձախ ձեռքի կույր բեկորային վերք, որը նույնպես կարճատև առողջական խնդիրներ է առաջացրել: Ավագ զինվոր Հուսեյնով Բախտիյար Ասեֆ օղլուն նույնպես կարճատև առողջական խանգարում է ունեցել: Չնայած նրանք թեթև վնասվածքներ պատճառեցին, այդ թվում՝ ձախ ուսի կույր, չթափանցող բեկորային վերքեր, ձախ ձեռքի թափանցող բեկորային վերքեր և ձախ ձեռքի հինգերորդ մատի թափանցող վերք՝ պրոքսիմալ ֆալանգի բաց բեկորային կտրվածքով, որը երկարատև վնաս պատճառեց առողջությանը, նրանք չկարողացան դիտավորյալ սպանել չորս զինվորի, քանի որ արագ գործեցին և թաքնվեցին խրամատում:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ «2ինված կազմավորումների» անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին, 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից սկսած սկսել են ակտիվորեն իրականացնել լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումներ: 2ինված ուժերի կողմից ձեռնարկված հակազդեցությունների արդյունքում՝ զինված զորամասում գտնվող զինծառայողները՝ սերժանտ Ջալիլով Նազիր Վիդադի օղլուն, սերժանտ Աբբասով Արիֆ Յանվար օղլուն, կրտսեր սերժանտ Ալիզադե Յուսիֆ Արիֆ օղլուն, զինծառայողներ Միկայանան Ալի Իլհամ օղլուն, Գուրբանով Վուսալ Թահիր օղլուն և Հեյդարզադե Միրսելեն, զորամասի 2-րդ գումարտակին պատկանող «Գազ 33081» և «D 107 QQ» զինվորական համարանիշներով մեքենայով մոտեցել են Շուշա-Խանքենդի մայրուղու վրա գտնվող 4-րդ գումարտակին՝ դրա մարտական դիրքից մոտ 500 մետր հեռավորության վրա, երբ նրանց բեռնատարի վրա կրակ են

բացել անհայտ մակնիշի և մոդելի հրազենից: Չնայած մեքենային պատճառված վնասին, զինծառայողներից ոչ մեկը չի տուժել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ զինված կազմավորումների անդամները շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին, և 2021 թվականի օգոստոսի 16-ին, ժամը 20:50-ին, ՀՀ զինված ուժերի զինծառայողները կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետության Քելբաջարի շրջանի Չարկանդ գյուղի դիրքերից՝ խոշոր տրամաչափի զենքերից, որոնց մակնիշը և մոդելը անհայտ են քննությանը: Այս հրետակոծության հետևանքով զինծառայողներ Աբդուլլահ Աբդուլազիզ Էլշադ օղլուն, ով կատարում էր իր պարտականությունները՝ պաշտպանելով Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականությունը և հասարակական անվտանգությունը, և Մուրադով Խայալ Միքայիլ օղլուն ստացել են թեթև վնասվածքներ, ինչը հանգեցրել է ամողջության կարճատև վատթարացման: Մուրադով Խայալ Միքայիլ օղլուն ձախ ձեռքին օտար մարմնի վնասվածք է ստացել, որը նաև հանգեցրել է կարճատև ամողջական խանգարման: Ստացած վնասվածքներից անկախ, նրանք դիտավորյալ չեն սպանվել, քանի որ Մուրադով Խայալը կարողացել է խուսափել զնդակներից և փրկել իր կյանքը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները, ինչպես նաև զինված կազմավորումները շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին:

2021 թվականի օգոստոսի 17-ին, ժամը 22:00-ի սահմաններում, նրանք զբաղեցրել են Պաշտպանության նախարարության թիվ 31 մարտական դիրքը Շուշայի Իտորիա շրջանում, որը Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածք է: Օրենքը խախտելով՝ նրանք անօրինական կերպով խրամատներ են փորել և բարիկադներ կառուցել՝ խոչընդոտելով Ադրբեջանի Հանրապետության օրինական պետական մարմինների գործողությունները: Այս գործողությունները նպատակ ունեն պահպանելու իրենց կողմից հայտնաբերված տարածքները, ինչպես նաև շարունակելու ռազմական և հետախուզական գործողությունները: Մարտական գործողությունների ժամանակ Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության N գործմասի 2-րդ գումարտակի 6-րդ վաշտի 2-րդ վաշտի 1-ին վաշտում որպես հրաձիգ ծառայող հետախույզ Միրսադիգ Միրազա օղլու Միրսադիգովը միջկողային տարածությունում ստացել է հրազենային վնասվածք: Այս վնասվածքը լուրջ ազդեցություն չունեցավ նրա ամողջության վրա, և նա կարողացավ փրկել իր կյանքը՝ թաքնվելով խրամատում և խուսափելով բազմաթիվ զնդակներից, ինչը թույլ տվեց նրան գոյատևել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները և նրանց զինված ստորաբաժանումները շարունակել են իրենց հանցավոր գործունեությունը այս կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր ծրագրին և նպատակներին համապատասխան: Ժամը 18:05-ին, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում տեղակայված մարտական դիրքերից, հրետակոծություն է իրականացվել Ադրբեջանի Հանրապետության Նախիջևանի Ինքնավար Հանրապետության Սադարակի շրջանում գտնվող «Միլ-1» կոչվող մարտական դիրքի վրա: Կրակոցը կատարվել է անհայտ

մականիշի և մոդելի ավտոմատ գեներացիա: Հրետանային ռմբակոծության հետևանքով զինծառայող Վալեն Մալի օղու Յասանովը, ով ծառայում էր Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության գործում, ստացել է ճակատի ձախ կեսի փափուկ հյուսվածքների կույր բեկորային վերք: Սա հանգեցրեց կարճատև առողջական խանգարման, բայց նրան հաջողվեց թաքնվել խրամատում և խուսափել լուրջ հետևանքներից: Նրանք չկարողացան նրան դիտավորյալ սպանել:

2021 թվականի հոկտեմբերի 13-ին, մոտավորապես ժամը 14:20-ին, Ադրբեջանի Հանրապետության Քելբեջարի շրջանի Յեյվալի գյուղից 5 կմ հեռավորության վրա, անտառային նրբանցքի տարածքում, կրակոցներ են արձակվել հրազենից, որի ծագումը և մոդելը քննության ընթացքում չեն պարզվել: Այս հարձակման արդյունքում ռազմական ոստիկանության ստորաբաժանման հրամանատար, կրտսեր սերժանտ Շաբանով Բեյլեր Էթիբար օղուն, ինչպես նաև ռազմական ոստիկանության 1-ին ջոկատի ավագ հրահանգիչ և ռազմական մեքենաների տեսուչ, ենթասպա Ջաբբարզադե Ջաբբար Ռասիմ օղուն ենթարկվել են սպանության փորձի: Սակայն, արագ արձագանքի և թաքցնելու շնորհիվ, երկու զինվորներն էլ չվնասվեցին: Հրթիռակոծությունը ռազմական մեքենային հասցրել է զգալի նյութական վնաս:

2021 թվականի հոկտեմբերի 14-ին, մոտավորապես ժամը 18:15-ին, Ադրբեջանի մարտական դիրքում տեղակայված 2-րդ գումարտակի 1-ին վաշտի զինծառայողները կրակի տակ են հայտնվել օկուպացված Խոջավենդի շրջանում տեղակայված հակառակորդի դիրքերից: Այս հրետակոծության ժամանակ զինծառայող Խամզան Աֆղան Բահման օղուն ստացել է թափանցող հրազենային վերք, որը հանգեցրել է նրա մահվան: Մնացած զինծառայողները, ինչպիսիք են Սահիր Քարիմլին, Նամիգ Քարիմլին, Իլքին Իբրագիմխալիլովը, Գյուլոգլան Գասիմովը և Մախիրադդին Նամազովը, կարողացան պատսպարվել մարտական դիրքում, և նրանց կյանքը փրկվեց:

2021 թվականի նոյեմբերի 16-ին, ժամը 11:00-ի սահմաններում, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր պլանի և նպատակների շրջանակներում, ՀՀ Գորիսի շրջանի Խազինավար (Խոզնավար) բնակավայրում գտնվող մարտական դիրքերից, նշված դիրքերից մոտավորապես 500-600 մետր հեռավորության վրա, կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետության Լաչինի շրջանի Բոզլու գյուղում տեղակայված N զորամասի մարտական դիրքերի վրա: Այս հարձակման հետևանքով շարքային Ջաբբարով Օրխան Խաթամ օղուն ստացել է բազմաթիվ թափանցող հրազենային և բեկորային վերքեր, այդ թվում՝ գանգի բաց կոտրվածքներ, ուղեղի հյուսվածքի վնասվածք և տեսողության կորուստ: Այլ զինծառայողներ նույնպես ստացել են տարբեր աստիճանի ծանրության վնասվածքներ: Շարքային Ագան Էլչին Մարիֆաթ օղուն և շարքային Խալիլով Մուրադ Գալիբ օղուն ստացել են լուրջ վնասվածքներ, այդ թվում՝ բեկորային վերքեր, ոսկորների կոտրվածքներ, ներքին օրգանների վնասում, ինչը հանգեցրել է նրանց առողջության համար լուրջ հետևանքների, ինչպես նաև կյանքի համար վտանգի:

Այս հարձակումների արդյունքում հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են իրենց գործողությունները՝ համաձայն ընդհանուր հանցավոր ծրագրի, ինչը հանգեցրել է զինծառայողների կյանքին սպառնացող լուրջ մարմնական

վնասվածքների և վնասվածքների, ինչպես նաև Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության Նյութական միջոցների և տրանսպորտի զգալի վնասների: Վերոնշյալ փաստերը հաստատում են խմբի շարունակական հանցավոր գործունեությունը, որն ուղղված է Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության խաթարմանը և քաղաքացիների ու զինծառայողների կյանքին ու առողջությանը սպառնալու:

Բացի այդ, Պաշտպանության նախարարության N գործառնի կրտսեր սերժանտ Ջահանգիրով Վուգար Ջահանգիր օղլուն ստացել է ձախ ձեռքի բուրձ վնասվածք, փափուկ հյուսվածքների խտացում, ձախ այտուսկրի բեկորային վերք, որը թափանցում է ձախ այտուսկրի հատվածից և հենվում է C1 ողի վրա, ծնոտի ոսկորի ձախ թիակային ճյուղի կոտրվածք, ձախ այտի բաց, բազմաբեկորային վերք՝ ոսկրային վնասվածքով, ինչպես նաև փափուկ հյուսվածքների վնասվածք, ձախ թոքի խեղդում: Նա նաև ստացել է աջ ձեռքի հինգերորդ մատի միջին և դիստալ ֆալանգների բաց բեկորային վերքեր, ինչպես նաև ձախ ծնկի բաց բեկորային վերքեր: Նա նաև ստացել է աջ ձեռքի մատի տարածիչ ջլի կոտրվածք և պատռվածք:

Չինվոր Գուլալիև Մուրադ Բախտիյար օղլուն ստացել է ծանր արյունազեղում, ուղեղի կոնտուզիա, կույր հյուսվածքների վնասվածք, ինչպես նաև գլխի ձախ կեսի անհաջող վերքեր:

Հասանով Էլթայ Բայրամ օղլուն ստացել է սուր արյունահոսություն, բեկորային վերքեր, ձախ ազդրոսկրի դիաֆիզի ստորին 1/3-ի տեղաշարժված բաց կոտրվածքներ, ինչպես նաև կրծքավանդակի աջ կեսի հետին մակերեսի փափուկ հյուսվածքների կույր վերքեր, որոնք չեն թափանցել խոռոչի մեջ: Նա ուներ լյարդի և հետույքի շրջանի բազմաթիվ վերքեր, ինչպես նաև վնասվածքներ, որոնք ներթափանցել էին աջ գոտկային շրջանի միջով դեպի որովայնի և կրծքավանդակի խոռոչներ, աջ 9-րդ և 12-րդ կողերի կոտրվածքներ և II-III աստիճանի տրավմատիկ արյունազեղված շոկ: Նա ստացել է մեկ կույր հրազենային վերք որովայնի և կրծքավանդակի խոռոչի շրջանում:

Շարքային Հուսեյնով Օրուջ Նաբի օղլուն ստացել է կյանքին սպառնացող ծանր մարմնական վնասվածքներ, այդ թվում՝ աջ ոտնաթաթի առաջին մատի ֆալանգի կոտրվածք և կրծքավանդակի փափուկ հյուսվածքներին բեկորային վերքեր:

Սպա Ջաֆարով Մուգաֆար Էլդար օղլուն ստացել է ծնկոսկրի հիմքի լայնակի տեղաշարժով բաց կոտրվածք և աջ ծնկի թափանցող հրազենային վերք:

Սպա Խալիլով Թուրալ Նարիման օղլուն ստացել է փակ գանգուղեղային վնասվածք, ասթենո-նևրոտիկ դրսևորումներ՝ գլխուղեղի ցնցումից հետո և վեգետատիվ-անոթային անկայունություն:

Սերժանտ Ադիգեզալով Իսկանդեր Նիզամի օղլուն ստացել է աջ թիակի միջով անցնող կոտրվածք, աջ ծնկի և աջ ուսի կույր բեկորային վերքեր, որոնք չեն թափանցել խոռոչների մեջ:

Կրտսեր սերժանտ Մամիդադե Թավրիզ Իսա օղլուն ստացել է կրծքավանդակի աջ կողմնային կոտրվածք, աջ կողոսկրի VI չիամապատասխանող կոտրվածք, կրծքավանդակի պատի պլևրալ խոռոչը թափանցող, աջ ազդրի վերին 1/3-ի փափուկ հյուսվածքների կույր բեկորային վերքեր և աջ թոքի և աջ ազդրի վերին 1/3-ի փափուկ

հյուսվածքների բեկորային վերքեր: Նա նաև ստացել էր փակ բուրձ վնասվածք՝ երկարատև զինվորական ծառայության հետևանքով:

Չինվոր Ֆարգալին Սանան Սեմեյ օղլուն ստացել է ուղեղի ցնցում, փակ գանգուղեղային վնասվածք և գլխի ծոծրակի փափուկ հյուսվածքներում ապակու բեկորներով կույր վերքեր:

Չինվոր Թախմազով Ռավան Վիլայաթ օղլուն ստացել է ձախ աչքի թափանցող վերք, վնասվել է ակնագնդիկը և այլ հյուսվածքներ:

Չինվոր Շախվերդին Ռահիմ Սադրադդին օղլուն տրավմատիկ վնասվածք է պատճառվել աչ ձեռքի չորրորդ մատի դիստալ ֆալանգի՝ միջին 1/3-ի մակարդակում:

Չինվոր Թախարով Սամիր Ռասիլ օղլուն բեկորային վնասվածք է ստացել ուսի շրջանում:

Չինվոր Ալին Սախավան Ռիզվան օղլուն ստացել է թեթև վնասվածքների հետ կապված վնասվածքներ, որոնք հանգեցրել են առողջության երկարատև վատթարացման, որոնք ուղեկցվել են ձախ ազդրի ստորին 1/3-ի հետին մակերեսի փափուկ հյուսվածքներին թափանցող գնդակային վերքերով:

Չինծառայող Վուգար Էլդար օղլու Ալինը պայթյունի պայթյունային ալիքի ազդեցության հետևանքով տառապել է երկկողմանի սուր կոխլետար ներիտից և աջակողմյան սուր Էքսուդատիվ միջին ականջաբորբից:

Պայթյունի հետևանքով զինծառայող Մալիկով Ջաֆար Գուրբան օղլուն վնասվածքներ է ստացել քթի և ձախ քունքի շրջանում:

Գրզըրիյ Յուսեյնով Էլվին Շեխրան օղլուն տառապում էր վեգետատիվ-անոթային դիստոնիայով՝ պայթյունի ժամանակ հարվածային ալիքի և բուրձ առարկաների ազդեցության հետևանքով, ինչպես նաև ձախակողմյան սուր կոխլետար ներիտով:

Կրտսեր Գրզըրի Քյազիմով Քամրան Էյվազ օղլուն ստացել է որովայնի առաջային պատի հրազենային վերքեր, որոնք չեն թափանցել որովայնի խոռոչի մեջ:

Կրտսեր Գիզիրի Գուլին Գուլու Իսախան օղլուն ստացել է կրծքավանդակի առաջային պատի կոտրվածք, կրծքավանդակի փափուկ հյուսվածքները վնասվել են ձախ ձեռքի երկրորդ մատի բեկորային վերքերից, որոնք չեն թափանցել կրծքավանդակի խոռոչ:

Ալիզադե Նամիզ Նաթիզ օղլուն տառապում էր պայթյունային վնասվածքից, ձախակողմյան սուր ներիտից, ձախակողմյան սենսորային լսողության կորստից և կոլիկային ներոզից:

Հարձակման հետևանքով վիրավորված Աբանլի Համիդ Չահիդ օղլուն ստացել է աչ ձեռքի հինգերորդ մատի բուրձ վնասվածք, որն ուղեկցվել է փափուկ հյուսվածքների սեղմմամբ, և ստացել է պայթյունի ալիքի ազդեցության հետ կապված թեթև վնասվածքներ, ինչը հանգեցրել է առողջության կարճատև վատթարացման:

Քարիմլիի աշխատակից Մահարամ Սաքիթը տուժել է պատերազմական գոտում ստացած վնասվածքներից, այդ թվում՝ այնպիսի վնասվածքներից, որոնք հանգեցրել են երկարատև առողջական խնդիրների:

Նագին Մուրադ Թահիր օղլուն գլխի ձախ մասում բեկորային վերք է ստացել:

Չինվոր Ալին Յասան Իբրահիմ օղլուն ստացել է վնասվածքներ, որոնք առողջությանը վնաս չեն հասցրել, սակայն զգոնություն են առաջացրել, և նրան հաջողվել է խուսափել պայթյունի ալիքի կենտրոնից: Ջոկատից խուսափելու և խրամատ հասնելու, ինչպես նաև որակյալ բժշկական օգնություն ժամանակին ցուցաբերելու շնորհիվ հնարավոր եղավ փրկել նրանց կյանքը: Սակայն 6 մարդ մահացավ, 31 մարդ չգոհվեց, բայց վիրավորվեց: Չորամասին պատկանող երկու BTR-82A զրահապատ մարտական մեքենաների և մեկ «Կամազ» մեքենայի այրման հետևանքով զգալի նյութական վնաս է պատճառվել, ինչպես նաև արձակված արկերի հետևանքով վնաս է հասցվել մեկ BTR-82A զրահապատ մարտական մեքենայի և մեկ «Սանդեթ» զրահապատ մեքենայի:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումների անդամները շարունակել են հանցավոր գործունեությունը հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան: Ժամը 16:00-ի սահմաններում, Հայաստանի Հանրապետության Գարաքիլի (Սիսիանի) շրջանի Շեքի գյուղում տեղակայված հակադիր դիրքերից, գնդակոծվել է Ադրբեջանի Հանրապետության Լաչինի շրջանի Մինքենո գյուղում տեղակայված Պաշտպանության Նախարարության N զորամասի մարտական դիրքերը՝ օգտագործելով տարբեր տրամաչափի հրաձգային զենքեր, ականանետներ և հրետանային թնդանոթներ, որոնց մակնիշը և մոդելը անհայտ են քննությանը: Հրետանային կրակոցների հետևանքով կրտսեր սերժանտ Ալին Նաթիգ Յուսիֆ օղլուն, ով ծառայում էր Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության գործում, ստացել է ձախ անրակի բազմակի կոտորվածք և կործանանքի ձախ կեսի թափանցող հրազենային վերք, ինչը հանգեցրել է նրա մահվան և ծանր մարմնական վնասվածքների: Չոհվել են նաև ՊՆ N զորամասի սպաներ, այդ թվում՝ Խումբատով Ուլֆաթ Ռահիմ օղլուն, Մուսալի Սահիլ Սաիբխան օղլուն, զինծառայող Միրզալին Վալեն Ալի օղլուն, Քարիմլի Ռախիբ Աբդուլլան և այլք:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները շարունակել են իրենց հանցավոր գործունեությունը հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր դիզայնի և նպատակների շրջանակներում: ՀՀ Բասարկեչարի շրջանի Յուխարի Սորչա բնակավայրի իրենց դիրքերից նրանք կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետության Քելբաջարի շրջանի Չայլիկ գյուղի տարածքում գտնվող Պաշտպանության Նախարարության թիվ 15 մարտական դիրքերի վրա, որոնք կրում են «Չիրվե-4» կոդային անվանումը: Հրթիռակոծությունն իրականացվել է 1963 թվականից Ռուսաստանի Դաշնությունում արտադրվող 7.62 մմ Դրագունովի (ՍԿԴ) դիպուկահար հրացաններով և Կալաշնիկովի կողմից նախագծված ՊԿ, ՊԿՏ և ՊԿՍ գնդացիրներով: Արդյունքում, մարտական դիրքի դիտակետում զոհվել է Ադրբեջանի Հանրապետության պաշտպանության Նախարարության թիվ 1 զորամասի 1-ին գումարտակի 3-րդ վաշտում ծառայող զինծառայող, ով կատարում էր երկրի տարածքային ամբողջականության և

հասարակական անվտանգության պաշտպանության իր պարտականությունները: Ալին Ասիֆ Ադիլ օղլուն, ով ծառայում էր որպես գնդացրորդ, դիտավորյալ սպանվել է դեպքի վայրում՝ ստանալով ձախ թոքի թափանցող հրազենային վերք, երկրորդ կրծքային ողի բաց կոտրվածք և կյանքին սպառնացող այլ վնասվածքներ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համաձայն ընդհանուր հանցավոր մտադրության և նպատակների, կոպտորեն խախտել են 1949 թվականի Պատերազմի ժամանակ քաղաքացիական անձանց պաշտպանության մասին Ժնևի կոնվենցիան, 1979 թվականի դեկտեմբերի 17-ին Նյու Յորքում ընդունված Պատանդներ վերցնելու դեմ միջազգային կոնվենցիան, 1948 թվականի դեկտեմբերի 10-ին ՄԱԿ-ի Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիրը, 1950 թվականի նոյեմբերի 4-ին Եվրոպայի խորհրդի կողմից ընդունված Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին կոնվենցիան, 1966 թվականի դեկտեմբերի 16-ին ՄԱԿ-ի Քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագիրը և միջազգային իրավունքի այլ նորմեր: 2021 թվականի դեկտեմբերի 18-ին՝ ժամը 11:00-ի սահմաններում, Լաչինի շրջանի Մինքանդ գյուղի մոտակայքում գտնվող Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության N զորամասը ենթարկվել է 4-րդ գումարտակի 1-ին վաշտի, 2-րդ դասակի, 12-րդ վաշտի նռնականետի հարձակմանը: Մուրադ Մուստաֆանը և Թեյմուր Հուսեյնովը գերի են վերցվել, աչքերը կապել, ստիպել են պառկել անհայտ համարանիշով NIVA մեքենայի հատակին և տարվել մութ բանտ, որի գտնվելու վայրը քննությամբ չի պարզվել: Բանտում պատուհաններ չկային և ցերեկային լույս չկար: Կալանավորների ձեռքերը կապված էին, իսկ շարժումները՝ սահմանափակված: Նրանք երկու օր անօրինական կերպով պատանդ են պահվել: Այս պահին հանցավոր կազմակերպության անդամները նրանցից պահանջել են տեղեկություններ դիրքերի գտնվելու վայրի, զինծառայողների թվի, նրանց անունների և այլ տեղեկությունների մասին: Եթե նրանք հրաժարվեին, սպառնում էին կտրել մատները և սպանել նրանց: Ձերբակալվածները ազատ են արձակվել Շուշա քաղաքի մոտակայքում 2021 թվականի դեկտեմբերի 20-ին:

2021 թվականի դեկտեմբերի 29-ին, ժամը 14:45-ին, քաղաքացիական անձինք՝ «Տեխնոսալ» ընկերության աշխատակիցներ, ինժեներ Փաշան Ռաշադ Ասիվ օղլուն և վարորդ Ռահիմլի Անար Մահամմադ օղլուն, իրենց ծառայողական պարտականությունները կատարելիս, Խոջալուի շրջանի Պիրարա գյուղ տանող ճանապարհին Ադդամի շրջանի Զինվար գյուղում վերանորոգման աշխատանքներ են իրականացրել «Միցուբիշի» համակարգի վրա: Երբ նրանք կատարում էին իրենց աշխատանքը, նրանց վրա հարձակվել են: Արդյունքում Անար Ռահիմլին ստացել է մարմնական վնասվածքներ, ինչպիսիք են՝ տրավմատիկ շոկ, ձախ բազկային ոսկրի վերին երրորդականի թափանցող գնդակային վերք՝ նյարդի վնասվածքով, բազկային ոսկրի բազմակի բաց կոտրվածքներ՝ տեղաշարժով, աջ ձեռքի 5-րդ մետակարպալ ոսկրի բաց կոտրվածք և աջ ձեռքի ճվված-կոտրվածքային վերք: Չնայած ստացած վնասվածքներին՝ նա չի զոհվել անճշտ կրակոցի պատճառով: Պատճառվել է նաև զգալի նյութական վնաս, այդ թվում՝ վնասվել է 7,543 մանաթ արժողությամբ Mitsubishi L200 մակնիշի ավտոմեքենան:

2022 թվականի հունվարի 11-ին, ժամը 13:15-ի սահմաններում, ՀՀ Բասարկեչարի շրջանի Շորժա գյուղում տեղակայված դիրքերից հանցավոր կազմակերպության

անդամները կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետության Քելբաջարի շրջանի Չայլի գյուղի տարածքում տեղակայված Պաշտպանության Նախարարության թիվ 14 մարտական դիրքերի վրա: Հրետանային ռմբակոծության հետևանքով Ադրբեջանի Հանրապետության պաշտպանության Նախարարության № 1 զորամասի 1-ին գումարտակի 2-րդ վաշտի բժշկական հրահանգիչ Նազարով Այազ Ազեր օղլուն, ով ծառայում էր տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության գործում, ստացել է կյանքին սպառնացող լուրջ վնասվածքներ, այդ թվում՝ գանգի բաց և մանրացված կոտրվածքներ, ուղեղի հյուսվածքի դիֆուզ ջարդում և քայքայում, ինչպես նաև թափանցող հրազենային վերքեր: Նրան դիտավորյալ սպանել են դեպքի վայրում:

2022 թվականի մարտի 25-ին, մոտավորապես ժամը 03:00-ին, հանցավոր կազմակերպության անդամները անօրինական կերպով խրամատներ են փորել և բարիկադներ են կառուցել Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում՝ Խոջալուի շրջանում: Ֆարուխ գյուղում տեղակայված դիրքերից նրանք կրակ են բացել ադրբեջանական զինծառայողների դիտակետերի վրա՝ օգտագործելով 7.62 մմ գնդացիրներ: Արդյունքում վիրավորվել են զինծառայողներ, այդ թվում՝ 1-ին վաշտի 1-ին վաշտի 3-րդ խմբի հրամանատար Ջավիդ Ռասուլ օղլու Շիրվանովը և 1-ին խմբի օպերատիվ ինժեներ Չիյաֆադդին Նիզամեդդին օղլու Ռամազանովը: Երկուսն էլ փրկվել են ժամանակին բժշկական միջամտության շնորհիվ:

2022 թվականի օգոստոսի 2-ին հանցավոր կազմակերպության անդամները շարունակել են իրենց գործողությունները՝ Լաչինի շրջանի Քալաֆալիկ գյուղում գտնվող Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության Նախարարության թիվ 174 մարտական դիրքի վրա կրակ բացելով անհայտ մոդելի և մակնիշի հրազենից: Արդյունքում զինծառայող Յուսիֆ Արագդուն օղլու Հասանովը վիրավորվել է՝ ստանալով աջ ձեռքի վերին հատվածում ստացած հրազենային վերք, սակայն նրա կյանքը փրկվել է, քանի որ նրան հաջողվել է թաքնվել:

2022 թվականի օգոստոսի 3-ին հանցավոր կազմակերպության անդամները կրկին կրակ են բացել Լաչինի շրջանի Խիրմանլար գյուղի տարածքում գտնվող LM-21 դիրքի վրա: Արդյունքում, ծանր վիրավորում ստացավ Ադրբեջանի Հանրապետության պաշտպանության Նախարարության զինծառայող Անար Ռուստամ օղլու Քազիմովը, ով բազմաթիվ կոնքի կոտրվածքներ և թափանցող հրազենային վերք էր ստացել, սակայն ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ զինված կազմավորումների անդամները, որոնք շարունակում են հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին, 2022 թվականի օգոստոսի 17-ին, ժամը 18:00-ի սահմաններում, ՀՀ Գարաբիլի (Սիսիանի) շրջանի Շեքի գյուղում տեղակայված իրենց դիրքերից անհայտ մակնիշի և մոդելի հրազենից կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետության Լաչինի շրջանի Մինքենդ գյուղում տեղակայված Պաշտպանության Նախարարության N զորամասի մարտական դիրքի վրա: Արդյունքում, այս զորամասի զինծառայող Ռուստամով Իլքին Նամիգ օղլուն, ով մարտական դիրքում կատարում էր Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության պարտականությունները, կրծքավանդակի աջ կեսին ստացել է կյանքին սպառնացող հրազենային վիրավորում, որն ուղեկցվել է

աջակողմյան հեմոպևսմոթորաքսով: Որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման շնորհիվ Նրա կյանքը փրկվեց, այսինքն՝ Նրան դիտավորյալ սպանելը հնարավոր չէր:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին, կոպտորեն խախտելով «Որոշակի սովորական զենքերի օգտագործման արգելքի կամ սահմանափակումների մասին կոնվենցիայի» և դրա 4-րդ արձանագրության դրույթները, 1980 թվականի հոկտեմբերի 10-ին, Ադրբեջանի Հանրապետության Ադդամի շրջանի Մարգիլի գյուղում գտնվող Պաշտպանության նախարարության 3-րդ մարտական կետի մոտ, գրավված դիրքերի դիմաց, տեղադրել են կանաչ ճառագայթում արձակող սարք, որի մակնիշը և տեսակը անհայտ են քննությանը, և որի նպատակն էր անտեսանելի թիրախները չեզոքացնել նշված սարքի միջոցով: 2022 թվականի օգոստոսի 24-ին, ժամը 13:00-ի սահմաններում, Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության իր ծառայողական պարտականությունները կատարելիս, N զորամասի զինծառայող 2եյնալզադե Էլչին Էնվեր օղլուն կիրառել է միջազգային իրավունքով արգելված զենքեր, միջոցներ և պատերազմի մեթոդներ, ինչի հետևանքով առողջությանը լուրջ վնաս է հասցրել, որը վտանգավոր է կյանքի համար, Նրա մոտ զարգացել է աջ և ձախ աչքերի ճառագայթային մակուկուպաթիա, ինչը հանգեցրել է տեսողության սրության նվազման և ձեռքի շարժիչ ֆունկցիայի կորստի:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումը շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին, և 2022 թվականի սեպտեմբերի 2-ին, ժամը 17:00-ի սահմաններում, կրակ են բացել տարածքի տարածքում գտնվող KS-15 համար N մարտական դիրքի, ինչպես նաև ՀՀ Բասարկեչար բնակավայրի «Համալսարանի» վրա: Արդյունքում վիրավորվել են երկու զինծառայողներ՝ Իլհամ Օղլուն, ով ստացել է ենթաձևոտային շրջանի թափանցող մակերեսային հրազենային վերք, և Ախմեդով Մուսա Ազեր Օղլուն, ով ստացել է թևի հրազենային վերք, ինչը հանգեցրել է կարճատև առողջական խնդիրների: Ժամանակին միջամտության շնորհիվ երկու զինվորներն էլ կարողացան փրկել իրենց կյանքը, և դիտավորյալ սպանություն տեղի չունեցավ:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումը շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին, և 2022 թվականի սեպտեմբերի 3-ին, Ադրբեջանի Հանրապետության Չանգիլանի շրջանում, ժամը 16:00-ի սահմաններում, նռնականետի կրակոցից ծանր վիրավորվել է N զորամասի 2-րդ գումարտակի արագ արձագանքման խմբի հրամանատարի տեղակալը: Նա ստացել է թոքի լուրջ թափանցող հրազենային վերք, որը վտանգ է ներկայացրել Նրա կյանքի համար: Սակայն, չտապ տարհանման և որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ, Նրա կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները շարունակել են իրենց հանցավոր գործունեությունը հանցավոր

կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան: 2022 թվականի սեպտեմբերի 20-ին, ժամը 18:00-ի սահմաններում, հանցավոր կազմակերպության անդամները կրակ են բացել Բասարկեչարի շրջանի Յուլխարի Շորջա գյուղում գտնվող Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության N մարտական դիրքի վրա՝ օգտագործելով Դրագունովի դիպուկահար հրացաններ (SVD), ինչպես նաև PK, PKT և PKS գնդացիներ: Հրթիռակոծության հետևանքով վիրավորվել են մի քանի զինծառայողներ, այդ թվում՝ կապիտան Ամանուլլան Ռաշադ Աղաջան օղլուն և զինվոր Ջավադով Ռավան Շամսադդին օղլուն: Նրանք ստացել էին թափանցող հրազենային վերքեր, այդ թվում՝ փափուկ հյուսվածքների վնասվածք, ոսկորների կոտրվածքներ և երկարատև վնասվածքներ, սակայն ժամանակին ցուցաբերված բժշկական օգնության շնորհիվ նրանց կյանքը փրկվեց:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները շարունակել են իրենց հանցավոր գործունեությունը, և 2023 թվականին՝ մարտի 5-ին, ժամը 11:00-ի սահմաններում, կրակոցներ են արձակվել Լաչինի շրջանում գտնվող Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության մարտական դիրքի վրա: Հրաձգության հետևանքով գլխի շրջանում ծանր հրազենային վնասվածք է ստացել զինծառայող Ֆիրադին Աբդուլազիզովը՝ նռնականետերի դասակի հրամանատարը: Վնասվածքի հետևանքով գանգի և ուղեղի լուրջ վնասվածք էր ստացել, ինչն էլ հանգեցրել էր նրա մահվան:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները շարունակել են իրենց հանցավոր գործունեությունը հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան: 2023 թվականի մարտի 31-ին Շուշայի շրջանում որպես հետախուզական բժիշկ ծառայող կրտսեր սերժանտ Ախմեդով Յուսիֆ Ալեսկեր օղլուի վրա կրակոց է արձակվել ինքնաձիգից: Վերքը լուրջ չէր, քանի որ Յուսիֆը կարողացավ թաքնվել խրամատում և խուսափել լուրջ վնասվածքներից:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ զինված կազմավորումների անդամները, որոնք շարունակում էին հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր համայնքի ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին, 2023 թվականի ապրիլի 11-ին, ժամը 17:00-ի սահմաններում, Ադրբեջանի Հանրապետության Լաչինի շրջանի Չաբուխ գյուղում տեղակայված Պաշտպանության նախարարության N զորամասի 1-ին գումարտակի անձնակազմը կրակ է բացել դիպուկահարային և ավտոմատ զենքերից, որոնց մակնիշը և մոդելը անհայտ են քննությանը, երբ այս զորամասի անձնակազմը կատարում էր ինժեներական և ամրաշինական աշխատանքներ:

Արդյունքում, Պաշտպանության նախարարության N զորամասի զինծառայողները, որոնք կատարում էին Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության պարտականություններ, ստացել են ձախ քունքի շրջանում թափանցող հրազենային վերք, որը կյանքին սպառնացող է, և ծնոտի շրջանում թափանցող հրազենային վերք, որը նույնպես կյանքին սպառնացող է: Հինծառայող Թագին Սաբուհի Գյունդուզ օղլուն դիտավորյալ տեղում սպանել է բոլոր երեք զինծառայողներին՝ քթի շրջանում

ստանալով թափանցող գնդակային վերք, որը նույնպես կյանքին սպառնացող էր և լուրջ վնաս էր հասցրել առողջությանը:

Այս գործառնի զինծառայող, շարքային Ալին Բաշարաթին Քամիլ օղլուն ստացել է աջ քունքի շրջանում թափանցող հրազենային վերք, որը կյանքին սպառնացող է: Շարքային Իբրահիմով Նուրլան Իբրահիմ օղլուն ստացել է պարանոցի թափանցող, կյանքին սպառնացող վերք, որը առողջությանը լուրջ վնաս է հասցրել: Շարքային Էլմիր Բաշիր օղլու Ռուստամովը ստացել է ձախ ազդրի հողի հրազենային վնասվածք: Շարքային Նաջաֆով Ռենատ Չաուր օղլուն ստացել է ստորին շրթունքի հրազենային վերք: Կապիտան Սաֆարով Շահին Էսևար օղլուն ստացել է տարբեր ծանրության մարմնական վնասվածքներ, իսկ այս գործառնի ինժեներական և ամրաշինական ստորաբաժանման հրամանատար, լեյտենանտ Գաջին Մուրադ Էլշան օղլուն՝ աջ հետույքի հրազենային վիրավորում, որը հանգեցրել է առողջական վիճակի կարճատև վատթարացման:

Շարքային Մագոմեդ Շաֆի օղլու Գուլիկի ստացած վնասվածքները պատճառվել են աջ սրունքի շրջանում ստացած կոնտուզիաների հետևանքով, որոնք առողջության համար վտանգ չեն ներկայացրել, քանի որ լուրջ չեն եղել: Որակյալ բժշկական օգնության ժամանակին ցուցաբերման, ինչպես նաև խրամատում թաքնվելու և գնդակներից խուսափելու շնորհիվ նրա կյանքը փրկվեց:

Չհաջողվեց դիտավորյալ սպանել 8 զինծառայողի: Բացի այդ, N գործառնիսն պատկանող «0-400-QQ» զինվորական համարանիշով ՈւԱ2 մեքենաներին և «Քարթալ» շինարարական ընկերությանը պատկանող «50-AA-743» պետական համարանիշով Mitsubishi L200 մեքենաներին վնաս պատճառելու հետևանքով զինվորական ստորաբաժանմանը պատճառվել է 350 մանաթի և «Քարթալ» շինարարական ընկերությանը՝ 2119.46 մանաթի չափով նյութական վնաս:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ զինված կազմավորումների անդամները շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին: Այսպիսով, 2023 թվականի մայիսի 8-ին, ժամը 10:00-ի սահմաններում, Լաչինի շրջանում տեղակայված ինժեներական ստորաբաժանման 5-րդ վաշտի 1-ին վաշտի անձնակազմը, օգտագործելով «0-428 QQ» զինվորական գրանցման համարանիշով «Դուսան» էքսկավատորը, որը գտնվում էր ՀՀ Գորուսի շրջանում, կրակ է բացել հրազենից, որի մակնիշը և մոդելը այս պահին պարզված չեն: Էքսկավատորի վարորդը՝ զինվոր Էյթիբար Աբբասգուլին, չի տուժել, սակայն նյութական վնաս է հասցվել N գործառնիսին, մասնավորապես՝ կոտրվել է էքսկավատորի դիմապակին:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ «Չինված կազմավորումների» անդամները, որոնք շարունակել են իրենց հանցավոր գործողությունները հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին համապատասխան, 2023 թվականի մայիսի 10-ին, ժամը 19:00-ի սահմաններում, մարտական զենքերից, որոնց մակնիշը և մոդելը նույնպես ներկայումս անհայտ են, կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության 1-ին գումարտակի K-7 մարտական դիրքի վրա: Արդյունքում՝ ձախ գանգուղեղային շրջանում ստացվել է հրազենային վերք, որը

թափանցել է գանգի խոռոչ, ինչը պատճառել է ուղեղի ծանր վնասվածք և առողջության լուրջ վնաս՝ սպառնալով գինժառայողի կյանքին: Սակայն նրանց չի հաջողվել նրան դիտավորյալ սպանել, քանի որ զոհը տարհանվել է բժշկական հաստատություն, որտեղ նրան ցուցաբերվել է որակյալ բժշկական օգնություն:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները, գործելով ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին համապատասխան, 2023 թվականի մայիսի 11-ին, ժամը 09:00-ի սահմաններում, կրակ են բացել Ադրբեջանի և Հայաստանի պայմանական պետական սահմանի ուղղությամբ տեղակայված տանկային ստորաբաժանումների վրա: Այս պահին կրակի տակ է դրվել N զորամասին պատկանող 400 համարի աշտարակով T-72 M-1K տանկը: Հետագա վնասներից խուսափելու համար տանկը փորձել է խուսափել հարվածներից, սակայն ստացել է բեկորային վերքեր, գանգի ոսկորների բաց կոտրվածքներ, ուղեղի աջ գագաթային բլթի ուժեղ ջախջախում և ուղեղի հյուսվածքի մեջ արյունազեղում, ինչը նույնպես հանգեցրել է լուրջ մարմնական վնասվածքների: Պայթյունի ակիբից այրվածքներ են եղել, և զգալի վնաս է հասցվել սարքավորումներին:

Այս միջադեպի ժամանակ N զորամասի 1-ին տանկային գումարտակի կապի դասակի տանկի հրամանատար, ենթասպա Էմին Հուսեյն օղլու Գուլչինը և 1-ին տանկային դիվիզիայի 1-ին տանկային գումարտակի գլխավոր տեխնիկ, ավագ ենթասպա Ռաֆայել Գադիմ օղլու խալիլովը, որոնք գտնվում էին պայթյունի էպիկենտրոնից հեռու, ստացել են փակ գանգուղեղային վնասվածքներ, ինչը հանգեցրել է նրանց առողջությանը աննշան վնասման: Երկու գինժառայողներն էլ կենդանի են մնացել, քանի որ պայթյունը տեղի է ունեցել նրանցից բավականին հեռու:

Այս միջադեպի ժամանակ վնասվել է նաև 400 համարի աշտարակով T-72 M-1K զրահապատ մեքենան, որի հետևանքով նույնպես զգալի նյութական վնաս է հասցվել զորամասին:

Բացի այդ, հետաքննության կողմից չբացահայտված հանցավոր կազմակերպության անդամները, հետապնդելով նույն նպատակները և գտնվելով հանցավոր կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրության ներքո, 2023 թվականի մայիսի 12-ին, ժամը 20:30-ի սահմաններում, ՀՀ Բասարկեչարի շրջանի դիրքերից ադրբեջանական բանակի պայմանականորեն «K-9» անվանումով մարտական դիրքի վրա կրակ են բացել հետաքննությանը անհայտ խոշոր տրամաչափի հրետանային արկի վրա, որի մակնիշը և մոդելը անհայտ են հետաքննությանը: Արդյունքում, N զորամասի հրետանային դիվիզիայի հրամանատար Մուստաֆան Սանան Էլչին օղլուն, որն այդ պահին գտնվում էր մարտական դիրքում և կատարում էր Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության պարտականություններ, ստացել է պայթյունային վնասվածք, ձեռքերի և ոտքերի բազմակի կոտրվածքներ, բեկորային վերքեր՝ կապված առողջության թեթև վնասվածքի հետ, ինչը հանգեցրել է ընդհանուր առողջության երկարատև վատթարացման: Սակայն, գինվորական հոսպիտալ ժամանակին տարհանման և որակյալ բժշկական օգնության շնորհիվ, նրան միտումնավոր սպանելը հնարավոր չեղավ:

Բացի այդ, հետաքննության կողմից կոնկրետ չբացահայտված հանցավոր կազմակերպության անդամները, հետապնդելով նույն նպատակները և գտնվելով

հանցավոր կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամի ընդհանուր հանցավոր մտադրության ներքո, 2023 թվականի մայիսի 12-ին, ժամը 21:00-ի սահմաններում, Ադրբեջանի Հանրապետության Քելբաջարի շրջանի Էլիջա գյուղում տեղակայված Ադրբեջանի բանակի N զորամասի 4-րդ գումարտակի բազայի վրա կրակ են բացել խոշոր տրամաչափի հրետանային արկ, որի մակնիշը և մոդելը նույնպես չեն պարզվել: Հրետանային ռմբակոծության հետևանքով 4-րդ մոտոհրաձգային գումարտակի լոգիստիկ վաշտի տեխնիկական սպասարկման բաժնի մոնտաժող-մոնտաժողը, որն այդ պահին կատարում էր Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության պարտականություններ, ծանր վիրավորվել է արկի բեկորներից, ինչը հանգեցրել է նրա մահվան և կյանքից դիտավորյալ զրկվելու: 4-րդ գումարտակի կապի պետ, լոգիստիկայի և տեխնիկական աջակցության շտաբի պետի օգնական, դասակի հրամանատար Մաքսուդլու Մագսուդ Վալեհ օղլուն ստացել է կրծքավանդակի և որովայնի խոռոչի կույր թափանցող վերքեր, որոնք ուղեկցվել են լյարդի, բարակ աղիքի, դիաֆրագմայի և այլ վերքերի վնասվածքով, ինչը հանգեցրել է առողջությանը կյանքի համար լուրջ վնասի: 4-րդ մոտոհրաձգային գումարտակի տեխնիկական սպասարկման բաժնի հրամանատար Մեհրալին Թողրուլ Ֆարիզ օղլուն մարմնի տարբեր մասերում ստացել է թեթև կապտուկներ, որոնք հանգեցրել են առողջության երկարատև վնասման: 4-րդ գումարտակի 12-րդ ստորաբաժանման բժշկական հրահանգիչ Իսմայիլզադե Թուրալ Չաֆար օղլուն մարմնի տարբեր մասերում ստացել է թեթև կապտուկներ, ինչը հանգեցրել է առողջության կարճատև վնասման: 4-րդ մոտոհրաձգային գումարտակի մեքենաների բաժնի վարորդ Ասկերով Սոհրաբ Սարդար օղլուն նույնպես մարմնի տարբեր մասերում ստացել է թեթև կապտուկներ: Անհայտ ծանրության վնասվածքներ են ստացել լոգիստիկայի գծով շտաբի պետի օգնական Օրուջադե Վուրգյուն Աբուլֆազ օղլուն, 4-րդ գումարտակի անձնակազմի 10-րդ վաշտի հրամանատարի տեղակալ Ալին Ասադ Էլման օղլուն և 4-րդ գումարտակի լոգիստիկայի դասակի տնտեսական բաժնի պետ Ջավադզադե Աբսալամ Նազիմ օղլուն, սակայն քանի որ Մաքսուդլու Մագսուդ Վալեհ օղլուն և Մեհրալին Թողրուլ Ֆարիզ օղլուն անհապաղ տարհանվել են զինվորական հոսպիտալ և ստացել որակյալ բժշկական օգնություն, մնացած անձինք, այդ թվում՝ Իսմայիլզադե Թուրալ Չաֆար օղլուն, Ասկերով Սոհրաբ Սարդար օղլուն, Օրուջադե Վուրգյուն Աբուլֆազ օղլուն, Ալին Ասադ Էլման օղլուն և Ջավադզադե Աբսալամ Նազիմ օղլուն, մահացու վնասվածքներ չեն ստացել, քանի որ գտնվել են պայթյունի կենտրոնից զգալի հեռավորության վրա:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր ծրագրին և նպատակներին համապատասխան, ՀՀ Բասարկեչարի շրջանի Չոդ գյուղում տեղակայված դիրքերից, կամիկաձե տիպի հարձակողական անօդաչու թռչող սարք օգտագործելով, հարձակվել են Ադրբեջանի Հանրապետության Քելբաջարի շրջանի Էլիջա գյուղում տեղակայված Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության 4-րդ գումարտակի 10-րդ ստորաբաժանման մարտական դիրքի վրա, որը կրում է «K-22» կոդային անվանումը: K-22 մարտական դիրքի վրա անօդաչու թռչող սարքի ընկնելու և պայթյունի հետևանքով վնասվածք է ստացել այդ ստորաբաժանման 1-ին վաշտի հրամանատար, կրտսեր սերժանտ Ալին Նովրուզ Հադվերդի օղլուն, ով կատարում էր Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության պարտականությունները, աջ արմունկի շրջանում

բութ վնասվածք: Սակայն, պայթյունի ալիքը փակող մեծ քարի և բեկորների շնորհիվ նա չի տուժել: Այսպիսով, նրան դիտավորյալ սպանելը հնարավոր չէր:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ զինված կազմավորումների անդամները, շարունակելով հանցավոր գործողությունները հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան, 2023 թվականի հունիսի 27-ին, ժամը 19:00-ի սահմաններում, իրենց զբաղեցրած դիրքերից, անհայտ մակնիշի և մոդելի ավտոմատ զենքերի միջոցով կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետության Աղդամի շրջանի Գալաչիլար գյուղի տարածքում գտնվող մարտական դիրքի վրա: Արդյունքում, Ադրբեջանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության N զորամասի զինծառայող Բաքիրով Ալի Շուբյուր օղլուն, ով ծառայում էր դիրքում՝ Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության համար, ստացել է ձախ սրունքի փափուկ հյուսվածքների թափանցող հրազենային վերք, որը հանգեցրել է կարճատև առողջական խանգարման: Նրանք չկարողացան նրան դիտավորյալ սպանել, քանի որ նա կարողացավ խուսափել զնդակներից՝ թաքնվելով խրամատում:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան, 2023 թվականի հուլիսի 11-ին, ՀՀ նշված ուղղությամբ գտնվող մարտական դիրքից, կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետության Լաչինի շրջանում տեղակայված Պաշտպանության նախարարության N զորամասի ստորաբաժանումների վրա՝ օգտագործելով չճշտված մակնիշի և մոդելի հրազեն: Արդյունքում, N զորամասի հակատանկային դիվիզիայի 2-րդ հակատանկային վաշտի հակատանկային կառավարվող հրթիռային անձնակազմի օպերատոր, շարքային Աբդուլլան Հուսեյն Արիֆ օղլուն, ով ստացել էր աջ ուսի և աջ թևի միջին երրորդականի փափուկ հյուսվածքների թափանցող հրազենային վերք, կարճատև առողջական խանգարում է ունեցել: Գնդակը դիպավ խոչընդոտի և մի փոքր փոխեց ուղղությունը, ինչը կանխեց նրա դիտավորյալ սպանությունը:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համաձայն հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրության և նպատակների, 2023 թվականի օգոստոսի 9-ին, ժամը 19:45-ի սահմաններում, Ադրբեջանի Հանրապետության Քելբաջարի շրջանի Յուխարի Էլիջա գյուղում տեղակայված Պաշտպանության նախարարության N զորամասի մարտական դիրքի թիվ 1 երկարաժամկետ դիտակետում, կրակ են բացել 5.45 մմ տրամաչափի «Կալաշնիկով» ավտոմատ հրազենից, ԱԿ և ԱԿՍ-74 կոնստրուկցիաներից՝ Հայաստանի Հանրապետության վերահսկողության տակ գտնվող տարածքներից մոտավորապես 25-30 մետր հեռավորության վրա գտնվող հակադիր դիրքերից: Մարտական դիրքի դիտակետում տեղի ունեցած հրետակոծության հետևանքով զոհվել է Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության N զորամասի 4-րդ գումարտակի, 10-րդ վաշտի, 2-րդ վաշտի, 2-րդ դասակի զինծառայող Ալի Ահլիման օղլու Աղանը: Նա կատարում էր իր պարտականությունները՝ պաշտպանելու Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականությունը և հասարակական անվտանգությունը և սպանվել է ճակատին, ձախ աչքին և վերին

շրթունքին ստացած բազմաթիվ հրազենային վերքերից, ինչը հանգեցրել է կարճատև առողջական խնդիրների: Նրան դիտավորյալ սպանելը հնարավոր չէր, քանի որ նա խրամատում էր և խուսափել էր բազմաթիվ գնդակներից:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան, 2023 թվականի օգոստոսի 21-ին, ժամը 10:00-ի սահմաններում, անհայտ զենքից կրակ են բացել ՀՀ Բասարկեչար շրջանի Աշագի Շորջի բնակավայրում տեղակայված N գործմասի 1-ին գումարտակի 3-րդ վաշտի մարտական դիրքի վրա: Արդյունքում, զինվորը ստացել է աջ այտի խոռոչին թափանցող գնդակային վերք՝ աջ անրակի վնասվածքով, ինչը հանգեցրել է առողջության երկարատև վատթարացման և այլ վնասվածքների: Նրանք չկարողացան Նրան դիտավորյալ սպանել, քանի որ նա երկրորդային բեկորային վերք էր ստացել խոչընդոտին բախվելուց: Ավելին, Նրան անհապաղ տարհանել են զինվորական հոսպիտալ, որտեղ ստացել է որակյալ բժշկական օգնություն:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանման անդամները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրությանը և նպատակներին համապատասխան, կրակ են բացել ադրբեջանական բանակի մարտական դիրքի վրա, որը պայմանականորեն կոչվում է «K-8», որը գտնվում է ադրբեջանա-հայաստանյան պետական սահմանին՝ Ադրբեջանի Հանրապետության Քելբաջարի շրջանի Դեմիրչիդամ գյուղի տարածքում, փոքր տրամաչափի զենքերից և հրետանային զինատեսակներից, որոնց մակնիշը և մոդելը ճշգրիտ հայտնի չեն քննությանը: Հրետանային ռմբակոծության հետևանքով տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության պարտականություններ կատարող Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության Նախարարության N գործմասի զինծառայողները աջ քունքի շրջանում ստացել են թափանցող հրազենային վերք, ինչը հանգեցրել է առողջության երկարատև վատթարացման: Կրտսեր սերժանտ Մամմադլի Սադիգ Սադայ օղլուն ստացել է ձախ ծնկան հողի երկու կույր վերք, որոնք ուղեկցվել են հետվնասվածքային հեմարթրոզով, որը հանգեցրել է ծնկան հողի ժամանակավոր դիսֆունկցիայի, ինչպես նաև օտար մարմիններով փափուկ հյուսվածքների մետաղական վնասվածքի: Աջ ազդրի փափուկ հյուսվածքներին կույր վերքը հանգեցրել է առողջությանը աննշան վնասի, որն ընդհանուր առմամբ հանգեցրել է վիճակի երկարատև վատթարացման: Երկու զինծառայողներն էլ տարհանվել են զինվորական հոսպիտալ, որտեղ Նրանց ցուցաբերվել է որակյալ բժշկական օգնություն, որը բացառել է Նրանց կյանքից դիտավորյալ զրկելու հնարավորությունը:

Բացի այդ, հետաքննության ընթացքում անհայտ ինքնություն ունեցող հանցավոր խմբի անդամները, Նույն հանցավոր մտադրություններով և նպատակներով, 2023 թվականի սեպտեմբերի 1-ին, ժամը 09:00-ի սահմաններում, Ադրբեջանի Հանրապետության Քելբաջարի շրջանի Դեմիրչիդամ գյուղի տարածքում գտնվող մարտական դիրքերից կրակ են բացել փոքր տրամաչափի զենքերից և հրետանային զենքերից, որոնց մակնիշը և մոդելը անհայտ են: Հրետանային ռմբակոծության հետևանքով զինծառայող Էյվազով Մահարամ Ջիհուն օղլուն ստացել է վերք, որը վնասել է Նրա ձախ թոքի հյուսվածքը, ինչը հանգեցրել է առողջությանը լուրջ վնասի,

որը վտանգավոր է կյանքի համար: Չինվորը տարհանվել է զինվորական հոսպիտալ, որտեղ նրան ցուցաբերվել է որակյալ բժշկական օգնություն, որը կանխել է դիտավորյալ սպանությունը:

Բացի այդ, նույն հանցավոր մտադրություններով և նպատակներով չպարզված հանցավոր խմբի անդամները 2023 թվականի սեպտեմբերի 1-ին, ժամը 11:30-ի սահմաններում, Հայաստանի Հանրապետության սահմանային դիրքերից կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետության Քելբաջարի շրջանի Դեմիրչիդամ գյուղում, Ադրբեջանի և Հայաստանի պետական սահմանին գտնվող ադրբեջանական բանակի մարտական դիրքերի վրա, որոնք պայմանականորեն անվանում են «K-7» և «K-8»: Արդյունքում, լեյտենանտ Ալիսոյ Մամեդ Չապալ օղլուն, ով ծառայում էր Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության և հասարակական անվտանգության պաշտպանության գործում, ստացել է բեկորային վերքեր գլխի հետևի մասում, ձախ քունքին, աջ ազդրին և ձախ այտին, ինչը հանգեցրել է նրա առողջական վիճակի կարճատև վատթարացման: Սակայն, խրամատը բարձրանալով և հետագա բեկորներից խուսափելով՝ նա կարողացավ խուսափել դիտավորյալ սպանվելուց:

Բացի այդ, հանցավոր խմբի անդամները, որոնց ինքնությունը քննության ընթացքում անհայտ է, նույն հանցավոր մտադրություններով և նպատակներով, 2023 թվականի սեպտեմբերի 1-ին, ժամը 12:00-ի սահմաններում, Հայաստանի Հանրապետության սահմանային դիրքերից փոքր տրամաչափի հրետանային զենքերից կրակ են բացել Ադրբեջանի Հանրապետությունում՝ Քելբաջարի շրջանի Այնա գյուղի տարածքում գտնվող K-20 մարտական դիրքի վրա: Հրետանային ռմբակոծության հետևանքով նույն զորամասի զինծառայող, շարքային Գասիմով Գյունդուզ Ինթիգամ օղլուն, աջ ձեռքի շրջանում ստացել է անհայտ ծանրության վնասվածքներ, սակայն դրանք նրա առողջությանը լուրջ վնաս չեն հասցրել:

Բացի այդ, հանցավոր կազմակերպության անդամները և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները, շարունակելով իրենց հանցավոր գործողությունները՝ համապատասխան հանցավոր կազմակերպության ընդհանուր հանցավոր մտադրություններին և նպատակներին, կոպտորեն խախտելով 1979 թվականի դեկտեմբերի 17-ին Նյու Յորքում ընդունված «Պատանդ վերցնելու դեմ» միջազգային կոնվենցիան, 1948 թվականի դեկտեմբերի 10-ի ՄԱԿ-ի Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիրը, 1950 թվականի նոյեմբերի 4-ին Եվրոպայի խորհրդի կողմից ընդունված «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» կոնվենցիան, 1966 թվականի դեկտեմբերի 16-ի ՄԱԿ-ի քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագիրը և միջազգային իրավունքի այլ նորմեր, 2022 թվականի հուլիսի 23-ին, ժամը 12:00-ի սահմաններում, լքել են Ադրբեջանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության N զորամասի բազան, որը գտնվում է Քելբաջարի շրջանի Էլիջա գյուղում: Ուղևորվելով զորամասի շտաբի ուղղությամբ՝ նրանք պատանդ են վերցրել այդ զորամասի զինծառայող Իբան Քամիզ Մուբարիզ օղլունին, ով, մառախուղի և տեղատարափ անձրևի պատճառով մոլորվելով, միայնակ է հայտնվել դաշտում:

Դրանից հետո Իբան Քամիզ Մուբարիզ օղլուն՝ կապված ձեռքերով և շարժունակության սահմանափակումներով, տարվել է Հայաստանի Հանրապետության տարածք և տեղադրվել մութ բանտում, որի գտնվելու վայրը դեռևս պարզված չէ: Այնտեղ նրան

դաժանորեն ծեծի են ենթարկել հանցավոր կազմակերպության անդամները կոշտ, բուխ առարկաներով, վիրավորել են անպարկեշտ խոսքերով և ենթարկել խոշտանգումների, այդ թվում՝ մարմնի տարբեր մասեր այրել վառվող ծխախոտներով: Նրա պատանդ վերցնելու պահից մինչև 2022 թվականի օգոստոսի 3-ը նա անօրինական կերպով գրկվել է ազատությունից՝ միջազգային իրավունքի կոպիտ խախտմամբ: 13-օրյա անօրինական կալանքի ընթացքում Կամիզ Իբանը ստացել է թեթև վնասվածքներ պարանոցի հետևի մասում, ձախ կրծքավանդակի առջևի մասում, ձախ ձեռքում, երկու թիակներին, աջ դաստակին և աջ ձեռքի հետևի մասում, ինչը պայմանավորված է բարձր ջերմաստիճանի ազդեցության տակ գտնվելու հանգամանքով: Նրան տանջել են, ծեծել, գրկել սննդից և վիրավորել: 2022 թվականի օգոստոսի 3-ին Իբանն ազատ արձակվեց և վերադարձավ Ադրբեջանի Հանրապետություն:

Բացի այդ, 2023 թվականի սեպտեմբերի 19-ին, մոտավորապես ժամը 18-19-ին, հանցավոր կազմակերպության (Միության) անդամները ահաբեկչական գործողություն են կատարել՝ հրետանուց կրակ բացելով Ադդամի շրջանի ազատագրված Մոլլալար գյուղի վրա: Այդ պահին Ադդամի շրջանի Բաշգարվանդ գյուղի քաղաքացիական բնակիչ Մեհման Ֆիկրետ օղլու Հասանօվը, ով ուղարկվել էր Ադդամի շրջանի Մոլլալար գյուղում շինարարական աշխատանքներ կատարելու, կանգնած էր Liugong CLG 930E մակնիշի էքսկավատորի մոտ, որի պետական գրանցման համարը AZ 10-FC-054 է: Նա պլանավորում էր իր աշխատանքը, երբ լսեց արկերի պայթյուններ և վազեց մոտակա անտառ՝ թաքնվելու: Սակայն նրան հարվածել է մոտ 80 մետր հեռավորության վրա ընկած մեկ այլ հրետանային արկ և աջ ծնկի շրջանում ստացել բեկորային վերքեր, որոնք համարվում են թեթև վնասվածքներ՝ հաշվի առնելով նրա առողջությանը հասցված վնասի չափը: Քանի որ նա բավականաչափ հեռու էր պայթյունի ալիքից, նրան չէին կարող դիտավորյալ սպանել:

Հանցավոր կազմակերպության ղեկավարներն ու անդամները, գործելով Հայաստանի ռազմաքաղաքական ղեկավարության, այդ թվում՝ զինված ուժերի և այլ զինված կազմավորումների, ինչպես նաև նրանց կենտրոնական հրամանատարության, բանավոր և գրավոր հրամանների, հրահանգների և խիստ վերահսկողության անմիջական նյութատեխնիկական և կադրային աջակցությամբ, խախտում են Միավորված Ազգերի Կազմակերպության 1945 թվականի հունիսի 26-ի Կանոնադրության VI և VII գլուխներով նախատեսված միջոցառումները, որոնք վերաբերում են վեճերի խաղաղ կարգավորմանը, խաղաղությանը սպառնացող վտանգներին, խաղաղության խախտմանը և ագրեսիայի ակտերին: Նրանք նաև խախտում են 1980 թվականի հոկտեմբերի 10-ի «Որոշակի սովորական զենքերի օգտագործման արգելքի կամ սահմանափակումների մասին», որոնք կարող են չափազանց վնասակար լինել կամ անխտիր ազդեցություն ունենալ, կոնվենցիան և այդ կոնվենցիային կից արձանագրությունը, որն արգելում է ականների, ականանետների և այլ սարքերի օգտագործումը: Բացի այդ, նրանց գործողությունները հակասում են ՄԱԿ-ի «Զինված ուժերում վիրավորների և հիվանդների վիճակի բարելավման և պատերազմի ժամանակ քաղաքացիական բնակչության պաշտպանության մասին» կոնվենցիաներին, ինչպես նաև 1949 թվականի օգոստոսի 12-ի հակահետևանքային ականներից պաշտպանության մասին կոնվենցիային և 1997 թվականի դեկտեմբերի 3-ի Օտտավայի կոնվենցիային՝ հակահետևանքային ականների օգտագործման, կուտակման, արտադրության և փոխանցման արգելման և դրանց ոչնչացման մասին: Խախտվել են նաև ՄԱԿ-ի 1948 թվականի դեկտեմբերի 10-ի Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրի, Եվրոպայի խորհրդի 1950

թվականի նոյեմբերի 4-ի Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին կոնվենցիայի, Եվրոպայի խորհրդի 2005 թվականի մայիսի 16-ի Վարչավայի կոնվենցիայի և 1907 թվականի Հաագայի ցամաքային պատերազմի օրենքների և սովորույթների մասին կոնվենցիայի, ինչպես նաև բազմաթիվ այլ միջազգային իրավական նորմերի նորմերը:

1990-ական թվականներից ի վեր նրանք անօրինական կերպով օկուպացրել են Ադրբեջանի Հանրապետության Ֆիզուլիի, Ջաբրայիլի, Չանգիլանի, Գուբադլիի շրջանները, ինչպես նաև Ճուլա քաղաքը՝ խախտելով միջազգային իրավական նորմերը: Չնայած 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ին Ադրբեջանի Հանրապետության նախագահի, ՀՀ վարչապետի և Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի կողմից ստորագրված Հայտարարությանը, որի համաձայն «2020 թվականի նոյեմբերի 10-ի, Մոսկվայի ժամանակով ժամը 00:00-ից հայտարարվում է լիակատար հրադադար և բոլոր ռազմական գործողությունները Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության գոտում», և որում նաև նշվում է, որ «Հայկական զինված ուժերը դուրս են գալիս օկուպացված տարածքներից», հանցավոր կազմակերպությունը շարունակում է պահպանել իր ուժերը օկուպացված տարածքներում, այդ թվում՝ Խոջալուի, Ադդերեի, Խանքենդիի, Խոջավենդի շրջաններում և Խանքենդի քաղաքում:

Ավելին, չնայած Ռեչակագրի ստորագրումից անցել է երկու տարի, հայկական կողմը չի դուրս բերել իր զորքերը օկուպացված տարածքներից և շարունակում է ապօրինի կերպով կառուցել ինժեներական ամրություններ ապագա հանցավոր նպատակներով Հայաստանի Հանրապետության հետ պայմանական սահմանին գտնվող բոլոր սահմանային գոտիներում: Հայկական կողմը նաև շարունակում է հրաժարվել հանձնել այդ տարածքներում պահվող զենքը, զինամթերքը և ռազմական տեխնիկան, և շարունակում է ականապատել իր ամրացված դիրքերի շրջակա հողերը, ինչը խոչընդոտներ է ստեղծում ազատագրված տարածքներում Ադրբեջանի Հանրապետության կողմից իրականացվող վերականգնման և վերակառուցման համար:

2022 թվականի սեպտեմբերի 12-ին, ժամը 23:30-ի սահմաններում, Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերը, օկուպացված Խոջալուի, Ադդերեի, Խանքենդիի, Խոջավենդի շրջաններում և Խանքենդի քաղաքում տեղակայված անօրինական զինված կազմավորումների անդամների զինված աջակցությամբ, սահմանային դիրքերից լայնածավալ ագրեսիվ հարձակումներ են իրականացրել Ադրբեջանի Հանրապետության Չանգիլանի, Գուբադլիի, Դաշքեսանի, Քելբաջարի և Լաչինի շրջանների ուղղությամբ, որոնք գտնվում են Հայաստանի Հանրապետության Ղափանի, Գորիսի, Ջերմուկի, Բասարկեչարի և Չամբարեկի շրջանների հետ սահմանին: Հայկական կողմը հրետանային կայանքներից, ականանետներից և այլ խոշոր ու փոքր տրամաչափի զենքերից կրակ է բացել ռազմական և քաղաքացիական թիրախների վրա՝ ազատագրված տարածքները վերագրավելու և դրանք իր վերահսկողության տակ վերցնելու նպատակով:

2022 թվականի սեպտեմբերի 12-ից մինչև սեպտեմբերի 14-ը, Հայաստանի Հանրապետության զինված մարտական դիրքերից Գուբադալում, Գուբայինում, Գուբադլիում, Գիկարում, Այջանում, ինչպես նաև Ադրբեջանի Հանրապետության այլ շրջաններում տեղակայված Ադրբեջանի զինված ուժերի պահակակետերի և շտաբների վրա խոշոր տրամաչափի զենքերի, ականանետների և տարբեր տրամաչափի

հրետանու կիրառմամբ ինտենսիվ հրետակոծության հետևանքով զոհվել է Ադրբեջանի զինված ուժերի 77 զինծառայող: Չոհված զինծառայողների թվում են՝ Յասսանով Սաիդ Սարիբալա, Յուսեյնով Չիյարաթ Մեյլ, Գուրբանով Սալեհ Մոհոբբաթ, Սամեդով Էլմին Միրզալի, Ալի Ջավադ, Ֆաթուլան Ռաֆայել Ռուֆաթ, Ֆարգալին Էմին Էլնուր, Յասսանով Իբրահիմ Շոիրատ, Գասիմով Նիխաթ Մեհման, Մուրադով Բախտիյար Թըրվիզա Գուլգեիր, Ազիզլի Սադիկ Չաուր, Գասիմով Ռաշադ Անվար, Ազիզով Նազար Ազաջալիլ, Քազիմով Յուսիս Գասիմ, Ռուստամով Էլնուր Ֆաիդ, Օմարով Սարխան Մուբարիզ, Աբբասլի Նաիլ Ադիլ, Յասսանով Ումիդ Իլգար, Ահազադե Խայալ Ալովսաթ, Գողջան Վադիմ Ֆուհիմադով, Ալիկադով Իմամվերդին Ասիման Մեհման, Քարիմով Ազադ Չաքիր, Սուլեյմանով Յայալ Էլխան, Բադալով Ջավիդան Չաուր օղլու, Ռասուլով Մուրադ Իլգար օղլու, Մահմուդադե Ուլվու Մազահիր օղլու, Շիրինով Օմար Մուղան օղլու, Ազազադե Միրթալիբ Յեյդար օղլու, Չուլֆադե Ջոշգուն Ադաիլ օղլու, Մամեդովա Մահամմադ Բիլալա Ադ Մեյլ Մահարրամ օղլու, Խամբատով Ռավիլ Մուբարիզ օղլու, Դուրբանով Խազան Դաշն օղլու, Յուսեյնով Սադամ Ռաֆիզ օղլու, Մահարրամով Թուրրան օղլու, Յուսեյնյուլիդով, Յուսեյնով. Գաջիմագերրամ Ռուստամ օղլու, Սամադով Էլուր Սադազաթ օղլու, Քարիմով Չոիրաթ Ազադ օղլու, Մամեդլի Նամիզ Ազամմադ օղլու, Լատիֆով Ֆարիդ Գիյաս օղլու, Նաբին Խուսեյնալի Յիկելետ-Այմալ-Դինովիչ, Իսան Սադիզ Ռաշադ օղլու, Սուլեյմաթիյասուղլու Վերդիվ Նիհադ Նիջաթ օղլու, Մուրադով Սեյֆեդդին Մահմուդ օղլու, Նասիբով Քենան Ջաբրալ օղլու, Ահմադադ Մեֆթուն, Քանն Ջաբր:

Բացի այդ, անօրինական տեղադրված ականների պայթյունների, ինչպես նաև կյանքի համար վտանգ ներկայացնող հրազենային և բեկորային վնասվածքների հետևանքով Չանգիլանի շրջանում ծանր վիրավորվել են Պետական սահմանապահ ծառայության 6 զինծառայողներ, իսկ Պաշտպանության նախարարության 20 զինծառայողներ՝ տարբեր աստիճանի վնասվածքներ: Վեց զինծառայողներ ստացել են միջին ծանրության վնասվածքներ, իսկ երեք՝ թեթև վնասվածքներ: Գուբադլիի շրջանում զոհվել է Ադրբեջանի Յանրապետության զինված ուժերի 435 զինծառայող:

Չոհվել է ԱՅ ՉՈւ 435 զինծառայող, այդ թվում՝ թիվ N զորամասի 1 զինծառայող, այն է՝ Ալլահվերդին Ռահիմ Քաշքայ օղլուն, Մամեդլի Նահիդ Ալիկ օղլուն, Նուրմամեդով Ադեմ Էլչին օղլուն, Աբբասով Նուրլան Ռուսլան օղլուն, Ալին Նովրուզ Մուրզովաթ Բուդդըրիյե. օղլու, Յասսանով Էլթեքին Ալիկ օղլու, Ալյարով Մահիր Ֆազիլ օղլու, Սոֆին Քենան Վիդադի օղլու, Ջավադլի Քեմրան Խալեդդին օղլու, Յաջիզադե Ամրա Թալեհ օղլու, Ալին Իլքնուր Շահին օղլու:

Չորաբար, Մանաֆով Ռավան Ազիզ օղլու, Օսմանով Շոիրաթ Նասիբ օղլու, Աբդուլլան Ռամին Էթիբար օղլու, Իբրահիմով Նարման Սաբիր օղլու, Մամիզադե Թավրիզ Իսա օղլու, Մամեդով Ռազիլ Ռազիլ օղլու, Նաբին Նադիր Գորու, Աբալու Ութալ, Յաբիլ օղլու, Մուսլիմ օղլու, Ջամալներդիլով, Յաբիլ օղլու, Ջամալուվերսեյօղլու. Փանահ Սուրխայ օղլու, Աբդուլլա Օրխան Ուլվի օղլու, Խյուսեյնով Բախման Բախտիար օղլու, Մամեդադե Մուրադ, Միրյադ, Ֆալգադ, Միր Էլշադ Սալեհ օղլու, Խասին Ալասգար Յասան օղլու, Թահիրլի Խալայ Մալիբ օղլու, Ջավադով Նաթիզ Շահին օղլու, Շուքուրլի Ուդուրմօղլու Մահմադ Շահին օղլու Սանան Սադրիդդին օղլու, Յուսիֆով Մեհդի Ֆուզուլի օղլու, Շուքուրով Մահմուդ Սաբիր օղլու, Ռզազադե Քենան Ֆայազ օղլու, Բայրամով Ազադ Չիեդդին օղլու, Գուլին Սախավաթ Ռախիլ օղլու, Յուսիֆով Յուսիֆ Սուբիի օղլու, Յաջին Ռուզի Դենաթ օղլու, Գուլին Սայյադ Քամալ օղլու, Խանկիշիվ Արզուման Ֆախրադդին օղլու, Էյվազով Էլմին Դաշդամիր օղլու, Գայբովօղլու:

Լաթիֆգադ Զամիգ Ռըզար, Յավեր Ֆիրուզ օղլու, Ալթանով Վահիդ Ֆայգ օղլու, Շիխալին Էլմիր Ռովշան որդի, Աբդուլլազադ Նուրլան Էլխան օղլու, Անարաջաբով Ռամազան Էլշադ օղլու, Մուսայվ Ռավան Շեֆահաթ օղլու, Անան Նազիմ Ռոմաներ օղլու, Ֆեյզուլլան Թեյսուլլահմաֆա օղլու Ալլահվերդի Իյաս օղլու, Մամեդով Ալիամ Քալանդար օղլու, Մուսայվ Նուրլան Յաֆիգ օղլու, Գարան Սուլիման Ֆայգ օղլու, Սաֆարով Էթիբար Սահիբ օղլու, Աբբասլի Վսալ Ֆազիլ, Շիքյև Ռուլյա Յին Էլվին Իբադ օղլու, Աբդուլլան Յուքսեվ Բասրաթ օղլու, Աղջա Յամիդ Իսա օղլու, Աբբասլի Մուրատ Ադալաթ օղլու, Աբդուլհաշիմլի Իբրահիմ Յաբիլ օղլու, Ասլանով Ալի Զարգամ օղլու, Բաշիրով Ռաշան Զաֆարբիլի Մուրաթ օղլու. օղլու, Սաֆարլի Սանան Էլշադ օղլու, Նուրալին Ռուսլան Յալչին, Աբբասով Ռուսլան Շահբան, Յասանով Յաքիմ Նուսրադդին, Օրուջև Շահին Ազիզխան, Բադիրով Նեյմաթ Սեյմուր, Ահմեդզադե Ահմեդ Թելման, Ալին Ամրահ Սաբիր, Ասկերլի Քամիլ Յասանգուլու, Յաջաթովջա Գյուլնոջնով, Յաջաթովջա Գուլնոջալու. Ինտիգար, Գասիմով Սաֆար Սախավաթ, Սալիմով Ջավիդան Նադիր, Ադիշլի Նարիման Ջամիլ, Աղան Ռամիգ Էթիմադ, Ալին Քենան Շահին, Ջաբբարով Պեյման Բայրամ, Ջաֆարով Ռավան Նամիգադ, Ալին Չահիդ Մազահիր, Ազիմլի Էլբուրուս Ֆեդայ, Յամիդլի Իբրահիմ Սաբիր, Յուսեյնով Արիգ Արիֆ, Յուսեյնով Աֆրայիլ Ջաբրայիլ, Յուսեյնով Իսմայիլ Բոյուկկիշի, Իսմայիլ Սախավաթ Դայանաթ, Մամեդով Էլսմատոլիյե Փիրիյե, Յուսեյնով Արիգ Արիֆ. Յաֆիգ օղլու, Գազախով Ազեր Էլման օղլու, Գոջան Չահիդ Վիլայաթ օղլու, Գուլին Մեհման Բահրուզ օղլու, Սադիգով Չաուրզ Մուբարիգ օղլու, Սեիդով Անաշիր, Բալաքիշին Բալաքիշի Սամադ օղլու, Ջաֆարով Էլմիր Շամշիր օղլու, Ալիզադե Շամխալ Շաքիր օղլու, Մամեդով Էմմադովբիմօղլու Մուխման, Բադալով Ասադով, Բայնար, Բայնով, Բադրար, Ախմադով Սադիկ Ասկեր օղլու, Ամանուլլև Ռաշադ Աղաջան օղլու, Իսղանդարով Նիջաթ Յիդայթ օղլու, Մամեդով Էյուբ Վալիադդին օղլու, Մուսայվ Օմար Բինսեթ օղլու, Նովրուզլու Մուստաֆա-Ֆայն օղլու, Նովենրուզով Սամիր Մուբարիգ օղլու, Ռուստամով Ասքաեր Էլման որդի, Աբբասով Վուզար Նոֆալ, Ալին Վուսալ Յուսիֆ, Բաշիրով Ռաշադ Ջոզգուն, Դամիրով Իսազ Ֆայգ, Ալին Քենան Արիֆ, Ֆաթուլազադե Սուլեյման Ալիջան, Յասանով Էլնուր Էլչին, Իսմայիլով Ռասաթ Սալման, Մուստաֆան Իսքենդերահու Օսմանալլահու, Նամուսաֆան Իսքենդերահու Ա Օսմանալլահու, Նամուսաֆան Նամուսալահու, Նամուսալահու, Ալին, Ալին Ալիֆա, Ալին Օսմանալլահու, Նամուսալահու. Սեյիդամիր, Օրուջով Մուրադ Շամիլ, Փիրվերդին Սեյրան Ռաշադ, Ռազիմով Օսման Յաշար, Ռզան Օրուջ Էսվար, Սադրխով Փանահ Սուլդուզ, Սաֆարով Իման Քամալադին, Սուլեյմանով Ջավիդ Ֆարիադ, Սուլեյմանով Գարիբ Էլզամին, Սուլթանով Սանան Իսլամ, Թագիզադե Մահամմադ Էլման Միրհադին, Թախմազի Լաթիֆ, Խայրուլլան Վազիֆ Մուրադ, Չաքարյան Սայադ Ուլֆաթ որդի, Ալեսքերով Օրխան Ջավանշիր օղլու, Մուստաֆան Քենան Էթիբար օղլու, Յուսեյնալին Էլվին Ֆազիլ օղլու, Գասիմով Իբարաթ Մահարրամ օղլու, Յուսեյնով Մուշվիգ Նիզամի օղլու, Յուսեյնով Ռաուֆ Ֆիրուդին օղլու, Աբբասով Իլիամ Ֆիքրեթ օղլու, Աղջան Բայրամ Իյաս օղլու, Քարիմով Ումիդ Ռամազան օղլու, Ալին Թուրալ Ասգար օղլու, Ասգարով Չաման Էլման օղլու, Իմրանզադե օղլու, Իմրանզադե օղլու Մամեդով Ալի Յաբիլ օղլու, Նիյազ Ասգար օղլու, Գադիրլի Խազար Էլման օղլու, Յուսուրով Յուսիֆ Վիդադի օղլու, Ալլահյարով Ռասիմ Շեյնալի օղլու, Յասանով Ռուստամ Մահիր օղլու, Շուքուրով Ումուդ Ալիմամադ օղլու, Մահարրամով Սադրք Ահլիման օղլու, Մահարրամով Սադիկ Ահլիման օղլու, Աղան Ռամըլնալնովօղլու. Յուսիֆ Քամալ օղլու, Մուստաֆան Ահլիյար Էլզանիգ օղլու, Գուլին Ուլվի Բաբեկ օղլու, Յաջիբալան Մահամմադ Վազիֆ օղլու, Լեզգին Ջավիդ Նազիմ օղլու, Իսմայիլով Ուլվի Սամիր օղլու, Յեյդարով Ալակբար Ադիլ օղլու, Սուլթանով Ջավանշիր Ազեր օղլու, Աբդուլազիզով Էլնուր Աբդուլազիգ օղլու, Մուսան Մարդան Ուրֆաթ օղլու, Մամեդով Վուզար Չահիդ օղլու, Բախշալին Նիզամի Ֆուզուլի

օղլու, Բախշալին Նիզամի Ֆուզուլի օղլու, Աբիշով Թոֆիքիրընով, Աբիշով Թոֆիկ Յա
խանկիշին Ջեյհուն Յանսուվար, Սալմանով Բախտիյար Գարդաշխան, Շուկուրով
Սոխբաթ Իզար, Գուլին Ռամիլ Ֆազիլ, Մամեդով Ալիյար Չամիր, Ալին Սանան Թահիր,
Բալաքիշին Աղշին Յաքիմ, Յուսուպով Վասիլ Ակիֆ, Գասիմով Ռահման Ալիջան,
Գարիբով Նասիմիու Սուլիյան Թալիբի Ջավիդան Ալիզամին, Շահբազով Ալիհուսեյն
Իզբալ, Սայլի Յուսեյնբալա Յըլդըրըմ, Գուրբանով Գուրբան Շաֆի, Գարազադե Ալի
Ռամիլ, Ախմեդով Խազրի Վագիֆ, Քասեմանլի Մակսուդ Շահին, Քարիմով Անար
Մեհման, Իբրահիմով Ահմեդ Ակիֆ, Աբդուլլան Ակիֆ Դաուդ, Աբդուլլան Սամիր Ալադին,
Ազաքերիմով Սեյմուր Նարբալի որդին, Ալլահմանով Ուլվի Սուլեյման, Արզումանով
Նարիման Մուրադ, Բայրամով Իսաբադին, Բայրամով Ֆիրմետա, Բայրամով Իսաբադին
Ֆիրմեթա Էլնուր Բայրամ, Ալին Միրադ Էլչին, Ասկերով Ֆարիդ Մեհման, Էյուբով Վուսալ
Ամիրասլան, Յամիդլի Սաբիր Սամիդ, Յամիդզադե Աֆիգ Շամիլ, Գումբատով Ռուֆաթ
Բախտիյար, Իսմայիլով Էլման Աբբաս, Քերիմով Քամրան Ռուսլան, Մամեդով Էլզուն
Մահիր, Մամեդխանով Ալզուն Մահիր, Մամեդխանով Ալզուն Մահիր, Մամեդխանով
Իզարն Ալզարն Խամիլ. Չուլֆուդար, Գուլին Նարմադդին Ազեր, Գուլին Շիրխան
Իբրահիմ, Ռահիմով Ուլվի Էլջան, Ռուստամով Ալի Արիֆ, Շահվերդին Ռահիմ
Սադրադդին, Սալախով Միրհուսեյն Ֆեյզուլլա, Շիխին Էլնուր Ալի, Թագին Չամին
Նիզամի, Խալիլով Թուրալ Շիրխան, Յադուբով Ալի Էլխան օղլու, Ջաբին Էլթուրան
Ռուֆաթ օղլու, Բադիրով Նիջաթ Բախտիյար օղլու, Դադաշով Թուրալ Այխան օղլու,
Ասգարով Նիյամեդդին Ալադդին օղլու, Բաբազադաթուրմօղլու Ռաջաբ օղլու, Էմինով
Սեյրան Մահամմադ օղլու, Նադին Էլդանիս Ումիդվար օղլու, Աշրաֆով Մեհրաջ Գադիր
օղլու, Գուլին Մուխաման Միսման օղլու, Աբդուլլ Էլջան Էլչին, Մամեդադրայանա, Էլջան,
Մամեդադրայանա Էթ Թահիր օղլու, Ալին Ֆարաջըլլեյբուլլեյր Ֆարիգ Էլդար օղլու,
Յուսեյնով Ալի Ռաշիդ օղլու, Ադան Նագիլ Չահիդ օղլու, Ֆաթալին Շաքիր Չաքիր օղլու,
Աբդին, Գարդաշով Ումուդ Ահմադ. օղլու, Թեյմուրով Ֆարիսին Մահամմադ օղլու, Վալին
Իզգեթ Վուսալ, Ալին Օրիան Սարի, Ահմադով Գիսմեթ Բալահմադ, Ռահմանով Փուլադ
Ադալաթ, Խամսամադով Խալիլ Աբբաս, Բադալով Մահամմադ Միրադին, Ամիրով
Ֆարիդ Թալեհ, Յուսիֆով Ամիրալևն Անդալեհ Անդալեհ Անդալեհ Անդալեհ Անդալեհ
Սադիկ, Օրուչով Իզար Ռահման, Շեկարով Միսիր Մեհման, Ազազադե Յահյա
Ալասգար, Բադիրով Թուրալ Քամալադդին, Ջամալով Ջեյհուն Ֆիքրաթ, Խալիլզադե
Ահադնիգ, Իսգանդարլի կամրանուվար Ալալ Նագիմ, Սուլթանով Յագիր Շախմարդան,
Սուլեյմանով Բահրուզ Փարվիգ Աբիֆնիե, Այդամիր, Ասկերզադե Անար Ռադիմ, Ալին
Ռուսլան Ռասուլ, Էլդարով Էլչին Ասլան, Մանսուրով Նաբի Մեհման, Միքայլի
Ջամալեդդին Իյաս, Յասանով Բոյուկագա Աբդուլլա, Իբրահիմով Սեյմուր Վելի, Մամեդով
Ամին Էլդար, Բակիրով Ռաֆիգ Սալիմ, Քերիմով Մամեդթագի Յաշար, Վասալով Իլկին
Մամեդ, Իյասզադե Ֆարիդ Շահին, Մամեդով Սաֆա Ֆարման, Շամին Ալիշ Ահմեդ,
Յասանով Սալեհ Նամիգ, Մամեդով Սալեհ Նամիգ, Մամեդով Ռադիլ, Գուրբանով
Գուրբան Ֆազիլ, Չամանով Ազշին Ռախիմ, Թալիբով Յասիլ Մաթաբ, Ամրալի Չամին
Չաքիլ, Նազարով Բահրուզ Սաթար, Չուլֆիզարով Իսրաֆիլ Ալիզամին, Ֆարզուլլան
Ամրախ Յաշար, Ահմեդով Շահին Մահիր, Ջաբրաիլով Չեյնալ Յասուլյան
Էլդանիզուլլան, օղլու, Նաջաֆի Թոգրուլ Մեհդի օղլու, Մամեդով Ռախիբ Ռուվջան
օղլու, Մայիլի Իբրահիմ Ռահիմ օղլու, Ազիզով Խալիդ Իլհամ օղլու, Նազարլի. Վուզար
Ասիմ օղլու, Ռզագուլին Ջեյհուն Յաքիմագա օղլու, Մամեդով Էխտիրամ Դարիբ օղլու,
Բաշիրով Ռաշադ Էլխան օղլու, Ալիզադե Քամրան Ջոզուն օղլու, Ջաբրաիլով Յասին
Էլդանիգ օղլու, Յամիդով Ջամալ Քամալ օղլու, Թահմազով Սամիր Թեյմուր օղլումուրով,
Ալիզադե Քամրան Ջոզուն օղլու օղլու, Շեկարով Ջեյհուն Թալեհ օղլու, Բաբան Նաբի
Թոֆի օղլու, Գուլին Ռաշադ Մուրշուդ օղլու, Միքայլի Ասիմ Ռաֆիկ օղլու, Ջաֆարով
Ֆայգ Ջավանշիր օղլու, Մամեդով Շահլար Ազայ օղլու, Սաֆարով Չաքիր Ջավանշիր

օղլու, Բաբազադ Զասեյն Ռահիմ, Յուզանդաշլըշըլըշըլըշըլու. Չեյնաժ Սահիր
Յուսեյնզուլու օղլու, Յասինոժ Էլմադդին Իբրահիմ օղլու, Նամազոժ Էլդանիս Ֆուրուդին
օղլու, Ալին Զասան Յարմադ. օղլու, Յուսիֆոժ Սամիր Ջահանգիր օղլու, Ջավադոժ
Ռավան Շամսադդին օղլու, Ալին Մագսուդ Յուլեթ օղլու, Աբբարոժ Նամիզ Շահսադդին
օղլու, Ռախիմոժ Քենան Ալիադդին օղլու, Վալիսա Թոգրուլ Չաքր, Ալվերն, Բաբարա
օղլու, Ջաֆարոժ Ալասզար Ալակբար օղլու, Գարայանն. Մուրթուզլու Էլմին Նազիմ
օղլու, Բատին Ջալիուն Ջամալ օղլու, Ազիզոժ Ջիհուն Ազեր օղլու, Սամադլի Սամադ
Բախտիյար օղլու, Մարայր, Ֆալ-Մուհիր, Աս, Մաուար, Աուզլա Ախմադ օղլու,
Մամեդոժ Վիդադի Ֆարիզ օղլու, Մամեդրզան Ասիման Ռըմադ Բախտիյար օղլու Էլչին
Էլչին օղլու, Ախմադոժ Մուշֆեյզ Գյուլբալ Ադոյին օղլու, Սուլեյմանոժ Ուլվի Յըլդըրըմ
օղլու, Յուսեյնոժ Էլմիր Շաքիր. օղլու, Ալեքսերոժ Նասիր Թելման օղլու, Բունյաթոժ
Իմեյլ Գահրաման օղլու, Գանձին Փարվիզ Զանբալա օղլու, Աշեր Ամինադարիալ-Ազուլ
Քամրան Մուսաֆիր օղլու, Մամեդոժ Ջաքիր Դունյամալի օղլու, Յուսեյնոժ Յուսեյն
Մագահիր որդի, Ռզան Քենան Ասդար, Աբբարոժ Չաըրըլըժրոժչադ. Ֆիրիդուն,
Զասանալին Սուրատ Սաքիր, Իդիրոժ Քամրան Մալիկ, Նաջաֆոժ Խիդաիր Ռամիզ,
Աբասոժ Ջալսուն Վիդադի, Խայսեին, Իրիլի Սանան Նազիմ, Սուլթանոժ Իբրահիմ Սաիր,
Նազին Անար Ֆազիլ, Աբդուլջալիլոժ Էլվուսալ Նաթիզ, Աբդուլքերիմոժ Լենքորան
Ռաֆիկ, Յուսեյնոժ Այազ Ավազ, Ալակբարոժ Իբրահիմ Սախաժաթ, Գոչուն Ֆիրդոժ Էմիլ,
Մամեդոժ Յուսեյն Էլբրուս, Թանիրվերդին Քենան Սուլիման, Ալի Վալբայն Ալիման, Ալի
Մուսեյն Ծանր վիրավորվել են Ռաֆայել օղլուն, Մամեդոժ Իլքին Էլչին օղլուն, Չեյնին
Ռոյալ Մուբարիզ օղլուն, Նամազոժ Խայալ Էլման օղլուն, Գարան Բահրամ Յաշար
օղլուն, Մամեդլի Նովրուզ Իլգար օղլուն, ինչպես նաև Քելբաջարի շրջանի
քաղաքացիական բնակիչ Մուսան Ասիմ Իսա օղլուն:

Քանի որ նշված անձինք թաքնվել են խրամատներում և տարբեր արգելապատնեշների
հետևում, կարողացել են ժամանակին խուսափել գնդակներից և բեկորներից,
տարհանվել են դեպքի վայրից և նրանց ցուցաբերվել է որակյալ բժշկական օգնություն,
նրանք, այսինքն՝ 436 մարդ, չէին կարող դիտավորյալ սպանվել իրենց
վերահսկողությունից անկախ պատճառներով:

2020 թվականի սեպտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին տեղի ունեցած զինված
հակամարտության արդյունքում, Ադրբեյջանի Զանրապետության և Ռուսաստանի
Դաշնության Նախագահների, ինչպես նաև ՀՀ վարչապետի կողմից ստորագրված 2020
թվականի նոյեմբերի 10-ի համատեղ հայտարարության 4-րդ կետը Նախատեսում էր
հայկական զինված ուժերի անվերապահ դուրսբերում Ադրբեյջանի օկուպացված
տարածքներից և ռուս խաղաղապահների որոշակի ժամկետով մուտքագրում
Ադրբեյջանի դարաբադի տարածաշրջան: Սակայն, այս տարածքում գործող հանցավոր
կազմակերպությունը և դրա կառուցվածքային ստորաբաժանումները՝ օրենքով
չնախատեսված զինված կազմավորումները, խախտել են վերոնշյալ
Հայտարարության պահանջները և այս ժամանակահատվածում շարունակել են
ապօրինի կերպով կառուցել ինժեներական և ամրաշինական կառույցներ՝ ապագա
հանցավոր նպատակներով, Ադրբեյջանի Զանրապետության ինքնիշխան
տարածքներում՝ Խոջալուի, Ադդերեի, Խանքենդիի, Խոջավենդիի, Շուշայի
շրջաններում: Նրանք բացահայտորեն հրաժարվեցին հանձնել այս տարածքում
մնացած զենքը, զինամթերքը, ռազմական տեխնիկան և սարքավորումները, ինչպես
նաև շարունակեցին ականապատել իրենց ամրացված դիրքերը՝ անօրինական կերպով
այս տարածք ներմուծելով զենք, զինամթերք, պայթուցիկ նյութեր և սարքեր, ինչպես
նաև ռազմական տեխնիկա:

Առգրավված իրերի թվում էին Pole-21 ռադիոհաղորդումների խլացման համակարգը, որը նախատեսված էր ճշգրիտ հաճախականություններում խանգարումներ ստեղծելու և գլոբալ նավիգացիոն համակարգեր (GPS, GLONASS, BeiDou) օգտագործող ինքնաթիռներին ու այլ սարքավորումները թիրախներից շեղելու համար, ինչպես նաև Repellent-1 էլեկտրոնային պատերազմի համակարգը, որն օգտագործվում է ռադիոհեռախոսակապի, անօդաչու թռչող սարքերի հայտնաբերման և նավիգացիոն ու հեռաչափական ազդանշանները ճնշելու համար: Այս համալիրը նաև օգտագործվել է Ռուսաստանի խաղաղապահների վերահսկողության տակ գտնվող Ադրբեջանի Չանրապետության տարածքում, ինչպես նաև օկուպացիայից ազատագրված տարածքներում մահվան, արողջությանը վնաս հասցնելու և գույքին վնաս հասցնելու սպառնալիք ստեղծելու համար:

Չանցավոր կազմակերպության ղեկավարներն ու անդամները հրամաններ են տվել, որոնք հանգեցրել են բազմաթիվ հանցագործությունների, այդ թվում՝ ահաբեկչության և դիտավորյալ սպանության, որոնք կապված են եղել իրենց ծառայողական պարտականությունների կատարման հետ: Չանցավոր կազմակերպության կառուցվածքային ստորաբաժանումներ հանդիսացող զինված կազմավորումների անդամները տեղակայվել են անօրինական կերպով ստեղծված մարտական դիրքերում և այլ ռազմական օբյեկտներում՝ ամրապնդելով դրանք՝ հանցավոր հրամաններ կատարելու նպատակով: Սա տևեց 2020 թվականի նոյեմբերի 10-ից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 19-ը:

Այս ժամանակահատվածում Նրանք շարունակել են սադրիչ հրետակոծությունները Խանքենդի քաղաքում իրենց անօրինականորեն տեղակայված կենտրոնական շտաբից, ինչպես նաև այլ բնակավայրերից, այդ թվում՝ Դաշքենդ գյուղից, Ասկերան ավանից, Խոջալու քաղաքից և Խոջալուի շրջանի այլ բնակավայրերից: Նրանք օգտագործել են հակատանկային և հակահետևակային ականներ, ինչպես նաև այլ տեսակի զենքեր, որոնցից շատերը արտադրվել են Չայաստանի Չանրապետությունում և տեղափոխվել օկուպացված տարածքներ:

2023 թվականի սեպտեմբերի 19-ին՝ ժամը 13:00-ից սկսած, Նրանք հարձակում սկսեցին Ադրբեջանի Չանրապետության ռազմական և քաղաքացիական օբյեկտների վրա՝ ուժեղացնելով կրակը անօրինական կերպով պահվող հրետանային կայանքներից, ականանետներից և այլ խոշոր տրամաչափի զենքերից՝ ստեղծելով նոր ականապատ տարածքներ:

2023 թվականի սեպտեմբերի 19-ին, ժամը 13:00-ից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ը, ժամը 13:00-ն իրականացվել են հակաահաբեկչական գործողություններ, որոնց ընթացքում հանցագործները զինված դիմադրություն են ցույց տվել Ադրբեջանի ուժերին: Հրաձգության հետևանքով զոհվել և վիրավորվել են զինծառայողներ և խաղաղ բնակիչներ, այդ թվում՝ Աղդամի, Ֆիզուլիի, Խոջավենդի, Քելբաջարի, Լաչինի և Շուշայի շրջաններում:

Բացի այդ, հակամարտության ընթացքում զոհվել է 205 զինծառայող և քաղաքացիական անձ, իսկ 1004 մարդ վիրավորվել է, որոնցից 123-ը՝ ծանր, 226-ը՝ թեթև, 563-ը՝ միջին և 92-ը՝ թեթև վնասվածքներ: Այս անհատները թաքնվում էին խրամատներում և տարբեր արգելապատնեշների հետևում: Նրանք չկարողացան միտումնավոր խուսափել մահից, սակայն կարողացան խուսափել փամփուռներից և

բեկորներից, տարհանվեցին դեպքի վայրից և ստացան որակյալ բժշկական օգնություն:

Այսպիսով, տեղական հակաահաբեկչական գործողությունների արդյունքում, 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ին Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքները, այդ թվում՝ Ադդամ քաղաքի և Նրա շրջանի տարածքները, ինչպես նաև Շուշիի շրջանը, ամբողջությամբ ազատագրվեցին օկուպացիայից: 2023 թվականի սեպտեմբերի 29-ին ազատագրվեց Խանքենդի քաղաքի տարածքը: Ընդհանուր առմամբ, գործողությունների ընթացքում զոհվել է Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի 205 զինծառայող:

Իսաեւ Իսաիւ Չերքազ օղլու, Չամանլի Ահմադ Ազադ-Օղլու, Կանքախիշով Խայալ Խայրալ-օղլու, Համիդլի Միքայիլ Վուզար օղլու, Աբբասով Ռուսլան Աբիլֆաթ օղլու, Խանմամադով Հուսեյն օղլու, Միրզան Սանան Վուզար օղլու, Գարան Էլմին Ռաֆաթ օղլու, Հուլզինսադ Ռաֆաթ օղլու, Հուլզինսադ Ռաֆաթ օղլու, Հուլզինսադ օղլու Մուրլըդուլ. Իլգար օղլու, Մամեդովա Թուրալ Սուլիման օղլու, Գաֆարով Սափալան Իշֆանդիյար օղլու, Ալին Սարխան Ռաբիլ օղլու, Բալաբիլի Էլջան Վասիֆ օղլու, Նասիբով Ազհին Վասիֆ օղլու, Ար Բախտիյար օղլու, Գազիմլի Նիջաթ Էլջան օղլու, Սամադով Էլչին Ագբեյջա Աբֆ Թուրալ օղլու, օղլու, Մեհդիգադե Միրփաշա Յադուբ օղլու, Բիլալով Սարխան Իսմաթ օղլու, Ադան Ջայխուն Էթեբար օղլու, Շախրիյարով Վուսալ Թաբիյաթ օղլու, Ալակբարով Ռամալ Էլնուր օղլու, Բայրամով Թապդիգ Նամիգ օղլու, Սալգալ Էլգար, Բասովա Մեհդի Ամրա օղլու, Գուլուզադե Նիհաթ Գասիմ օղլու, Ամիրով Թուրալ Մատլաբ օղլու, Խալաֆով Թապդըզ Վիդադի, Ռուստամով Վուսալ Ռուստամլի, Ջաֆաչովիչ Գ. Գյոխան Իլգար, Նուրմագոմեդով Ռամազան Նուրահմադովիչ, Ալին Սաբուհի Թահիր, Գարդաշզադե Էլսեվեր Ռաբիֆ, Մուստաֆազադե Վելի Ջեյհուն, Ջեյնալլի Ռաշիդ Մադաթ, Աքբարով Շահիդ Նաթիգ, Վելիգադե Ռաշադ Էլջան, Գուլին Նաջմեդդին Նաթիգ, Հասանով Էմրալ Վուզար, Չիյադով Ջասարաթ Չաուր, Ասլանով Սահիլ Ահլիման, Մամեդով Ֆիգուլի Բահրուզ, Աբբասզադե Էմին Ֆահրուզ Մուբարիգ, Թագին Ալի Ազադ, Միքայիլով Ուլվի Բահրուզ, Գասիմով Իբրահիմ Մալիքեյդար, Ալին Ալթուն Թագի, Բադալով Օրուջ Արիֆ, Ալիգադե Թունջայ Նիջադ Սոն, Հասանով Ամին Իլգար, Խամիդով Շամխալ Մուսա, Ալին Էլվին Գուլմամադ, Ալիբայով Ալիբայ Միրքարիմով, Իդրիսով Բախտիյար Իխտիյար, Գայբով Ալվին Իակր, Մամայր Խայբով, Մամանար Շահիրիյար Մուբարիգ, Խասանով Շամիլ Շիրասլան, Թադիգադե Ջահանգիր Գուրբան, Բայրամով Իխտիյար Բայրամ, Հյուսենսադե Ռամազան Համդուլլահ, Ջիյասլի Դավուդ Թելման, Ալին Թալիբ Էլման, Հուսեյնով Մահարրամ Ալաշրաֆ, Ալին Թողզուլ Իյաս, Մամեդով Էլթուն Վուզար, Խալիլով Յուսիֆ Մամեդրզա, Մամեդով Սամիր Ագիլ, Սուլեյման Իմեդբեկիադ Գլս. Վիլայաթ Դիլաֆաթ, Դունյամալին Իսլամ Թեյմուր, Ջաֆարով Խազար Գալիբ, Ռագիմով Ռամիլ Սուլադդին, Կալբին Աբրամ Ֆայգ, Ալամմադով Խանբաբա Ջեյհուն, Էյուբով Մուրադ Բախտիյար, Սաֆին Ալահվերդի Սաֆի, Բայրամով Դավուդ Շամիլ, Աբուշով Հաբիլ Գուլամ Քադանարկովով, Գասիմովով: Էլմադդին Գաբիլ, Իբրահիմով Էլնուր Սախավաթ, Արզուլլան Մուրադ Թավաքքուլ, Համիդլի Համիդ Ալիսահիր, Ադիլգադե Ադիլ Ռովշան, Ալին Ջավիդ Ջեյհուն, Ախմեդով Յուսիֆ Ալեսկեր, Ալին Ռամիլ Շաքիր, Բաբազադե Ալի Ռուստամ, Նասիբով Հուսեյն Աֆղան, Յուսիբլի Նոֆալ Յուսիբ, Մահարամով Մախա Ֆուզուլի որդի, Ռզան Իգբալ Իլհամ, Միրզան Ջավիդ Ագեր, Ալին Ֆարիդ Թոֆիգ, Սուլթանով, Սուլթանով Նեման Բախրամ, Ախմեդով Ռիզվան Նիյազի, Շաբին Սեյմուր Սաբիր, Ազիզալին Սեյմուր Թեյյուբ, Իսմին Ջեյնալ Մուստաֆա, Օրուջև Դադբեյ Սաբաի, Բեյդին Ռոյալ Նասիբ, Ռուստամլի Բահրուզ Մալիկ, Ալին Էլմադդին

Դովեր, Խանկիշին Էլան Էլադաֆունս, Էլան Էլադաֆունս, Գիյաս Ռամիլ, Մուստաֆան Նիհաթ Ասեֆ, Մամեդլի Էլխան Ալեքսեյ, Ֆաթիգադե Ֆաթիի Ագամոլան, Աբբասով Չամին Խազանի, Հասանլի Էրգուլա Մուբարիգ, Էյվազով Վուզար Էյվազ, Միրզան Ալմիրզա Աղամիրզա, Ջաֆարով Էլադ, Մալիք, Աղախանով Օսման Գադիմ, Հասանով Քերեմ Ալիֆ, Սադիգով Ջեյհուն Նիյամեդդին, Գասիմով Գարիբ Շահբազ, Գեյբելին Էլվին Ագալար, Էյնալին Սամրադմիլ Էլմաթլեյմ Ռաֆիգ, Ջաֆարով Ռավան Մահամմադալի, Ախունդով Մուրադ Խիդիր, Սաֆարով Ջավիդ Ռովշան, Գահրամանով Սանան Նասիմի, Ասադով Ալիբալա Ալի, Սուլեյմանլի Նաիլ Սաֆար, Սուլթանբեյլի Թամերլան Իմրան, Մամեդգասանով Գասիմ Բիլալ, Էյբատով Սերգեյ Ռամին, Գասիմգադե Ինգլաբ Ֆիգուլի, Ռզան Ռամիլ Էլչին, Իմամալին Էթիբար Հիջրան, Ջաֆարով Մահիր Ասիֆ, Գասիմով Քամալ Հուսեյն, Հուսեյնով Սաբուհի Մահբուբ, Ռասուլով Վ. Բարաթ, Գահրամանով Ալիմարդան Սամադ, Միրզոն Ֆարիդ Նամիգ, Չուլֆուզարով Ջավիդ Ջավանշիր, Մամեդով Սամիր Մամեդ, Շամշին Իլհամ Շաքիր, Հասանով Հասան Չաքիթ, Գասիմով Սանան Ֆարման, Յուսիֆլի Շամխտան Շուկրան, Ջահանգիրով Թուրալ Քալամիուսեյն, Հուսեյնով Շաքարջաբ. Վուզար, Նաբին Ֆարիդ Քամրան, Ախմեդով Էլվին Կալանդեր, Բաբան Սահիլ Սարիբալա, Ալին Չահիր Սադի, Վելիգադե Ռաշադ Ռասիմ օլլու, Սադիգով Սամիր Ջաբրայիլ օլլու, Մամեդովա Ազեր-Սուլդուզ օլլու, Հուսեյն Ռամին Ռովշան օլլու, Մեհդին Սուլեյման Մանսուր օլլու, Աբդաուլ-Ասլաիր, Աբդաուլ-Ասլաիր, Աբալեյ-Ասլա Ի օլլու, Օրուջով Նիֆթալի Գաֆար Միրզալուլայ, Օլլուն, Հուսեյնով Ռաշադ Ռահիմ օլլուն, Ահադով Էթաջ Աջդար օլլուն, Հուսեյնով Մահամադ Միրալի Միրֆաթթահ օլլուն, Նաջաֆի Էլխան Շուբյուր օլլուն, Դաշդեմիրով Սահիբ Նաթիգ օլլուն, Գասիմով Հաջիալի Թահիր օլլուն, Բադիրով Ուլվի Հանիֆա օլլուն, սպանվել են դիտավորյալ, գեներալ Բահր, սպանվել են դիտավորությամբ, գեներալը սպանվել են` դիտավորությամբ Մամեդով Էլթուն Ռամին օլլու, Գուլին Ազիլ Մարդան, Իսմայիլով Խազար Մահարրամ, Գուլուզադե Շահիրյար Հաքիլ, Հասանով Հիլալ Ֆարման, Բախշին Սադիկ Ալիխասան, Գաֆարով Ասիմ Անար, Ռուստամով Ռուզի Շահին, Իբրահիմլի Էլան Իլգար, Ռզան Էլվին Անվար, Շահբազով Էմին Էլադ, Ալին Էլվին Օքթայ, Քարիմլի Մոհսում Նասիբ, Ալին Ամիլ Գամեթ, Բաբան Գյուլալի Ազեր, Օսմանով Ռամին Ֆարազ Ռամին, Ազեր, Օսմանով Ռամին. Նուրադդինլի Էլգիգ Միրամի, Աբբասգադե Քամրան Նարիման, Ջաֆարով Ռովշան Այազ, Չամանով Սամիր Նազիմ, Բաբան Ալի Ջամիլ, Խալիլով Էթաջ Խեյբար, Բախիշով Էթիբար Ֆիգուլի, Իսկենդերով Շախրիյար Ռուստամ, Չեյնալով Թալեհ Վահիդ, Գաշիմով Նամիխա Վահիդ, Գաշիմով Նամիդըն Վահիդ. Ասադ, Գուլմալին Ալիմ Ռախիմ, Լատիֆով Վուսալ Նամիգ, Գասիմով Շամխալ Սաբիր, Էյվազով Վասեհ Ասիմ, Աբբասով Նիյամեդդին Նիյազի, Իսմայիլով Ալիգամին Վիլադդին, Աղաբազիրով Սաբուբայ Իսմայիլ, Գաջիլի Լատիֆ Քազիմ, Ազան Ֆարիդ Սաիդ, Իմանգադե Քենան Նուսրաթ, Աբբասալին Սանան Ֆազիլ, Խամիդով Սադիկ Սաիդ, Սալմանով Իլքին Հաքիլ, Վալին Էլարիգ Թահիր, Սեյֆին Մուսա Շուլաթ, Փաշան, Սեյֆին Մուսա Շուլաթ, Փաշան. Հասանգադե Նոֆալ Սաֆար, Ամիրով Հուսեյն Էլադ, Ազիգ-գադե Անար Էխտիրամ, Մուրսալով Իմրան Լաթիֆ, Խուլմբաթգադե Թոգրուլ Հանոգլան, Ալին Էլմիդար օլլու, Սեյդգադե Նիհադ Ջավիդ օլլու, Ալլահվերդին Ազադ Հաջիուդդե, Չարբալլուն, Ազադ Հաջիուդդե, Չարբալլե Ջաբրաիլով Արազ Մամեդադ, Մալիկովա Աբալազա, Դևատուր Չիմլի Ռովշան Մեհրաջ օլլու, Ասդանով Ջահիդ Նիյազ օլլու, Մուսեյբով Հուսեյն Ալիֆ օլլու, Մուրադով Ջումշուդ Բահիուլ օլլու, Ահմադգադե Այխան Գյուլխան օլլու, Հաջիգադե-Բայրամ, Նոգր-ԻՐ ՕԳԼՈՒ, Ախմադով Ալվին Սալեհ օլլու, Ալին Սեյմուր Չիրադդին օլլու, Ասլանով Սաքիթ Յուսիֆ օլլու, Ախմադով Իլքին Ռովշան օլլու, Նաջաֆով Քամրան Ջիհան օլլու, Նաջաֆով Քամրան Ջիհան օլլու, Ալին Ալվին Սալեհ օլլու. Այուրա, Ալժիրլու, Այուրա-Մուխամ Յա օլլու, Չաքիթով Սկազ Նուրադդին օլլու, Խալիլով Խազար Ասքաներ օլլու, Ալլահվերդիլ

Թահիր Այազ, Աբդուլքերիմով Խազանի Աթֆար, Չեյլավ Էլշան Ադիլ, Գուլիվ Էլմադդին Իմրան, Գուլմամմադով Վուրգուն Ֆիզան Ֆիզան, Բաբանի Գյուլլիզե, Ուլմամադով Վուրգուն Ֆիզան, Բաբանի Գու Չուլֆալի, Խալիլով Մահարր, Վալև, Ախարադ, Ահար-Ահարա, Ահարա, Ահար, Ահար Չադե Էլվար Մուրադ, Աբբասով Անար Այդին, Թուրաբով Չամիզ Չաբիթ, Աբբասով Իբրահիմ Այազ, Հասանլի Սարվան Ալիզամին, Թեյմուրով Նիջաթ Էլչին, Ռզան Այազ Ալի-Փաշա, Ջաբբարով Նիզամի Ադիլ, Խալիլզադե Թամերլանն: Փարվիզ Շամշիր, Սաֆարով Ռուզի Սադի, Մուսան Օրխան Ռամիզ, Նաբին Սարվար Ադալաթ, Շախմարով Մահամմադ Վուզար, Բուկավաձե Չաքիր Ռուսլան, Գուլին Ջավադ Ռովշան, Նուրին Ալիքիսմաթ Վախիդ, Նաբին Էմիլ Շաբան, Սադիգով Էլմիր Ալի, Մեհդիզադեյդեյ, Մահդիզադեյ, Մահդիզադեյ, Մահդիզադեյ, Ալիկսամաթ Վախիդ. Ռամին Ֆազմիլ, Սաֆարով Ռուսիֆ Նամազ, Գանբարով Իբրահիմ Իլհամ, Քարիմով Թուրան Աբասաթ, Հասանով Խալիդ Մուսա, Ջուման Ինթիգամ Սաադեդդին, Ջալիլով Վազիֆ Ջավանշիր, Աբբասով Նուրլան Ռուսլան, Միրին Մուրաթ Վելի, Հասանով Յուսիֆ Էլշան, Գյուլյե Էմին Ռաման Ռա, Գյուլյեյ Էմին Ռա. Հեյդար Թոֆիկ, Մամեդլի Ռուսլան Մեհման, Հուսեյնով Նատիգ Ռաֆայել, Թալիբով Էլգուն Մագսուդ, Շիրինով Փարվիզ Նադիր, Գուլին Աղշին Աջդար, Ալակբարով Սարխան Ռամիզ, Ջաբին Շահին Շաքիր, Խոսին Ջավիդ Հիլալ, Գուլիվ Ամիլ Օգտայ, Քարիմով Բեյլար Էլշան, Ախխմեդով Ռուսլան Էլբադ, Էլբադ, Մեյլգար Ալսաֆա Ալադին, Ալին Ռաշադ Գահրաման, Ջաբրահիլով Չաքիր Կարմուլլա, Մամեդովա Սեիդմիրզազումա, Սիդմիրզալի Միրազա, Մամեդովա Սեյդմիրզալի Միրզա. Ալակբարով Ռամիլ Էլման, Խուսինով Վաուսալ Վազաֆ, Սադմախեդ Սադման, Գաֆարով Օրուշ Մահիր, Միրզան Ֆարիդ Ֆիրայիլ, Ռախիմով Օրուշ Մամեդովիչ, Աբբասով Էլդար Ալադին, Ալին Իլգար Ասիֆ, Մախմուդով Մարատ Ռամիկ, Ջաֆարզադե Ամրահ Շամիլդաշ Ռամիլթով, Ի. Թարվերդին Նուրլան Ռուսլան, Ազիզով Դունյամին Աբդուլլա, Բալան Նադիր Իլգար, Սուլեյմանլի Ռաշադ Ռաֆիլ, Մուստաֆան Մուրադ Ռախիմ, Ալլահյարով Էխտիրամ Ուլֆաթ, Հուսեյնով Ֆամիլ Մուբարիզ, Նաջիզադե Թոգրուլ Ֆարիադ, Գասիմով Իլգար Վուզար, Մամիզադե Ֆախրի Ռաֆիզ, Քարիմով Էլսեվեր Գուլբալա, Նուրին Ռովշան Գալիբ, Հուսեյնով Այխան Էլխանովիչ, Օսմանլի Թոգրուլ Ռամիզ, Նաբին Ռոյալ Քոն Հիլալով Նուսեյնսաթով Ազիզով Ասլան Մեհդի, Խանալին Ալիմ Ռահման, Մամեդով Ջամալ Շաֆեդդին, Իսմաիլով Գահրաման Բահրամ, Գարախանով Ռադիմ Շահիսմայիլ, Հասանով Ասլան Ազիզ, Ախմեդով Օմար Ռաշիդ, Ազիմով Թուրալ Նուրուլլա, Գուլին Վուզար Մուրադ, Յուսիֆով Ռաուֆ Չա Աբդուլլա Մուրադ, Յուսիֆով Ռաուֆզա Նեմիզաթ, Ա. Քենան Քազիմ, Ջաֆարլի Ալի Շոիրաթ, Իսմայիլով Ռուստամ Նազիմ, Ալին Սամիկ Հումմաթ, Սաբիրզադե Մադաթ Սաբիր, Ազան Գարայ Ասադուլլա, Ջաֆարով Էմիլ Յուսիֆ, Չեյնալով Նուրլան Իլհամ, Գաբիբլի Մահամմադ Ռամիլ, Աթան Մամեդթագի Ջամիլ, Քերիմով Ուլվի Թելման, Իսրայելով Իլհամ Ռամզի, Խալիլով Ռովշան Էլխան, Վելին Մահամմադ Թեյյուբ, Ֆարգալին Օրխան Գադմալի, Գուբադով Արիֆ Իլկին, Մեհդին Մահիր Գաբիլ, Էմնուլինկով, Վ. Տոդրուլ Թեյմուր, Հասանլի Իմրան Էլման, Թադին Ֆարիադ Ֆիքրեթ, Չեյնալով Նահիդ Սահիբ, Չեյնալով Ֆարիդ Չահիդ, Քամիլով Աֆղան Հաֆիզ, Քորոլուն Մայիս Այդինբեյ, Սաֆարով Նուրլան Մահամմադ, Սաֆարգուլին Ֆամիլ Ֆաիդ, Ալակբարով Աբիլ Վուզարովս, Սամֆիզալով, Ալաբբարով Աբիլ Վուզարովսիանդիր, Մուրադ Ֆամիլ, Ախմադով Անար Ֆազիլ, Միրզան Ռուսլան Էյվազ, Փիրին Էլմադդին Էլշան, Իմանով Փարվին Թավրիզ, Ալասգարլի Ասիման Իլգար, Էյվազլի Ռամազան Ռամիլ, Քարիմով Նարման Մահիր, Քարիմով Սայեդդին Սեյֆեդդին, Մամեդլի Ալլահվերդի Մամեդ, Հաջին Իլգար Մահամմադ, Գուլին Վուսալ Ալիֆազա, Ռահիմով Վուսալ Բահադուր, Նասիրով Միրլեյլ. Մահմուդ, Հաջին Թալեհ Թելման, Սուլեյմանով Ռաշադ Չուլֆուդար, Քարիմով Ֆուադ Ֆիքրեթ, Այդեմիրով Խասանով Նուրիան Ֆարման, Քազիմով Այհան Սադիկ, Նիյազով Ռաուլ Նիյազի, Ալիրզան Ռուսլան

Էթիբարովիչ, Ախմադով Յուսեյն Ադիլ, Բայրամով Չամանհիդ, Չամանհիդ, Բայրամով, Ռուհան Սադիկ, Ագաիլ Էլթուն Խան Խագանի, Աբդուլլահ Օրհան Ադիլ, Փաշազադե Գասիմ Ադիլ, Ջավաձադե Սիրուս Քամիլ, Ադան Նագիմ Յաթիլ, Մամեդլի Էլիաս Մամեդ, Ալին Տողրուլ Յասանբալա, Շահբազով Ֆարիդ Վալեհ, Յասանլի Ֆարիդ Էլշան, Մուրադով Ախլիյար Աֆղան, Նասիրով Ջոշգուն Թագի, Ռուստամով Ռուստամ Յավեր, Գուլին Արազ Նեմաթ, Վալին Ֆագան Ադիլ, Մութալիբով Ադալաթ Ռախիմ, Սալիմով Ռաֆայել Խանլարբեյ, Ռուստամով Ջեյիուն Փուլադ, Ալին Մուխտար Իլըզգա, Ալին Մուխթար, Ի. Գորխմազ, Իբանդարով Էլվին Անվար, Գուբադով Ազիզ Իլգար, Մեհդին Ադեմ Ռասիմ, Ալին Ալթուն Սաթիթ, Յասանով Էլյար Էլբրուս, Խամայիլի Էլգուն Էլդար, Ռուստամով Ադիլ Ալի, Նիյազլի Ռաշիդ Մուրադ, Ախմեդով Գարդաշխան Օսման, Խամայիլի Ջաֆար Ֆիրուզին, Խամայիլի Ջաֆար Ֆիրուզին, Խամայիլի Ջաֆար Ֆիրուզին, Շալանլիֆ. Օրխան Գուբբան, Յուսիֆլի Էլգյուն Նամիզ որդի, Ադիգեզալով Թելման Մեհման օղլու, Մեհդի Վասիֆ Քերիմ օղլու, Ալին Արիզ Անար օղլու, Յուսեյնով Վուսալ Սարդար օղլու, Սայըլով Վուրգուն Ադազեր օղլու, Քերիմով Նուսրաթ Գարայ օղլու, Բալախանլի Ռամին Վուզար օղլու, Սադիգով Թալեհ Իլիամ օղլու, Ջեյնալով Ավազ Ալեքսանդր օղլու, Ալլահվերդին Ամալ Փարվիզ օղլու, Ջաֆարով Թուրքան Գուլագա օղլու, Գուլին Ասկեր Նուզայ Մուրադով օղլու. օղլու, Շուքուրով Ռաշիդ Չովդար օղլու, Խուլմատով Ռաշիդ Նադիր օղլու, Յուսեյնով Էլդար Ադիլ օղլու, Աբդուլլահ Յասան Ռաֆայել օղլու, Գահրամանով Արիզ Միրզաքիշի օղլու, Գուբբանով Յասան Ռուֆաթ, Քըրիսյարով Դայանաթ Թոֆիկ, Սուլթանով Յիջրան Փանահ, Ռզալաթով Ալլահմիլըրիզան Սուլթան Ռովշան, Ալին Ումիդ Ադշին, Սալիմով Էլնուր Էլդիրամ, Մամեդով Ալի Նաթիզ, Ռզան Թալեհ Յիքմեթ, Յուսեյնով Ասիմ Չաքիր, Սալախով Սահիլ Գադիմովիչ, Շիխալին Էլմիր Իլգար, Աբբասով Թագավորական Խամաթ, Ալեքսանդրով Չամին Սախալաթ, Մեշադին Էլթաջ Խալայ, Իբադուլլահ Մահամմադ Աֆլաթուն, Մուրադով Քենան Բահրուզ, Մուստաֆան Քենան Թափիդ, Մամեդով Էլմադով, Ի. Թարվերդի, Ռուստամլի Ռուստամ Այազ, Յասանով Ռամիկ Ֆայզ, Աբբասով Մաարիֆ Ագայի, Բաշիրով Խախ Սաթիր, Աբբասով Վուսալ Ասադ օղլու, Ախմադով Ռավան Յաթիլ օղլու, Բադիրով Արիֆ Մամեդսադիզ օղլու, Ալին Մուրադ Թագախան օղլու, Ալին Մուրադ Թագախան օղլու, Քազիմով Փանքիան Օղլու, Քազիմով Փանքիան Օղլու Սամանու, Բայուզյուլբուր, Յուսիֆ օղլու, Վալին Նիզամի Ֆուզուլի օղլու, Խամայիլով Էլնուր Խամայիլ օղլու, Մեյդալին Թավրիզ Էյվազ օղլու, Միրզան Խուդաշուքյուր Սահիբալի օղլու, Յասանլի Թուրան-Մահմադ, Բայրամլի Վ. Վալին Նիզամի Ֆուզուլի օղլու, Խամաիլով Էլնուր Խամայիլ օղլու, Մեյդալին Թավրիզ Էյվազ օղլու, Գուլուն Նիյազի Ալլահվերդի օղլու, Յուսեյն Էյթիզամ Էլման օղլու, Գուբբանով Վուրգուն Ալն Ամիզ Ռասիմ օղլու, Մամեդովա Մուստաֆա Մեհրաբ օղլու, Գուլին Սարխան Թահիր օղլու, Միրզան Չաքիր Չամիլ օղլու, Ռասիմ օղլու Ալին Վեյսալ Շադման օղլու, Մեհդին Իյուս Էլշան օղլու, Ալաքբարով Չուրուս Գասիմ օղլու, Օրուժով Ալի Ռաֆայել օղլու, Շուկուրով Ռոյալ Նամիզ-օղլու, Փարվին Ռամիզ օղլու, Գուլի Խագան Է.Վ. Վելզադե Մուրադ Լոզման օղլու, Աբբաշադ Գիստեփաշա Խամայիլ Օմպուլ, Գանբարով Ռաշադ Վահադ, Ուարալ-Խամ, Խումլ, Խումլ, Խումլ, Խամ, Խումլ Ին Սամիր Ջեյիուն օղլու, Քորօղլուն Ակիֆ Սարհադ օղլու, Քարիմով Իլգար Ալիշ օղլու, Վերդին Խասի Քամիլ օղլու, Մահարրամով Ռասիմ Էլիզբար օղլու, Մահարրամով Ռասիմ Էլիզբար օղլու, Ասկար-Մամայր, Ման-Ռամար, Է.Վ. Մահամմադ Վիլայաթ Սոն, Փիրին Էլնուր Յաթիլ օղլու, Յասանով Ամրա Քամիլ օղլու, Գուբբանով Էլնուր Էլչին օղլու, Միրզան Միրզաբիլ Յաթիլ օղլու, Յասանով Իլկին Խայալադդին օղլու, Ումուլ, Ումուլ, Ումյուն, Ումյուն, Ումյուն, Յուսեյն, Յուսեյն: Խամայիլի Ֆարիդ Մեյմուր օղլու, Աբիշով Ալիմ Յասան օղլու, Ջեյնալով Ալասգար Սադայ օղլու, Ռուստամով Աբբար Մեհման օղլու, Խամայիլի Սահիբ Ազեր օղլու, Խասանով Խամամլի Ադալերդի օղլու, Խասանովա

Ագավերադ-Աբայադս-Աբայադս-Ճախրադս-Աբադս-Ճախրայադս-Ճեխրադ-Ճայգս-Ագար
եդս-Ճեխրայ-Էլգադս-Ագավերադե Ռաֆայել Ռովշան օղլու, Աբդուլլև Քամալ Ալադդին
օղլու, Յուլչիվ Մուրադ Յըլդըրըմ օղլու, Յուլչիվ Մուրադ Յըլդըրըմ օղլու, Մամմադով
Յըլդըրըմ Օղլու, Մամմադով Իլդըրըմ Օղլու Էլչին Թեյմուր օղլու, Մաջիդի Յուսիֆ
Ալիամ Չեթ Սալամաթ օղլու, Գարան Սեյմուր Ռամիզ որդի, Գուլին Ջասան Իլգար,
Ջասանլի Ջասան Սամիր, Ջասրաթով Չամին Չահիդ, Ջուսեյնով Մահիր Իլգար, Գուլին
Նիհադ Էլման, Ասգարով Տեխրուն Ռասուլ, Գուլին Ջաբիլ Այազ, Ջավադով Անար
Ալլահվերդի, Ջասանգադե Ջասարաթ Գուլագա, Մութալլիմլի Արիֆ Թելման, Ջասանով
Ֆարման Ռաֆիզ, Մուստաֆան Ռահման Ռասիմ, Ռուստամով Գալիբ Ջաբիլ, Ազակիշին
Քամալ Քամիլ, Ալեսքերով Ամին, Նաթիզ, Յուսիֆով Յուսիֆ Ալիագա, Ջասանովադաբուլ,
Ջասանովադով Նահիդ Ռազիմ, Ջասանով Սահիլ Էլմիդար, Քասեմի Նեմատի Էրոլ
Մահամմադ Թագի, Քարիմլի Սարկար Նամիզ, Ռուստամլի Ինթիգամ Ադա, Մովսումով
Նաջաֆելի Ֆախրադին, Սուլեյմանով Ռամիզ Ռաուֆ, Խուդուլով Ռաշադ Իզգեթ,
Մամեդով Էլշադ Էլշան, Ջուսեյգով Մուրադովս Մահարրամ Աֆսար, Ալին Ջասան
Թեհմուրաս, Ադիգոզալով Ջեյդար Սաբիր, Ջեյդարով Ալի Ֆերմայիլ, Բախիշով Սաբիր,
Յախյայ-Ջաբեյ, Յաշեյ, Ալեյ, Էշհար և Մեհրաբ Մուխար, Աբդուլլև Խայալ Միտալիմ,
Մամեդովա Օրուջ Մամեդ, Ռզան Նադիր Թահիր, Գյուլմալիզադ Սահիլ Մահի, Ալիֆով
Խալիդ Խմաթ, Ումուդով Ջուզեյն Թալեհ, Գասայմով Նովրուզալի Շուքուր, Աբգերովա
Գալիբիրթան Սուլարբալթան, Գարաբիլի Ջիքմեթ Յովդատ, Ագաբալան Թելման Ռասիմ,
Խամայիլով Վուզար Էլբուր, Բայրամով արքայազն Թելման, Գուրբանով Աբդուլալի
Դուրբան, Մալիկով Աթամալի Ակիֆ, Ալին Ամրահ Սաբիր, Մուստաֆան Ռովշան Սահիր,
Ռուստամով Ռամալ Վիդադի, Քերամլի Օրխան Նիզամիր Վահիֆ, Քերամլի Օրխան
Նիզամիր Վա. Գուսեյնով Բախտիյար Էթիբար, Գուլին Նուրլան Ֆիրուզ, Ջուսեյնով
Շամհալ Ասիֆ, Վելին Չեքա Մաջնուն, Նազարլի Սուլթանալի Գյուլալի, Ջասանով
Քամրան Մեհման, Խամաիլով Ֆարիադ Խուդավերդի, Բայրամով Ռամիլ Շաքիր,
Նասիբով Էլչին Խազար, Ջաբարլի Վուսալ Ջամիլ, Ազան Նուրլան Իբրահիմ, Մամեդով
Չաուր Շահաբբաս, Բագին Իզգեթ Չոհրաբ օղլու, Ջասանով Էլնուր Ալվիզ օղլու,
Խամայիլով Ջաֆարագա Էլշադ օղլու, Սուլեյմանլիով Օղլուս օղլու Ջաջիգադե Չամին
Ռամուն Էվագա, Ադիշլի Ռաֆիզ Ռահիլ օղլու, Ջուսեյնլի Բահրուզ Արիֆ օղլու, Մուրադով
Ֆագան Ազեր օղլու, Յուսիբլի Շամս Անար օղլու, Մուստաֆան Ալի Մոբիլ օղլու, Սոֆին
Ռասուլ Ֆիկլեվո, Իոլլեվա Թալարուլա, Խասիմով Խամայիլ Արիֆ օղլուն, Բալադով
Օրխան Իսլահ Վալլահվըրըվը Ռուֆաթ Աբդուլագիմ օղլու, Ջուսեյն Ֆարիդ Ջուսեյն օղլու,
Մամեդով Էլդար Ռահման, Վահաբ Էվան Էվին, Խաթամով Նուրլան Շաքիր օղլու,
Խաթամով Վասիֆ Ֆիքրեթ օղլու, Միրսալեխլի Մուրադ Ալեքսեյ, Թեյմուրով Թալեհ
Ալիշ, Վերդին Մուրադ Մուբարիզ, Ալլահիմեդ, Ալլահիյրով Մութալլիմ Թոֆիզ Մամեդ,
Ասլանով Արզու Աֆթանդիլ, Ալեքսերլի Շահիրիյար Բախտիյար, Իմանով Ռոյալ Արազ,
Ջասանով Ազիմբալա Վալիս, Ռուստամով Մուրադ Իկբալ, Ջավադով Ֆագան Ջամալ,
Ադան Էլմար Էլխան, Մուսան Այխան Ազիլ, Ջասանգադե Յավեր Բախտիյար, Միրզոն
Մուսլիմ Վուսալ, Ջաջին Ալիրզա Չահիր, Յուսուբով Ռահման Քամիլ, Մուսան Ասեֆ
Գազանֆար, Ջաֆարով Խոջաթալիբ Սաֆարովսով, Մաֆարով Խոջաթալիբ, Ալիրզա
Չահիր. Ջամիլ Ալի, Ռուստամով Այխան Վագիֆ, Ազան Բահլուլ Շամսադին, Կամալով
Էլմար Մահամմադ, Ռախիմով Սարիան Սարվան, Խուսեյնով Էյվազ Վիդադի, Ասկարով
Շուքուր Իկին, Շարիֆով Ֆիքրաթ Բալախան, Շիխիվ Փարվիզ Շամլադին, Գուլին
Ռահման Թոֆիզ, Էլգադեժա, Գուլին Ռահման Թոֆիզ, Էլգադեյզ Չիյաֆաթ, Իմանով
Խալիդ Գուրբան, Մամին Վուսալ Իգրար, Այդեմիրով Ֆարիդ Ֆուադովիչ, Գուլին Մեհման
Աբբաս, Իբրահիմլի Իբրահիմ Բայրամ, Ռուստամլի Ալի Ջամգագա, Խալիլով Էմին
Չահիր, Մամեդովա Ուրֆան-Կամար, Ալրիլար Ին Քամիլ Ֆիրդուսի, Միքայլով Սագիֆ
Ազեր, Խուսեյնով Յուսիֆ Աբդուլ, Շարիֆով Անար Ռուֆուլլա, Գանբարով Ջաբիլ Կաբիլ,

Գուլիվ Ամին Էլնուր, Մամեդոկ Աղադաշ Իլիամ Օգլուզվ, Մամեդոկ Աղադաշ Իլիամ օղլուզվ օղլու, Համմեդոկ Էլդար Հասան օղլու, Բախշալին Մեհման Բակշալի օղլու, Խալիլով Ալֆադդին Հյուզ, Ալին Թավաքքուլ Էլմովար օղլու, Մահմուդով Համգա Մահմուդ օղլու, Աբաշադե Աբբաս Ազեր օղլու, Շարիֆով Սանան Շարիֆ օղլու, Մամեդով Վասիֆ Ասիֆ օղլու օղլու, Մամեդով Վասիֆ Ասիֆ օղլու օղլու, Մահմուդով Համգա Մահմուդ օղլու. Սաբալ-Սուլթուն Ուրով Մալիք Մուխտարովիչ, Ախունդովա Ռասիֆ Չաքիր օղլու, Իսան Թուրալ Էլբուր օղլու, Մամեդով Հուսեյն Աբուլֆազ օղլու, Գայումլու Մահամմադլի Սեյդադա. օղլու, Խանկիսիվ Ռամիլ Նեմիզ օղլու, Աբուդավ Հթին Հուսեյնալի Իլիամ օղլու, Աղան Ռասուլ Ավթանդիլ օղլու, Մախմուդով Ռամազան Հաքիր օղլու, Բեյդուլլան: Էլմիր Յադիգար օղլու, Ռախիմով Իլթին Էլդանիս օղլու, Հասանով Ռոյալ Սախիբեդդին օղլու, Իսմաիլով Սադիկ Իսբաթ օղլու, Ռզաբեյլի Էլթուրք Ալի օղլու, Ալին Իլթին Նաթիգ օղլու, Ասլանով Ռաշադ Քամալ Ալգար Ֆարան Ֆարան Վան օղլու, Մուրադլի Ռամիզ Անար Սուլաֆա օղլու, Քարդուլիմով Թալիբով Շահին Հասան օղլու, Շաբիգադե Ռամալ Ջամիլ օղլու, Միրզամով Նիջաթ Շաֆիյուլա, Գարեյզադ-Անար, Աբդուլլա Նիզամի Էլնուլա օղլու, Նազարով Ռահիբ Վագիֆ օղլու, Մամեդով Էլվին Գուրբան օղլու, Իբրահիմով Ֆարիդ Ֆազան օղլու, Հաջիբալան Ռովշան Ալիխեյդար, Մամեդովա Ռաուլ Էլդար Ուրի:

Տարածքների հետագա ստուգումների ընթացքում հայտնաբերվել և առգրավվել են հանցավոր կազմակերպության անդամներին պատկանող զենքեր, զինամթերք, ռազմական տեխնիկա և այլ սարքեր:

Հանցավոր համայնքի ընդհանուր հանցավոր նպատակով հանցավոր ծրագիրն իրականացնելու համար, Ռուբեն Վարդանյանի և ուրիշների անմիջական ղեկավարությամբ, խախտվել են 1971 թվականի սեպտեմբերի 23-ի «Քաղաքացիական ավիացիայի անվտանգության դեմ ուղղված անօրինական գործողությունների դեմ պայքարի մասին» Մոսկովի կոնվենցիայի պահանջները: Մասնավորապես, սա վերաբերում էր օդային նավիգացիոն միջոցների ոչնչացմանը կամ վնասմանը և այնպիսի միջամտության ստեղծմանը, որը կարող էր վտանգել ինքնաթիռների անվտանգությունն ու շահագործումը, ինչպես նաև թռիչքի ընթացքում ինքնաթիռի անվտանգությանը սպառնացող կեղծ տեղեկատվության փոխանցմանը և այլ նմանատիպ խախտումներին: Խախտվել են նաև 1944 թվականի Չիկագոյի միջազգային քաղաքացիական ավիացիայի մասին կոնվենցիայի, 1963 թվականի Տոկիոյի՝ օդանավում կատարված հանցագործությունների և որոշակի այլ գործողությունների մասին կոնվենցիայի և բազմաթիվ այլ միջազգային իրավական նորմերի դրույթները: Այս ամենը ուղղակիորեն խախտում էր Ադրբեյջանի Հանրապետության բացառիկ ինքնիշխանությունը իր օդային տարածքի նկատմամբ՝ միջազգային և ներքին օդային փոխադրումների շրջանակներում, ինչը վտանգում էր օդային տրանսպորտի անվտանգությունը և իրական ժամանակում չվերթների իրականացումը:

Սահմանափակ տեսանելիության պայմաններում դիրքորոշման կորուստը և արտակարգ իրավիճակների առաջացումը կանխելու համար, 2016 թվականին Ռուսաստանի Դաշնության Պաշտպանության Նախարարության Էլեկտրոնային պատերազմի գիտատեխնիկական կենտրոնը մշակեց ռադիոճնշման համակարգ, որը նախատեսված է գլոբալ նավիգացիոն համակարգերի (GNS), ինչպիսիք են GPS-ը և GLONASS-ը, ընդունող սարքերը ճնշելու համար: Այս համալիրի ռադիոճնշման գոտին

ունի 150x150 կմ չափեր, 125° ազիմուտի ռադիոճնշման հատված և 25° անկյան տակ բարձրություն:

Բացի այդ, օգտագործվել է Pole-21 ռադիոճնշման համակարգը, որը նախատեսված է GPS, GLONASS և BeiDou ազդանշանները ճնշելու համար՝ մինչև 25 կիլոմետր ճնշման շառավղով և 300-ից 1000 վտ հզորությամբ: Այս համակարգը կարող է տեղադրվել տրանսպորտային միջոցների կամ ստացիոնար հարթակների վրա, ներառյալ բարձրահարկ շենքերը և այլ հենարանները, և օգտագործվել է կրիտիկական հաճախականություններին միջամտելու համար՝ խոչընդոտելով ինքնաթիռների և այլ թռչող սարքերի նավիգացիոն համակարգերի ճիշտ աշխատանքը:

Օգտագործվել է նաև Repellent-1 էլեկտրոնային պատերազմի համակարգը, որը նախատեսված է էլեկտրոնային հետախուզություն անցկացնելու, փոքր անօդաչու թռչող սարքերը և դրանց ցամաքային կառավարման կետերը հայտնաբերելու, ինչպես նաև դրանց նավիգացիոն և հեռաչափական ազդանշանները ճնշելու համար: Բացի այդ, օգտագործվել է նաև Հայաստանի Հանրապետության Ռազմաարդյունաբերական կոմիտեի կողմից արտադրված և 25-2600 ՄՀ հաճախականություններով գործող Մորտիրայի ռադիոճնշման կայանը: Այս կայանները տեղադրվել են Ադրբեջանի Հանրապետության օկուպացված տարածքներում՝ ռադիոխանգարումներ ստեղծելու և Ադրբեջանի օդային տարածքում անվտանգ ու կանոնավոր օդային երթևեկությունը սահմանափակելու նպատակով:

«Repellent-1» և «Pole-21M» ռադիոհաղորդումների խլացման կայանները անհայտ անձանց կողմից տեղադրվել են Ադրբեջանի Հանրապետության տարածքում մի քանի վայրերում, այդ թվում՝ Քելբեջարի շրջանի Հասանիզ գյուղում, Խոջալուի շրջանի Մեհդիբեյլի գյուղում, Աղդամի շրջանի Ավդուր գյուղում, ինչպես նաև Խոջալուի շրջանի Նորագահ և Խանքենդի բնակավայրերում:

Այս գործողությունները սպառնալիք ստեղծեցին Ադրբեջանի Հանրապետության օդային տարածքն օգտագործող ինքնաթիռների անվտանգության համար՝ ստեղծելով ռադիոխանգարումներ, որոնք կարող էին խաթարել դրանց բնականոն գործունեությունը և հանգեցնել աղետների:

Բացի այդ, Ադրբեջանի օդային տարածքը օգտագործող տարբեր ինքնաթիռներ, ինչպիսիք են B-77-I-ը, A-21-N-ը, A-359-ը և այլն, ենթարկվել են ռադիոխանգարումների, ինչը սպառնալիք է ստեղծել նրանց անվտանգության համար թռիչքների ժամանակ: Այս միջադեպերը գրանցվել են 2022 թվականի մայիսից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբեր ընկած ժամանակահատվածում:

2023 թվականի սեպտեմբերի 19-ին Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից անցկացված հակաահաբեկչական գործողության ընթացքում հայտնաբերվել և առգրավվել է Խոջալուի շրջանում անօրինական զինված խմբավորումների անդամների կողմից օգտագործվող «Բևեռ-21» ռադիոհաղորդումների խլացման կայանը: Սակայն, այլ խլացնող կայաններ, ինչպիսիք են Repellent-1-ը և Mortira-ն, անջատվեցին՝ Ադրբեջանի Հանրապետության իշխանությունների կողմից դրանց գրավումը կանխելու համար: Այս կայանների մնացորդները հեռացվել են Խանքենդի քաղաքում անօրինական զինված խմբավորումների կողմից որպես ռազմական ստորաբաժանում օգտագործվող տարածքից:

